CRIV 55 **PLEN 060**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL

AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG

MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SEANCE PLENIERE

PLENUMVERGADERING

Vendredi

02-10-2020

Soir

Vrijdag

02-10-2020

Avond

N-VA	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
Ecolo-Groen	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
PS	*Parti Socialiste*
VB	*Vlaams Belang*
MR	*Mouvement réformateur*
CD&V	*Christen-Democratisch en Vlaams*
PVDA-PTB	*Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique*
Open Vld	*Open Vlaamse Liberalen en Democraten*
sp.a	*socialistische partij anders*
cdH	*centre démocrate Humaniste*
DéFI	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
INDEP-ONAFH	*Indépendant - Onafhankelijk*

Abréviations dans la numérotation des publications :		*Afkortingen bij de nummering van de publicaties :*	
DOC 55 0000/000	*Document parlementaire de la 55e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*	*DOC 55 0000/000*	*Parlementair stuk van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*
QRVA	*Questions et Réponses écrites*	*QRVA*	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
CRIV	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*	*CRIV*	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*
CRABV	*Compte Rendu Analytique*	*CRABV*	*Beknopt Verslag*
CRIV	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*	*CRIV*	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*
PLEN	*Séance plénière*	*PLEN*	*Plenum*
COM	*Réunion de commission*	*COM*	*Commissievergadering*
MOT	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*	*MOT*	*Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)*

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Reprise de la discussion de la déclaration du gouvernement 1

Orateurs: **Egbert Lachaert**, président du groupe Open Vld**, Sander Loones, Reccino Van Lommel, Dries Van Langenhove, Frieda Gijbels, Anneleen Van Bossuyt, Peter De Roover**, président du groupe N-VA**, Wouter Vermeersch, Joy Donné, Raoul Hedebouw**, président du groupe PVDA-PTB**, Björn Anseeuw, Wouter Raskin, Alexander De Croo**, premier ministre**, Petra De Sutter**, vice-première ministre et ministre de la Fonction publique, des Entreprises publiques, des Télécommunications et de la Poste**, Marco Van Hees, Tomas Roggeman, Ortwin Depoortere, Sophie De Wit, Marijke Dillen, Peter Buysrogge, Nabil Boukili, Frank Troosters, Maria Vindevoghel, Kathleen Depoorter, Melissa Depraetere**, présidente du groupe sp.a**, Steven De Vuyst, Steven Creyelman, Jan Bertels, Anja Vanrobaeys, Koen Metsu, Frank Vandenbroucke**, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique**, Meryame Kitir**, ministre de la Coopération au développement, chargée des Grandes villes**, Christian Leysen, Jean-Marie Dedecker, Annick Ponthier, Catherine Fonck**, présidente du groupe cdH**, Sofie Merckx, François De Smet, Karine Lalieux**, ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris**, Gilles Vanden Burre**, président du groupe Ecolo-Groen

Ordre des travaux 89

Orateurs: **Peter De Roover**, président du groupe N-VA**, Kristof Calvo, Barbara Pas**, présidente du groupe VB

Reprise de la discussion de la déclaration du gouvernement 93

Orateurs: **Gilles Vanden Burre**, président du groupe Ecolo-Groen**, Bert Wollants, Alexander De Croo**, premier ministre**, Sander Loones**

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

INHOUD

Hervatting van de bespreking van de verklaring van de regering 1

Sprekers: **Egbert Lachaert**, voorzitter van de Open Vld-fractie**, Sander Loones, Reccino Van Lommel, Dries Van Langenhove, Frieda Gijbels, Anneleen Van Bossuyt, Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie**, Wouter Vermeersch, Joy Donné, Raoul Hedebouw**, voorzitter van de PVDA-PTB-fractie**, Björn Anseeuw, Wouter Raskin, Alexander De Croo**, eerste minister**, Petra De Sutter**, vice-eersteminister en minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post**, Marco Van Hees, Tomas Roggeman, Ortwin Depoortere, Sophie De Wit, Marijke Dillen, Peter Buysrogge, Nabil Boukili, Frank Troosters, Maria Vindevoghel, Kathleen Depoorter, Melissa Depraetere**, voorzitter van de sp.a-fractie**, Steven De Vuyst, Steven Creyelman, Jan Bertels, Anja Vanrobaeys, Koen Metsu, Frank Vandenbroucke**, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid**, Meryame Kitir**, minister van Ontwikkelingssamenwerking, belast met Grote Steden**, Christian Leysen, Jean-Marie Dedecker, Annick Ponthier, Catherine Fonck**, voorzitter van de cdH-fractie**, Sofie Merckx, François De Smet, Karine Lalieux**, minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een beperking, Armoedebestrijding en Beliris**, Gilles Vanden Burre**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie

Regeling van de werkzaamheden 89

Sprekers: **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie**, Kristof Calvo, Barbara Pas**, voorzitter van de VB-fractie

Hervatting van de bespreking van de verklaring van de regering 93

Sprekers: **Gilles Vanden Burre**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie**, Bert Wollants, Alexander De Croo**, eerste minister**, Sander Loones**

Dit verslag heeft geen bijlage.

SEANCE PLENIERE

du

VENDREDI 2 OCTOBRE 2020

Soir

_____

PLENUMVERGADERING

van

VRIJDAG 2 OKTOBER 2020

Avond

_____

La séance est ouverte à 20 h 26 et présidée par M. Patrick Dewael dans l'hémicycle du Parlement européen à Bruxelles.
De vergadering wordt geopend om 20.26 uur en voorgezeten door de heer Patrick Dewael in het halfrond van het Europees Parlement in Brussel.

Ce compte rendu a été réalisé en collaboration avec les services du Parlement européen, que nous remercions chaleureusement.
Dit verslag kwam tot stand in samenwerking met de diensten van het Europees Parlement, die wij hartelijk bedanken.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Alexander De Croo, Vincent Van Quickenborne.

01 Reprise de la discussion de la déclaration du gouvernement
01 Hervatting van de bespreking van de verklaring van de regering

La discussion de la déclaration du gouvernement est reprise.
De bespreking van de verklaring van de regering wordt hervat.

Wij gaan verder met de lijst van de sprekers in de algemene discussie. Dat maakt dat ik nu het woord kan geven – de regering is vertegenwoordigd – aan collega Egbert Lachaert.

01.01 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, mijnheer de vicepremier, eindelijk staan we hier en kunnen we, zestien maanden na de verkiezingen, een regeerakkoord bespreken waaraan we hopelijk morgen ons vertrouwen kunnen geven. Eindelijk nemen partijen in ons land de verantwoordelijkheid om samen een coalitie te vormen. Er zijn in het afgelopen jaar verschillende partijen geweest die geprobeerd hebben een coalitie te vormen, maar de uitslag van de verkiezingen was niet gemakkelijk. We hadden te maken met uiteenlopende ideologieën en programma's die soms heel ver uit elkaar lagen. Het is niet makkelijk om dat samen te brengen.

Er is lang gewacht op een akkoord tussen de grootste partij in Vlaanderen en de grootste partij in het Zuiden van het land. Tot vier keer toe is een poging gedaan, maar helaas tevergeefs. En dan moeten we de verantwoordelijkheid op ons nemen en doen wat we kunnen, want de situatie in ons land is ernstig.

Niet alleen ons land, maar ook de rest van de wereld kampt

01.01 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Enfin, seize mois après les élections, nous pouvons discuter d'un accord de gouvernement. Enfin, des partis de notre pays prennent leurs responsabilités et forment une coalition. Nous avons dû faire face à des idéologies et des programmes divergents. Nous avons attendu longtemps un accord entre les plus grands partis de Flandre et de Wallonie mais toutes les tentatives qui ont été entreprises ont échoué. Ensuite, est venu le moment de prendre nos responsabilités et de faire de notre mieux parce que le monde demeure confronté à la pire crise sanitaire depuis la Seconde

momenteel met de ernstigste gezondheidscrisis sinds de Tweede Wereldoorlog: een crisis die menselijke slachtoffers maakt. Er zijn in ons land al meer dan tienduizend mensen gestorven. Elke dag belanden er mensen in het ziekenhuis, verliezen mensen hun baan en gaan er bedrijven failliet. Het is als politici onze plicht om onze verantwoordelijkheid te nemen en bruggen te slaan tussen partijen en ideologieën die elkaar anders misschien niet gemakkelijk zouden vinden, om samen de politiek weer in handen te nemen om dit land te leiden.

De politieke crisis in ons land is buitengewoon ernstig. Sinds het vertrek van de N-VA uit de Zweedse coalitie in december 2018 hebben we geen regering meer gehad die een meerderheid had in de Kamer van volksvertegenwoordigers. Dat is bijna twee jaar. Al twee jaar zien de mensen op televisie een politiek die besluiteloos is, die geen samenhang vertoont en de leiding niet neemt in het land. Daar komt nu een einde aan.

Er is weer hoop. Partijen hebben samengewerkt om iets tot stand te brengen dat werkt. Je ziet de samenhang in een ploeg die vooruit wil, met een eerste minister die vooruit wil en vier ideologieën die elkaar willen helpen en met respect dit land weer in handen willen nemen. De stilstand moet voorbij zijn en we moeten vooruit.

Het heeft veel van ons gevraagd. Er zijn in het afgelopen jaar uitspraken gedaan die het er niet makkelijker op hebben gemaakt. Tussen het Vlaams Belang en de N-VA stond een Chinese Muur. Die Chinese Muur verdween toen vorig jaar de onderhandelingen over een Vlaamse coalitie begonnen. Ecolo-Groen zou nooit in één kamer komen te zitten met de N-VA. Tot de partijen afgelopen zomer door Bart De Wever en Paul Magnette werden uitgenodigd om te onderhandelen. De groene familie heeft vervolgens met de N-VA onderhandeld over een regeerakkoord. Het is te begrijpen dat al die muren en straffe uitspraken op een gegeven moment moeten sneuvelen, zodat we samen onze verantwoordelijkheid kunnen nemen. *(Applaus)*

Dat is niet het applaus dat ik had verwacht, maar toch bedankt.

We hebben zeven partijen gevonden die elkaar willen steunen en bereid zijn bruggen te bouwen tussen vier verschillende ideologieën om weer vertrouwen te winnen. Zeven partijen die bereid zijn om in het algemeen belang over hun eigen schaduw te stappen.

Deze ploeg gaat zich niet alleen maar richten op het beheren van de crisis. Het zal in de komende jaren heel belangrijk zijn om eenduidig te communiceren over de pandemie, om duidelijke actieplannen te hebben, om duidelijkheid te verschaffen over de manier waarop we in ons land een tweede lockdown kunnen vermijden. Die zou onze bevolking namelijk mentaal, sociaal en economisch niet aankunnen. Dat zal de eerste uitdaging zijn van deze ploeg. In het regeerakkoord is dan ook veel aandacht besteed aan de manier waarop we de pandemie gaan bestrijden en het werk van de vorige regering gaan voortzetten.

Het streven van deze ploeg gaat echter verder dan het beheren van de huidige crisis. Ons land functioneert inderdaad niet goed en heeft structurele aanpassingen nodig. Ik ben het eens met de oppositie dat

Guerre mondiale. Chaque jour, des malades sont hospitalisés, des travailleurs perdent leur emploi et des entreprises font faillite. Les responsables politiques doivent alors prendre leurs responsabilités et jeter des ponts entre les partis et les idéologies.

Depuis le départ de la N-VA de la coalition suédoise en décembre 2018, nous n'avons plus de gouvernement adossé à une majorité. Cette période est à présent révolue. L'espoir renaît avec une nouvelle équipe qui veut aller de l'avant.

Cela nous a demandé beaucoup de concessions. Le mur entre le Vlaams Belang et la N-VA est tombé l'année dernière, au moment des négociations en vue d'une coalition flamande. Ecolo-Groen refusait catégoriquement tout dialogue avec la N-VA jusqu'à ce qu'ils soient invités par Bart De Wever et Paul Magnette à la table des négociations. À un moment donné, tous les clivages se sont effondrés et ensemble, nous avons pu prendre nos responsabilités.

Nous avons trouvé sept partis qui sont disposés à jeter des ponts et à sortir de leur zone de confort dans l'intérêt général.

Au cours des prochaines années, il devra être communiqué d'une manière totalement dénuée d'équivoque au sujet de la pandémie, et des plans d'action clairs devront être définis afin d'éviter un deuxième confinement.

Les ambitions de cette équipe dépassent toutefois la gestion de la crise actuelle. Notre pays ne fonctionne pas bien et des ajustements structurels s'imposent. Ce qui ne veut pas dire que notre pays doit être scindé. Certaines matières peuvent être transférées aux régions – je suis par exemple favorable à une plus grande autonomie fiscale –, mais nous

lang niet alles hier perfect werkt, dat de structuur van ons land te complex is en dat we daar iets aan moeten doen. Waar ik het echter niet mee eens ben, is dat dat er per se toe moet leiden dat dit land uit elkaar wordt getrokken en wordt opgesplitst. Dat is de teneur van dit regeerakkoord.

Er zijn zaken die naar de regio's kunnen en de regio's kunnen inderdaad worden versterkt. Ik ben zelfs voorstander van meer fiscale autonomie voor de regio's. We werken aan een staatshervorming om de regio's tegen 2024 te versterken, maar er zijn ook zaken waarmee we de federatie kunnen versterken. Kijk bijvoorbeeld naar het beheer van de crisis, naar de verschillende ministers van Volksgezondheid die ons land telt en naar de tot nu toe ontbrekende coördinatie. Dan zegt u misschien dat het eenvoudiger zou zijn om alles op Vlaams niveau of op Waals niveau te regelen. Wat helpt ons dat in Brussel, waar een miljoen mensen wonen en elke dag honderdduizenden pendelaars samenkomen? Dan heb je niets aan drie systemen voor contacttracing die niet met elkaar communiceren. Dan is er behoefte aan eenheid van commando, waarin het federale niveau versterkt kan worden.

In tijden van crisis moet de federale overheid haar rol spelen. Een staatshervorming moet er dan ook voor kunnen zorgen dat het federale niveau een sterke samenhang vertoont en goed kan functioneren.

pouvons également renforcer l'échelon fédéral dans certains domaines. Un simple examen de la gestion de la crise sanitaire nous incite à reconnaître qu'il est indispensable d'avoir une unité de commandement, dans laquelle le pouvoir fédéral se voit renforcé. En quoi une scission est-elle utile si elle se traduit par trois systèmes de traçage des contacts qui ne communiquent pas les uns avec les autres? Une réforme de l'État doit faire en sorte que l'échelon fédéral puisse fonctionner efficacement.

01.02 **Sander Loones** (N-VA): Mijnheer Lachaert, de slogans vliegen in het rond. Het is dan altijd goed om het wat concreter te maken. U houdt hier een pleidooi om bevoegdheden opnieuw te unitariseren, bevoegdheden af te pakken van Vlaanderen en die op Belgisch niveau te brengen. Dat blijft vaak bij slogans.

In het verleden hebben we eens gevraagd: wat wil dat dan juist zeggen? Alexander De Croo had toen als minister gezegd: we zouden het energiebeleid moeten herfederaliseren. Ik merkte toen op dat dat toch wel speciaal is. Op dat moment was Bart Tommelein bevoegd voor energie in de Vlaamse regering. Ik vroeg hem dan ook: heeft u misschien geen vertrouwen in Bart Tommelein? Heeft u liever dat mevrouw Marghem, toen bevoegd in de federale regering, het energiebeleid voert? Sindsdien heb ik van dat voorbeeld nooit meer iets gehoord. Sindsdien hoor ik de Open Vld niet meer zeggen dat energie geherfederaliseerd moet worden.

Dan was er het nieuwste voorbeeld. Het opiniestuk over mobiliteit van uw collega Tim Vandenput in de *Knack* van vorige week. Opnieuw de vraag aan u, mijnheer Lachaert: vindt u echt dat Lydia Peeters, Open Vld-minister in de Vlaamse regering, het zo slecht doet dat u haar bevoegdheid wil afpakken en dat u die wil geven aan de heer Gilkinet, minister van Mobiliteit in deze federale regering? Is dat waar Open Vld voor staat?

Tweede punt, die bevoegdheden zijn momenteel Vlaams. Dat betekent dat wij daarover met een Vlaamse centrumrechtse meerderheid kunnen besturen. We moeten daarvoor geen compromissen sluiten met de PS en we moeten dat niet doen met Ecolo. We doen dat gewoon onder ons, met een meerderheid, een centrumrechtse meerderheid. Vindt u het echt nodig om bevoegdheden weg te halen uit Vlaanderen en ze naar België te

01.02 **Sander Loones** (N-VA): L'Open Vld avait jadis affirmé que l'Énergie, et récemment la Mobilité elle aussi, devraient être refédéralisées. Le parti préfère-t-il donc confier les dossiers à la ministre fédérale Marghem? Ou estime-t-il que la ministre Open Vld Lydia Peeters devrait céder ses compétences au ministre fédéral Ecolo Gilkinet? Préfère-t-il un compromis avec le PS et Ecolo à une politique majoritaire de centre-droit?

brengen, waar u wel moet gaan onderhandelen met de PS en Ecolo? Vindt u dat zo plezant, terwijl we dat gewoon onder ons kunnen doen, op z'n centrumrechts? Kiest u liever voor een compromis met de socialisten? Ik vind dat een beetje bijzonder.

01.03 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Collega Loones, ik dank u voor uw tussenkomst.

Ik begin met uw eerste vraag. U begint het op personen toe te spitsen. U geeft voorbeelden en citaten die men van allerlei mensen kan geven. Ik kan u citaten van collega Van Quickenborne geven die zeker een Vlaamse reflex heeft en die meer in uw richting gaan. In onze partij zijn daar individuele meningen over. Dat is ook niet fout. Daarom zijn wij ook liberalen en hebben mensen verschillende meningen. Maar de lijn van mijn partij is efficiëntie. Dat is het enige wat telt. Het gaat niet over bevoegdheden afpakken maar over een efficiënte staat.

01.03 **Egbert Lachaert** (Open Vld): M. Loones se livre à des attaques personnelles. Notre parti libéral n'est pas soumis à la pensée unique, et certaines opinions en son sein, comme celle de mon collègue Van Quickenborne, témoignent plutôt d'un réflexe flamand. Mon parti se soucie avant tout de l'efficacité de l'État, pas de compétences.

01.04 **Reccino Van Lommel** (VB): Mijnheer Lachaert, ik begrijp dat u spreekt over het feit dat dit land twee jaar in besluiteloosheid heeft geleefd. U zegt dat er opnieuw meer hoop is en dat er sprake is van een samenhangende ploeg. Als ik alleen al kijk naar de commissie voor Economie, dan stel ik mij daar bijzondere vragen bij. Als ik zie hoe in het voorbije jaar de leden van die verschillende partijen bij tal van wetsvoorstellen lijnrecht tegenover elkaar stonden en elkaar bestreden hebben, waarbij het telkenmale opnieuw was: komt het wetsvoorstel er door, ja of nee? Dat die nu ineens hun ideologie, hun mening, naar de achtergrond laten verdwijnen en nu ineens grote vriendjes gaan worden en alles voor elkaar gaan steunen. Ik vind dat toch wel bijzonder vreemd.

Langs de andere kant hebt u zelf altijd paars-groen bestreden. Dit zou eigenlijk uw voorkeurscoalitie niet mogen zijn als ik de diverse interviews erop nalees en beluister die u in de voorbije maanden hebt gegeven. Nu zegt u: er is weer hoop. Ik denk dat er bijzonder weinig hoop is voor Vlaanderen. Maar ik denk dat ik wel begrijp waarom u de bocht gemaakt hebt. Uiteindelijk was er maar één zaak heel belangrijk. Dat was het premierschap van Alexander De Croo. Ik denk dat de rest minder van tel was.

Voor het overige wil ik toch nog opmerken, mijnheer Lachaert, dat ik bijzonder verbaasd ben. Jullie zijn een liberale partij die opkomt voor onze economie. Ik stel alleen maar vast dat we ondertussen een minister van Economie hebben, een staatssecretaris voor Relance, een minister van Middenstand en Kmo, en daarnaast nog een staatssecretaris voor Consumentenbescherming. Ik noem dat een Mexicaans leger. Hoe gaat u ervoor zorgen dat al die ministers op een efficiënte manier zullen werken en niet met een bazooka zullen schieten om uiteindelijk een mug te raken? Bovendien wil ik toch opmerken dat drie van die ministers Waalse ministers zijn, terwijl Vlaanderen verantwoordelijk is voor 80 % van de export en 70 % van de belastingen. Bent u ervan overtuigd dat de Vlaamse ondernemer voldoende gehoord zal worden in die regering?

01.04 **Reccino Van Lommel** (VB): Je me demande comment les partis qui ont affiché des positions diamétralement opposées au cours de l'année écoulée, par exemple en commission de l'Économie, vont soudainement être capables de travailler efficacement ensemble.

M. Lachaert lui-même a d'ailleurs toujours été opposé à l'arc-en-ciel, et a effectué ce virage parce qu'il était primordial qu'Alexander De Croo occupe la fonction de premier ministre.

Je suis étonné qu'un parti libéral qui défend notre économie ait acquiescé à la désignation de quatre ministres et secrétaires d'État avec des compétences dans ce domaine. Comment pourront-ils coopérer efficacement? Trois des quatre sont en outre Wallons, alors que la Flandre représente 80 % des exportations et 70 % des impôts. L'entrepreneur flamand pourra-t-il encore faire entendre sa voix?

01.05 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik zag nog andere mensen tussenkomen. Ik weet niet of ik onmiddellijk alle opmerkingen beantwoord?

01.06 **Dries Van Langenhove** (VB): Mijnheer Lachaert, ik wil kort opmerken dat u eigenlijk niet hebt geantwoord op de vraag van collega Loones en ik begrijp waarom. Vroeger, zeker ten tijde van de burgermanifesten, was de Open Vld een partij met een enorme Vlaamse reflex. Een partij die zag dat efficiëntie alleen maar kan als we ook kiezen voor meer Vlaamse autonomie. Maar toen kwam de N-VA en moesten alle partijen zich een beetje herprofileren. Vanuit een drang naar diversifiëring ten aanzien van de N-VA hebben jullie ervoor gekozen om een bocht te maken van een Vlaamsgezinde reflex naar een chauvinistisch belgicisme. U weet evenwel evengoed als ik dat niets dat op het Belgische niveau georganiseerd wordt, efficiënter zal zijn dan op het Vlaamse niveau.

U zou kunnen zeggen: we moeten verder kijken dan onze neus lang is. Maar laten we gewoon eens de huidige situatie bekijken. Welk parlement werkt er op de meest efficiënte manier: het federale Parlement, de Kamer of het Vlaams Parlement? Ik heb het dan over alle domeinen, zowel organisatorisch qua digitalisering als over de wijze waarop de mensen daar werken. Welke regering werkt het efficiëntst, niet alleen vandaag maar de afgelopen tien à twintig jaar? Is dat de Vlaamse regering, waar u nu ook deel van uitmaakt, of is dat de federale regering? Ik ben benieuwd naar uw antwoord. Ook de regeringsvorming was daarvan trouwens een heel mooi voorbeeld. We hebben het er daarnet over gehad. Welke regeringsvorming gaat er meestal het vlotst: de Vlaamse of de federale? Wat is juist efficiëntie op dat vlak?

01.06 **Dries Van Langenhove** (VB): L'arrivée de la N-VA a obligé l'Open Vld à redéfinir son profil et à abandonner son réflexe flamand antérieur au profit d'un chauvinisme belgicain. Il sait pourtant pertinemment bien qu'une organisation au niveau belge ne permettra aucun gain d'efficacité par rapport au niveau flamand.

Demandons-nous un instant quel parlement et quel gouvernement travaillent avec le plus d'efficacité et demandons-nous où la formation d'un gouvernement est la plus rapide. Je suis curieux d'entendre la réponse de M. Lachaert.

01.07 **Egbert Lachaert** (Open Vld): In de verte zie ik nog iemand met de hand omhoog.

01.08 **Frieda Gijbels** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil eventjes terugkomen op het feit dat collega Lachaert aanhaalt dat het belangrijk is om een plan te hebben voor als er zich een epidemie of een andere ramp voordoet. Dat is iets waar wij inderdaad al vaak op hebben gewezen. We hebben dat in de maand januari, in de maand februari, in de maand maart en in de maanden april en mei gedaan. In juni en juli hebben we dan een resolutie gemaakt waarbij we aan de regering hebben gevraagd om dringend werk te maken van ofwel het herzien van het bestaande pandemieplan of om een nieuw pandemieplan op te maken. We hebben daar zelfs een week of twee geleden de urgentie voor gevraagd. Nu zien we dat het punt heel prominent is opgenomen in het regeerprogramma. Alle partijen die nu samen de regering vormen, vonden het toen niet nodig om aan ons voorstel de urgentie te verlenen. Ik vraag me dus af: is dat een idee dat de laatste twee weken is opgekomen, of hoe komt het dat dat toen niet belangrijk leek?

01.08 **Frieda Gijbels** (N-VA): Depuis janvier de cette année déjà, nous plaidons en faveur d'un plan d'urgence en cas de pandémie ou de catastrophe. Voici quelques semaines, les partis de la majorité actuelle ont refusé d'accorder l'urgence à notre résolution à ce sujet. Je me demande donc pourquoi ce point reçoit désormais une place prééminente dans le programme de gouvernement.

01.09 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Collega's, ik probeer een aantal zaken samen te vatten.

Ten eerste, collega Van Lommel, u wijst erop dat er verschillende ideologische overtuigingen aanwezig zijn in het federaal Parlement. Dat weet ik ook. Het is ook juist dat er in allerlei sociaal-economische commissies zoals de commissies voor Sociale Zaken en voor Economie, het laatste jaar veel grote discussies zijn geweest met heel verschillende standpunten. Het is ook juist dat daar soms stemmingen uitkwamen waar ik mij eerlijk gezegd ook vragen bij heb gesteld. Dat is nu eenmaal democratie, mijnheer Van Lommel. Ik weet dat het een

01.09 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Le fait qu'il y ait des convictions idéologiques différen-tes au sein de ce Parlement et que des discussions socioécono-miques importantes aient parfois conduit à des votes qui peuvent faire sourciller, est propre à la démocratie.

Après les élections, il faut jouer le

moeilijk concept is met verschillende meningen. Na verkiezingen behalen mensen zetels naargelang de vertegenwoordiging in het land. Daarna moet men het spel spelen volgens de bestaande regels. We hebben een Kieswetboek en een Grondwet. Als men een regering kan vormen, is men erin geslaagd om verschillende meningen samen te brengen en een meerderheid in het Parlement te vormen. Dat is wat wij hebben gedaan. We hebben dat gedaan en we hebben onze ideologie daarin verdedigd, samen met anderen. We zijn tot een redelijk compromis gekomen dat dit land opnieuw kan laten werken.

U heeft het over de vraag wie bevoegd is voor wat. Oké, er is iemand bevoegd voor Economie en iemand voor Sociale Zaken. Dat is normaal. Die mensen zullen moeten samenwerken. U weet ook dat de regering een collegiaal orgaan is. De beslissingen worden samen genomen en daarbij wordt rekening gehouden met elkaar. In deze constellatie, deze coalitie, is het primordiaal dat iedereen rekening houdt met elkaars gevoeligheden. Dat is de sleutel geweest vanaf het begin van de formatie. De preformatieopdracht is dat men het vertrouwen kweekt door met elkaars gevoeligheden rekening te houden. U weet waar onze gevoeligheden liggen. De heer Van Langenhove heeft er ook op gewezen: onze economie, fiscaliteit, de arbeidsmarkt. Dat zijn zaken die voor mij heel belangrijk zijn en die wij ook vanaf het begin aan onze coalitiepartners uitgelegd hebben. Zoals voor de groene familie de klimaatambities en energie belangrijke hoofdstukken zijn om rekening mee te houden en ook mobiliteit. Voor de socialistische familie waren de belangrijke bezorgdheden dan weer de armoede, de pensioenen, de koopkracht. Voor de CD&V weten wij evengoed dat er, naast een aantal typische DNA-thema's, institutioneel veel vragen waren die ook in jullie richting gaan.

Men heeft de keuze, ofwel elkaar daar constant pijn mee doen en elkaar lastig vallen, zoals in die commissies een jaar lang is gebeurd, ofwel samenwerken en de symbolen opzijschuiven. Dan kan men op basis van gezond verstand dit land op lange termijn hervormen in de zaken waar men wél overeenkomt. Dat is wat deze ploeg wil doen en daar zal ik mijn steun aan geven. We kunnen dezelfde thema’s natuurlijk blijven parkeren op ons eigen standpunt, maar dan zal er nooit een regering zijn en kan men nooit verder.

Collega Loones heeft gevraagd: waarom blijft u eigenlijk niet bij die Zweedse coalitie? Maar mijnheer Loones, ik was heel graag bij de Zweedse coalitie gebleven. Ik had dat heel graag gedaan. Maar wie heeft de stekker uit de Zweedse coalitie getrokken waardoor ze is afgestraft bij de verkiezingen? U, niemand anders. U heeft uw kans gehad. U heeft heel veel stemmen gehaald de laatste tien à twintig jaar, maar u moet op een bepaald moment wel eens de evaluatie maken wat u er precies mee doet. Wat doet u met stemmen die u in het federaal Parlement haalt en welke vooruitgang heeft u eigenlijk geboekt?

01.10 **Sander Loones** (N-VA): Twee zaken.

Ten eerste: herschrijf de geschiedenis zoals u wilt. Ik stel enkel vast dat u ten tijde van het pact van Marrakech dat pact belangrijker vond dan het voortzetten van een sociaal-economische herstelregering die erin geslaagd was om de tekorten terug te brengen tot 0,8 %, die de belastingdruk had laten dalen en die ook de staatsschuld had teruggebracht. U vond het absoluut nodig om het pact van Marrakech

jeu selon les règles établies. Si l'on est capable de former un gouvernement, c'est que l'on a réussi à réunir des opinions différentes et à obtenir une majorité. Nous sommes parvenus à un compromis raisonnable, qui permettra de faire fonctionner ce pays à nouveau.

Un gouvernement est un organe collégial où les décisions sont prises en commun et où l'on tient compte des avis des uns et des autres. Pendant la mission de préformation, on cherche à créer la confiance en prenant en considération les sensibilités de chacun. Cette équipe a choisi de ne pas camper sur ses positions mais de réformer durablement ce pays sur les points où un accord a été trouvé.

Quiconque se demande pourquoi nous n'avons pas poursuivi la coalition suédoise, doit avant tout se demander qui a provoqué sa chute. Ce même parti doit également réfléchir à ce qu'il fait des nombreux suffrages qu'il a remportés au cours des dernières décennies et aux avancées qu'il a engrangées.

01.10 **Sander Loones** (N-VA): Je ne puis vous empêcher de réécrire l'histoire. Force m'est toutefois de constater qu'il était plus important pour votre parti de ratifier le pacte de Marrakech que de laisser travailler un gouvernement de relance socioéconomique.

goed te keuren. Wij dachten: ja, misschien (…)

Maar dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was: waarom wil u in godsnaam bevoegdheden afpakken van Vlaanderen? Vlaanderen, waar wij een centrumrechtse meerderheid hebben, waar wij de PS niet nodig hebben, waar wij Ecolo niet nodig hebben, waar wij gewoon onder ons kunnen besturen. U vindt dat blijkbaar niet plezant. U neemt blijkbaar liever bevoegdheden af van die centrumrechtse Vlaamse meerderheid in het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering om die te geven aan een Belgisch niveau dat niet efficiënt is, dat blokkeert en waar u dus liever compromissen sluit met Ecolo en de PS.

Waarom? Ik kan er echt niet bij? Waarom die motie van wantrouwen in de woorden van uw collega Tim Vandenput tegen uw minister van mobiliteit, Lydia Peeters? Waarom? Doet ze haar job niet goed genoeg? Ja, ik ben een absolute fan van Lydia Peeters. Absoluut. Zij doet dat uitstekend. Laat ze alsjeblieft verder werken in plaats van haar onder curatele te stellen van een België dat niet werkt.

Pourquoi diable l'Open Vld veut-il donc ôter des compétences à la Flandre? Nous pouvons y gouverner en majorité de centre-droit, sans le PS et sans Ecolo. Ces compétences iraient alors s'enliser au niveau fédéral, si inefficace.

01.11 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Collega Loones, ik zal met u niet blijven redetwisten over hetzelfde. Ook ik wil Vlaanderen versterken als niveau en werken aan een staatshervorming. Dat is de bedoeling van dit regeerakkoord. We gaan een forum maken, niet alleen met de zeven partijen uit de regering maar ook met u, ook met andere partijen die democratisch willen meewerken, om een staatshervorming door te voeren die Vlaanderen kan versterken.

Ben ik degene die zegt dat grote pakketten per se naar het federale niveau moeten? Nee. Maar wat u toch moet toegeven, is dat heel veel bevoegdheden in ons land verspreid zitten over het federale en het regionale niveau en dat we daar toch eens met een open blik, zonder taboes, naar moeten durven kijken. Kunnen we sommige zaken toch niet terug samenbrengen, hetzij op het regionale, hetzij op het federale niveau? Ik zeg u vandaag niet, mijnheer Loones. dat mobiliteit terug naar het federale moet. Ik zeg u niet dat energie terug naar het federale moet. Het enige wat ik wil, is dat we daar een objectieve, rationele discussie over hebben.

Net zoals bij een bedrijf in crisis voert men een herstructurering door om ervoor te zorgen dat het weer functioneert. Ik zou uw wensdroom wel willen volgen, dat met splitsen alles opgelost is. Maar u vergeet één ding: 20 % van ons bruto nationaal product wordt in Brussel gemaakt, een hoofdstad die iedereen in de wereld kent. Vlaanderen en Wallonië kunt u niet zomaar van elkaar splitsen omdat we daar, in het hart van ons land, altijd zullen samenwerken. Om die reden zijn we verplicht om ook een samenwerking te hebben en een beleid te voeren met alle mensen, van Aarlen tot in Oostende.

01.11 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Je souhaite moi aussi renforcer la Flandre en tant que niveau de pouvoir, et travailler à une réforme de l'État. C'est précisément la raison pour la-quelle nous voulons réunir un forum où tous les partis démo-cratiques pourront y réfléchir de concert.

Je m'inquiète par contre du morcellement des compétences dans ce pays, aux dépens de l'efficacité. Je ne suis pas en train de me prononcer sur la place adéquate à réserver à telle ou telle compétence, je me borne à plaider en faveur d'une discussion objective et rationnelle, sans tabous. Le rêve de M. Loones est assez séduisant, mais n'oublions jamais que 20 % de notre PNB sont réalisés à Bruxelles, capitale renommée dans le monde entier. Ne fût-ce que pour cette raison, nous devrons toujours collaborer.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Bossuyt, collega Lachaert antwoordt net op een vraag van mijnheer Loones. Als iedereen zo voortdoet, wordt het heel laat. We hebben een debat, maar de spreker heeft ook zijn rechten.

01.12 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Dank u wel, mijnheer Lachaert, om mij op te merken.

Ik vond het opvallend, en dat heeft direct te maken met wat u zei over efficiëntie en het meest geschikte niveau, om in het regeerakkoord te

01.12 **Anneleen Van Bossuyt** (N-VA): Lorsque j'entends M. Lachaert parler d'efficacité et du niveau de pouvoir le plus approprié, me vient d'emblée à

lezen dat jullie blijkbaar vinden dat Europa het meest geschikte niveau is om ons socialezekerheidsbeleid te gaan bepalen. Ik lees daarin een Europees minimumloon, een Europese jongerengarantie, een Europese kindergarantie. Ik dacht nochtans dat de huidige premier in zijn vorige functie als minister van Financiën heeft gezegd: verantwoordelijkheid en solidariteit gaan hand in hand. Als men natuurlijk alle landen een zak geld gaat toestoppen, dan zullen zij de nodige hervormingen niet doorvoeren.

Dat lijkt mij ook niet de manier om het draagvlak voor Europa te vergroten, wat jullie toch wel willen doen. Gaan we nu echt Europa laten bepalen hoeveel crèches we moeten hebben? Gaan we nu echt Europa laten bepalen dat bijvoorbeeld elke werknemer vijf dagen zorgverlof moet hebben en vier maanden ouderschapsverlof moet krijgen? Ik dacht nochtans dat het voor de jobcreatie belangrijk was om daarin te investeren? Op die manier halen jullie dat onderuit. Zijn dat dan de liberale waarden die jullie willen uitdragen? Dat vind ik toch wel heel verbazend.

01.13 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Ik ben trouwens nog op iets vergeten te antwoorden. Ik verontschuldig mij.

Mevrouw Gijbels heeft verwezen naar een resolutie over het pandemieplan. Over de parlementaire agenda zal ik mij nu niet te veel uitspreken. Maar ik denk dat u blij zal zijn, als u die resolutie ingediend heeft, dat dit nu toch geconcretiseerd wordt in dit regeerakkoord. Het is zeker geen bijkomstigheid. U weet ook dat er heel veel zaken ingediend worden in het federaal Parlement die men urgent wil laten verklaren. Op den duur heeft men geen plaats meer op de commissieagenda's. Ik weet als fractieleider dat dat soms de reden is om de urgentie niet te steunen, naast de inhoud.

Mevrouw Van Bossuyt, u weet natuurlijk dat wij Europa een warm hart toedragen. U heeft ook ervaring in dit halfrond. Ik weet dat uw partij eurosceptisch is. Niet direct de grote voorvechter van Europa, maar wel van die natiestaten die hun autonomie moeten behouden. Wij zijn wel *believers* van de Europese instellingen. Wij vinden dat Europa ervoor gezorgd heeft dat er de laatste zeventig jaar in ons continent geen oorlogen meer zijn. Dat is een historische verwezenlijking van Europa door samenwerking – economisch, op allerlei vlakken – waardoor men elkaar niet meer bekampt en een samenwerking heeft binnen Europa.

Dat moeten we ook verder trekken op langere termijn. De bedoeling is om sociale vooruitgang te boeken. Daar kan toch niemand tegen zijn? De bedoeling van die economische samenwerking is niet dat mensen armer worden, denk ik. De bedoeling van die economische samenwerking is dat mensen vooruitgaan, dat de lonen in die landen waar het moeilijker is, stijgen. Natuurlijk zijn wij voor sociale vooruitgang. Wil dat zeggen dat Europa ons alles moet opleggen? Daar geef ik u gelijk in en volg ik u, dat is ook niet mijn lijn. Maar we gaan toch voor die gezamenlijke sociale vooruitgang in Europa.

Goed, ik ga dan verder met mijn tussenkomst. Ik ben wel bij totaal andere thema's terechtgekomen.

Ik was bij mijn inleiding dat deze ploeg nu van start wil gaan, na vele maanden moeilijkheden in ons land met politieke instabiliteit. Deze

l'esprit le passage de l'accord de gouvernement indiquant que l'Europe constitue le niveau le plus à même de définir la politique en matière de sécurité sociale. Si on alloue des moyens à tous les pays, il ne sera plus possible de réformer. Responsabilité et solidarité vont de pair, n'est-ce pas la philosophie de l'ancien ministre des Finances et désormais premier ministre? L'Europe doit-elle vraiment décider combien de crèches nous devons avoir? Ne cédez-vous pas, ce faisant, un outil important pour la création d'emplois?

01.13 **Egbert Lachaert** (Open Vld): J'ai oublié de signaler que l'accord de gouvernement honore la résolution de Mme Gijbels en annonçant un plan pandémie.

Nul n'ignore que nous éprouvons une grande sympathie pour l'Europe et que le parti de Mme Van Bossuyt est eurosceptique. Nous croyons aux institutions européennes et nous croyons également qu'elles ont fait en sorte qu'il n'y ait plus eu aucune guerre sur notre continent depuis 70 ans déjà. Nous devons poursuivre sur la voie de la coopération. L'objectif est de promouvoir le progrès social. Ce qui ne signifie pas que l'Europe puisse nous imposer tout et n'importe quoi.

Ce gouvernement souhaite s'inscrire en faux contre les cris et la polarisation et exercer la politique d'une manière positive. Il n'esquive pas les problèmes et veut prendre ses responsabilités. C'est une façon de contrer le sentiment antipolitique. La seule façon de rétablir la confiance dans la politique passe par une bonne gouvernance. L'opposition dispose du droit démocratique de porter un regard critique sur nos actions.

Nous avons conclu un accord de gouvernement fort en un délai très court. Cela a été difficile, mais

ploeg wil zich afzetten tegen het geroep, tegen de polarisering en gaat op een – we hebben het al zo vaak gehoord – positieve manier aan politiek doen. Ze loopt niet weg van de problemen, maar neemt verantwoordelijkheid en dat, collega's, zal ook de manier zijn om de antipolitiek te counteren. Als we in die instabiliteit blijven, dan moet men niet verwonderd zijn dat mensen zich meer en meer afkeren van de politiek. De enige manier om dat te counteren, is door te besturen. Door goed te besturen, samen, en niet met woorden maar met daden. Dat u als oppositie ons daarop zal afrekenen, is uw democratisch recht. Dat zal u moeten doen. Maar deze ploeg zal het moeten doen. Zoals men in het voetbal zegt: we moeten antwoorden met de voeten en niet door te kankeren op de scheidsrechter.

Daarom hebben wij, collega's, een sterk regeerakkoord onderhandeld. Het is snel moeten gaan, want ondanks die heel lange pogingen die er geweest zijn om regeringen te vormen, is dit regeerakkoord zeer snel tot stand gekomen, op zes weken tijd. Ik denk dat we dat in ons land nog niet zo vaak gezien hebben. Wij hebben niet die traditie. We hebben een traditie dat er heel lang aan regeerakkoorden onderhandeld wordt, maar hier hebben we toch een zeer uitgebreide tekst op korte termijn gebracht, en ik weet hoe dat gegroeid is, van in het begin. Hoe moeilijk het was om dat vertrouwen terug te brengen na die mislukte poging om die bubbel van vijf uit te breiden. Het was niet gemakkelijk om dat vertrouwen terug te winnen, maar we hebben dat gedaan.

Ik wil daar uitdrukkelijk iedereen voor bedanken. Niet alleen de politici die hier zitten, maar ook al die medewerkers, al die mensen die meegeschreven hebben aan wat wij hier gaan doen. Hartelijk dank voor jullie werk, dag en nacht.

Men probeert deze ploeg natuurlijk te framen. Zo werkt politiek nu eenmaal. Men vindt het leuk om tegen de liberalen en de CD&V te zeggen: paars-groen, met alleen maar rode en groene accenten. Dat is heel leuk om de ene te pesten en daarna de andere. Ik heb daarnet mijn goede collega Raoul Hedebouw gehoord die zegt: het is een voortzetting van het Zweedse beleid. Mijnheer Loones, u ziet dat de meningen van de oppositie nogal verschillen over het regeerakkoord dat we hebben afgesloten. Maar goed, *the duty of the opposition is to oppose*. Dat is normaal. Men zal ons proberen te framen, maar als ik, enerzijds, hoor dat het de voortzetting is van het Zweedse beleid en, anderzijds, dat het rood-groen is, dan zal het best wel oké zijn met deze brede centrumcoalitie.

nous l'avons fait. Je remercie de tout cœur tous ceux qui y ont contribué.

L'opposition cherche bien sûr à caricaturer cette équipe. Il en va ainsi en politique. Il est plaisant d'enquiquiner les partenaires de coalition. Quiconque écoute MM. Loones et Hedebouw comprend que les opinions au sujet de cet accord de gouvernement divergent sensiblement au sein de l'opposition, ce qui me conforte dans mon opinion que cette vaste coalition centriste se porte bien.

01.14 **Peter De Roover** (N-VA): Hoe later op de avond, des te boeiender het wordt. Ik heb nu begrepen dat Open Vld zichzelf zowat halfweg tussen de PVDA en de N-VA opstelt. En dat noemt u het centrum. Proficiat.

01.15 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Sterke opmerking, mijnheer De Wever, sorry, mijnheer De Roover.

Het regeerakkoord moet antwoorden bieden op de verschillende uitdagingen die er zijn. Die zijn in eerste instantie natuurlijk bij de pandemie te vinden. De mensen verwachten dat we goed gaan communiceren over de crisis als binnenkort door die nieuwe ploeg beslissingen worden genomen na de nationale veiligheidsraden. Er is ook een specifieke staatssecretaris, de heer Dermine, die

01.14 **Peter De Roover** (N-VA): À mi-chemin entre le PTB et la N-VA, est-ce là ce que M. Lachaert qualifie de centre? Bravo!

01.15 **Egbert Lachaert** (Open Vld): L'accord de gouvernement doit impérativement apporter des réponses à tous les défis auxquels nous sommes confrontés. La pandémie est le premier de ceux-ci. Nous souhaitons une communication bien huilée en la matière, développer la coopération autour

meegeschreven heeft aan het akkoord en met wie ik vele weken samengewerkt heb rond de economische relance. Ik ben er zeker van dat dat goed zal werken. We moeten alles in het werk stellen om mensen de zekerheid terug te geven dat de crisis onder controle is. Het zal nog veel van ons vragen tot er in de loop van volgend jaar hopelijk een vaccin is en wij hopelijk het normale leven allemaal terug kunnen opnemen.

Collega's van de PVDA, ik heb daarnet uw tussenkomst gehoord. Men kan toch moeilijk ontkennen dat deze ploeg forse inspanningen levert voor de gezondheidszorg. Ik zie hier ongeziene investeringen in de gezondheidszorg. U hebt het laatste jaar in het Parlement royaal voorstellen gedaan rond de verbetering van het *Fonds Blouses blanches*. U weet dat dat wordt behouden. Daar hebben de verschillende collega's voor gezorgd. Dat is op tafel gelegd en moet behouden blijven.

Maggie De Block heeft als minister van Volksgezondheid een sociaal akkoord gesloten met de vakbonden om de helden van de zorg de verdienste te geven die ze verdienen. Dat wordt gehonoreerd. Dat wordt behouden en daarnaast gaan we de groeinorm in de gezondheidszorg op 2,5 % zetten. De technische ramingen waren nu 2,2 à 2,3 %. We gaan verder investeren in de gezondheidszorg. Ik denk dat dat een heel duidelijk antwoord is op de crisis die er is. We kunnen ook niet anders. We zijn dat verplicht aan dit sterke systeem van gezondheidszorg, waar we in ons land trots op mogen zijn en dat we het komende decennium verder zullen versterken.

Maar we moeten ook de tering naar de nering zetten. Daarvoor, collega's, moet we ook verder hervormen in het land. Ik heb het bij het begin een aantal keer gehoord. Waar gaan jullie het geld halen, want dit kost toch wel wat? Dat is inderdaad correct. Dat is een extra investering en er zijn ook andere uitgaven. U weet dat er oorspronkelijk een wenslijstje was. We hebben dat kunnen lezen. Elf miljard euro aan nieuw beleid. Dat is natuurlijk wel heel veel en dat is niet haalbaar. Dat is duidelijk. Daarover hebben we natuurlijk onderling moeten onderhandelen. Dat was het voorwerp van een zeer levendige discussie de laatste dagen voor dat akkoord tot stand kwam. Waar gaan we onze prioriteiten leggen? U ziet dat in de tabel. U heeft dat kunnen lezen. Het bedrag is 3,2 miljard euro aan nieuw beleid.

Ik heb ook andere nota's gelezen met 16 miljard euro nieuw beleid. Hoe dat betaald moet worden, wist ik ook niet duidelijk. Ik heb daar een vermogenswinstbelasting van een paar miljard euro in gelezen. De belastingen zouden niet verhogen, maar dus wel een vermogenswinstbelasting van een paar miljard euro. Goed. Dat soort zaken doen wij dus allemaal niet. Ik kan iedereen geruststellen.

Wat we wel doen, is wat wij moeten doen. Wij investeren in zorg en in de laagste pensioenen, ook voor de zelfstandigen. Dat zijn vaak mensen met een heel laag pensioen. Die zulllen ook kunnen genieten van het optrekken van het minimumpensioen richting die 1.500 euro. We zullen dat moeten betalen en voor die 3,2 miljard euro aan nieuw beleid staat nu een compensatie in de tabel die u gezien hebt. Daarbovenop is er een nieuwe inspanning nodig om de begroting op de rails te zetten richting het stabiliteitspact.

de la relance économique et tout mettre en œuvre pour un retour à une vie normale.

Difficile de nier que l'exécutif déploie d'énormes efforts au profit du secteur des soins de santé. L'exécution des propositions généreuses pour l'amélioration du Fonds blouses blanches est en cours. Maggie De Block a conclu un accord social avec les organisations syndicales pour récompenser comme il se doit les héros des soins de santé. De plus, la norme de croissance sera fixée à 2,5 % dans le secteur des soins de santé. Nous poursuivons donc les investissements dans le système de santé dont notre pays peut s'enorgueillir.

Nous ne pouvons cependant pas vivre au-dessus de nos moyens. C'est pourquoi, les réformes devront se poursuivre. La facture de la première liste des desiderata formulés par les partenaires de la coalition s'élevait à 11 milliards d'euros. Toutes les demandes ne pouvaient pas être satisfaites et elles ont évidemment été négociées. Il fallait fixer des priorités et nous l'avons fait. Un montant de 3,2 milliards sera réservé à la mise en oeuvre de nouvelles politiques.

Nous faisons ce qu'il faut et nous investissons dans les soins de santé et les pensions les plus basses, y compris celles des travailleurs indépendants. Une compensation est proposée dans le tableau budgétaire pour les 3,2 milliards d'euros. Il faudra, par ailleurs, fournir un nouvel effort dans le cadre du Pacte de stabilité. Un tiers d'économies, un tiers de recettes nouvelles et un tiers de divers était apparemment une règle sacro-sainte appliquée par Jean-Luc Dehaene.

U hebt de regel al een paar keer gehoord. Ik heb de naam van Jean-Luc Dehaene gehoord. Blijkbaar komt dat uit zijn koker: een derde besparingen, een derde nieuwe inkomsten en een derde diversen.

01.16 **Wouter Vermeersch** (VB): Reeds twintig jaar maken de liberalen deel uit van eender welke regering in dit land en reeds twintig jaar beloven jullie dat er geen nieuwe belastingen zullen komen. Maar ondertussen behoort ons land werkelijk tot de wereldtop inzake belastingen. Ook tijdens de onderhandelingen hebben we dat gehoord.

Ik heb net heel duidelijk de vraag gesteld aan collega Laaouej: komt er een effectentaks, komt er een algemene vermogensbelasting of komt er een vermogenswinstbelasting? Collega Laaouej heeft heel duidelijk geantwoord. Er komt een belasting op het vermogen. Dat heb ik hier heel duidelijk gehoord.

Ontkent u nu wat collega Laaouej zegt? Welke vermogens zullen worden aangepakt? U weet dat de meeste vermogens zich uiteraard in Vlaanderen bevinden. Wordt de spaarder of de zelfstandige geviseerd die, omdat hij een laag pensioen heeft, een klein potje aan de kant zet? Wat is uw doel met die vermogensbelasting? Welke vermogens wil u afpakken?

01.16 **Wouter Vermeersch** (VB): Cela fait vingt ans que les libéraux sont au pouvoir, et ils nous promettent à chaque fois qu'ils ne lèveront pas de nouvelles taxes. Dans l'intervalle, nous voici arrivés au sommet du palmarès mondial de l'imposition. C'est donc un impôt sur la fortune qui nous arrive cette fois. Quelles fortunes sont-elles visées?

01.17 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Interessante vraag natuurlijk, die ik ook wel verwacht had: we moeten het betalen. Ik zal daar even op terugkomen. Ik zal dan op uw vraag terugkomen. Ik zal dat misschien eerst doen, want zo is het gemakkelijker om duidelijk te zijn.

Wat is er afgesproken? U heeft het regeerakkoord gelezen. Er staan een aantal kleinere taxaties in die, denk ik, de gewone mensen die werken, sparen en ondernemen in ons land niet raken. Als we een digitaks invoeren voor de Amazon.coms in onze wereld, dan is dat niet de gewone man of degene die een onderneming heeft in Vlaanderen, of in Wallonië of gelijk waar, die daardoor geraakt wordt. Dat zijn taxaties die toch vanuit een internationaal rechtvaardigheidsperspectief te verantwoorden zijn en die niemand zullen storen.

Wat staat er ook in, en dat is dat sibillijnse zinnetje waar u naar verwijst en waar wat discussie over is de laatste dagen. Dat is: de sterkste schouders zouden toch ook een bijdrage moeten leveren in deze COVID-19-crisis waar we nu mee geconfronteerd worden. Ik geef toe, het is een sibillijns zinnetje. Het is misschien beter duidelijk te zijn over wat het nu juist betekent. Want daar is rond de tafel wel degelijk over gesproken en daar zijn afspraken over gemaakt.

Wat gaan we niet doen? We gaan geen vermogensbelasting invoeren met vermogenskadasters en het bijhouden van het vermogen van mensen. Dat gaan we niet doen. Een vermogenswinstbelasting met een dergelijk kadaster dat we jaar na jaar gaan afwegen in uw belastingbrief, dat gaan we ook niet doen. Open Vld heeft heel duidelijk van in het begin van de oefening gezegd: wij doen niet mee met een vermogenswinstbelasting of wij komen niet aan tafel. Dat was heel duidelijk. De andere partijen hebben ook zo van die zaken verteld, dus dat is een heel duidelijke rode lijn.

U weet dat ik u nu een heel liberaal standpunt vertel, maar ook als liberaal moet ik toch het volgende toegeven. Als de begroting

01.17 **Egbert Lachaert** (Open Vld): L'accord de gouvernement prévoit plusieurs taxes de moindre envergure qui n'affecteront pas les citoyens ordinaires qui travaillent, épargnent et entreprennent. Si nous introduisons une taxe numérique pour les Amazon.com et consorts, il nous faudra la justifier – et aucun de nos concitoyens ne sera affecté.

Je concède que la phrase relative à la mise à contribution de "ceux qui ont les épaules les plus larges" dans cette crise du COVID est sibylline. Il ne s'agit pas d'instaurer un impôt sur la fortune avec cadastre des fortunes, ni une imposition des gains en capitaux avec un cadastre similaire. C'aurait été la ligne rouge pour l'Open Vld. Même un libéral se doit pourtant d'admettre que si une pandémie met une société à genoux, demander un effort aux 1 % les plus riches de cette société est défendable. Nous demanderons le même effort à ceux qui engrangent des bénéfices spéculatifs, ce qui n'est donc pas le citoyen lambda.

vandaag zodanig in het rood staat in alle landen in de wereld door die COVID-19-crisis, als de gezondheidszorg zoveel kost en mensen moeten geholpen worden, mensen die in armoede leven, mensen die hun bedrijf kapot zien gaan, en als wij er steunmaatregelen voor moeten geven, zou het dan niet ergens normaal en rechtvaardig zijn om aan de één procent met het meeste geld in onze samenleving een kleine inspanning te vragen? Is dat zo abnormaal? Neen.

Waaraan denken wij dan? Er zijn mensen die perfect in staat zijn meer dan 1 miljoen euro neer te leggen en er morgen winst op te boeken met een of andere belegging. Als daar nu een speculatieve winst op wordt geboekt, dan is het voor mij mogelijk om een specifieke heffing te innen die naar het goede doel van de COVID-19-bestrijding gaat. We hebben afgesproken dat dat bespreekbaar is. We gaan daar ook niet te lang mee wachten, maar dat zal nooit ofte nimmer de gewone mens in de straat raken. Dat zal niet degene raken die elke dag werkt, degene die onderneemt en een kmo heeft in Vlaanderen of gelijk waar, of degene die gespaard heeft.

01.18 **Peter De Roover** (N-VA): Ik luister met stijgende verbazing naar u.

Ik heb in het Parlement de voorbije jaren een naamgenoot van u gezien. Hij heette ook Lachaert. Dat was een liberaal en die sprak een heel andere taal dan u nu doet. U probeert die metamorfose te verstoppen met uitspraken als: loop niet weg van uw verantwoordelijkheid, strijden tegen antipolitiek, goed bestuur, geen woorden maar daden,…Enfin, het soort containerwoorden waarmee u uw toespraak kunt rekken tot de voorziene tijd.

Daarna gaat het over belastingen. Mijnheer Lachaert, u hebt nu plots ontdekt dat er een substantiële inkomstenbron – want we hebben het niet over een habbekrats – kan worden aangeboord zonder dat de sparende, werkende Vlaming of Belg daardoor geraakt wordt.

Stel dat u daarin zou slagen en men dat niet gaat ontduiken door bijvoorbeeld naar het buitenland te trekken of wat dan ook. Ik ben benieuwd hoe u daarin zal slagen. Zou het dan niet goed zijn, mijnheer Lachaert, om vanuit uw liberale principes, in een land met een overheidsbeslag van boven de 50 % en met een totale belastingschuld die meer dan de helft bedraagt, die inkomstenbron om te zetten in een belastingverlaging voor al die werkende mensen die vandaag overbelast worden omdat u die zak geld schijnbaar nooit eerder hebt ontsloten? U hebt dus blijkbaar nu ontdekt dat er nog ergens geld te halen is zonder dat de gewone man daardoor geraakt wordt. Wel, het is een schande dat u dat niet aan die gewone werkende Vlaming en werkende actieve mens teruggeeft. Hoeveel denkt u dat die belasting gaat opleveren? Waarom zet u dat niet om in een taxshift?

01.18 **Peter De Roover** (N-VA): J'ai déjà entendu un autre Lachaert, un libéral qui parlait une tout autre langue. Ce n'était pas ce Lachaert-ci, qui allonge son exposé de notions fourre-tout telles que la "bonne administration" et la "lutte contre l'anti-politique".

M. Lachaert a maintenant découvert une source substantielle de revenus permettant de préserver le citoyen flamand ou belge épargnant et travailleur. En supposant que l'on réussisse à puiser à cette source sans créer de fuite vers l'étranger – je suis curieux de voir comment on compte y parvenir –, pourquoi ne pas affecter ces fonds à une réduction d'impôt au profit des personnes actives? Les prélèvements publics sont supérieurs à 50 % dans notre pays. Il serait scandaleux que cette source de revenus soudainement découverte ne soit pas allouée au Flamand moyen travailleur. Quelles sont les recettes attendues de cet impôt? Pourquoi ne pas convertir ces revenus en un *tax shift*?

01.19 **Wouter Vermeersch** (VB): Mijnheer de voorzitter, er wordt nu dus effectief bevestigd dat er een vermogensbelasting komt. De vraag is natuurlijk, wie zijn die mensen met vermogen? Dat weten we allemaal. Dat zijn die spaarders, vooral in Vlaanderen, die een appeltje voor de dorst hebben weggezet. Dat zijn die zelfstandigen, vooral in Vlaanderen, die een vermogen hebben opgebouwd om een

01.19 **Wouter Vermeersch** (VB): Un impôt sur la fortune est annoncé. À qui s'appliquera-t-il? Nous le savons: aux épargnants, surtout en Flandre, qui se sont constitué une poire pour la soif, et

veel te laag pensioen te compenseren.

Maar ik wil nog een tweede vraag stellen, mijnheer Lachaert. In dit regeerakkoord staat ook dat u de alternatieve verloningsvormen zult afbouwen. Dat gaat bijvoorbeeld over bedrijfswagens en andere sociale voordelen. U zult dus bedrijfswagens en andere sociale voordelen afnemen. Dat betekent concreet een belastingverhoging voor iedereen die werkt en onderneemt. Hoe gaat u dat in godsnaam verkopen aan de Vlaming?

aux indépendants, surtout en Flandre, qui veulent compenser leur faible pension par leur patrimoine.

Ce gouvernement entend également supprimer progressivement les formes alternatives de rémunération, telles que les voitures de société. Cela signifie donc une augmentation d'impôt pour tous ceux qui travaillent et entreprennent. Comment compte-t-on vendre cela au Flamand?

01.20 **Joy Donné** (N-VA): Ik zal mijn opmerkingen eerder technisch houden na de eerder politieke tussenkomsten tot nu toe.

Ik hoor dat u inderdaad toegeeft dat er dus een vermogenstaks zal komen. Terwijl u enkele weken geleden zei: er zal geen enkele vorm van vermogenswinstbelasting of effectentaks, die ook een vermogenstaks is, komen. Dat zou er allemaal niet komen maar het komt er nu toch. Ik ben zeer benieuwd naar de manier waarop die zal toegepast worden en wat er zal meegenomen worden. Zullen de onroerende goederen en inkomsten daar ook onder vallen?

Ten tweede, u heeft het altijd over het feit dat de gewone man, de gewone burger, hierdoor niet zal geraakt worden. Ik heb uw begrotingstabel er even bijgenomen. Post 24 gaat over het niet-indexeren van de fiscale uitgaven, met inbegrip van de bedrijfsvoorheffing op de vervangingsinkomsten en de inkomensgrenzen van de vervangingsinkomsten. Het zijn kleine bedragen die hierin staan, voorlopig toch, maar dat gaat niet over grote vermogens. Dit gaat onder meer over de gewone loontrekkende. We hebben hier al een opening in uw eerste begrotingstabel naar een belastingaanslag op de gewone middenklasse.

01.20 **Joy Donné** (N-VA): M. Lachaert avoue aujourd'hui qu'un impôt sur la fortune va être instauré, alors qu'il avait exclu catégoriquement cette hypothèse il y a quelques semaines. Comment cet impôt se présentera-t-il? Les biens et revenus immobiliers y seront-ils également soumis?

Je vois également, dans les tableaux budgétaires, une ouverture vers une imposition à charge des classes moyennes. La rubrique 24 porte en effet sur la non-indexation des dépenses fiscales, et il y est question des revenus de remplacement. Il s'agit de petits montants, qui concernent le salarié moyen.

01.21 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Als we het dan toch over liberalen hebben, ik zou over een andere liberaal willen spreken, met name de heer Paul De Grauwe. *(Hilariteit)* Iedereen mag toch wel zijn eigen bronnen hebben?

Ik vind zijn reflectie toch wel heel interessant. Hij stelt immers dat er in onze samenleving nog nooit zo veel rijkdom aan één kant van de maatschappij opgestapeld staat. In tegenstelling tot wat er gezegd wordt over multimiljonairs, is die rijkdom geld dat geld opbrengt. Dat is geen werk.

Hebben jullie er een idee van hoeveel jaren een werknemer van Colruyt moet werken, als die hard werkt, om gewoon hetzelfde fortuin op te bouwen als Jef Colruyt? Heeft er daar iemand een idee van? Het is tienduizend jaar. Dat is veel... Ja, maar dat is het! *L'argent appelle l'argent*. Zoals u weet, beste collega's, een euro in de grond steken, daar komt geen boom met geld van. Dat geld komt dus van ergens. Economen zoals Piketty en Paul De Grauwe zien dat in onze maatschappij de fortuinen en het patrimonium vlugger groeien dan ons binnenlands product. Dat wil zeggen dat er elk jaar geld gaat naar de opbrengsten van geld en niet naar de opbrengsten van werk. Dus

01.21 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Paul De Grauwe, qui est pourtant un libéral, affirme que notre société n'a encore jamais amassé autant de richesses d'un seul côté. Le capital des multimillionnaires rapporte un argent qui n'est donc pas le fruit d'un travail. Pour constituer la fortune que détient Jef Colruyt, un collaborateur de Colruyt devrait travailler pendant 10 000 ans. Des économistes tels que Piketty et De Grauwe indiquent que les fortunes suivent une croissance plus forte que notre PIB. Chaque année, de l'argent s'ajoute aux revenus du capital et non aux revenus du travail. Un impôt sur la fortune ne touchera pas les classes moyennes.

stelt zich de vraag of de middenklasse niet wordt getroffen. U heeft totaal, totaal gelijk. Hier komt voor uw budget een belasting van pas die per definitie de middenklasse niet treft.

Wij dachten met de PVDA dat de middenklasse bijvoorbeeld iets van 1,5 miljoen euro was. We kunnen er sociologisch over debatteren, maar dat leek me een goed cijfer. De 2 % rijksten... Zijn we akkoord dat de 98 % over de middenklasse en daaronder gaat? Dat lijkt me sociologisch juist. Ik zeg dus, laat ons een vermogensbelasting uitwerken die juist die 2 % rijksten zal treffen. Ik hoor dan dat daarvoor een kadaster moet worden uitgewerkt. Helemaal niet, zoals er geen kadaster is van de lonen in België, moet u gewoon een aangifte doen bij de fiscus. Dan krijgt u af en toe eens een controle, maar er moet helemaal geen kadaster op voorhand zijn. Als u via tax-on-web uw belasting indient, dan is dat geen kadaster. U dient dat zelf in. Wij vragen gewoon aan de rijksten van de samenleving om dat zelf in te dienen. De fiscus moet daarop dan gewoon af en toe controle uitoefenen, als zij zien dat het een beetje *too much* is.

Dus collega's, er is geen kadaster nodig maar wel gewoon een beetje politieke moed. Met 300 miljoen euro of iets meer, die door de Raad van State weer zal worden vernietigd, komen we er niet... Komaan, raap uw moed bijeen en ga het geld halen waar het zit. Daar kan een beetje van gebruikt worden voor de financiering van onze openbare diensten en de zorgsector.

Il me paraît sociologiquement justifié d'affirmer que les classes moyennes et inférieures représentent 98 % de l'ensemble. Élaborons dès lors un impôt sur la fortune pour ces 2 % qui constituent les plus riches. Il n'est pas exact qu'un cadastre serait nécessaire à cet effet. Chacun est tenu de déclarer lui-même sa fortune sur Tax-on-web. Il suffit ensuite au fisc d'effectuer quelques contrôles. Pour ce faire, nous n'avons besoin que d'un peu de courage politique. Allez chercher l'argent là où il se trouve et utilisez-le pour financer nos services publics et le secteur des soins de santé.

01.22 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, het is alsof ik hier tegen de muren aan het praten ben, want sommige collega's willen gewoon niet luisteren.

Mijnheer Hedebouw, als u die sociale uitgaven wil financieren die u belangrijk vindt en die deze ploeg natuurlijk ook belangrijk vindt – we zouden immers veel verder willen gaan – dan hebt u een economisch weefsel nodig. Dan heeft u mensen nodig die willen werken en ondernemen en daar ook iets aan willen overhouden. Wat men onderneemt en verdient, is al eens belast. Waar ik me als liberaal altijd tegen zal verzetten, is dat u dat nog eens gaat belasten. Dat doen wij niet. Dat gaan wij niet doen.

Waarover spreken wij dan wel? Dat begrijpen de collega's van het Vlaams Belang en de N-VA blijkbaar niet, want ze moeten snel iets kunnen tweeten over de Open Vld die heeft toegegeven op belastingen. Ze luisteren zelfs niet. Ik heb hun gezegd: al wie een effect op naam heeft, al wie een kmo heeft, al wie werkt, al wie spaart, al wie onderneemt zal niet geraakt worden. Maar als u, mijnheer De Roover, 1 miljoen euro heeft liggen die u op een rekening kan zetten en morgen levert die 100.000 euro cash op zonder dat u iets moet doen, zou u het dan niet normaal vinden dat er iets van u gevraagd wordt in deze COVID-19-crisis?

Ik heb toch ook een sociale reflex als liberaal die mij zegt dat zoiets misschien moet kunnen. Mijnheer De Roover, ik wil u nog iets interessants tonen. Uw voorzitter, mijnheer De Wever, heeft me op een bepaald moment zijn programma getoond waarmee hij mij probeerde te overtuigen om in te stappen. Ik zal het u eens voorlezen, want u heeft het online gezet: "De spaar- en beleggingsfiscaliteit, inclusief meerwaarden, wordt eenvoudiger en investeringsneutraal gemaakt. In dat kader wordt de basis verbreed, worden afwijkende

01.22 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Il faut vouloir entendre ce que je dis. Pour pouvoir financer les dépenses sociales, un tissu social est nécessaire, des personnes désireuses de travailler et d'entreprendre et qui peuvent en retirer quelque chose. Ce qui est entrepris et gagné est déjà taxé une fois. En tant que libéral, je m'oppose à une taxe supplémentaire. Tout qui possède un titre nominatif, tout qui possède une PME, travaille, épargne, entreprend, ne sera pas touché. Si M. De Roover détient 1 million d'euros qui rapportent 100 000 euros cash sans devoir faire quoi que ce soit à cet effet, ne trouve-t-il pas normal qu'on lui demande un effort en ces temps de crise sanitaire?

En tant que libéral, j'ai aussi un réflexe social qui me dit que cela doit être possible. Dans le programme avec lequel Bart De Wever a tenté de me rallier à une coalition, il est prévu que la fiscalité de l'épargne et des investissements, y compris les plus-values, sera simplifiée et

regimes en het tarief herbekeken."

U weet wat mij daarover is uitgelegd? U wilde – de PS bevestigt dat niet – de roerende voorheffing verlagen met 2 miljard euro. De PS ontkent dat. En wat ging u in ruil doen? Miljarden aan vermogenswinstbelasting, want deze legislatuur mocht het geld kosten. Het jaar nadien moest het 4 miljard euro opleveren. Als u dat geld wilt binnenhalen, dan zit u in de zakken van de spaarders en de ondernemers. Dat was u bereid te doen voor de uitvoering van uw nationalistische agenda.

rendue neutre du point de vue des investissements. La base serait élargie et des régimes et tarifs dérogatoires seraient réexaminés. La N-VA prévoyait de réduire le précompte mobilier de 2 milliards d'euros. En échange, un impôt sur la fortune générerait des milliards d'euros. L'objectif était d'engranger 4 milliards d'euros et donc clairement, d'aller puiser dans les poches des épargnants et des entrepreneurs. C'est le prix que la N-VA était prête à payer pour son agenda nationaliste.

01.23 **Peter De Roover** (N-VA): Natuurlijk, een document in wording vergelijken met wat u ons nu door de maag splitst ... Ja, maar u ging lopen. U hebt zich laf getoond, op het ogenblik dat uw inbreng nodig was...

Maar ik ben wel blij, mijnheer Lachaert, dat is al een eerste gigantisch verschil, dat wij een belastingverlaging wilden doorvoeren. Hier zien we in de papieren met geen letter iets dat op een belastingverlaging lijkt.

Ten tweede, we zien wel een reeks belastingverhogingen. Inderdaad, door die aftrekposten die collega Donné net genoemd heeft. Door daar de kraan open te zetten. Dat gaat wel degelijk over de gemiddelde Vlaming. Waar ik daarstraks naar verwezen heb, is in de geest van hetgeen u voorleest: als u meent een bron te vinden om te belasten… U had het daarnet over die rekening van 1 miljoen en of dat dan niet rechtvaardig is enzovoort. Ik stel me nog altijd de vraag of u erin zult slagen om ook effectief die taxatie door te voeren, om daarmee een substantieel bedrag binnen te halen en om daarmee meer dan symboliek te realiseren. We zullen dat later wel zien. Maar opnieuw is mijn vraag, en dat was de filosofie die we gevolgd hebben: zal u dat gebruiken om de totale belastingheffing te verhogen of zal u dat teruggeven aan de mensen door bepaalde belastingregimes te verminderen, zoals dat in ons plan stond? Wat zal u doen met de meerinkomsten die u met uw bijkomende belastingen realiseert? Wat zal u daarmee doen? De Staat verder aanvetten of dat teruggeven aan de mensen die op dit ogenblik andere belastingen en veel te veel belastingen betalen. Welke keuze maakt u met uw paars-groene regering?

01.23 **Peter De Roover** (N-VA): Ce n'était qu'une ébauche de document. M. Lachaert s'est encouru au moment où son apport était nécessaire. Et la différence est en outre que nous voulions réduire les impôts, mesure que je ne vois pas figurer dans l'accord de gouvernement. On y trouve en revanche des augmentations d'impôts, par exemple au niveau des postes déductibles. Celles-ci toucheront bel et bien le Flamand moyen.

Il reste d'ailleurs encore à voir si le gouvernement parviendra à instaurer cet impôt sur la fortune et si cette mesure n'aura pas qu'une valeur symbolique. Je réitère en outre ma question de savoir comment seront affectées ces recettes supplémentaires. Va-t-on continuer à engraisser l'État ou restituer l'argent aux personnes qui paient aujourd'hui beaucoup trop d'impôts?

01.24 **Joy Donné** (N-VA): Mijnheer Lachaert, ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag in verband met het onroerend goed. U heeft het altijd over effectenrekeningen, maar hoe zit het met onroerende goederen? Hoe zit het met de onroerende fiscaliteit?

Ten tweede, u heeft geen antwoord gegeven in verband met lijn 24 in verband met de vervangingsinkomsten. Daaruit leid ik af dat u toegeeft dat u daar een groep viseert die u niet wil viseren.

01.24 **Joy Donné** (N-VA): Je n'ai pas encore obtenu de réponse à ma question sur la fiscalité immobilière ni à celle sur les revenus de remplacement. J'en conclus que M. Lachaert admet qu'un groupe qu'il ne souhaite pas viser est pourtant visé.

01.25 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer Donné, ik wil wel antwoorden, maar als ik halverwege mijn antwoord onderbroken word, is het een beetje moeilijk om u al het antwoord te geven.

01.25 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Il m'est difficile de répondre si je suis interrompu. Je constate

Maar goed, ik stel dus vast dat niet ontkend wordt dat de N-VA van plan was in ruil voor een nog ingewikkelder land een paar miljard aan vermogenswinstbelasting toe te laten. Men vindt dat natuurlijk goed om dat te ontkennen, maar u heeft het zelf online gezet. Beste collega's, u kunt nu eenmaal niet zwart op wit ontkennen dat het zo was. Dat zou voor de middenklasse in Vlaanderen pas echt een ramp geweest zijn. Daar behoeden wij Vlaanderen voor... Wij gaan dat niet doen, beste collega's. Jullie plan uitvoeren, dat gaan wij niet doen. Ik ben inderdaad met plezier weggelopen van dat plan, zeker toen ik begreep dat er niks meer aan te passen was.

Ik zal nu antwoorden op een aantal andere zaken. Mijnheer Donné, u spreekt over de niet-indexatie. Dat is een beperkte opbrengst. U weet dat wij dat ook gedaan hebben onder de regering-Michel. U weet dat u dat toch meegestemd heeft en nu begint u daar een punt van te maken. In een begroting zoekt men nu eenmaal centen. Hier zit 3 miljard euro aan nieuw beleid in, mijnheer Donné. Weet u hoeveel in de nota zat die u online gezet hebt? Daar zat 16 miljard euro aan nieuw beleid in. Hoeveel niet-indexaties zou u dan gedaan hebben om dit te betalen voor werkend Vlaanderen?

Dan is er de vraag van het Vlaams Belang over de bedrijfswagens, want daar wil ik toch duidelijk over zijn. Die lijn is getrokken. Dat is heel duidelijk. Deze legislatuur gaan wij bedrijfswagens niet taxeren. We gaan die niet afschaffen. We gaan die niet afpakken. We gaan dat niet doen. Wat gaan we wel doen? Dat is toekomstgericht werken.

Dat is een standpunt dat wij als Open Vld altijd hebben ingenomen, ook met collega's van N-VA en anderen. Dat is dat wij natuurlijk liever hebben dat mensen betaald worden in euro's, en niet in cheques, die we allemaal bestreden hebben – maar jammer genoeg in de vorige legislatuur niet gestemd hebben. Maar die cheques, die auto's, al die andere zaken... *Why make it so complicated?* Betaal mensen gewoon in euro's.

Het enige wat daar natuurlijk moeilijk aan is, is dat die systemen vandaag bestaan. We moeten die heel geleidelijk hervormen om ervoor te zorgen dat we niet in iemands contract inbreken. Dat we mensen niet benadelen. Dat we hun geen loon afpakken. Dat gaan we moeten doen op lange termijn en daarom is er in dit regeerakkoord een fiscale hervorming gepland op lange termijn. De afspraak is dat we die gaan voorbereiden met de heer Van Peteghem, onze nieuwe minister van Financiën. We gaan dat voorbereiden tegen het einde van de legislatuur, de tweede helft van deze legislatuur. Daar zal een logica in zitten met lange overgangsperiodes, waarbij we er op een logische manier voor gaan zorgen dat mensen op termijn niet beschadigd worden maar dat we mensen zoveel mogelijk – graag – in geld uitbetalen.

We gaan deze legislatuur – u hoeft zich geen zorgen te maken – niemand een auto afpakken. De heer Calvo heeft daar niet voor gezorgd, hij heeft dat niet gevraagd. We gaan niemand beschadigen. We gaan dat rustig aan doen maar wel met een langetermijnvisie op fiscaliteit om mensen zoveel mogelijk gewoon in euro's te betalen. Punt.

qu'aucun démenti n'est apporté au fait qu'en échange d'une structure institutionnelle encore plus complexe, la N-VA était prête à accepter plusieurs milliards d'euros d'impôt sur les gains en capital. Elle a posté elle-même le texte de la proposition en ligne. Voilà une mesure qui aurait été désastreuse pour la classe moyenne en Flandre. J'ai effectivement décampé avec plaisir, dès que j'ai vu que ce projet n'était plus amendable.

Les recettes d'une non-indexation sont minimes. Cette mesure a également été prise par le gouvernement Michel, avec la bénédiction, à l'époque, de la N-VA. Confectionner un budget consiste essentiellement à trouver de l'argent. Nous prévoyons 3 milliards pour des politiques nouvelles. La note De Wever prévoyait pas moins de 16 milliards pour des politiques nouvelles. Combien de non-indexations aurait-il fallu pour financer ce montant?

Nous n'allons ni supprimer ni taxer les véhicules de société. Nous préférons développer une vision tournée vers l'avenir. L'Open Vld préférera toujours le cash aux voitures, chèques ou autres instruments. Pourquoi est-ce tellement difficile? En raison de la diversité des systèmes actuels. Nous devrons les réformer progressivement afin de ne pas intervenir dans des contrats existants ou léser des travailleurs. C'est la raison d'être du projet de réforme fiscale à long terme. Nous préparerons cette réforme avec le ministre Van Peteghem pour la fin de la législature. Personne ne sera privé de sa voiture de société, nous travaillons à long terme avec pour objectif de développer un système où l'essentiel du salaire sera payé en argent.

01.26 **Björn Anseeuw** (N-VA): Mijnheer Lachaert, over die

01.26 **Björn Anseeuw** (N-VA): Il

vermogensbelasting: u blijft toch een beetje rond de pot draaien en ik snap wel dat u wat nerveus wordt. We zien dat ook wel, want u begint wat drukker te gesticuleren met uw armen. U praat wat sneller, wat harder, en op een bepaald moment verliest u natuurlijk ook de pedalen. Want u spreekt over een rekening waar u geld op zet en waar u 10 % rente op krijgt. Ik ken zo'n rekening eigenlijk niet. Ik ben dus heel benieuwd welke rekening dat eigenlijk is.

Maar om een lang verhaal kort te maken, de vraag was: wie wordt dan wel geraakt? En u haalt dan een voorbeeld aan van iemand met een rekening waarop een miljoen euro staat en die daar dan 100.000 euro interesten van haalt. Die wordt geraakt. Maar zo is er niemand. Want die rekening, die bestaat niet. We weten dus nog altijd niet wie er wel wordt geraakt. Kan u daar nu een eenvoudig antwoord op geven? U hebt gezegd wat u allemaal niet gaat doen met die vermogenstaks, wat dat niet zal zijn, maar kunt u nu helder en klaar zeggen wat dat wél zal zijn? Liefst met een realistisch voorbeeld en niet met rekeningen waarop rentes worden betaald a rato van 10 %.

est clair que les questions relatives à l'impôt sur la fortune rendent M. Lachaert quelque peu nerveux. Il cite en exemple une personne possédant un compte qui rapporte un taux d'intérêt de 10 % mais un tel compte n'existe tout bonnement pas. Qui est donc concerné?

01.27 **Reccino Van Lommel** (VB): Mijnheer Lachaert, u zegt zonet dat u deze legislatuur niet aan de bedrijfswagens zult raken. Het zou er natuurlijk nog aan moeten ontbreken. Want sinds dit jaar, 2020, is de gemiddelde aftrekbaarheid van die bedrijfswagens 20 à 30 % verminderd. Het zou vreemd zijn dat u elk jaar opnieuw fiscale hervormingen zou doorvoeren en bedrijven en mensen meer en meer zou gaan belasten.

U zegt dat u kiest voor de rustige aanpak, maar tegelijkertijd gaat u inderdaad voor duurzaamheid. U bent voor een groot stuk ook de bezieler van de vergroening van het bedrijfswagenpark. Ik neem aan, mijnheer Lachaert, dat u toch ook wel heel wat contacten heeft in de bedrijfswereld. Ik kan u zeggen dat de bedrijfswereld op haar achterste poten staat als u spreekt over *zero emissions* in 2026, waarbij verbrandingsmotoren absoluut niet meer de norm mogen zijn.

Indien u dan toch naar een vergroening wil gaan en naar het hele CO_2-verhaal kijkt, wil ik benadrukken dat de gemiddelde bedrijfswagen anderhalf oud is. De mensen van Renta hebben dat trouwens nog bevestigd. Dat zijn dus vrij moderne wagens die rondrijden. Private wagens hebben een gemiddelde leeftijd van tien jaar en maken 90 % uit van het wagenpark dat in België rondrijdt. Ik vind het dan ook bijzonder raar dat u dergelijke mededelingen doet aan de pers. Dat u op die manier het hele bedrijfsleven op zijn achterste poten zet. Ik vind dat vreemd. Ik zou u trouwens ook willen vragen, mijnheer Lachaert, wat u begrijpt onder *zero emissions*? U zegt dat te gaan uitwerken tegen het einde van de legislatuur maar de mensen hebben toch recht op duidelijkheid. Wil dat zeggen dat het verboden is om nog een bedrijfswagen aan te kopen met een verbrandingsmotor of dat een bedrijf dat een wagen koopt met een verbrandingsmotor zeer sterk belast zal worden? Op welke manier zal dat gebeuren? Ik denk dat daarover toch ook wel klare wijn geschonken mag worden.

01.27 **Reccino Van Lommel** (VB): La déductibilité moyenne des voitures de société a été réduite de 20 à 30 % en 2020. Il est donc normal qu'on ne touche plus au régime fiscal durant cette législature. M. Lachaert est un défenseur du verdissement du parc des voitures de société mais le monde des entreprises sortira de ses gonds lorsque M. Lachaert parlera de "zéro émission" d'ici 2026. En effet, la voiture de société moyenne est âgée d'un an et demi, tandis que les voitures particulières datent en moyenne d'il y a 10 ans et représentent 90 % du parc automobile. M. Lachaert doit jouer franc jeu: sera-t-il interdit à l'avenir d'acheter encore une voiture de société avec un moteur à combustion interne ou une entreprise qui agit de la sorte sera-t-elle lourdement taxée?

01.28 **Joy Donné** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil er toch even op terugkomen. Ik heb de vraag al twee keer gesteld maar nog altijd geen antwoord gekregen.

Het gaat over onroerend goed en de fiscale behandeling van

01.28 **Joy Donné** (N-VA): Quel sera le traitement réservé aux biens immobiliers dans le cadre de l'impôt sur la fortune que vous instaurerez au printemps pro-

onroerend goed, onder meer in het kader van uw vermogenbelasting. U hebt er nog steeds niet op geantwoord. Ik heb het nog niet over wat er in de volgende begrotingscontroles nog allemaal op ons af zal komen. Heel concreet in het kader van die belasting, die vermogensbelasting die u in het voorjaar van 2021 zal introduceren, hoe zit het met de behandeling van onroerend goed?

chain?

01.29 **Wouter Raskin** (N-VA): Mijnheer Lachaert, u vermeldt dat vergroeningsverhaal van de bedrijfswagens, waarvan wij principieel uiteraard absoluut ook voorstanders zijn. Het is een langetermijnverhaal. Als ik het regeerakkoord lees, dan lees ik daar 2026. Zo superlang is dat natuurlijk ook weer niet om die omslag te maken. We zullen zien wat de tekst inhoudt. Wat er uiteindelijk zal voorliggen. In ieder geval, de tekst die het voorwerp was van besprekingen in de commissie voor Klimaat in het voorjaar van dit jaar, was zeer arbitrair. Daar werd een heel duidelijke lijn getrokken. Daar werd het fiscale voordeel voor bedrijfswagens alleen nog toegepast op wagens die 100 % “zuiver” waren.

Dat ging voorbij aan de realiteit van de hybride wagens, zelfs – als ik dat goed begrijp, en als ik dat verkeerd begrepen heb, dan moet u mij dat uitleggen – aan de realiteit van wagens met een *range extender*, een hele kleine motor die wel fossiel aangedreven wordt, maar die zeker niet sterk genoeg is om die wielen in beweging te krijgen en om die wagen te doen rijden. Kleine motoren – motortjes – die enkel bedoeld zijn om de batterijen weer op te laden, die worden allemaal afgeserveerd. Dat was wat voorlag en ik denk dat het arbitraire voorstel dat voorlag totaal voorbijgaat aan de realiteit van een aantal bescheiden sectoren. Kijk naar de dienstenchequesector, waar mensen, met alle respect, met een Dacia of een Hyundai rondrijden. Zullen die bescheiden merken op tijd klaar zijn om zich aan te passen aan wat voorlag? Ik denk dat het iets te gemakkelijk is om nu te zeggen dat dit een langetermijnverhaal is en dat niemand daarbij zal verliezen.

01.29 **Wouter Raskin** (N-VA): Sur le principe, nous sommes favorables à un verdissement du parc des voitures de société. Toutefois, 2026 me paraît un délai fort court pour opérer ce changement. Tout dépendra du contenu du texte. Dans la proposition qui a été déposée au printemps 2020 en commission du Climat, seules les voitures 100 % "pures" pouvaient encore bénéficier d'un avantage fiscal. Une telle mesure ne tient pas compte de secteurs tels que ceux des titres services. On peut en effet se demander si les constructeurs des voitures modestes utilisées dans ces entreprises pourront s'adapter dans les délais. Il me paraît un peu trop simple d'évoquer une mesure à long terme qui ne lésera personne.

01.30 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer Donné, onroerende goederen worden niet extra belast. Als u de confirmatie nodig hebt, geef ik u de confirmatie. Er staat daarover niks in het regeerakkoord. Er is geen Atomaschriftje waarin dat staat. U zal dat niet vinden. Spaarrekeningen, voor alle duidelijkheid, ook niet. Anders zou ik u niet zeggen dat al wie werkt, onderneemt, spaart in Vlaanderen,...

01.30 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Les biens immobiliers ne seront pas davantage taxés. Il en va d'ailleurs de même pour les comptes épargne.

01.31 **Wouter Vermeersch** (VB): Mijnheer de voorzitter, heel kort.

Kunt u ook bevestigen dat de huurinkomsten niet worden belast, mijnheer Lachaert? De heer Gilkinet zei immers dat huurinkomsten worden belast.

01.31 **Wouter Vermeersch** (VB): Qu'en est-il des revenus locatifs, dont M. Gilkinet a déclaré qu'ils seraient imposés?

De **voorzitter**: Mijnheer Lachaert, doet u verder.

01.32 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Die vergroening van de bedrijfswagens is een interessant thema, maar het staat nog los van de langetermijnvisie op fiscaliteit. De langetermijnvisie is inderdaad dat we willen dat mensen betaald worden in euro's. Dat is een omslag die we moeten maken. We moeten dat voorzichtig doen. We mogen de mensen geen loon afnemen.

Maar als we dan toch die wagens hebben, 700.000 à 800.000 wagens

01.32 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Le verdissement des voitures de société est indépendant de la vision à long terme de la fiscalité. Ceci implique que nous voulons que les travailleurs soient payés en monnaie sonnante et trébuchante, mais les modifications ne

in ons land, dan kunnen we ze toch beter nuttig inzetten om voor het klimaat en voor de volksgezondheid iets goeds te doen. Ik weet niet met wie u praat, mijnheer Van Lommel, maar ik spreek tal van bedrijfsleiders die toch wel moderner kijken naar de samenleving. Ik spreek ook met federaties zoals Febiac, Renta en andere, die zeggen dat zij daar klaar voor zijn. Er zijn constructeurs die in 2025 geen brandstofwagens meer zullen maken. De wereld gaat vooruit, mensen. We leven niet meer in de 20e eeuw. Er komen nieuwe technieken aan met performante wagens en iedereen in de industrie is zich daarvoor ook aan het klaarmaken. Heel die omslag is een vooruitstrevende, verstandige combinatie van economie met ecologie. Nieuwe en schone wagens zijn een goede zaak voor de ecologie en voor het leefmilieu. Dat gaan we faciliteren.

Mijnheer Raskin heeft ernaar verwezen. Er is een wetsvoorstel dat wij gemaakt hebben. Ik heb u daar trouwens op een bepaald moment bij betrokken, mijnheer Raskin, omdat ik dacht dat de N-VA meer een steunpilaar zou zijn. Ik heb immers gehoord van Zuhal Demir en van uw collega's in de Vlaamse regering dat u zich zorgen maakt, dat de federale regering het Vlaams regeerakkoord niet meer zou willen uitvoeren. Maar weet u wat er in dat Vlaamse regeerakkoord staat? Dat we die bedrijfswagen gaan vergroenen. Wij voeren het Vlaamse regeerakkoord uit, maar het is weer niet goed.

Dus goed. Wij doen maar om goed te doen. Maar het is moeilijk met een oppositie die altijd iets zal zoeken om op te schieten. Dat is uw goed recht, maar het moet natuurlijk nog ergens steek houden.

peuvent pas avoir pour conséquence qu'ils doivent y aller de leur poche.

Il serait préférable d'utiliser les nombreux véhicules de société du pays pour prendre des initiatives en faveur du climat et de la santé publique. Les nombreux responsables d'entreprises et les fédérations avec lesquels je suis en contact sont prêts à changer de cap et à réaliser une association intelligente entre l'économie et l'écologie. Il semblerait que les ministres N-VA du gouvernement flamand s'inquiètent de ce que le gouvernement fédéral n'exécuterait pas l'accord de gouvernement flamand. Or c'est exactement ce que nous faisons en opérant le verdissement des voitures de société.

01.33 **Björn Anseeuw** (N-VA): Collega Lachaert, ik zoek niks om op te schieten of zo. Ik heb u een heel eenvoudige vraag gesteld. Niet voor mijzelf. Ik kreeg ook een bericht van de bomma van Conner. Die vermogensbelasting, wie zal daar wel door geraakt worden? Op welke manier?

Het is nu de tweede keer dat ik de vraag stel. Als men drie keer de vraag stelt, krijgt men wel een antwoord. Dat heb ik geleerd van collega Donné. Moet ik ze nog een derde keer stellen? Dan doe ik dat bij dezen onmiddellijk. Wie zal door die vermogensbelasting op welke manier wel worden geraakt?

01.33 **Björn Anseeuw** (N-VA): Je n'ai toujours pas reçu de réponse à la question de savoir qui sera affecté par l'impôt sur la fortune et comment.

01.34 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik kan het blijven herhalen. Het is aan de regering om dat uit te werken. Ik denk dat ik al voldoende beschreven heb wat het niet is. Het gaat over speculatie. Het gaat over grote bedragen. Het gaat over mensen die niet gewoon een kmo bezitten. Het gaat over geld dat men ter beschikking heeft om te speculeren en op korte termijn opbrengsten te hebben. Laat het de regering nu alstublieft technisch uitwerken. Zij engageert zich ertoe om dat binnenkort te doen.

01.34 **Egbert Lachaert** (Open Vld): J'ai déjà expliqué ce que cet impôt n'était pas. Il s'agit en l'occurrence d'argent utilisé pour de la spéculation à court terme. Le gouvernement va développer cette mesure sur le plan technique.

01.35 Eerste minister **Alexander De Croo**: Het verbaast me een beetje dat de N-VA het niet logisch vindt dat de regering de tijd neemt om zoiets deftig uit te werken. Vooral als men kijkt naar de geschiedenis die we op dat gebied de voorbije vijf jaar hebben beleefd.

Men moet eens bekijken wat men allemaal, vaak met goede bedoelingen en voor een goed hoger doel, in mekaar heeft gestoken. Hoelang is dat allemaal overeind gebleven? De fairnesstaks, de

01.35 **Alexander De Croo**, premier ministre: Les différentes taxes instaurées jusqu'à présent ont été supprimées, soit qu'elles se soient avérées inefficaces, soit qu'elles aient été retoquées par la Cour constitutionnelle. Je m'étonne dès lors que la N-VA ne comprenne pas la volonté de ce

speculatietaks, de 21 plus 4, de effectentaks. Allemaal met goede bedoelingen, ofwel ingevoerd en afgevoerd omdat ze niks opbrachten, ofwel vernietigd door het Grondwettelijk Hof.

Als deze regering nu zegt: we gaan daar iets uit leren. We omschrijven zeer goed wat de doelstelling is. We omschrijven zeer goed welk publiek we daarmee eigenlijk willen raken, namelijk de mensen die de mogelijkheid hebben om die bijdrage te leveren. Als we nu zeggen: deze keer gaan we het goed doen. We gaan dat niet halsoverkop doen. We gaan de tijd nemen om dat deftig te doen. Dan is de kritiek die men krijgt: het is nog niet helemaal duidelijk. Wat heeft u nu eigenlijk het liefst? Dat we iets zouden invoeren dat volgend jaar opnieuw vernietigd wordt of dat we de tijd nemen om ons werk goed te doen en ervoor te zorgen dat het deftig gedaan is?

gouvernement de prendre le temps de bien préparer son dossier.

De **voorzitter**: De hele N-VA-fractie vraagt het woord? Ik noteer de heer De Roover, de heer Loones, de heer Raskin en ook de heer Donné.

01.36 **Peter De Roover** (N-VA): Ja, want ooit krijgen we wel een antwoord.

We komen al ergens. U weet niet waar het geld wel gehaald wordt, maar u weet al wel waar het niet gehaald wordt. Dus als u nu nog veel dingen opsomt waar u het niet gaat halen, dan weten we bij eliminatie na lange debatten wat overblijft. Daar komt het dus vandaan.

Mijnheer De Croo, mijnheer de premier, ik ga met u akkoord, maar zeg dan nu niet dat die en die en die niet getroffen zullen worden, want u weet het nog niet. U weet het nog niet, zegt u. We komen dus tot een besluit. Al de zaken die u genoemd hebt, mijnheer Lachaert: dat weten we nog niet.

U hebt niet veel tijd meer. Bij de eerstvolgende begrotingscontrole zullen er al initiatieven genomen worden, heb ik begrepen. Bovendien weten we dat ten minste ruim 3 miljard euro, namelijk een derde, in de loop van de legislatuur omgezet zal worden in belastingen. Vanavond krijgen we niet te horen wie die zal betalen. Alhoewel. Ik heb daarstraks betreurd dat er één vicepremier niet beschikbaar was. Zij is intussen onder ons. Zij kan dan meteen tegenspreken wat ze in *De Afspraak* heeft gezegd, namelijk dat de vermogenswinstbelasting er komt. Alleen de wijze waarop is nog niet afgeklopt. Dat is wat vanavond gezegd is. Maar als u het zo dadelijk ontkent... Ik stel de vraag. U bent hier aanwezig. Dus we kunnen wat dat betreft een antwoord krijgen.

We weten dus dat er belastingen geheven zullen worden. We weten nog niet wie getroffen wordt. De publieke opinie weet dus nog niet of zij het slachtoffer zal worden. Maar, en dat is toch ook heel belangrijk nieuws dat we hier krijgen uit liberale mond: die extra belasting zal dienen om de overheid verder aan te vetten. Die zal niet met belastingkortingen terugkeren naar de rest van de publieke opinie. Dit wordt dus meer belastingen.

U hebt ergens zakgeld ontdekt dat vroeger nog nooit ontdekt is, dat vroeger nog nooit aangesproken is en dat ook niemand zal treffen. U zal dat uit een donkere kelder halen. We zijn benieuwd wie het dan wel zal betalen. We zullen het vandaag dus niet vernemen. U ontloopt de vraag omdat u het nog niet weet. Er zullen belastingen worden

01.36 **Peter De Roover** (N-VA): En continuant à biffer sur la liste ceux qui ne seront pas taxés, nous finirons peut-être par arriver à qui le sera. Et encore, puisque le gouvernement l'ignore encore lui-même. Or il lui reste peu de temps, puisque les initiatives devront avoir été prises pour le prochain contrôle budgétaire. Ce dont nous sommes par contre certains, c'est qu'il faudra lever un peu plus de trois milliards d'impôts pendant cette législature. La vice-première ministre qui vient de faire des déclarations sur le sujet à la télévision est à présent parmi nous. J'espère donc obtenir une réponse immédiate. Il est d'emblée manifeste que cette taxe de plus ne percolera pas au bénéfice de nos concitoyens via des réductions d'impôts; elle viendra juste engraisser un peu plus l'État. Voilà la conclusion de cet échange de vues passionnant.

geheven en ze zullen opnieuw verder de overheid aanvetten. Dat is het besluit van deze boeiende gedachtewisseling.

De **voorzitter**: Ik kom direct bij de heer Raskin, maar minister en vicepremier De Sutter, sommigen hebben u bekeken op televisie. Ik had daar geen tijd voor.

01.37 Minister **Petra De Sutter**: Dank u wel, mijnheer De Roover. Bedankt om inderdaad gekeken te hebben.

Men heeft het mij gevraagd: hoe zal dat zijn, een vermogenswinstbelasting? Welk mechanisme? We hebben het gehad over dat zinnetje in het regeerakkoord en de heer Lachaert heeft dat eigenlijk daarnet allemaal vermeld. Ik heb gezegd dat wij het een solidariteitsbijdrage noemen.

Ik heb ook vermeld dat de formaliteit of de manier waarop dit zal ingevuld worden nog niet vastligt en dat we daarover gaan praten. Dat er een goede reden is waarom dit op die manier in het regeerakkoord staat. Dat is omdat – zoals net ook vermeld werd – tot nu toe nog geen sluitende manier is gevonden om dit te realiseren. Dat is wat ik letterlijk gezegd hebt. U mag mij geen woorden in de mond leggen die ik niet heb gezegd.

Het gaat om een solidariteitsbijdrage, de fameuze sterkste schouders, en er is heel goed nagedacht over de manier waarop dit is geformuleerd. Net omdat het een moeilijk punt is. De regering zal dat verder uitwerken.

01.37 **Petra De Sutter**, ministre: J'appelle l'impôt sur la fortune dont a parlé M. Lachaert une contribution de solidarité. Les modalités précises ne sont pas encore fixées pace que nous n'avons pas encore trouvé de façon concluante de les déterminer. Nous avons longuement réfléchi à la formulation parce qu'il s'agit d'un point sensible.

01.38 **Wouter Raskin** (N-VA): Dank u wel, voorzitter.

Ik wilde toch graag nog even reageren, omdat collega Lachaert op z'n minst de schijn wekt dat ik mevrouw Demir zou tegenspreken, wat geenszins het geval is.

Het Vlaamse regeerakkoord vermeldt heel duidelijk dat er wordt ingezet op een verdere vergroening van het bestaande wagenpark. Vanaf 2030 zijn alle nieuw verkochte personenwagens koolstofarm, waarvan minstens de helft emissievrij.

Ik heb bij mijn eerste tussenkomst gezegd dat wij ook principieel voorstander zijn van een vergroening van de bedrijfswagens. De vraag is natuurlijk: wat is het pad daarnaartoe? De tekst die voorlag, was zeer arbitrair. Eerst was het 2020, dan was het nog 2024 of 2025, en nu wordt het blijkbaar 2026, 100 % emissievrij. Dan gaat u wel voorbij aan een stukje van de realiteit van veel mensen: 50 % van de burgers beschikt niet over die oprit, over die garage, als ze verplicht worden om met een 100 % emissievrije wagen te rijden.

Het voorstel dat voorlag sloot ook alle hybride wagens, CNG en *range extenders* helemaal uit. Het is natuurlijk leuk als ik met een BMW rijd, en morgen moet ik met een Tesla rijden. Ja, dan geef ik een groot applaus. Maar heel veel mensen rijden met bescheiden wagens, bescheiden sectoren rijden met bescheiden wagens. Ik bepleit alleen een realistisch pad richting een vergroening van de bedrijfswagens. Principieel delen we dezelfde mening. Het gaat over het pad ernaartoe, mijnheer Lachaert.

01.38 **Wouter Raskin** (N-VA): Je tiens à préciser que je ne conteste pas les propos de Mme Demir. L'accord du gouvernement flamand prévoit très clairement des efforts en faveur de la poursuite du verdissement du parc automobile. À partir de 2030, toutes les voitures particulières neuves vendues seront à faible émission de carbone et la moitié de ces véhicules au moins seront des voitures "zéro émission".

Nous sommes favorables au verdissement des voitures de société mais nous préconisons une voie réaliste.

01.39 Eerste minister **Alexander De Croo**: Heel kort.

01.39 **Alexander De Croo**,

Wat mij een beetje verbaast, is dat er bijna angst is voor innovatie. We zijn vandaag 2020. Zullen er de komende zes jaar veel nieuwe wagens gelanceerd worden die emissievrij zijn? We zien nu toch al overal dat er geen twijfel over bestaat dat er de komende vijf tot zes jaar veel emissievrije auto's zullen gelanceerd worden. Waarom zouden we die kans niet nemen om het beleid dat we voeren in lijn te brengen met die innovatie en een boost te geven aan die innovatie?

Ik hoor hier eigenlijk dat ons land het meest conservatieve van allemaal moet zijn. We gaan niet kiezen voor de nieuwste auto's, die de milieuvriendelijkste zouden zijn. We gaan ervoor zorgen dat we in ons bezoldigingsbeleid eigenlijk bijna dwingen om vervuilende auto's te gebruiken. Ik vind het onwaarschijnlijk dat men die kans tot innovatie niet grijpt. En dat is de tegenstelling die – denk ik – bestaat tussen deze regering en die partij.

premier ministre: Pourquoi devrions-nous craindre l'innovation? Les lancements de véhicules zéro émission vont se multiplier au cours des prochaines années. Est-il inutile d'apporter un soutien politique à ces nouvelles technologies? J'entends certains dans cet hémicycle prononcer un plaidoyer pour que la Belgique soit le pays le plus conservateur au monde, mais à titre personnel, je trouve invraisemblable de ne pas saisir cette occasion d'innover.

De **voorzitter**: De heer Van Lommel nog, en dan moeten we toch echt de heer Lachaert de kans geven om over zijn andere thema's te spreken.

01.40 **Reccino Van Lommel** (VB): Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Ik denk dat er hier in dit halfrond geen enkele fractie is die tegen technologische vooruitgang is. Er is geen enkele fractie die zegt dat we eeuwig met een verbrandingsmotor moeten blijven rijden. Maar het gaat inderdaad, zoals een aantal andere collega's hier ook terecht gesteld hebben, over de weg ernaartoe.

Veel heeft ook te maken met de betaalbaarheid ervan. Ik weet niet, mijnheer Lachaert, of u ondertussen gekeken heeft naar de gemiddelde prijs van een elektrisch voertuig. Als dat de toekomst wordt, als dat de prijzen zijn die bedrijven zullen moeten betalen om die bedrijfswagens aan te kopen, dan zal dat een aanzienlijk dure grap worden. Dat is vandaag de bezorgdheid van al die bedrijven. Het feit dat de infrastructuur en dergelijke niet volgt. Natuurlijk is iedereen voor die technologische vooruitgang, maar niet op de manier zoals jullie het zien. Het komt veel te snel. We zijn daar niet klaar voor.

01.40 **Reccino Van Lommel** (VB): Aucun groupe politique n'est hostile aux progrès technologiques. Les véhicules électriques sont toutefois extrêmement coûteux et si les entreprises sont obligées de les acheter pour leur parc de voitures de société, cela leur coûtera un bras. Sans parler du problème d'infrastructure. Vous allez donc plus vite que la musique.

01.41 **Egbert Lachaert** (Open Vld): We kunnen er eindeloos over debatteren. U leeft vandaag en u kijkt naar de technologie van vandaag. Ik ben ervan overtuigd, samen met deze regering, dat binnen zes jaar de wereld er toch wel anders zal uitzien.

Vandaag kost een elektrische wagen meer. U was ook aanwezig op de hoorzitting in het Parlement, toen de constructeurs langsgekomen zijn. U heeft heel duidelijk gehoord in die hoorzittingen in het Parlement dat zelfs de constructeurs zeggen dat in 2025 dat omslagpunt in het aanbod er komt. Daar moet u ook in geloven. Een beetje een optimistische toekomst in plaats van in het verleden te leven.

Ik denk nu echt dat we dat belastingdebat kunnen afsluiten, tenzij u mij wil blijven onderbreken. De oppositie heeft gezocht naar een vermogensbelasting en heeft ze niet gevonden. Ze heeft gezocht naar vermogenswinstbelasting en heeft ze niet gevonden. Maar ze heeft misschien de hoop dat ze in de eerste begrotingscontrole iets zal vinden waar ze dan op kan schieten. In ieder geval, mijnheer

01.41 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Je suis réellement convaincu que dans six ans, la face du monde aura profondément changé. Lors de l'audition, les constructeurs ont eux-mêmes déclaré qu'ils s'attendent au basculement vers la voiture électrique en 2025. Un peu d'optimisme n'a jamais fait de tort à personne.

Je pense que nous pouvons clore à ce stade le débat concernant un impôt sur la fortune, non? L'opposition l'a cherché sans le trouver. Il lui faudra trouver une autre cible lors du contrôle budgétaire. La contribution que nous demandons ne générera pas des

De Roover, dat zal inderdaad geen grote opbrengst zijn, want anders zit men bij de middenklasse. Maar we gaan wel iets zoeken. Al is het symbolisch om in deze crisisperiode iets te vragen van die sterkste schouders.

Mijnheer De Roover, ik weet dat in uw nota – ik heb er al naar verwezen – een vermogenswinstbelasting stond van 4 miljard euro. Hoe ging u dat uitleggen en hoe ging u dat gebruiken? Dat ging u ook gebruiken om uw nieuw beleid te financieren. Niet meer, niet minder.

recettes mirobolantes, mais en ces temps de crise, il importe de demander un effort, même symbolique, à ceux qui ont les épaules les plus solides. La note de la N-VA mentionnait un impôt sur les gains en capital pour un montant de 4 milliards d'euros. Les nationalistes avaient aussi l'intention d'utiliser ces recettes pour financer de nouvelles politiques.

01.42 **Sander Loones** (N-VA): Ik wilde het niet doen, maar het is omdat de heer Lachaert blijft terugkomen op het akkoord tussen Bart De Wever en Paul Magnette. Dat wordt hier in de markt gezet als een vast akkoord waarin er engagementen waren om 16 tot 20 miljard euro extra uit te geven. We hebben hier vandaag al een lofbetuiging gehoord van de heer Calvo aan het adres van Thomas Dermine, ook minister in deze nieuwe regering. Hij is de penhouder van uw regeerakkoord, maar hij was eigenlijk ook betrokken bij de gesprekken tussen Bart De Wever en Paul Magnette. Ik zou hem hier zeer graag zeer formeel horen antwoorden op de vraag: mijnheer Dermine, was er een akkoord tot in detail afgesproken en afgeklopt tussen de heer De Wever en de heer Magnette waaruit bleek dat er 20 miljard euro extra uitgaven zouden zijn? Afgeklopt en bezegeld? Is die informatie van de heer Lachaert correct of is die niet correct?

01.42 **Sander Loones** (N-VA): L'actuel ministre, M. Dermine, avait été associé également aux discussions entre Bart De Wever et Paul Magnette. J'aimerais qu'il réponde ici formellement à la question de l'existence d'un accord au sujet de 20 milliards d'euros de dépenses supplémentaires conclu et bouclé par MM. De Wever et Magnette. Cette information de M. Lachaert est-elle correcte?

01.43 **Wouter Raskin** (N-VA): Dank u, voorzitter. Laatste keer, ik beloof het u, maar ik voel mij nogal aangesproken door de premier.

Met alle respect, maar ik heb zo'n beetje het gevoel dat men mij hier wegzet als een onverantwoordelijk sujet dat niet mee is met zijn tijd. Laat mij dan toch repliceren dat het arbitraire voorstel dat voorlag – nogmaals, we zullen zien wat er komt – ervoor zorgt dat die elektrische wagens, die zeer arbitrair zullen ingevoerd worden, zullen rijden op CO_2-brakende gascentrales, omdat de kerncentrales tegelijkertijd gesloten zullen worden.

01.43 **Wouter Raskin** (N-VA): J'ai un peu le sentiment d'être le vilain petit canard jugé irresponsable et en porte-à-faux avec son époque. La proposition qui était sur la table aurait eu pour conséquence d'alimenter des voitures électriques avec des centrales au gaz qui crachent du CO_2, puisque les centrales nucléaires seront fermées en même temps.

01.44 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Monsieur le président, je remercie M. Lachaert, parce qu'il a eu la franchise que d'autres de vos collègues n'ont pas.

Vous avez dit, monsieur Lachaert, que cette taxe sur les épaules les plus larges sera une taxe symbolique. Je pense que le problème est là, et c'est aussi le problème des autres taxes dont le premier ministre vient de parler: la taxe sur les comptes-titres, la taxe spéculation, la taxe qui, sous Di Rupo, visait soi-disant les grandes sociétés, toutes ces taxes sont des taxes symboliques, des taxes placebos.

Elles étaient là pourquoi? Pour faire passer la pilule de l'austérité, d'une politique qui ne répond pas aux attentes sociales de la population, pour pouvoir dire: "regardez, nous avons fait payer les riches", alors que c'était des taxes purement symboliques.

Vous l'avez dit, et vous ne faites d'ailleurs que confirmer ce que disent les chiffres: maximum 300 millions. Sur un patrimoine de 500 milliards, ce n'est rien du tout.

01.44 **Marco Van Hees** (PVDA-PTB): Ik dank de heer Lachaert voor zijn openhartigheid, die anderen niet kunnen opbrengen. U hebt verklaard dat die belasting op de breedste schouders symbolisch geïnterpreteerd moet worden. Dat is ook het probleem met de andere heffingen waarnaar de eerste minister zojuist verwezen heeft: de taks op de effectenrekeningen en de speculatietaks. Al die taksen zijn 'placeboheffingen', bedoeld om de pil van de bezuinigingen te doen slikken. U hebt het gezegd: maximaal 300 miljoen euro. Op een patrimonium van 500 miljard euro stelt dat helemaal niets voor.

C'est donc une taxe symbolique, qui va servir à faire passer les mesures antisociales, et vous direz: "Regardez, symboliquement, nous avons taxé les riches." Merci de votre franchise, monsieur Lachaert.

01.45 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Ik zal verder doen met mijn tussenkomst en ik hoop dat we toch nog voor middernacht landen.

Deze ploeg heeft een gigantische uitdaging, met name de gezondheidszorgcrisis en die economische relance. Die relance moet er natuurlijk komen.

Wat doet deze ploeg ook? Naast het feit dat we steunmaatregelen geven en dat wij hervormingen doen in dit land, zullen we ook moeten investeren. Daar staan we niet alleen in. De crisis is een grote opportuniteit om in de infrastructuur van het land te investeren en om die duurzamer en digitaler te maken. De overheid digitaler en toegankelijker maken en zo eigenlijk een impuls geven aan ondernemingen die voor de uitvoering moeten zorgen.

Tijdens een crisis is het verstandig daarin te investeren. Dat zeggen ook meerdere economen en financiële experten. Met het Europese geld dat ter beschikking is en samen met de regio's zullen we een plan moeten maken voor investeringen in ons land op weg naar een meer duurzame en digitale economie. Ik denk dat niemand daar tegen kan zijn en ik ben blij dat ik nu eens vijf zinnen heb kunnen uitspreken zonder dat iemand mij onderbroken heeft.

We zullen verder steun geven aan sectoren in moeilijkheden. Kijk naar de bouwsector, die het niet makkelijk heeft op dit moment. Daar zullen wij gedurende twee jaar de btw tot 6 % verlagen voor de sloop en heropbouw en voor intelligente investeringen inzake isolatie en de verbetering van bestaande woningen. Dat zal die sector twee jaar een impuls geven om uit de crisis te geraken. We geven ook op andere manieren een duw in de rug van ondernemingen. De heer De Roover maakt zich zorgen. Wat doen we met het belastinggeld? Ik kan hem geruststellen. We doen er dingen mee die voor ondernemend Vlaanderen goed zijn.

01.45 **Egbert Lachaert** (Open Vld): En raison de la crise sanitaire et de la relance économique qui doit venir, ce gouvernement se trouve face à un défi colossal. Nous devons non seulement prendre des mesures de soutien et opérer des réformes, mais également investir. La crise nous offre l'opportunité de rendre les infrastructures de notre pays plus durables, plus numériques et plus accessibles. Nous donnons ainsi une impulsion aux entreprises chargées de réaliser cet objectif. Grâce aux fonds européens et en collaboration avec les régions, nous devons établir un plan pour ces investissements dans une économie durable et numérique.

Nous apporterons également un soutien aux secteurs en difficulté, tels que celui de la construction. C'est pourquoi la TVA sera réduite à 6 %, pendant deux ans, pour la démolition et la reconstruction et pour les investissements intelligents dans des habitations existantes. Je peux rassurer M. De Roover: nous utilisons l'argent du contribuable dans des domaines qui bénéficient à l'entrepreneuriat en Flandre.

01.46 **Björn Anseeuw** (N-VA): Ik hoop, mijnheer Lachaert, dat u hier nog graag zit en dat u het nog graag doet. Ik zie dat u heel de tijd een beetje geagiteerd bent. Het is ook geen gemakkelijke oefening, ik begrijp het wel. Ik voel een beetje met u mee. Maar ik wil toch ook ingaan op wat u zegt.

U haalt het punt aan uit het regeerakkoord dat er fors zal worden geïnvesteerd en dat u daar ook een plan voor wil maken met de andere overheden. Natuurlijk is dat goed. We juichen toe dat er wordt gewerkt aan bijkomende investeringen, maar met investeringen alleen zullen we er niet geraken natuurlijk. De investeringen dienen in de eerste plaats om nieuwe jobs te creëren. De volgende opdracht is dan om die jobs ingevuld te krijgen.

U haalt bijvoorbeeld de bouwsector aan. U zegt dat u die sector een *boost* zal geven en dat u zal zorgen voor extra investeringen. Natuurlijk is het zo dat de *return on investment* van die extra

01.46 **Björn Anseeuw** (N-VA): Les investissements seuls ne suffiront pas; il faudra créer des emplois et les pourvoir. Aucune réforme du marché de l'emploi digne de ce nom n'est cependant évoquée dans l'accord de gouvernement. Notre marché de l'emploi est incroyablement rigide. Grand pourvoyeur d'emplois, le secteur de la construction peine à trouver de la main-d'œuvre. En conséquence, les détachements sont davantage la règle que l'exception dans notre pays. Si plus de la moitié des chantiers sont réalisés par des entreprises étrangères, les

investeringen maatschappelijk gezien altijd te laag zal zijn. In uw akkoord staat immers geen enkele hervorming die naam waardig op het vlak van het arbeidsmarktbeleid. Een flexibele arbeidswet? Die wet wordt volgend jaar vijftig jaar oud, een halve eeuw oud. We zitten nog altijd met een ongelofelijk rigide arbeidsmarkt. Het grote probleem van de bouwsector is niet dat er geen jobs genoeg zijn. Het grote probleem is dat ze geen volk vinden. Het gevolg is dan dat de detachering in ons land veeleer de regel wordt dan de uitzondering. En er is geen probleem met detachering. Maar als natuurlijk meer dan de helft van die opdrachten wordt uitgevoerd door buitenlandse bedrijven, dan is de *return on investment* van die bijkomende investeringen waarop de overheid dan fors inzet, veel lager dan wat het zou moeten zijn. Dat is eigenlijk de kern van mijn vraag.

Collega Verherstraeten heeft gezegd dat jullie op het vlak van activering de deelstaten zullen ondersteunen. Wallonië zal worden ondersteund met gesubsidieerde *fake jobs* in die 'zéro-chômeur-toestanden'. Voor Vlaanderen is het een beetje koffiedik kijken. Vlaanderen heeft immers zelf heel goede keuzes gemaakt op het vlak van de activering van inactieven, zoals de jobbonus, of door te investeren in zaken die de productiviteit kunnen verhogen, bijvoorbeeld kinderopvang voor mensen die werken. Maar het sluitstuk op het federale niveau, om ook daar het rendement van die maatregelen te maximaliseren, ontbreekt natuurlijk. Inzake de lasten op arbeid gebeurt er niks en het beperken van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd is niet aan de orde. Het versterken van de degressiviteit lees ik ook niet in het regeerakkoord. Erger nog, ik lees dat er achterpoorten worden geopend om de degressiviteit zelfs onderuit te halen.

Kan u ook maar beweren of bevestigen dat zelfs dat niet zal gebeuren? Dat het Zweedse beleid niet deels zal worden onderuitgehaald door een of andere achterpoort? Ik ben heel erg benieuwd. Dat is natuurlijk het probleem. U maakt nu veel furore met uw investeringen. Maar met investeringen alleen doe je het niet, want dan creëer je jobs die niet worden ingevuld door onze werkzoekenden. Dan is de *return on investment* veel te laag en is dat eigenlijk voor een belangrijk stuk een maat voor niets. Dat is ontzettend jammer. Dat is een van de grootste gemiste kansen in dit regeerakkoord. Ik wil van u dan ook weten hoe u de *return on investment* van bijvoorbeeld die bijkomende inspanning, die investeringen, toch wil maximaliseren ondanks het feit dat er op het vlak van arbeidsmarktbeleid niets zal gebeuren.

retombées économiques de ces investissements supplémentaires seront nettement inférieures aux prévisions.

Sur le plan de l'activation, le gouvernement soutiendra les entités fédérées. En Wallonie, il s'agira de subventionner de faux emplois. En Flandre, nul ne sait en quoi consistera ce soutien. La Flandre a elle-même opéré des choix judicieux, notamment avec le bonus emploi et des investissements dans l'accueil de l'enfance. Mais il manque la pierre angulaire du fédéral pour maximiser le rendement de ces mesures. Aucune initiative n'est prise en matière de charges du travail et les allocations de chômage ne sont pas limitées dans le temps. Des échappatoires seront même créées pour contourner la dégressivité. M. Lachaert peut-il nous assurer que la politique de la Suédoise ne sera pas en partie vidée de sa substance? Comment le gouvernement envisage-t-il d'accroître le retour sur investissement?

01.47 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer Lachaert, u spreekt hier over het belang van investeringen in infrastructuur. Heel interessant, want ik vraag me af wat de beleidsvisie van deze coalitie is op investeringen in infrastructuur van de overheid zelf.

Wat is uw toekomstvisie voor de Regie der Gebouwen? Het vastgoedbeheer van de Staat zit op een budget van bijna een miljard euro per jaar, maar in uw regeerakkoord is dat amper enkele zinnetjes waard. Ik moet u natuurlijk niet uitleggen dat de coronacrisis een enorme impact heeft op de arbeidsorganisatie van onze FOD's en van onze overheidsagentschappen. Nochtans lezen wij daarover geen letter in het regeerakkoord.

Voormalig minister Jambon had in dat verband een plan voor een

01.47 **Tomas Roggeman** (N-VA): Qu'est-il prévu à l'égard des investissements dans l'infrastructure du gouvernement lui-même? Quels sont les projets au sujet de la Régie des Bâtiments et de l'organisation du travail dans nos SPF? L'accord de gouvernement n'en fait pas mention. Les projets d'autonomisation de la Régie de l'ancien ministre Jambon seront-ils mis en œuvre?

intern veranderingstraject richting bestuurlijke efficiëntie en richting de invoering van een boekhouding, richting ook de hervorming en de verzelfstandiging van de Regie tot een naamloze vennootschap naar publiekrecht. Voert u die plannen uit? Is het uw intentie om daarmee door te gaan? Die zijn door de vorige coalitie immers in de frigo gestopt. Graag uw toelichting daarover. Voert u die plannen uit? Hebt u een eigen, nieuwe beleidsvisie of gaat u daarmee verder aanmodderen, zoals in het verre verleden het geval was?

01.48 **Reccino Van Lommel** (VB): Mijnheer Lachaert, u heeft inderdaad zojuist een zeer interessante sector aangehaald, met name de bouwsector. U zegt dat u een btw-verlaging met uw regering zal doorvoeren van 21 naar 6 % met betrekking tot afbraak en wederopbouw. Dat is inderdaad een zeer goede zaak. Wij zullen dat vanzelfsprekend mee steunen. De bouwsector trekt tegelijkertijd ook aan de alarmbel. Er is daar voor een stukje ook naar verwezen in het regeerakkoord, met name inzake de sociale dumping die in de bouwsector nog steeds een zeer grote problematiek vormt. Dat is een vorm van oneerlijke concurrentie en leidt tot een prijzenslag die bouwbedrijven met medewerkers van hier niet zomaar kunnen winnen... Ik zou van u dan ook willen vernemen wat u precies zal doen om die sociale dumping aan te pakken? Is het bijvoorbeeld de bedoeling dat de sociale zekerheid hier zal moeten betaald worden? Wat bent u bereid om te wijzigen aan de detacheringsrichtlijnen?

01.48 **Reccino Van Lommel** (VB): La réduction de la TVA pour les travaux de démolition et de reconstruction est une bonne chose, mais le secteur de la construction est également demandeur de mesures luttant contre le dumping social, la concurrence déloyale et la guerre des prix. Que va faire le gouvernement? Des cotisations de sécurité sociale seront-elles dues? Les directives sur le détachement vont-elles changer?

01.49 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Ik zal de vragen omgekeerd behandelen, omdat het laatste het meest uitgebreide is.

Ten eerste, in antwoord op de heer Van Lommel, de strijd die u noemt, tegen de sociale dumping, is een terechte strijd. Onze werknemers die hier werken, moeten op een eerlijke manier kunnen werken in degelijke werkomstandigheden. Als er dan gevallen zijn van schijnvennootschappen en van mensen die gedetacheerd worden uit het buitenland maar niet aan het minimumloon in België werken, moeten we daar hard tegen optreden. We gaan de strijd tegen de sociale fraude ook verder versterken. We zullen investeren in inspectiediensten om ervoor te zorgen dat zij de geldende regels kunnen toepassen.

Maar, mijnheer Van Lommel, als de regels effectief toegepast zouden worden, is er een veel minder groot probleem dan vandaag. Want als men in België komt werken, moet men het Belgisch minimumloon betalen en alle voordelen geven aan de werknemers die hier komen werken. Dat gebeurt niet altijd en dat is een probleem. Daarom moet de sociale inspectie versterkt worden om daartegen op te treden. Dat is ook voorzien door deze ploeg.

Een tweede probleem waarmee wij kampen, is die schijnzelfstandigheid. Men mag regels hebben ter bescherming van werknemers, maar als hier natuurlijk mensen komen werken in een schijnvennootschap, dan is dat ook een probleem. Die strijd zullen we ook opvoeren om de doelstellingen te bereiken die u noemt.

Op de tweede vraag van de heer Roggeman kan ik antwoorden dat ik hier sta om het regeerakkoord te verdedigen. Het is een passage die niet in het regeerakkoord staat en waarvoor u volgens mij de beleidsnota's van de bevoegde minister zal moeten afwachten. Ik voel mij nu niet geroepen om daarover vóór de bevoegde minister een

01.49 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Nos propres travailleurs doivent pouvoir travailler dans des conditions équitables. Il convient d'intervenir énergiquement contre le dumping social, mais aussi contre la fraude sociale. Nous allons investir dans les services d'inspection. Toute personne travaillant en Belgique doit se voir attribuer le salaire minimum. Nous allons également intensifier la lutte contre les sociétés écrans.

Concernant la Régie des Bâtiments, il faut attendre les notes de politique générale. L'accord de gouvernement ne comporte aucune disposition à cet égard.

En ce qui concerne l'activation…

standpunt in te nemen. Wat zal er gebeuren met de plannen van de heer Jambon die nog niet zijn uitgevoerd? Ik verontschuldig mij daarover, maar dat lijkt mij echt werk voor de bevoegde minister. U zal daarover ongetwijfeld in het Parlement tussenkomen als die beleidsnota's worden ingediend tegen het einde van het jaar.

Tot slot, kom ik tot de vraag van de heer Anseeuw. Ik sta daar toch wel met grote ogen naar te kijken. U heeft die vraag nu al een aantal keer gesteld, mijnheer Anseeuw. Er is niets voorzien qua activering. Ik heb ook genoteerd dat u zich als enige partij uitspreekt...

De **voorzitter**: Onvoorstelbaar, de heer Anseeuw stelt vragen, maar hij laat degene die bevraagd wordt, niet antwoorden. Dat is een constante...

Le **président**: C'est inimaginable! M. Anseeuw pose des questions mais ne laisse pas répondre celui qu'il a interrogé!

01.50 **Björn Anseeuw** (N-VA): De activering is voor de deelstaten. De vraag gaat over het sluitstuk op het vlak van het arbeidsmarktbeleid, een flexibele arbeidsmarkt om maar één iets te zeggen, de detachering, inderdaad. Op welke manier zal de regering daarmee omgaan? Dat soort zaken is een federale aangelegenheid. Het is de eerste keer dat ik u daarover een vraag stel. Niet over de activering, dat is voor de deelstaten, voor alle duidelijkheid.

01.50 **Björn Anseeuw** (N-VA): L'activation est une compétence des entités fédérées. Ma question portait sur la conclusion en matière de politique du marché de l'emploi. Comment le gouvernement abordera-t-il un marché de l'emploi flexible, ainsi que le détachement de travailleurs? Ce sont des compétences fédérales.

01.51 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Ik zal opnieuw proberen te antwoorden en ik begrijp dat men zenuwachtiger wordt omdat men niet door de verdediging van deze regering raakt.

Mijnheer Anseeuw, ik zal u geruststellen. Wat in het federaal regeerakkoord staat, ondersteunt wel degelijk onze arbeidsmarkt en het ondernemerschap. Voor u mij onderbrak, was ik eigenlijk toegekomen aan de steunmaatregelen die we gaan nemen tijdens de eerste twee jaar. Ik zal eerst daarop antwoorden. U hoeft mij nog niet te onderbreken. Ik zal straks verder ingaan op uw vraag.

Wat gaan we doen in deze crisisperiode? We gaan een aantal belangrijke steunmaatregelen nemen voor de ondernemingen. We gaan die wederopbouwreserve versterken. We gaan dat opnieuw doen. Dat is voor veel ondernemingen die het personeelsbestand op peil houden een heel welkome steun. Dat is een belastingverlaging voor ondernemingen, mijnheer De Roover. Meer wellicht dan u zou geloven.

Met de verhoogde investeringsaftrek gaan wij ook verder doen. Dat is ook een steunmaatregel voor zelfstandigen en ondernemers. U weet dat wij samen in de Zweedse coalitie een systeem uitgevonden hebben voor kleine ondernemers die voor de eerste keer een werknemer willen aanwerven. Zij die een zaak hebben opgebouwd, soms heel kleinschalig, maar die twijfelen om een personeelslid in dienst te nemen, gaan we opnieuw steunen. Dat is niet onbelangrijk. Dat zal opnieuw kunnen zonder dat ze RSZ-bijdragen moeten betalen, de zogenaamde gouden werknemer. Dat is geen goedkope maatregel. U ziet in de tabellen wat dit betekent. Dat is opnieuw een vorm van steun die wij gaan verlenen aan het ondernemerschap en om meer werkgelegenheid te creëren. Die maatregelen zijn er en die

01.51 **Egbert Lachaert** (Open Vld): L'accord du gouvernement prévoit bel et bien un soutien au marché du travail et à l'entrepreneuriat.

Pour sortir de cette crise, nous prendrons en faveur des entreprises un certain nombre de mesures de soutien, telles que le renforcement de la réserve de reconstitution, ce qui équivaut à une réduction d'impôts. Nous maintenons également la majoration de la déduction pour investissement et les petites entreprises sont à nouveau exonérées de cotisations sociales pour le premier membre du personnel engagé.

verlenging van de gouden werknemer zal trouwens definitief zijn en structureel. Ik heb genoteerd dat u een tegenstander bent van de btw-verlaging in de bouwsector. Ik denk dat het leuk zal zijn voor de bouwsector om te noteren dat de N-VA daar tegen is.

Wat doen wij verder nog? Op de arbeidsmarkt sluiten wij wel degelijk aan bij de principes van het Vlaamse regeerakkoord waarbij wij mensen willen begeleiden. We zetten in op een fiscale stimulans om het personeel van ondernemingen meer begeleiding en opleiding te geven en om hen sterker te maken op de arbeidsmarkt. Als ze geconfronteerd worden met jobverlies, zullen ze beter geschoold zijn om een nieuwe job te vinden. We gaan dat federaal doen. We gaan die stimulans geven. We gaan mensen die met een uitkering leven gemakkelijker laten overstappen naar nieuw werk door de cumul tussen een uitkering en werk gemakkelijker te maken. We gaan dat laagdrempeliger maken. Dat staat in de tekst. We weten dat dit voor veel mensen een grote stap is. We gaan dat faciliteren.

U heeft ongetwijfeld ook het akkoord gelezen. Soms vraag ik me dat af, want u zegt altijd dat er niets in staat. Inzake arbeidsongeschiktheid weet u dat wij samen de re-integratiejobs hebben ingevoerd met Maggie De Block. U weet dat dit nu geëvalueerd is. U weet dat veel werkgevers vragen om de administratieve lasten die daarbij horen, te verminderen om dat meer te kunnen gebruiken. Zij willen dat eigenlijk meer aanwenden, want er zijn zovele honderdduizenden mensen in de arbeidsongeschiktheid die we uit die inactiviteit moeten halen en op de arbeidsmarkt moeten brengen op een menswaardige en menselijke manier. Mensen die de arbeidsmarkt verlaten hebben, maar toch nog iets anders kunnen doen, gaan we begeleiden. We gaan die re-integratietrajecten laagdrempeliger en gemakkelijker maken. Er staat een hele passage over in het regeerakkoord.

We gaan ondernemingen ook flexibeler laten werken op ondernemingsniveau, met respect voor het sociaal overleg. We gaan dat niet doen met een Far Westpolitiek. Als men in de onderneming een akkoord kan sluiten met sociaal overleg, dan kan men mensen flexibeler laten werken en hun meer autonomie geven. Dat is iets waarom we samen ook al zolang gesmeekt hebben. Om werknemers en werkgevers onderling iets meer autonomie te geven om werk en privé beter te kunnen combineren.

Dus eerlijk gezegd – ik heb u een aantal keer horen zeggen dat er niks in zit – ik lees daar toch wel van alles in. U moet maar de tekst lezen. Dat staat nog los van het feit dat wij jaarlijks met de sociale partners – niet in oorlog met de sociale partners – werkgelegenheidsconferenties gaan organiseren om samen de doelstelling van 80 % werkzaamheidsgraad op te volgen. Die 80 % werkzaamheidsgraad is geen theorie. Dat moet er komen. Weet u, al die sociale uitgaven – u heeft dat zelf gezegd – moeten ergens betaald worden. Als we onszelf één plezier willen doen als coalitie, dan gaan we daar samen mee aan de slag. We hebben dat ook afgesproken. Want als we 1 % stijgen, 2 % of 3 %, zijn dat serieuze inkomsten die binnenkomen bij de overheid en bij de sociale zekerheid. Wij zullen die regel met een derde belastingen en een derde besparingen dan niet nodig hebben. We hebben er dus alle belang bij, als ploeg, als coalitie, om van die werkzaamheidsgraad werk te maken, en we zullen dat ook doen de komende jaren.

En ce qui concerne la politique du marché du travail, nous rejoignons les principes de l'accord du gouvernement flamand et nous mettons l'accent sur une incitation fiscale à l'accompagnement plus poussé et à la formation du personnel des entreprises. Nous allons permettre aux personnes vivant d'une allocation d'accéder plus aisément à un nouvel emploi en facilitant le cumul d'une allocation et du travail. Nous allons faciliter l'accès aux trajets de réinsertion pour les travailleurs qui étaient en incapacité de travail.

Les entreprises pourront fonctionner de manière plus flexible, tout en respectant la concertation sociale. Les travailleurs et les employeurs bénéficieront mutuellement de plus d'autonomie afin de pouvoir mieux concilier la vie professionnelle et la vie privée.

Chaque année, nous organiserons des conférences pour l'emploi avec les partenaires sociaux afin de veiller ensemble sur l'objectif du taux d'activité fixé à 80 %. L'augmentation effective du taux d'activité sera source de recettes supplémentaires pour les pouvoirs publics.

01.52 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer Lachaert, ik vermoed dat u bezig bent om uzelf te overtuigen. U overtuigt in elk geval professor Stijn Baert niet. Ik citeer: “De grote verliezer van dat alles dreigt de Vlaamse regering te worden. Ook zij ging vorig jaar van start met als centrale ambitie de werkzaamheidsgraad met 5 procentpunten te laten stijgen. Met geloofwaardige maatregelen zoals het activeren van inactieven, de jobbonus en investeringen in kinderopvang gericht op wie werkt. Maar zonder hervormingen van de lasten op arbeid, de werkloosheidsuitkeringen, de ziekteverzekering en de pensioenen op federaal niveau kan het potentieel van die maatregelen onmogelijk volledig benut worden.”

Uw federaal regeerakkoord dat u als Open Vld’er hebt onderhandeld gaat in, zegt een arbeidsmarktspecialist en professor, tegen het Vlaamse beleid dat u als Open Vld’er ook hoort te steunen. Ik moet trouwens zeggen dat de hele tekst – want ik heb hem wel degelijk gelezen – niets meer zegt over het eenheidsstatuut voor arbeiders en bedienden, niets over procedures voor collectief ontslag bij een herstructurering, niets over de flexi-jobs, niets over de wet op het concurrentievermogen en de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen waarover zonet een vraag is gesteld. Daar hebt u niet op geantwoord. Dus misschien overtuigt u uzelf wel, maar niet diegenen die het arbeidsmarktbeleid professioneel volgen.

01.52 **Peter De Roover** (N-VA): Selon le professeur Stijn Baert, l'accord de gouvernement fédéral va à l'encontre de la politique d'activation flamande. Cet accord de gouvernement ne prévoit aucune réforme des charges sur le travail, des allocations de chômage, de l'assurance maladie ou des pensions. Rien n'y est prévu concernant le statut unique, les procédures de licenciement collectif en cas de restructuration, les flexi-jobs, la loi sur la compétitivité ou encore la dégressivité des allocations. Si M. Lachaert se convainc peut-être lui-même avec ses arguments, ce n'est certainement pas le cas en ce qui nous concerne.

01.53 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer De Roover, ik wil niet in herhaling vallen. U geeft de kritiek van Stijn Baert. Ik zal met Stijn ongetwijfeld binnenkort nog eens een koffie gaan drinken om hem dat wat beter uit te leggen. Ik denk dat hij zijn tweet heeft gedaan op een ogenblik dat de tekst nauwelijks bekend was. Ik zal Stijn Baert misschien ook nog een andere tekst voorleggen, met name die waar ik al een paar keer naar verwezen heb. Dat is uw eigen *grand accord avec le PS*, waarin ik met een groot vergrootglas gezocht heb naar die activerende maatregelen inzake arbeidsmarkthervormingen en één zin gevonden heb van vier lijnen. Dat is het activeringsbeleid van de N-VA. Dan ben ik toch iets fierder op wat deze coalitie zal doen.

Ik denk dat we dan kunnen doorgaan met de pensioenen, collega's. De pensioenen: een belangrijke weg voor deze coalitie. Er is in geld voorzien voor een substantiële stijging van die pensioenen. U hebt gezien dat er in de enveloppe van 2 miljard euro voor het nieuwe sociaal beleid verschillende componenten zijn. Het laten stijgen van de laagste uitkeringen stond ook in het vorige regeerakkoord, maar dat is moeilijk te concretiseren, want die maatregel kost inderdaad geld. Maar ook de pensioenen gaan we laten stijgen. Er zijn twee financieringsbronnen. Er is de welvaartsenveloppe, *l’enveloppe bien-être, qui doit être dépensée à 100%*, die dus voor 100 % wordt uitgegeven, zoals onder de regering-Michel. Maar deze regering doet er nog een schep bovenop. Er is in 1 miljard euro voorzien om die pensioenen verder te laten stijgen. Dat is het traject naar de 1.500 euro netto per maand.

Zal dat volledig bereikt worden? Dat zal afhangen van de omstandigheden, maar, collega's, ik ben wel blij dat de laagste pensioenen stijgen. Ik denk dat niemand daar tegen kan zijn, en ik ben ook blij dat alle statuten daarin gerespecteerd worden. Het is voor de werknemers – de ambtenaren hebben meestal een hoger pensioen –, maar ook voor de zelfstandigen. Daar ben ik als liberaal toch heel blij om, dat de zelfstandigen, die historisch toch altijd een veel lager

01.53 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Le tweet du professeur Baert a été posté à un moment où le texte de l'accord de gouvernement était encore pratiquement inconnu. Dans l'accord de formation entre le PS et la N-VA, on ne trouvait d'ailleurs pas la moindre mesure d'activation.

Des fonds sont réservés en vue d'une augmentation substantielle des pensions. L'enveloppe de 2 milliards en vue d'une nouvelle politique sociale contient des fonds pour l'augmentation des allocations les plus basses et des pensions. Ces dépenses sont financées d'une part par l'enveloppe bien-être, qui va être dépensée intégralement. En outre, le gouvernement prévoit 1 milliard supplémentaire en vue d'une nouvelle augmentation des pensions. Ce montant sera-t-il suffisant pour garantir à chacun une pension de 1 500 euros nets? Cela dépendra des circonstances, mais je suis heureux que l'augmentation soit dans les tuyaux pour les travailleurs et les indépendants.

Par ailleurs, la ministre des Pensions s'engage à préparer

pensioen gehad hebben dan anderen, nu ook daadwerkelijk zullen kunnen genieten van die 1.500 euro netto.

Mijnheer De Roover, voor u professor Stijn Baert weer in mijn gezicht gooit. Ik weet dat Stijn Baert ook zegt dat om dat betaalbaar te houden, er ook hervormingen moeten zijn. Dat gaan we ook doen. De minister van Pensioenen heeft een engagement om tegen 1 juli van volgend jaar met een hervorming te komen. Dat zal gaan over de toegangsvoorwaarden voor dat minimumpensioen omdat het natuurlijk vanuit sociale rechtvaardigheid of gewone rechtvaardigheid logisch is dat iemand die een heel leven gewerkt heeft, daar toegang toe moet krijgen. Maar dat dit voor iemand die een heel leven gelijkgestelde periodes heeft gehad moeilijk te verdedigen is. We hebben dat op tafel gelegd en onze coalitiepartners zijn ons daarin gevolgd. Het idee dat daar ergens een minimumvoorwaarde in moet zitten, gaan we uitwerken. U moet zich geen zorgen maken. We gaan ervoor zorgen dat die rechtvaardigheid daarin is opgenomen om het systeem ook betaalbaar te houden.

Een andere belangrijke weg waar iedereen al jaren over spreekt – en laten we naar de verkiezingsuitslag van vorig jaar kijken en dan weet je dat het belangrijk is – is het thema veiligheid. Veiligheid is een kerntaak van de overheid. Veiligheid is niet links of rechts. Veiligheid is iets dat alle mensen aangaat. Kleine vormen van criminaliteit die niet aangepakt worden, voeden de antipolitiek. Dat weten we.

Deze coalitie gaat voor het eerst sinds lang fors investeren in justitie en in politie. Er is in een substantieel bedrag voorzien om eindelijk die politieagenten aan te werven om het kader te vervolledigen. Er is eindelijk in geld voorzien voor Justitie: 250 miljoen euro per jaar, om ook daar de kaders te kunnen aanvullen en om degelijk te kunnen werken. We gaan Justitie, collega Van Quickenborne, eindelijk op de digitaliseringstrein zetten die ze moet nemen om performant te zijn in de 21e eeuw.

pour le 1er juillet 2021 une réforme des pensions qui portera sur les conditions d'accès à la pension minimale. Il y aura effectivement une différence équitable entre une personne qui a travaillé toute sa vie et une personne qui a eu principalement des périodes assimilées. Nous avons mis ce projet sur la table et les partenaires de la coalition nous ont suivis.

La sécurité est une mission régalienne de l'État. Elle n'est ni de gauche, ni de droite et concerne tous les citoyens. Si nous ne nous attaquons pas à la petite délinquance, nous alimenterons l'hostilité face au politique. Pour la première fois depuis longtemps, nous allons investir massivement dans la justice et la police. Nous prévoyons par exemple un montant substantiel en vue de compléter les cadres de la police. La Justice disposera d'une enveloppe de 250 millions d'euros par an pour compléter ses cadres. M. Van Quickenborne placera enfin la Justice sur la voie du numérique.

01.54 **Ortwin Depoortere** (VB): Mijnheer Lachaert, het is een beetje raar, maar na twaalf uur debat bent u de eerste fractieleider die het heeft over veiligheid, met uitzondering van mijn eigen fractieleider natuurlijk. Ik vind dat zeer vreemd, want het afgelopen jaar kunt u niet zeggen, kan hier niemand beweren, dat de onveiligheid niet een van de hot issues was in ons land.

Ik hoor u graag zeggen dat er een aantal budgettaire maatregelen worden genomen. Maar ik vraag me toch af of de budgetten waarin nu voorzien is – u spreekt over 250 miljoen euro voor Justitie, maar ik heb u onderbroken, misschien zult u ook nog een bedrag kleven op de politie en de veiligheidsdiensten – voldoende zullen zijn om in de grote behoeften te voorzien. U weet dat deze zeer groot zijn. Er zijn niet enkel de behoeften van de politiewereld zelf. We hebben daar in onze commissie langdurig over gedebatteerd. Het gaat ook over een loonsverhoging. Het gaat ook over een tekort aan personeel. Maar het gaat natuurlijk ook over de veiligheid van onze burgers, over de problematiek in onze grootsteden. Ik vraag mij af hoeveel deze regering hierop wil inzetten de komende drie jaar. Want waarop iedereen recht moet hebben, dat is op een veilige, gezonde samenleving.

01.54 **Ortwin Depoortere** (VB): Après douze heures de débats, M. Lachaert est le premier chef de groupe, après le nôtre bien sûr, à aborder le thème de la sécurité. Je me demande si les montants qu'il cite seront suffisants. Les besoins sont en effet immenses. En plus d'être en sous-effectifs, la police est confrontée à des salaires qui devraient être revalorisés. À ces problèmes s'ajoutent ceux des grandes villes.

Dans quelle mesure le gouvernement pourra-t-il répondre à tous ces besoins?

01.55 **Sophie De Wit** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, eindelijk

01.55 **Sophie De Wit** (N-VA):

Justitie. Het is inderdaad al een hele dag wachten. Dus dank u wel, mijnheer Lachaert, dat u er even over begint, want er is ons wel wat rock-and-roll beloofd op dat departement.

U begint al met het budget. U spreekt over 250 miljoen euro. De minister zei gisteren op de radio nog 300 miljoen euro. We zijn er al 50 kwijt. Dus met die 300 of 250 miljoen euro moet hij dus de informatisering in goede banen leiden, de vergoeding in pro-Deodossiers verhogen, de gevangenissen en de psychiatrische centra bijbouwen. Ik vraag me af of we ermee gaan komen. Ik hoop het van harte, want ik ben het ermee eens dat in het departement geïnvesteerd mag worden. Natuurlijk, zakken geld alleen is niet voldoende. Je moet ze ook goed toewijzen.

Maar bij die rock-and-roll heb ik wel een vraag, mijnheer de voorzitter. Als je het regeerakkoord leest, dan denk je: klinkt flinks, heel goed. Tot je wat begint te krabben aan dat vernislaagje, zoals je bij een kraslotje het grijs-zilver eraf krabt en dan ziet dat je niet gewonnen hebt. Ik had een beetje dat gevoel, want het leest heel flinks, maar ik ben toch ongerust dat we uiteindelijk gaan landen bij... links. Ik heb daar enkele voorbeelden van.

Het budget is één zaak. Ik vraag me af of we ermee gaan komen, maar goed. U schrijft heel nadrukkelijk – ik ben daar heel blij om – dat we recidivisten harder gaan aanpakken. Dat staat er letterlijk in. Er wordt wel nergens bij geschreven hoe u dat zal doen. Wordt de wet-Lejeune aangepast? Zullen we straffen verhogen? Het enige concrete voorbeeld dat ik in de tekst kan vinden – en dan al een heel stuk verder – is dat we met een rijbewijs met punten gaan werken. Daar gaan we de recidivisten mee aanpakken. Ik zou graag van u willen weten hoe we dat concreet gaan doen.

Ten tweede, nog zo'n voorbeeldje, u gaat input vragen om een oplossing te vinden voor gedetineerden die na hun strafeinde toch nog gevaarlijk blijven voor de maatschappij en om de maatschappij daartegen te beschermen. U gaat daar input voor vragen. Iets verder schrijft u dat we de aanbevelingen van de POC Aanslagen gaan uitvoeren. Als we die aanbevelingen goed lezen, dan staat daar de oplossing. Dat is de terbeschikkingstelling. Maar u moet nog input vragen? U moet dat niet meer doen. Die input is gevraagd. Dat dossier ligt voor, dus ik neem aan dat u dat toch ook gaat steunen, zodat we dat kunnen goedkeuren.

Ten derde, het wetgevend werk. Er liggen al heel wat projecten voor. Uw voorganger heeft al heel veel gedaan. Er liggen heel veel teksten in de lade en u bouwt daarop verder. Dat is goed. De commissie voor Justitie is een commissie die hard werkt en dat ook heel graag doet. Dus ik kijk ernaar uit. Maar ik lees een paar dingen die me toch een beetje triggeren en mij doen vermoeden dat het misschien toch niet flinks maar eerder links zal zijn. De evaluatie van de afkoopwet vind ik niet verkeerd. Dat u ze gaat bijsturen vind ik ook niet verkeerd. Maar het is wel een geesteskind van mevrouw Van Cauter geweest. Het verbaast me om dat te lezen. Ik lees iets als: we gaan nadenken over ecocide. Ook goed, mijnheer Lachaert, maar ik mis iets, namelijk uw stokpaardje. Daar hebben wij samen aan gewerkt. Ik weet dat u al heel veel hebt opgegeven voor paars-groen, maar blijkbaar dat ook. Mijnheer Lachaert, wat gaan we doen met de kraakwet volgende week? Kunnen we daarover stemmen?

M. Lachaert mentionne à l'instant la somme de 250 millions, alors qu'hier, le ministre Van Quickenborne a fait état de 300 millions d'euros. Cinquante millions d'euros sont donc déjà passés à la trappe! Ces 250 millions d'euros suffiront-ils pour l'informatisation, l'augmentation de l'indemnité *pro Deo* et la construction de prisons et de CPL?

À première vue, l'accord de gouvernement paraît relativement équilibré, mais une fois la couche de vernis grattée, il est à craindre qu'il penche vers la gauche. Les récidivistes seront plus lourdement sanctionnés, mais rien n'est précisé quant aux moyens qui seront déployés dans ce but. La loi Lejeune, par exemple, sera-t-elle adaptée? Les peines seront-elles plus sévères? La seule mention dans le texte concerne un permis de conduire à points.

Des avis seront demandés à propos du sort à réserver aux détenus qui, en fin de peine, représentent encore un danger pour la société. La mise en œuvre des recommandations de la commission d'enquête parlementaire Attentats est annoncée, par ailleurs. Ces recommandations proposent déjà la solution à ce problème: la mise à disposition. Les consultations sont donc inutiles.

L'annonce de l'approfondissement du travail législatif considérable accompli par le précédent ministre de la Justice est une bonne chose. Je suis néanmoins surprise de lire que la loi relative à la transaction pénale, laquelle est pourtant l'œuvre de Mme De Cauter, sera revue. Il manque aussi la loi incriminant le squat, thème cher à l'Open Vld. Pourrons-nous voter sur cette proposition de loi la semaine prochaine?

01.56 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, collega Lachaert, denkt u nu echt dat u met het budget dat u daarjuist hebt opgesomd, al de projecten kunt verwezenlijken die aangekondigd worden in het luik Justitie? Want het is precies de ambitie van de toekomstige minister van Justitie om alles wat in het verleden op het vlak van justitie misgelopen is – en dat is behoorlijk wat – in vier jaar tijd te gaan wegwerken.

U spreekt over 250 miljoen euro. Ik ga even een illustratie halen uit zaken die in uw regeerverklaring staan. De nieuwbouw van drie forensische psychiatrische centra, goed voor 240 miljoen euro. Het gerechtsgebouw in Brussel: 80 miljoen euro. De kostprijs van de gevangenis in Dendermonde, die normaal gezien tegen 2025 zou moeten klaarstaan, 194 miljoen euro. En dan zwijg ik nog, collega Lachaert, over de broodnodige renovatie van vele ander sterk verouderde gevangenissen en gerechtsgebouwen in dit land die bij hoogdringendheid moeten worden aangepakt. Want je mag ook één zaak niet vergeten: dit land werd reeds meermaals veroordeeld voor de mensonwaardige omstandigheden en de overbevolking in de gevangenissen.

Als ik alleen al kijk naar de drie punten die ik opgesomd heb, dan is het budget volledig opgesoupeerd. Meer zelfs, u hebt zelfs niet voldoende budget om dat te gaan doen. En wat met de andere prioriteiten? Er wordt verwezen naar de magistratuur bijvoorbeeld. De magistratuur moet inderdaad op een grondige manier worden geherwaardeerd, want er loopt fundamenteel wel een en ander mis met de organisatie van de magistratuur als we zien hoeveel vacatures, zowel in de zittende als in de staande magistratuur, niet worden ingevuld. In de staande magistratuur is dat 20 % van de vacatures. Bij de zittende magistratuur is het nog erger. Daar is het 30 % en we zijn zelfs zo ver gekomen dat voor een aantal openstaande vacatures er zelfs geen geïnteresseerde kandidaten meer zijn. Juist omdat het statuut op dit ogenblik allesbehalve goed is. Dan is het toch heel belangrijk om voor de herwaardering van de magistratuur middelen vrij te maken.

Ten tweede, op vier jaar tijd zult u de gerechtelijke achterstand wegwerken. Ik wens de minister van Justitie bijzonder veel succes en ik zal hem daarin steunen. Op vier jaar tijd. Dat is een belofte die we in 2003 al van Verhofstadt hebben gehoord. Nu, zeventien jaar, later wordt dat opnieuw aangekondigd. Maar dat kost geld. Geld dat er vandaag absoluut niet is. Op welke manier dat zal gebeuren zonder voldoende budgetten, daar heb ik mijn vragen bij.

U verwijst naar het probleem van de informatisering, waar dringend werk aan de winkel is. Ik lees in dit regeerakkoord letterlijk, ik citeer het eventjes: "De doorgedreven informatisering van Justitie wordt onverminderd doorgezet." Dat staat er letterlijk in. Collega Lachaert, is dat een lachertje? Durven spreken van het doorzetten van een doorgedreven informatisering. Ik raad u aan eens te gaan spreken met mensen op het terrein, met magistraten, met mensen van de parketten en van de griffie. Welnu, vandaag staat de digitalisering van Justitie nog maar in de kinderschoenen.

Ik heb zonet het verslag van het Rekenhof betreffende de uitvoering van de penale boeten gelezen. Ik had dat per toeval bij me. Daarin

01.56 **Marijke Dillen** (VB): M. Lachaert pense-t-il vraiment qu'un budget de 250 millions d'euros permettra de réaliser tous les projets annoncés dans le volet Justice? Le ministre de la Justice compte apparemment remédier en quatre ans à tous les dysfonctionnements du passé! La construction des trois nouveaux centres de psychiatrie légale coûte 240 millions d'euros, le palais de justice de Bruxelles 80 millions et la prison de Termonde 194 millions!

Et quid de toutes les autres priorités, comme la revalorisation de la magistrature, où trop de postes vacants demeurent non pourvus?

Le ministre entend résorber l'arriéré judiciaire en quatre ans. Cela fait toutefois dix-sept ans déjà qu'on nous le promet. Cela a également un coût. Comment peut-on y parvenir sans disposer des budgets nécessaires?

L'accord de gouvernement prévoit que "l'informatisation poussée de la justice se poursuivra". C'est "pour rire" qu'on a écrit ça? La numérisation de la justice en est toujours à ses balbutiements.

Quant à une approche plus sévère de la criminalité, il n'en sera en tout cas pas question avec cet accord de gouvernement.

worden allemaal aanbevelingen gedaan door het Rekenhof om dringend heel veel middelen vrij te maken voor die digitalisering. Ook de hervorming van de wet... (*De voorzitter onderbreekt de spreker en wijst op het vergevorderde uur*)

Dit zijn allemaal vragen aan collega Lachaert. Ik ga afronden. Ik krijg straks hopelijk nog de tijd om mijn uiteenzetting af te maken, hoewel ik mijn ernstige twijfels heb gelet op het gevorderde uur. We hadden het debat misschien op een andere manier moeten organiseren. Maar dat is een andere discussie.

U spreekt ook over veiligheid. Daarmee bent u begonnen en daarmee ga ik eindigen. Als ik zie wat er in het luik Justitie staat, dan kan ik daaruit maar één zaak afleiden: van een harde aanpak van de criminaliteit zal met dit regeerakkoord geen sprake zijn.

01.57 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik probeer nog eens twee zinnen uit te spreken.

Ik ben blij dat er zoveel interesse in Justitie en veiligheid is en dat dat toch enige animo geeft. Ik ben ook blij dat er partijen zijn die meer investeringen in Justitie ondersteunen. Maar, collega's, ik moet toch een beetje elementaire boekhouding uitleggen. Als ik spreek over die 250 miljoen euro voor Justitie, dan is dat in de recurrente uitgaven van Justitie. Dat gaat naar personeel. Mevrouw Dillen, dat gaat niet over de nieuwbouw van gevangenissen. Mevrouw De Wit, dat gaat niet over de digitalisering. Dat zijn investeringen. U bent ook burgemeester, dus u kent het verschil tussen een investeringsbudget en een exploitatiebudget. Dus een kleine les daarin. Investeringen zijn een andere parameter. Dat staat ergens anders. Dat geld gaan we zoeken om de geplande gevangenissen ook te bouwen en om de digitalisering door te voeren.

Wat wij nu doen, heeft geen enkele regering de laatste tijd kunnen doen. Namelijk recurrent, elk jaar, 250 miljoen euro extra voor de exploitatie van Justitie en voor de politie ook nog eens 100 miljoen euro extra per jaar in manschappen en niet in materiaal. Dus qua effectieve besteding elk jaar tot 2024 en ook nadien. Dat moet voldoende zijn om werk te maken van een betere Justitie. Als men samen met Justitie in dialoog gaat, zijn er ook verbeteringsprocessen mogelijk, zodat men met een dergelijk budget wel degelijk iets kan aanvangen qua digitalisering, om een vorm van snelrecht uit te voeren, om de kleine criminaliteit aan te pakken en om de achterstand weg te werken. Dat moet kunnen.

01.58 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Lachaert, ik heb eigenlijk een klein beetje met u te doen, zo constant onderbroken worden terwijl u een heel discours op poten wilt zetten. Mijn excuses dat ik het toch waag om tussen te komen. Ik heb niet de gewoonte om mensen veel te onderbreken, maar ik neem toch deze gelegenheid te baat.

U hebt inderdaad gesproken over die recurrente uitgaven en elementaire boekhouding. Ik ga daar volledig in mee. In die zin was u bezig met een opsomming van wat die recurrente uitgaven op veiligheidsgebied zijn. Ik vind dat een heel interessante uiteenzetting. Ik moet het de collega’s ook een klein beetje kwalijk nemen dat ze u niet de volledige uiteenzetting hebben laten doen, want ik dacht dat u

01.57 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Les 250 millions d'euros que j'ai évoqués concernent les dépenses récurrentes de la Justice. Ils sont destinés au personnel et non à la construction de prisons neuves ni à la numérisation. Un budget d'investissement n'est pas un budget d'exploitation. Nous allons certainement rechercher des moyens également pour les prisons dont la construction est prévue ainsi que pour la numérisation.

Jamais aucun gouvernement n'a dégagé 250 millions d'euros sur une base récurrente pour l'exploitation de la Justice. Pour la police également, il s'agit de 100 millions d'euros supplémentaires par an pour les effectifs. Ce budget doit effectivement permettre à la Justice de mettre sur pied une forme de procédure rapide afin de prendre à bras-le-corps la petite délinquance et de résorber l'arriéré judiciaire.

01.58 **Peter Buysrogge** (N-VA): Combien de dépenses récurrentes seront-elles affectées à la Défense? Nous avons adopté à l'unanimité une proposition de résolution du PS demandant des investissements supplémentaires dans la politique du personnel à la Défense.

net ging zeggen hoeveel van die recurrente uitgaven er ook naar Defensie gaan. Ik hoop ook op dat vlak een concreet antwoord te kunnen ontvangen, want we hebben met z'n allen hier een resolutie van de PS-fractie goedgekeurd waarin opgeroepen wordt om extra te gaan investeren in het personeelsbeleid van Defensie. Er is het pleidooi van de CHOD, de topman van Defensie, om extra te gaan investeren in Defensie.

Mijn concrete vraag is dus hoeveel er recurrent in de werking en het personeel van Defensie geïnvesteerd zal worden, want de begrotingstabel, het A4'tje dat we gekregen hebben, biedt ons geen inzicht.

01.59 **Marijke Dillen** (VB): Ik kom terug op de laatste opmerking van collega Lachaert.

Een pleidooi voor snelrecht, collega Lachaert. Het zal u niet verwonderen dat u in het Vlaams Belang een absolute medestander vindt om dat te gaan realiseren, want wij zijn al jaar en dag voorstander van een lik-op-stukbeleid. De vraag is dan alleen – en daarop zou ik graag een antwoord krijgen – hoe u dat concreet gaat realiseren? De middelen zullen er niet zijn om alle mooie beloftes te kunnen realiseren, en gelet op de leegloop bij de parketten die we vandaag kennen, zullen er geen manschappen zijn om dat snelrecht te gaan organiseren. Daarop had ik graag een heel duidelijk antwoord.

01.59 **Marijke Dillen** (VB): Le gouvernement trouvera un partisan absolu dans le Vlaams Belang s'il s'agit d'instaurer une procédure rapide, mais comment va-t-il s'y prendre dans la pratique? Les moyens sont insuffisants et les parquets traversent une crise de vocation

01.60 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Monsieur Lachaert, vous avez parlé d'un investissement de 250 millions et c'est très bien, c'est une très bonne chose. Même si en Belgique, on reste quand même les mauvais élèves en Europe, avec un investissement à la hauteur de 0,7 % du PIB alors que la moyenne européenne est de 2,2 %. Il y a donc encore une grande marge et 250 millions, ça reste quand même insuffisant. Mais, je voulais, moi, juste vous poser deux questions concrètes.

Dans quoi seront investis ces 250 millions? Parce qu'il y a un énorme manque de personnel pénitentiaire, qui l'a exprimé à plusieurs reprises, notamment par plusieurs grèves que l'on a connues ces dernières années. Et la réponse du gouvernement de la Suédoise a été d'instaurer le service minimum pour empêcher les travailleurs de faire grève pour défendre leurs droits et défendre un investissement dans plus de personnel. Dès lors, ma question est très claire: est ce qu'il y a, dans ces 250 millions, un budget prévu pour engager de nouveaux personnels pour nos prisons? C'est là ma première question.

Deuxième question: une partie de ces budgets seront-ils aussi intégrés dans l'accès à la justice? Le droit de grève est renforcé. On nous dit que dans l'accord de gouvernement, ce sera évalué, que l'on va évaluer et voir ce que l'on fait. Mais la réalité est que ce droit a été fortement renforcé, ce qui rend l'accès à la justice de plus en plus difficile. Est-ce que l'on fera marche arrière sur ce droit de grève? C'était là ma deuxième question.

Autre question encore sur la TVA sur les frais d'avocat, qui a été augmentée à 21 %: est-ce que l'on fera marche arrière sur cette augmentation de la TVA pour rendre la justice plus accessible et est-

01.60 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Mijnheer Lachaert, met een investering van 250 miljoen blijft België de slechte leerling van Europa, want dat bedrag stemt overeen met 0,7 % van het bbp, terwijl het Europese gemiddelde 2,2 % bedraagt.

Welke investeringen zullen er met dat bedrag van 250 miljoen gedaan worden? Er is een personeelstekort in de gevangenissen. De oplossing van de Zweedse coalitie bestond erin de minimumdienstverlening in te stellen om te voorkomen dat het personeel in staking gaat. Is er een budget uitgetrokken om personeel aan te werven voor onze gevangenissen?

Zal een deel van die budgetten voorts aangewend worden voor de toegang tot het gerecht? Het stakingsrecht wordt versterkt. In het regeerakkoord staat dat dat zal worden geëvalueerd. Dat recht werd de facto echter fors versterkt, waardoor de toegang tot het gerecht steeds verder wordt be-

ce que ces 250 millions seront vraiment investis dans plus de droit à la justice? Je vous remercie.

moeilijkt. Zal men de beslissingen in verband met het stakingsrecht terugdraaien?

Zal men, tot slot, de btw-heffing op advocatenkosten terugdraaien – het tarief werd verhoogd tot 21 % – om het gerecht toegankelijker te maken?

De **voorzitter**: Een bescheiden opmerking van uw voorzitter.

De heer Lachaert staat 2 uur op de tribune en heeft 20 minuten gesproken of gespendeerd aan zijn eigen tussenkomst. Voor de rest heeft hij allemaal vragen beantwoord, wat natuurlijk allemaal – vraag en antwoord – van de spreektijd wordt afgetrokken. Zo wil het Reglement. Uw voorzitter stelt daar vandaag geen vragen bij, maar vindt u dat een goede manier van werken? Ik deel gewoon mee dat er ook nog 40 sprekers zijn ingeschreven bij de thematische besprekingen. Ten slotte, wil ik u zeggen dat we hier om 3.00 uur buitenvliegen en dat we dus om 2.45 uur wellicht een afspraak moeten maken over de verdere werkzaamheden.

Mijnheer Lachaert, laat u hierdoor echter niet afschrikken, want uw antwoorden zijn soms korter dan de vragen die worden gesteld, maar het is niet dat ze daarom minder accuraat zijn.

01.61 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Dank u, mijnheer de voorzitter.

Ik kan u zeggen dat ik ongeveer aan de helft zit. Als het nog 2 uur en 20 minuten duurt, dan vrees ik dat er voor de andere collega's niet veel tijd meer zal overblijven. Maar ik voel me nog fit, geen probleem. Geen naweeën van COVID-19. We doen verder.

Collega's, ik moet wel zeggen, er zijn een aantal vragen bij, zoals die van mijnheer Boukili, waarop ik wil antwoorden dat ik niet de minister van Justitie ben. Ik schrijf ook niet de beleidsbrieven. U zal daar in het Parlement vragen over kunnen stellen. Over de concrete implementatie van budgetten stel ik toch voor dat ik daarover heel kort ben en dat u die vragen stelt op het einde van het jaar als de begroting behandeld wordt en we eindelijk in ons land terug een ingediende begroting zullen hebben.

Collega Peter Buysrogge had een vraag over Defensie. Er staat een lijn in de investeringen, maar voor de recurrente uitgaven zal u toch ook nog even moeten wachten tot die begroting echt afgeklopt is, totdat u daar alle details van zal zien. Ik weet sowieso dat er extra middelen voorzien zijn, maar hoeveel zal u ook bij die begrotingsbesprekingen vernemen. Ook wat daar precies mee zal gebeuren.

De situatie van de parketten: ik heb daar ook alle begrip voor, maar eerlijk gezegd, ik sta hier om een regeerverklaring te behandelen en niet de concrete werking van de parketten en wat daar moet gebeuren. Dus eerlijk gezegd, ik zal er toch allemaal wat korter over zijn. Anders vrees ik dat we hier heel de avond gaan staan en dat ik eigenlijk buiten mijn rol treed als Parlementslid dat een tussenkomst houdt.

01.61 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Je ne suis bien sûr pas le ministre de la Justice et je ne rédige pas ses notes de politique générale. Toutes ces questions recevront leur réponse lorsque nous disposerons enfin à nouveau d'un budget à part entière dans ce pays. Il en va de même pour les budgets récurrents de la Défense. Des moyens supplémentaires seront certainement débloqués.

01.62 **Sophie De Wit** (N-VA): Ik zal kort zijn.

De heer Lachaert wees mij terecht, omdat ik een beetje boekhouding moest kennen. Investeringen, recurrente uitgaven, ik ben het daar

01.62 **Sophie De Wit** (N-VA): Après avoir été construite, une prison doit encore être entretenue et son personnel doit être payé.

helemaal mee eens. Maar wanneer je een gevangenis plaatst, eens die er staat, moet je die onderhouden, dan moet je het personeel betalen: dat is recurrent.

Maar laten we dat even vergeten. De pro-Deobijdragen zullen verhoogd en herzien worden. Daar zijn wetsvoorstellen voor ingediend door Groen. Op kruissnelheid wil dat zeggen: jaarlijks 200 miljoen euro. Minister Van Quickenborne, van uw 250 bent u er al 200 miljoen euro kwijt. U begint over het budget, ik niet. Ik heb alleen de vraag gesteld. Gaat u ermee rondkomen? Ik hoop van wel, want ik denk dat justitie het nodig heeft. Maar ik denk dat ook hier de *flou artistique* met een lijntje in de budgetten wel aantoont dat het “flinks” geschreven is, maar niet flinks zal eindigen. Schrap die f maar.

Telle est la raison d'être des dépenses récurrentes.

Groen a déposé des propositions de loi visant à augmenter les rémunérations des prestations *pro Deo*. Lorsque le système aura atteint sa vitesse de croisière, cette adaptation représentera un montant annuel supplémentaire de 200 millions d'euros. Il s'agit également de dépenses récurrentes et je ne pense pas que les 250 millions d'euros suffiront.

01.63 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Collega De Wit, u weet natuurlijk dat er anarchie geheerst heeft in het Parlement met allerlei voorstellen in alle richtingen. Dat zal nu inderdaad eindigen en er zullen afspraken gemaakt moeten worden over allerlei voorstellen om dat coherent in een budget te krijgen. De anarchie van uitgeven is inderdaad voorbij. Het zal moeten in een budget passen.

Collega, ik weet dat de dynamiek van samenwerking met andere partijen niet zo gemakkelijk is voor u. Ik begrijp dat. Maar als men in een coalitie zit, dan moet men met elkaar overleggen. Er zijn wetsvoorstellen die nu in het Parlement liggen, mevrouw De Wit, waar wij als coalitie over zullen overleggen. We zullen dan het antwoord geven op dat moment wat er met de hangende wetsvoorstellen gebeurt. We zullen het u laten weten. Dan kan u daar ook uw standpunt over innemen en uw stemgedrag op dat moment bepalen.

01.63 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Une certaine anarchie a régné récemment au Parlement lorsque toutes sortes de propositions prenant des directions variées étaient lancées. Cela prendra fin désormais et des accords clairs qui tiennent compte du budget devront être conclus. Dans une coalition, une concertation a lieu entre les parties, y compris au sujet des propositions de loi à l'examen.

01.64 **Marijke Dillen** (VB): Eén zin maar, mijnheer de voorzitter.

Collega Lachaert, ik vind het werkelijk schandalig dat u het verhogen van de inkomsten voor de pro-Deoadvocaten, en om daar toegang toe te kunnen krijgen, bestempelt als iets dat mogelijk werd in het kader van de anarchie die het voorbije jaar in het Parlement of in de commissie voor Justitie zou hebben geheerst. Daar was op het terrein werkelijk nood aan.

01.64 **Marijke Dillen** (VB): Il est parfaitement scandaleux que M. Lachaert affirme que l'augmentation des revenus des avocats *pro Deo* a été rendue possible grâce à l'anarchie qui régnait au Parlement. Cette augmentation est une nécessité réelle sur le terrain.

01.65 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Kijk, mevrouw Dillen, we kunnen tal van voorstellen zien die u met de PVDA heeft gestemd op allerlei terreinen die heel veel geld gekost hebben aan de belastingbetaler. Nu komt u vragen stellen over het budget. De anarchie was er het laatste jaar en met deze coalitie komt er terug stabiliteit en een beleid op lange termijn. Het is inderdaad gedaan met die anarchie.

Collega’s, de klimaatuitdaging, het gebeurt hier en nu. We moeten handelen. We kunnen dat ontkennen, maar we zien toch jaar na jaar wat de gevolgen zijn van de klimaatopwarming. Die zijn op allerlei terreinen merkbaar. Deze coalitie schrijft zich in in de ambitieuze doelstellingen die de EU ook heeft met de Green Deal. We zetten ambitieuze stappen.

U heeft ook gezien welke innovaties we in de bouwsector willen doen in verband met de verbetering en de renovatie, het energiezuiniger maken. De vergroening van de bedrijfswagens is genoemd, en ook in

01.65 **Egbert Lachaert** (Open Vld): D'innombrables propositions qui coûteront cher au contribuable ont ainsi été adoptées par exemple par le Vlaams Belang en cheville avec le PTB. Mais ces mêmes partis posent à présent toutes sortes de questions au sujet du budget. Cette coalition apporte à nouveau de la stabilité et assure une politique sur le long terme.

En ce qui concerne le défi climatique, nous devons agir maintenant. Nous voyons tous les ans se multiplier les conséquences du réchauffement climatique.

de NMBS zal extra geïnvesteerd worden. De NMBS, die dit jaar met een groot probleem zit, met een deficit. We zullen geld voorzien om de NMBS haar taak degelijk te laten uitvoeren. Als we investeringen gaan doen, groene investeringen – wellicht ook een stuk met Europees geld – dan zullen we ook de NMBS daarbij kunnen inschakelen om het park te moderniseren, wat nodig is om een degelijk openbaar vervoer te hebben.

Nous soutenons les objectifs ambitieux du pacte vert pour l'Europe. Des innovations sont lancées dans le secteur de la construction, nous promouvons les rénovations qui permettent des économies d'énergie et les voitures de société doivent devenir plus écologiques. Nous investissons – peut-être aussi avec de l'argent européen – dans la SNCB, afin de bâtir des transports publics fiables et modernes.

01.66 **Tomas Roggeman** (N-VA): Mijnheer Lachaert, u spreekt over de modernisering van de NMBS. We hadden het er eerder in deze vergadering ook al over dat er inderdaad een groot voluntarisme blijkt uit uw akkoord voor het verbeteren van de dienstverlening. Maar heel opvallend is dat uw beleidsnota een stuk minder ambitieus is wanneer het gaat over structurele verbeteringen in de vorm en organisatie van de NMBS. Er worden bijvoorbeeld voorzichtige openingen gemaakt richting liberalisering, stapsgewijs. Een goed initiatief.

Dat u in eerste instantie het monopolie van de NMBS met nog tien jaar verlengt, daar heb ik eigenlijk begrip voor. Maar wat ik veel minder goed begrijp, is dat u van die periode van tien jaar geen gebruik wil maken om echt die omslag naar de liberalisering duidelijk te maken. De stappen die u zet in uw akkoord zijn zeer bescheiden. Er is enkel sprake van een proefproject, terwijl het hier gaat over de grootste hervorming van de NMBS sinds haar oprichting 94 jaar geleden. En wat zegt u in voorbereiding van die liberalisering? We gaan een proefprojectje doen. We hebben daarnet gehoord van de minister dat hij nog niet eens zeker is of dat effectief in de aanbesteding gestopt wordt of niet. Ik vind dat zeer bescheiden. Daar blijkt toch weinig ambitie uit.

Dit geldt des te meer wanneer het gaat over structurele verbeteringen in de dienstverlening, een fundamentele omslag in bijvoorbeeld de bevordering van de stiptheid die er zou kunnen komen door de invoering van een gecadanseerd aanbod. Dat staat ook vermeld in uw akkoord, mijnheer Lachaert. Een gecadanseerd aanbod, zeer interessant, want bijna elke spoorexpert en heel veel mensen uit het middenveld vragen daarnaar. Het is dus goed dat dat er zou komen. Maar wat schrijft u in uw tekst? Dat u dat gaat bestuderen, met een horizon op – hou u vast – het jaar 2040. U gaat over dat nieuw aanbod van de NMBS twintig jaar studeren. Twintig jaar! Dat is lang genoeg om daar vijf volledige doctoraten over te schrijven. U schuift de uitvoering daarvan niet door naar de volgende regering, zelfs niet naar de regering na de volgende regering, en zelfs niet naar die daarna. Integendeel, u ziet de uitvoering daarvan vier legislaturen in de toekomst. Ook de liberalisering wordt netjes doorgeschoven.

Ik vraag u, mijnheer Lachaert, wat is daar ambitieus aan? Waar ziet u die modernisering? U spreekt over ambitie; wel, ik zie een bijzonder lage lat tegen de grond, zeer laag om daar over te kunnen stappen.

01.66 **Tomas Roggeman** (N-VA): L'accord de gouvernement se distingue par un grand volontarisme quant à l'amélioration du service de la SNCB, mais il s'avère nettement moins ambitieux sur les améliorations structurelles dans la forme et l'organisation de la SNCB. La transition vers la libéralisation n'est pas même préparée. Selon l'accord de gouvernement, les améliorations structurelles, comme la ponctualité, ne seront étudiées qu'avec l'année 2040 pour horizon! Il faudra donc vingt ans d'études pour la nouvelle offre de la SNCB. Où est donc l'ambition? La modernisation?

01.67 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Dank u, mijnheer Roggeman, voor uw tussenkomst.

01.67 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Je n'ai, en tout état de cause,

We hebben dit land toch vier jaar, vier en een half jaar samen bestuurd, en de initiatieven die er nu liggen, die heb ik onder Michel nooit gezien. Wij gaan er inderdaad voor zorgen dat de NMBS haar taak kan uitoefenen. En om te zeggen dat je de komende tien jaar, binnen het decennium, onmiddellijk zal kunnen privatiseren... Laat ons eerlijk zijn, u kent het dossier en u weet evengoed dat zoiets goed moet voorbereid worden, waarvoor we op dit moment niet klaar zijn. Maar we gaan wel, en dat is voor het eerst, proefprojecten doen rond private maatschappijen die in bepaalde regio's kunnen werken in samenspraak met de NMBS en aanvullend op het aanbod kunnen functioneren. Dat is voor het eerst dat we dat gaan doen. Dat is een goede manier om geleidelijk aan die vrijmaking van de spoormarkt op een rustige manier voor te bereiden. Een vrijmaking die toch voorgeschreven is.

vu aucune des initiatives à présent sur la table sous le gouvernement Michel. Nous allons veiller à ce que la SNCB puisse bien remplir sa mission. Une privatisation doit être méticuleusement préparée, et nous ne sommes pas encore prêts à l'heure actuelle. Nous allons toutefois débuter des projets pilotes autour de sociétés privées qui pourraient collaborer avec la SNCB – et c'est là une première.

01.68 **Frank Troosters** (VB): Ik hoor de heer Lachaert hier zeggen dat de regering ervoor zal zorgen dat de NMBS haar taken zal uitvoeren. Nu zijn er nog heel wat grote uitdagingen. Ik noem maar op: de stiptheidscijfers die het gewenste niveau nog altijd niet bereikt hebben, het verouderde materieel, de gebrekkige infrastructuur, het falend beleid inzake toegankelijkheid en het ontevreden personeel.

Ik noem ook de capaciteitsproblemen, een gebrekkig vervoersplan met evidente verbindingen voor personenvervoer en goederenvervoer die ontbreken, en tot slot misschien ook nog een falend veiligheidsbeleid waarmee men het hoofd niet kan bieden aan de toenemende agressie tegenover het personeel en de reizigers. Ik had gehoopt daarover al wat meer concreets te kunnen lezen, want dat zijn geen problemen die er van vandaag op morgen zijn gekomen. Maar daar blijf ik dus op mijn honger zitten. Dat zal allemaal in een heel belangrijk document moeten gegoten worden, met name de beheersovereenkomst.

Laat het nu net de CEO van de NMBS, mevrouw Dutordoir, zijn die elke keer als ze bij ons komt in het Parlement, smeekt om zo'n beheersovereenkomst. Ze smeekt de federale overheid om een duidelijke visie op het mobiliteitsgebeuren met dito beleidsdoelstellingen en een duidelijke portefeuille van financiële middelen die daaraan verbonden is. Zo weet zij welke de publieke opdracht is die zij zal moeten uitvoeren met de NMBS. Als ik de heer Lachaert hoor zeggen dat wij ervoor gaan zorgen dat de NMBS haar taken uitvoert, mag ik er dan deze keer van uitgaan dat er – in tegenstelling tot de vorige legislatuur – wel een beheersovereenkomst zal afgesloten worden met de NMBS, en zo ja, wanneer?

01.68 **Frank Troosters** (VB): La SNCB est confrontée à de très nombreux défis: l'amélioration de la ponctualité, le remplacement du matériel vétuste, l'amélioration de l'infrastructure et de l'accessibilité, et la gestion du mécontentement du personnel. À ces difficultés s'ajoutent les problèmes de capacité, les défauts du plan de transport et la hausse du nombre de cas d'agressions contre le personnel et les voyageurs. Il faudra attendre de disposer du contrat de gestion pour pouvoir envisager des solutions. La CEO de la SNCB insiste depuis longtemps pour que la société puisse disposer d'un contrat de gestion animé par une vision claire en matière de mobilité et des moyens y afférents. Un contrat de gestion sera-t-il conclu avec la SNCB durant cette législature?

01.69 **Maria Vindevoghel** (PVDA-PTB): Mijnheer Lachaert, het was duidelijk dat jullie met het proefproject – waarover daarnet door mijn collega een vraag was gesteld – verder de weg willen opgaan van de privatisering en de liberalisering. Zo heb ik het ook heel duidelijk gelezen, in tegenstelling tot de collega's van de N-VA. Dit project is een verdere liberalisering en privatisering van de NMBS. Men vraagt nog meer rentabiliteit en meer productiviteit van het personeel, terwijl er de laatste tien jaar 7.000 mensen minder werken. De mensen gaan nog harder moeten werken en men zal verder liberaliseren.

De liberalen zeggen zelfs dat bpost het goede voorbeeld is voor de NMBS. Ik kan u verzekeren, ik ben de laatste weken tussengekomen

01.69 **Maria Vindevoghel** (PVDA-PTB): Il est clair qu'avec ce projet pilote, le gouvernement entend emprunter la voie de la privatisation. Le personnel est invité à accroître encore davantage sa rentabilité et sa productivité, alors que les effectifs ont diminué de 7 000 unités au cours des dix dernières années. Les transports en commun constituent un maillon important de la politique clima-

in het Parlement rond bpost. Het is niet het goede voorbeeld als de manager die nu bpost leidt totaal in opspraak komt vanwege fraude. Als dat de expertise is die jullie ook willen geven aan de NMBS, dan zijn we vertrokken voor een slecht openbaar vervoer. Dat is voor ons nochtans *keibelangrijk* in het kader van het klimaat. We moeten daar juist heel veel in investeren en ervoor zorgen dat er genoeg personeel is om de NMBS goed te laten functioneren. We moeten niet privatiseren, want we weten heel goed wat er gebeurd is in Engeland. Daar komen ze er nu op terug en willen ze terug nationaliseren. Het voorbeeld van Nederland toont het heel goed aan, want de prijzen stijgen en de treinen zijn niet meer bemand door personeel. Ook aan de loketten is er geen personeel meer. Dat is wat er zal gebeuren als we het project dat u voorstelt gaan doorvoeren.

tique. Nous devons dès lors investir dans des effectifs suffisants. Des exemples à l'étranger montrent les conséquences catastrophiques d'une privatisation des transports en commun.

01.70 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Met alle respect, voorzitter en collega's, dit zijn tussenkomsten die men perfect in de commissie voor Mobiliteit kan bespreken met de minister van Mobiliteit. Dit is niet eens een vraag.

Met alle respect, ik ga toch richting het einde van mijn tussenkomst... Ik vrees, mijnheer de voorzitter, dat het op die manier qua timing een heel moeilijke zaak wordt...

01.70 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Les membres de la Chambre auront tout loisir de discuter de ces points avec le ministre de la Mobilité au sein de la commission compétente.

De **voorzitter**: Mijnheer Troosters, u hebt een vraag gesteld. De heer Lachaert heeft twee zinnen gezegd en u steekt opnieuw uw hand op. Dat is toch geen serieuze manier van debatteren!

Mijnheer Lachaert, gaat u verder. Ik geef u straks desgevallend opnieuw het woord.

01.71 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik zal toch naar het einde van mijn tussenkomst gaan, ook al uit respect voor alle sprekers die nog moeten volgen.

Synthetiserend: deze regering staat voor een cruciale taak. We beleven een periode waarin de gezondheidszorgcrisis nog volop woedt. Dat zal de eerste taak zijn van deze ploeg, die gisteren de eed afgelegd heeft en die morgen het vertrouwen vraagt in dit Parlement, waarover u zal kunnen stemmen.

Deze regering zal de crisis moeten bedwingen en ons daaruit halen met de nodige steunmaatregelen en zonder iemand achter te laten. Deze regering zal ook de regering moeten zijn die ons land terug in beweging brengt, die op een correcte en respectvolle manier aan politiek doet en die elkaars meningsverschillen respecteert. Deze regering zal niet die hardheid vertonen die sommige anderen vertonen in hun tussenkomsten en waardoor de burger een grote gruwel van die politiek krijgt. We moeten met respect en vertrouwen met elkaar omgaan en dat zal de sterkte van deze ploeg zijn, onder leiding van de eerste minister.

Onze democratie is te waardevol en te belangrijk om kapot te laten gaan door conflict en stilstand. Dat er hervormingen nodig zijn in dit land, heb ik niet ontkend. Structureel, op de arbeidsmarkt en in de fiscaliteit, maar ook voor heel wat zaken in verband met veiligheid: alle bekommernissen die de collega's delen en die zij de komende tijd in het Parlement met de bevoegde ministers zullen kunnen bespreken. Al die zaken zullen we moeten doen om dit land terug op orde te krijgen tegen 2030. De lat van deze ploeg mag daarbij hoog liggen. We moeten ambitie tonen, want dat zal ook de manier zijn

01.71 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Le gouvernement fait face à une mission cruciale. La crise sanitaire bat toujours son plein. Le gouvernement devra surmonter cette crise et prendre des mesures d'aide sans laisser personne au bord du chemin. Le gouvernement devra également remettre le pays en mouvement et pratiquer la politique de manière correcte et respectueuse. Notre démocratie est trop précieuse pour qu'on la laisse se détruire à force de conflits et d'immobilisme. Des réformes sont nécessaires et nous devons nous montrer ambitieux, de manière à revigorer l'enthousiasme des citoyens à l'égard de la politique. Je me réjouis, dès lors, qu'un chapitre soit consacré au renouveau démocratique, avec le droit de vote dès l'âge de 16 ans pour les élections européennes et la plate-forme citoyenne.

Sous la direction du premier ministre, notre pays ne s'en sortira pas seulement "bien", mais aussi "mieux". Nous lui donnons notre

waarop men bij de gewone burgers het enthousiasme voor de politiek terug kan aanwakkeren.

Ik ben ook heel blij dat er een stuk democratische vernieuwing in staat. Collega Calvo heeft daarin zijn rol gespeeld, met mooie dingen zoals stemrecht vanaf 16 jaar voor de EU-verkiezingen. Dat soort zaken brengt ook opnieuw enthousiasme. Bottom-up ideeën laten groeien. Met een burgerplatform de mensen betrekken bij onze democratie en openheid tonen. Dat zal onze politiek veel helpen om opnieuw die geloofwaardigheid te kunnen bieden.

Mijnheer de eerste minister, onder uw leiding kan en zal ons land het goed doen en beter doen. U krijgt dan ook het volste vertrouwen van onze fractie en ik wil hierbij nogmaals, als voormalig preformateur en missiehouder, iedereen bedanken van goede wil, van echt goede wil, iedereen die deze moeilijke bruggen heeft geslagen om met elkaar samen te werken en dit land terug een perspectief te geven.

pleine confiance à cet effet. Je remercie tous ceux qui ont contribué à construire les ponts nécessaires pour donner une nouvelle perspective au pays.

De **voorzitter**: Blijft u nog even staan, want er zijn nog enkele mensen die u absoluut nog iets willen zeggen.

01.72 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Dank u, voorzitter.

Ik heb inderdaad tot het einde van uw toespraak gewacht, collega Lachaert, want ik ben eigenlijk een beetje ontgoocheld. In het allerlaatste deel heeft u het erover gehad dat deze regering tegen de hardheid zal ingaan. Dat is misschien wel uw idee, maar u heeft heel weinig gezegd over die iets zachtere sectoren. Het verwondert mij enorm dat u niet spreekt over ontwikkelingssamenwerking, met een premier die de vorige minister van Ontwikkelingssamenwerking was en die daarop heel hard heeft ingezet

Gisteren bij de regeerverklaring heeft de premier heel trots gezegd dat deze ploeg de helft vrouwen telt. Ik weet dat hij dat meent, want ik weet dat hij in zijn tijd als minister van Ontwikkelingssamenwerking heel hard heeft ingezet op vrouwenrechten, *SheDecides*. We hebben hem allemaal zien staan op het podium en dat was goed. We hebben ook heel goed samengewerkt rond het wetsvoorstel over seksueel misbruik.

In deze tekst mis ik echter heel veel ambitie inzake ontwikkelingssamenwerking en vraag ik mij af hoe de overdracht van ontwikkelingssamenwerking naar de nieuwe sp.a-minister zal verlopen. Hoe kijkt de minister daar tegenaan? Zullen zijn inspanningen tenietgedaan worden?

Daarnet was er ook een tussenkomst rond innovatie en de premier had het erover dat we moeten innoveren. Ook de innovatie vind ik niet terug in die ontwikkelingssamenwerking. U had het toch over digitalisering; u had het over digitaal analfabetisme. Wat gaat u daar nu aan doen? Wat gaat deze regering daar nu voor ondernemen?

Wat ik ook niet meer zie, zijn die concrete partnerlanden. Zult u kiezen voor regio's, de grote regio's, de kleine regio's? Het is allemaal niet concreet. Net zoals de SDG's, daar heeft u op ingezet, maar ik zie geen prioritering. Waar gaat deze regering qua ontwikkelingssamenwerking naartoe? Wat willen wij en welk land willen we zijn?

01.72 **Kathleen Depoorter** (N-VA): M. Lachaert n'a pas dit grand-chose sur les secteurs dits non marchands. Ainsi, il n'a pas été question de la coopération au développement.

Comment ce département sera-t-il transféré à la nouvelle ministre sp.a? Tous les efforts de l'ancien ministre seront-ils réduits à néant? Quelles actions ce gouvernement compte-t-il entreprendre contre l'analphabétisme numérique? Quels pays partenaires seront-ils choisis? Quel sort sera-t-il réservé aux financements innovants? L'accord de gouvernement prévoit le développement d'une synergie entre les politiques européenne et belge. Tout le bon travail d'Enabel devra-t-il s'arrêter?

Mijnheer de premier, inzake de financiering heeft u heel veel inspanningen gedaan om de private sector te betrekken. Maar die innovatieve financiering vind ik niet in het regeerakkoord. Ik eindig, mijnheer de voorzitter en mijnheer de premier, met Enabel. Ik lees letterlijk in het regeerakkoord dat er een synergie moet komen tussen het Europese beleid en het Belgische beleid. Zult u dan de vleugels die Enabel heeft uitgeslagen, het goede werk dat ze hebben gedaan, de internationale actor die ze zijn geworden, de partner van Vlaanderen die ze zijn geworden, zult u hun vleugels nu afknippen? Moeten wij ons zorgen maken?

01.73 **Frank Troosters** (VB): Mijnheer Lachaert, mijn achting voor het Vivaldiproject was al niet erg groot, maar als u op een simpele, eenvoudige vraag niet wilt antwoorden en zelfs wegloopt…Ik heb gewoon gevraagd of u, in tegenstelling tot de vorige legislatuur, waar u ook bij was en wat u toen heb nagelaten, een beheersovereenkomst zal afsluiten met de NMBS? Dat is niet alleen een vraag van mij maar ook van een groot overheidsbedrijf. Het feit dat u wegloopt, stelt me niet echt gerust, want het lijkt er mij eerder op dat er een totaal gebrek is aan een mobiliteitsvisie. Kan u mij bevestigen, gewoon een simpele ja of nee, of u de beheersovereenkomst al dan niet zal opmaken?

01.73 **Frank Troosters** (VB): Le fait que M. Lachaert refuse de répondre à une question simple et déserte même la tribune illustre clairement l'absence totale de vision de ce gouvernement en matière de mobilité. Quelqu'un est-il en mesure de me confirmer si un contrat de gestion sera signé ou non avec la SNCB?

01.74 **Dries Van Langenhove** (VB): Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Lachaert, u hebt heel veel gepraat over de burger. Maar ik vraag me eigenlijk af of u al eens met de burger hebt gepraat. Uw voorganger, mijnheer Verherstraeten, is erin geslaagd om op een hele tussenkomst van ongeveer een half uur – de antwoorden niet bijgerekend – welgeteld één zin te praten over migratie. Nochtans een thema waarvan heel wat burgers – ik kan het u zeggen – wakker liggen en waarmee heel wat burgers bezig zijn. Is migratie voor uw fractie dan niet belangrijk? U hebt er niets over gezegd. Geen zin. Geen woord. Er is niets over gezegd geweest.

Ik zal hier geen ganse preek afsteken. Ik heb een heel concrete vraag voor u, mijnheer Lachaert. In tegenstelling tot uw voorganger die daar niet op geantwoord heeft, hoop ik dat u er wel concreet op zal antwoorden. Hoe zal u – een heel concrete vraag – de terugkeercijfers van illegale migranten verhogen? Antwoord alstublieft heel concreet hoe u dat zal doen. Een humaner beleid, dat is geen concreet antwoord. Dat u gaat zoeken naar alternatieven voor gedwongen terugkeer, is ook geen concreet antwoord. Ik wil een concreet antwoord op die zeer duidelijke vraag.

01.74 **Dries Van Langenhove** (VB): M. Lachaert a effectivement abondamment parlé du citoyen, mais s'est-il déjà donné la peine de parler avec ce même citoyen? Sur un exposé d'une grosse demi-heure, M. Verherstraeten a consacré une phrase à la migration, un thème qui alimente pourtant les inquiétudes de nombreux citoyens.

Comment M. Lachaert s'y prendra-t-il pour augmenter les statistiques de retour des migrants en séjour illégal? Recourir à des circonlutions telles qu'une "politique plus humaine" ou "chercher des solutions de rechange au retour forcé" n'apporte aucune réponse concrète.

01.75 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Ik heb eigenlijk maar één concrete vraag gehoord. Dat is die van de heer Van Langenhove. De andere tussenkomsten zijn, eerlijk gezegd, niet aan mij gericht.

Mijnheer Van Langenhove, inderdaad, we zullen in verband met mensen die illegaal op ons grondgebied verblijven een kordaat en correct terugkeerbeleid moeten voeren. De infrastructuurprojecten die gepland zijn om die detentiecentra te maken, zullen we moeten bouwen. Daar zijn twee projecten gepland. We gaan die ook uitvoeren en als er een zou vastlopen, moeten we ook een alternatief zoeken. Er moet voldoende capaciteit zijn om dat te doen. Voor de rest moeten we zoveel mogelijk proberen die terugkeerakkoorden te sluiten. Zoals de vorige regering ook gedaan heeft, zal men dat nu

01.75 **Egbert Lachaert** (Open Vld): Nous devrons mener une politique de retour ferme et correcte à l'égard de toute personne en séjour illégal sur notre territoire. Nous devrons concrétiser les deux projets de centre de détention. Une autre option devra être recherchée en cas de blocage de l'un des deux. La capacité d'accueil doit être suffisante. Pour le reste, nous devons nous efforcer de négocier

ook proberen te doen.

Wat we wel gaan doen rond dat asielbeleid, mijnheer Van Langenhove, is een meer menselijke taal spreken. Het terugkeerbeleid is nu eenmaal een onderdeel van het asielbeleid. U heeft gelijk, maar we gaan daarover wel op een menselijke manier praten. We hebben het nog altijd over mensen. Die zullen we moeten terugsturen. Dat hoort er nu eenmaal bij. Maar het blijven mensen en we gaan daar ook op die manier, op een humane manier, over praten.

un maximum d'accords de retour comme l'a fait le précédent gouvernement. Néanmoins, lorsqu'il s'agira de parler de la politique d'asile, nous adopterons un langage plus humain. Une politique de retour fait partie intégrante de la politique d'asile, mais ne perdons pas de vue que nous parlons toujours d'êtres humains faits de chair et de sang.

De **voorzitter**: Ik geef nu graag het woord aan de nieuwe fractieleider van de sp.a, mevrouw Depraetere.

01.76 **Melissa Depraetere** (sp.a): Premier, voorzitter, collega's, eindelijk! Eindelijk is er een regeerakkoord en eindelijk is het aan mij om daar iets over te zeggen vandaag, na lange tijd.

Eindelijk is er een regering die zal doen wat we moeten doen met name oplossingen zoeken voor de dagelijkse zorgen van de mensen. Daarvoor hebben we als partij de voorbije maanden ook keihard gezwoegd en gevochten. Altijd hetzelfde, de inhoud voorop en de mensen voorop. Het is geen gemakkelijk traject geweest, maar ik ben toch fier dat we hier vandaag kunnen staan om te verdedigen wat voorligt. Eindelijk is het gedaan met de stilstand en gedaan met politieke spelletjes. Er is een regering die aan de slag gaat voor iedereen die het moeilijk heeft op dit moment. Die regering zal dat doen door te investeren, door te investeren in de beste zorg, in jobs, in betere lonen, in hogere pensioenen. Investeren in veiligheid en in een betere planeet. Investeren in de toekomst van de mensen. Daar gaan wij het verschil maken.

De coronacrisis heeft nogmaals bewezen dat we een moeilijke periode beleven en dat een goede gezondheid het belangrijkste is in het leven. Onze zorgverleners hebben zich daar ook maandenlang dag en nacht voor ingezet. Zij hebben daarvoor gezwoegd en dat belangeloos gedaan. Vaak met risico's voor hun eigen gezondheid. En wat krijgen ze daarvoor? Applaus. Ja, terecht applaus natuurlijk. Maar daarmee ben je niet veel. Dat kunnen ze niet tussen hun boterham leggen. Vandaag krijgen ze eindelijk het respect dat ze ook echt verdienen, want deze regering gaat in hen investeren. Ze zal dat doen door hun betere werkomstandigheden te geven, maar ook door te investeren in extra personeel en 4.500 extra mensen, extra collega's. Deze regering zal ook een loonsverhoging doorvoeren. Dat is de investering die zij al maandenlang en jarenlang vragen. Dat is de steun die zij al jarenlang van ons verwachten. Daar maken wij het verschil.

Dat is niet alleen investeren in jobs. Investeren in zorg is ook investeren in de patiënten en de facturen. Dat gaan we ook doen. Want in een land zoals het onze, in een welvarend land zoals België, is het eigenlijk niet normaal dat sommige mensen een doktersbezoek uitstellen omdat ze bang zijn van de factuur, van de kosten die dat met zich meebrengt. In een land zoals het onze is het niet normaal dat mensen er niet altijd op kunnen rekenen dat ze de beste zorg krijgen die ze op dat moment nodig hebben. Gewoon omdat ze denken aan hun portemonnee, aan de financiële zorgen die dat met zich meebrengt.

01.76 **Melissa Depraetere** (sp.a): Un accord de gouvernement a enfin été conclu et le nouveau gouvernement cherchera des solutions aux préoccupations quotidiennes de nos concitoyens. Même si le parcours s'est révélé ardu, je suis fière que nous puissions aujourd'hui défendre cet accord ici. C'en est enfin fini de l'immobilisme et des manœuvres politiciennes. Ce gouvernement se met à l'ouvrage pour tous ceux qui éprouvent des difficultés à l'heure actuelle, et ce en investissant dans les meilleurs soins, dans les emplois, dans de meilleurs salaires, dans des pensions plus élevées, dans une plus grande sécurité et dans une meilleure planète. En bref, nous investissons dans l'avenir de nos concitoyens.

La crise du coronavirus a une nouvelle fois prouvé qu'une bonne santé est primordiale dans la vie. Pendant des mois, nos prestataires de soins se sont dévoués jour et nuit à cette fin, souvent au péril de leur propre santé. Si les applaudissements qui leur sont adressés sont certes justifiés, ils ne changent pas grand-chose à la situation. Aujourd'hui, ils reçoivent enfin le respect qu'ils méritent grâce à des investissements dans de meilleures conditions de travail et à 4 500 personnes supplémentaires. Le gouvernement procédera en outre à une hausse salariale. Voilà le soutien que le secteur attend déjà depuis des années. C'est en cela que nous faisons la différence.

Nous allons investir dans les patients et nous attaquer au problème des factures, car il n'est pas normal, dans un pays prospère tel que la Belgique, que certaines personnes reportent une visite chez le médecin parce qu'elles craignent la facture ou parce qu'elles ne peuvent pas toujours compter recevoir les meilleurs soins dont elles ont besoin à un moment donné.

01.77 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Mevrouw Depraetere, eerst en vooral proficiat met uw fractievoorzitterschap.

Ik interpelleer u omdat u daarnet heeft gesproken over de middelen voor de zorgsector in de coronacrisis. Het is natuurlijk een heel goede zaak dat de arbeidsomstandigheden en lonen van die mensen uit de zorgsector opgewaardeerd en gerevaloriseerd zullen worden, maar dat geldt natuurlijk ook voor al die andere mensen die in de coronacrisis ons land hebben doen draaien: die rekkenvullers, die vrachtwagenchauffeurs, die postbodes, die poetshulpen en noem maar op.

De sp.a heeft daar ook altijd ijverig voor gepleit, ook voor een verbetering van het minimumloon. Denk aan de *Fight for 14 euro*. Maar ik merk toch bepaalde tegenstellingen: als we kijken naar het regeerakkoord, wordt de loonblokkering althans naar de geest eigenlijk voortgezet. De loonwet van 96 en de verscherping ervan in 2017, waarin de lonen van de werkende mensen eigenlijk worden vastgezet in dat keurslijf van de loonblokkering, blijft gehandhaafd.

In die zin is het jammer dat als men vóór de toetreding tot de regering er ook vurig voor pleit om de lonen te gaan revaloriseren voor al die mensen die het land hebben doen draaien, dit nu natuurlijk voor een stuk dode letter zal blijven. Tenzij u natuurlijk nu zegt: kijk, wij gaan wel komaf maken met die loonwet. We gaan er wel voor zorgen dat de sociale partners in bepaalde sectoren wel terug vrij over die lonen kunnen onderhandelen. In het regeerakkoord wordt daar ook melding van gemaakt. Er staat dat er een uitzondering kan gemaakt worden via omzendbrieven. Wat is daar precies de invulling van? Als alles blijft zoals het is, dan blijft het natuurlijk bij lippendienst, bij beloften. Ik hoop dat er voor die mensen die ons land hebben doen draaien in de coronacrisis, wel degelijk nog iets in het verschiet ligt. Dat had ik graag van u gehoord. Hoe denkt u daarover en wat wil u daarvoor doen?

01.77 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Il est positif que les conditions de travail seront améliorées et les salaires revalorisés dans le secteur des soins de santé mais la même revalorisation doit s'appliquer à tous les autres travailleurs qui ont fait tourner notre pays durant la crise du coronavirus: les réassortisseurs, les chauffeurs routiers, les facteurs, les aides ménagères, etc. Le sp.a a toujours plaidé pour une hausse du salaire minimum mais dans l'accord du gouvernement, la philosophie du blocage des salaires est maintenue. L'accord dispose qu'une exception peut être faite par le biais de circulaires. Qu'est-ce que cela signifie? J'espère qu'il y a encore des perspectives de revalorisation pour ces héros.

01.78 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Collega Depraetere, wat het gezondheidsluik betreft, heb ik wel een paar vragen voor uw fractie.

U had het over toegankelijke zorg en mensen die het niet zo gemakkelijk hebben om naar de arts, naar de apotheker, naar de tandarts te gaan. Uw fractie heeft een aantal wetsvoorstellen rond gratis zorg en het gratisverhaal ingediend. Wat zal u daarmee doen? Die staan op de agenda en die worden eerstdaags behandeld. Houdt u eraan vast? Of heeft u een prijs in verband met het gratisverhaal

01.78 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mme Depraetere parlait de soins accessibles. Son groupe a déposé un certain nombre de propositions de loi portant sur la gratuité des soins. Elles seront normalement traitées prochainement. Ou seront-elles retirées? En matière de gratuité, son parti a-t-il

moeten betalen in de coalitie? Ik zou dat toch wel graag eens weten.

Ik zou van u ook graag weten hoe uw fractie vandaag over de ereloonsupplementen denkt? Want als ik de regering zo een beetje bekijk, dan denk ik dat daar zeer uiteenlopende visies over bestaan. Ik heb aan collega Laaouej die vraag over de wetsvoorstellen ook gesteld en ik heb geen antwoord gekregen. Ik hoop dat ik dat nu wel krijg, want u behoort toch tot dezelfde familie, dacht ik.

Wat de regionalisering betreft, heb ik uw minister, onze voogdijminister, bepaalde zaken horen zeggen. Andere zaken dan een aantal mensen uit de regering hier heeft verteld. Dan zou ik graag weten: wat denkt de sp.a-fractie op dit moment over regionaliseren, territorialiseren, zorg op maat van de patiënt, zorg dicht bij de patiënt, dus Vlaamse zorg?

Ik heb heel goed samengewerkt met de sp.a-fractie in het voorbije jaar. We hebben heel mooie wetsvoorstellen ingediend en ook mooie zaken bereikt rond de transparantie op de farmadeals bijvoorbeeld. Hoe gaat u daar vandaag mee om? Ik lees in het regeerakkoord dat u voor de onderhandeling van medicatie naar de Europese systemen zal gaan. Ik verwijs hier bijvoorbeeld naar de deal die onze regering heeft gemaakt met de Europese Commissie rond de coivdvaccins. Ik vraag de deal al drie tot zes weken op in het kader van transparantie en van de openbaarheid van bestuur. Ik krijg die deal niet. Hoe zal uw fractie daarmee omgaan? Is dat nu de nieuwe visie van de sp.a? Zal u die transparantie rond de terugbetaling van de geneesmiddelen, rond de deals die u maakt omtrent geneesmiddelen, kunnen garanderen, of stapt u daarvan af?

Ook inzake *medical needs* en *compassionate use* hebben wij mooi samengewerkt. Er is in de laatste commissie gezegd dat dit volledig herbekeken moet worden. Ik lees hiervan niks in het regeerakkoord. Kan u mij zeggen wat uw visie vandaag is?

En als laatste, voorzitter, de rookvrije generatie. Er is op dit moment een discussie op Twitter rond de begrotingscijfers: zijn ze nu cumulatief, of zijn ze niet cumulatief? Voor de accijnzen op tabak heeft u 480 miljoen euro ingeschreven in het laatste jaar. Gaat het om vier keer 120 miljoen euro of gaat het om een accijns die naar omhoog gaat in de loop van de legislatuur?

De **voorzitter**: Ik merk alleen maar op dat dit allemaal veel langer duurt dan de twee minuten waarin het Reglement voorziet. Iedereen doet maar verder, maar dat is niet conform het Reglement.

peut-être dû faire des concessions pour entrer dans cette coalition? Que pense son groupe des suppléments d'honoraires? Au sein des partis de la coalition gouvernementale, les avis divergent en effet beaucoup en la matière.

En ce qui concerne la régionalisation, notre ministre de tutelle a tenu un discours différent des propos tenus par plusieurs personnes de la nouvelle majorité. Que pense aujourd'hui le groupe sp.a. de la régionalisation, de la "territorialisation" et des soins taillés sur mesure pour chaque patient?

Nous avons travaillé en parfaite collaboration avec le groupe sp.a. l'année dernière, par exemple sur la transparence des *pharma deals*. L'accord du gouvernement dispose que l'on se dirigera vers les systèmes européens pour la négociation relative aux médicaments. Cela fait des semaines que je demande des informations sur le *deal* conclu par le gouvernement avec la Commission européenne concernant les vaccins contre le COVID-19 mais je n'obtiens aucune réponse. Les choses vont-elles changer et quelle est la vision du sp.a à cet égard?

Il a encore été affirmé récemment que les concepts de "besoin médical" et d'"usage compassionnel" devraient être complètement revus mais je ne trouve aucune trace de cette révision dans l'accord du gouvernement.

Les chiffres du budget concernant la génération sans tabac sont-ils cumulatifs? Pour les accises sur le tabac, on a inscrit 480 millions d'euros pour la dernière année. S'agit-il de 4 fois 120 millions ou d'accises qui augmenteront au cours de la législature?

Le **président**: Les interruptions dépassent régulièrement le temps réglementairement alloué.

01.79 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik kom straks nog op het punt over de arbeid en de lonen. Er staat heel veel in dit regeerakkoord over arbeid. Er staat ook heel veel in de totaliteit van het regeerakkoord over sociale maatregelen voor iedereen die het moeilijk heeft. Dat gaat inderdaad over die poetsvrouw en over die vuilnisman, over de winkelbediende en over iedereen die zich de laatste maanden keihard heeft ingezet en dat ook daarvoor al deed. Daarover staat heel veel in het akkoord en dat is ook een deel van de invalshoek van dit regeerakkoord geweest natuurlijk. We hebben het dan over de versterking van de koopkracht, over het laten dalen van heel wat kosten, over de schuldindustrie. Ik kom er straks nog op. Dan gaat het over betere pensioenen en over een betere verloning. Het gaat over een totaalpakket, over het aanpakken van facturen ook in de gezondheidszorg. Als we al die maatregelen optellen, dan is dat een heel mooi en stevig pakket, denk ik. Is dat voldoende? Neen. U zal mij nooit horen zeggen dat dat voldoende is. Het regeerakkoord is mijn partijprogramma niet. U zal mij dat nooit horen zeggen, maar het is wel een heel forse stap in de juiste richting en de enige juiste stap in de goede richting. Daar ben ik dus zelf zeer tevreden mee.

Mevrouw Depoorter, uw tussenkomst heeft mij een beetje verbaasd, om eerlijk te zijn. U vraagt heel wat zaken over het departement Volksgezondheid, over de toegankelijkheid, over gratis zorg en over wetsvoorstellen daarrond. Mevrouw Depoorter, als er één departement is waarvoor wij als socialisten ongelooflijk fier zijn op hetgeen in dit regeerakkoord staat, dan is het Volksgezondheid. Ik denk dat dat duidelijk is.

U kunt toch onmogelijk ontkennen dat er hier een enorme investering zal gebeuren in onze volksgezondheid... een ommekeer ten opzichte van wat de voorbije jaren is gebeurd. Er zal ongelooflijk veel worden geïnvesteerd, niet enkel in personeel, ook in de patiënt, en ja, er zijn ook opties om daar gratis zorg aan toe te voegen. Dat kan perfect, wij hebben een heel bekwame minister die dat de komende periode zal uitwerken. Dat gaat ook over betere terugbetalingen. Dat gaat ook over terugbetalingen van brillen, van hoorapparaten en noem maar op. Dat gaat daar ook over. Maar geef de regering misschien ook even de tijd om met een concreet voorstel te komen. Onze wetsvoorstellen of die van onze familie, van de PS, zullen dus niet zomaar in de vuilbak verdwijnen, uiteraard niet. Die ideeën zitten ook heel erg in dit regeerakkoord.

01.79 **Melissa Depraetere** (sp.a): Cet accord de gouvernement compte de nombreux passages relatifs au travail et aux mesures sociales, pour tous ceux qui éprouvent des difficultés et pour ceux qui ont travaillé d'arrache-pied, non seulement au cours des derniers mois, mais également avant la crise. Nous y parlons du renforcement du pouvoir d'achat, de baisse des charges, de l'industrie de l'endettement, de meilleures pensions et salaires, et des factures dans les soins de santé. C'est là un solide paquet, qui représente un grand pas en avant, même si, à nos yeux, il est naturellement toujours possible de faire mieux.

L'intervention de Mme Depoorter m'étonne quelque peu, parce que s'il est une chose dont nous pouvons tirer une grande fierté en tant que socialistes, ce sont bien ces passages de l'accord de gouvernement relatifs à la santé publique. De très solides investissements y seront consentis – contrairement aux dernières années – tant pour le personnel que pour les patients, avec de nombreux remboursements ainsi que la possibilité d'y rajouter des soins gratuits. Le gouvernement doit à présent avoir le temps de pouvoir formuler une proposition concrète, mais les idées de la famille socialiste sont explicitement ancrées dans cet accord de gouvernement.

Président: André Flahaut, vice-président.
Voorzitter: André Flahaut, ondervoorzitter.

01.80 **Steven Creyelman** (VB): De voorzitter geeft me even voorrang. Normaal gezien laat ik de vrouwen altijd voorgaan, dat zit in mijn opvoeding. Mijnheer de voorzitter, *in der Beschränkung zeigt sich erst der Meister*. Ik zal proberen heel kort te zijn.

Collega Depraetere, ik heb voor u twee heel concrete vragen inzake die 4.500 jobs die u graag zou zien in het kader van het zorgpersoneel en het verplegend personeel. Heel concreet: welke tijdshorizon ziet u daarvoor? Tweede vraag: waar gaat u die halen?

Ziezo, mijnheer de voorzitter, ik laat de andere twee minuten voor de

01.80 **Steven Creyelman** (VB): Concernant les 4 500 emplois pour le personnel de soins et le personnel infirmier, quel délai envisage Mme Depraetere? Et où ira-t-elle chercher tous ces emplois?

andere sprekers.

01.81 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Ja, collega, u mag uiteraard trots zijn op uw regeerakkoord. Het zou jammer zijn mocht u dat niet zijn, eerlijk gezegd. U zegt ook dat u er hard aan gewerkt hebt.

Maar u heeft mijn vragen absoluut niet beantwoord. Dus ik moet daaruit concluderen, zoals ik al de ganse dag zeg, dat er heel wat niet afgeklopt is en dat er heel wat vage passages instaan die zullen ingevuld worden volgens de inzichten van het kabinet. Dan stel ik mij de vraag hoe u dat binnen de regering zal oplossen, want daar heeft u vandaag geen antwoord op. Ik verwacht dat er nog veel over gepraat zal worden tot we een echt gezondheidsplan hebben en tot we echt kunnen vooruitgaan voor onze patiënten. Tien jaar en we staan op dezelfde voet als vandaag.

01.81 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Il va de soi que Mme Depraetere est fière de cet accord de gouvernement, mais je reste sur ma faim. Je dois donc en conclure que cet accord comporte un grand nombre de passages plutôt vagues qui seront clarifiés en fonction des réflexions de chaque cabinet ministériel. Comment cela se réglera-t-il ensuite au sein du gouvernement?

01.82 **Jan Bertels** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, een aantal vragen die mevrouw Depoorter stelt staan op de agenda van de commissie nu dinsdag. Laat ons daarover alstublieft dinsdag discussiëren.

Mevrouw Depoorter, we hebben een goede samenwerking gehad af en toe. We gaan daarover praten. Over de ereloonsupplementen, u kunt lezen. Ook daarover gaan we praten. Er staat een duidelijke zin in met betrekking tot de ereloonsupplementen, gekaderd in de ziekenhuisfinanciering. Daar zullen we dan hopelijk intellectueel een correct woordje over praten, maar u had nu moeten kijken. Er staat in “stabiliseren” en daarna “afbouwen”. Duidelijker kan het niet. Ik hoop dat u daar dan de steun voor zult geven. De 4.500 personeelsleden... Ik zeg gewoon, die discussie zullen we hebben en die hebben we gehad. Het geld daarvoor is voorzien. De sociale partners zijn bezig met de uitvoering daarvan. De sociale partners gaan het die mensen zeggen. *(De voorzitter onderbreekt de spreker)*

We zullen het in de commissie verder bespreken.

01.82 **Jan Bertels** (sp.a): Plusieurs questions de Mme Depoorter concernent des points à l'agenda de la commission compétente de la semaine prochaine. Le débat pourra être mené là-bas, y compris en ce qui concerne les suppléments d'émoluments, au sujet desquels l'accord de gouvernement évoque d'ailleurs une "stabilisation" suivie d'une "diminution". Nous ne pourrions être plus clairs! Et en ce qui concerne les 4 500 membres du personnel, les partenaires sociaux se penchent actuellement sur la mise en œuvre, mais le budget existe.

De **voorzitter**: Wij zijn hier in de plenaire vergadering. Rendez-vous dinsdag om 10.00 uur!

01.83 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik wil nog even terugkomen op die toegankelijkheid van de zorg, want dat is een van de allerbelangrijkste punten in het thema. Wie vandaag zijn been breekt, die gaat naar de spoed en die komt daar binnen een paar uur buiten met een gips en met een paar krukken. Dat vinden wij allemaal normaal en het is maar best ook. Dat is heel normaal. Maar wie psychische zorg nodig heeft, die moet daar wel heel veel geduld en heel veel budget voor hebben. Daar gaan we ook iets aan doen. Daarom maakt deze regering een budget vrij voor een betere terugbetaling van die psychische zorg.

Collega's, gezondheid is ons hoogste goed. Daarom gaan we investeren in personeel. Daarom gaan we investeren in de beste zorg. Daar maken we het verschil, collega's. Nu investeren is de enige manier, of de beste manier, om ons uit de crisis te halen en om weer vooruit te gaan. Zo kunnen we niet alleen de coronacrisis overwinnen, maar ook de economische crisis en ook aan onze toekomst bouwen. Investeren, dat gaat over veel meer dan centen. Investeren, dat gaat ook over mensen, vooral over mensen, over al die mensen waar u het daarnet over had, over postbodes, over winkelbedienden, over

01.83 **Melissa Depraetere** (sp.a): Dans ce pays, tout le monde trouve normal que quelqu'un qui se casse la jambe soit bien pris en charge par les urgences dans les heures qui suivent. Par contre, les personnes qui ont besoin de soins psychologiques doivent faire preuve d'une patience d'ange et dépenser beaucoup d'argent. C'est pourquoi ce gouvernement prévoit des moyens pour un meilleur remboursement des soins psychologiques.

Puisque la santé est notre bien le plus précieux, nous allons investir dans les ressources humaines et dans de meilleurs soins. Cela nous permettra de vaincre non

leerkrachten, over agenten en noem maar op. Al de mensen die ons land doen draaien en die dat vóór corona deden, die dat nu doen tijdens corona, maar die dat ook straks – hierna – nog altijd met even veel inzet zullen blijven doen. Daarvoor verdienen ze ons respect en dat respect, premier, dat lees ik in dit regeerakkoord. Respect in de vorm van betere lonen en respect in de vorm van een goed pensioen en geen beloftes van aan de zijlijnen, maar een echte vorm van respect en echte concrete maatregelen.

Voor onze partij is het eigenlijk simpel. Wie zijn leven lang werkt, wie zijn leven lang bijdraagt, die heeft op het einde van de rit recht op een deftig en goed pensioen. Wij beloofden inderdaad een pensioen van 1.500 euro, dat is zo. Ik hoor hier veel collega's vandaag die bezorgd zijn over de bomma van Conner. Ik wil gerust een keer haar telefoonnummer doorgeven. Je kan gerust een keer afspreken en haar rechtstreeks vragen stellen. Maar ik kan jullie geruststellen, want de bomma van Conner heeft door dat deze regering echt heel fel gaat investeren in die pensioenen. De bomma van Conner heeft begrepen dat het echt straf is om dat te gaan doen in een periode van crisis en om op dit moment 2 miljard euro te gaan investeren in die pensioenen. De bomma van Conner heeft ook echt wel begrepen dat het straf is om die laagste pensioenen met 20 % te laten stijgen. Dat is een prestatie en dat is de keuze die wij maken en dat is een keuze voor mensen die hun leven lang gewerkt hebben. We doen dat om hen te belonen en om voor hen het verschil te maken, om hen zekerheid te geven op een goed pensioen. Dat is de keuze die wij maken en daar maken wij het verschil.

seulement la crise du coronavirus, mais également de surmonter la crise économique, et de construire notre futur. Toutes les personnes qui faisaient fonctionner notre pays avant le coronavirus, qui le font actuellement et qui le feront à l'avenir, méritent notre respect. Ce respect, je le retrouve dans cet accord gouvernemental, sous la forme d'une revalorisation des salaires et des pensions, loin des vaines promesses.

Celui qui travaille et cotise tout au long de sa vie a droit à une pension décente en fin de parcours. En effet, nous avons promis une pension de 1 500 euros et la "bomma" de Conner, qui a abondamment été citée, réalise très bien que le gouvernement redoublera d'efforts pour investir dans les pensions et qu'en ces temps de crise, il s'agit d'un défi immense. Elle comprend tout aussi bien que c'est un exploit d'augmenter les pensions les plus basses de 20 %. C'est le choix que nous opérons au profit des personnes qui ont travaillé toute leur vie et qui doivent pouvoir compter sur une pension honorable.

01.84 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Mevrouw Depraetere, u spreekt inderdaad over de pensioenen, over waardige pensioenen, over een pensioen van 1.500 euro. Het is een beetje een symbool geworden natuurlijk. Ik heb hier al heel veel meerstemmigheid gehoord in dit halfrond: netto, bruto, een groeipad, richting 1.500 euro. Kunt u daarover ook nog eens voor alle duidelijkheid ondubbelzinnig klare wijn schenken? Want de coalitie is vernoemd naar een componist, maar blijkbaar raken de violen in uw eigen ploeg niet echt gelijkgestemd. Om maar te zeggen dat voor de mensen op het terrein, voor de mensen die het heel moeilijk hebben, zo'n signaal ook heel belangrijk is, aangezien we natuurlijk ook al met de laagste pensioenen zitten van West-Europa.

Ik heb ook nog een bijkomende vraag, natuurlijk, want het gaat ook over de loopbaanvoorwaarden. Eigenlijk kan je maar recht hebben op dat pensioen van 1.500 euro als je 45 jaar gewerkt hebt. Dat is een beetje een tegenstrijdigheid of een tegenstelling met wat ook in het regeerakkoord staat met betrekking tot vrouwenrechten of gendergelijkheid. U weet immers ook dat de meeste vrouwen momenteel niet aan die 45 jaar geraken, net door die genderongelijkheid natuurlijk, net door het feit dat heel veel vrouwen huishoudelijke arbeid hebben verricht, deeltijds hebben gewerkt, en daardoor geen pensioenrechten hebben opgebouwd, maar dikwijls evenzeer even

01.84 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): On a déjà beaucoup parlé de cette pension à 1 500 euros. Des mots comme "net", "brut", "sentier de croissance" et "vers une pension à 1 500 euros" ont été employés. Mme Depraetere peut-elle enfin nous dire clairement ce dont il est exactement question? En effet, la coalition Vivaldi a manifestement beaucoup de mal à accorder vraiment ses violons à ce sujet, alors que les gens de terrain ont besoin de recevoir un signal qui ne soit pas sans cesse parasité.

De plus, n'auront droit à cette pension à 1 500 euros que les travailleurs qui auront accompli une carrière de 45 ans, ce qui est en contradiction avec les passages sur les droits des femmes ou

hard of zelfs harder hebben gewerkt. Die vrouwen gaan niet geholpen zijn met een pensioen van 1.500 euro als ze eerst 45 jaar moeten gewerkt hebben. Als u inderdaad wil inzetten op die gendergelijkheid, hoe rijmt u dat dan met het feit dat u die vrouwen pas een pensioen wil toekennen van 1.500 euro – wat waarschijnlijk ook geen 1.500 euro zal zijn, als ik collega's hoor – na een loopbaan van 45 jaar? Hoe gaat u dat ondervangen? Hoe gaat u zorgen voor die meest kwetsbare vrouwen, die alleenstaande vrouwen, die vaak deeltijds gewerkt hebben? Hoe gaat u die meenemen in dat verhaal?

l'égalité de genre dans l'accord de gouvernement. Car c'est précisément en raison de cette égalité de genre que la plupart des femmes ne parviennent pas actuellement à comptabiliser 45 ans de carrière parce qu'elles ont par exemple effectué des tâches ménagères ou ont travaillé à temps partiel. Comment le gouvernement inclut-il ces femmes dans son projet?

01.85 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, collega, uw vraag verbaast mij een beetje. Als u het heeft over onduidelijkheid tussen de Vivaldipartijen over netto of bruto... Ik stel eigenlijk vandaag al continu vast – en ik kan de tel niet meer bijhouden hoeveel uren we hierover al aan het debatteren zijn – dat jullie keer op keer, al honderd keer, dezelfde vraag hebben gesteld. Er is ook al iedere keer hetzelfde antwoord gekomen. Maar jullie kiezen er blijkbaar voor om dat op een eigen manier te gaan interpreteren. Er ligt een document klaar. Er is een regeerakkoord en daarin staat een zeer duidelijke zin. Daarin staat zeer duidelijk dat het over 1.500 euro netto gaat. Dus u creëert zelf de verwarring die er op dit moment eigenlijk totaal niet is.

Over de 45 jaar en over de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Ik denk dat dat ook duidelijk is. Er komt een investering van meer dan 2 miljard euro in de pensioenen en heel veel mensen, honderdduizenden Belgen, gaan erop vooruit, en dat is óók voor de vrouwen. Maar het is ook vooral een realistisch plan. Het is voor het eerst dat er zoveel extra budget naar die pensioenen gaat. Het is een realistisch plan. Het is een plan waarbij heel veel mensen erop vooruitgaan.

01.85 **Melissa Depraetere** (sp.a): Cette question concernant les 1500 euros bruts ou nets a déjà été posée cent fois et la réponse a été invariablement la même. Mais tout le monde persiste à interpréter cela à sa manière. Pourtant, l'accord de gouvernement parle tout à fait clairement de 1 500 euros nets. Pour ce qui est de la combinaison des 45 années avec l'égalité de genre, plus de 2 milliards d'euros sont investis dans les pensions. Des centaines de milliers de Belges – et donc aussi de femmes – s'en sortiront mieux grâce à cela.

01.86 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Monsieur le président, je vais être très rapide. Mais il faut dire qu'à un moment donné, j'ai l'impression d'être pris pour un con ici, dans ce Parlement. Parce que quand on pose la question – et c'est pour cela qu'on la repose plusieurs fois –, les partis de gauche nous disent que c'est le net, et les libéraux nous disent que c'est le brut. À un moment donné, il faut vous mettre d'accord. Est-ce que c'est le net ou est-ce que c'est le brut? Et arrêtez de jouer avec l'avenir des gens!

01.86 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): U lijkt te denken dat ik van gisteren ben. De linkse partijen zeggen dat het over een nettobedrag gaat, voor de liberalen is het bruto. Het zou goed zijn als u alle neuzen in dezelfde richting krijgt. Speel niet langer met de toekomst van de mensen!

01.87 **Steven Creyelman** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik zal opnieuw proberen heel kort te reageren.

Collega Depraetere, ik heb begrepen wat de collega's van de PVDA blijkbaar niet begrepen hebben, dat dat cijfer van 1.500 euro een nettocijfer is. Het enige wat ik zou willen weten van u: is dat een *idée fixe*, die 1.500 euro, evolueert dat mee in de tijd met de inflatie, is dat inflatievast of niet? Of is dat een cijfer dat binnen dertig jaar bij wijze van spreken nog 1.500 euro is? Ik ga ervan uit dat het inflatievast is, om uw antwoord al een beetje voor te zijn.

01.87 **Steven Creyelman** (VB): Il semble être question de 1 500 euros net, mais ce montant tient-il également compte de l'inflation?

01.88 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, Ik denk dat de tekst daarover duidelijk is. Het is natuurlijk een cijfer waaruit de ambitie heel duidelijk blijkt. Het gaat over 1.500 euro netto. Dat is de ambitie die deze regering heeft. Ik begrijp ook de verwarring daarover niet. U hebt gezegd dat het over een ander bedrag gaat, dat het over

01.88 **Melissa Depraetere** (sp.a): Il s'agit effectivement d'un montant net de 1 500 euros et oui, cette ambition est très clairement ancrée dans l'accord de gouverne-

het brutobedrag gaat. Maar al de hele dag wordt dezelfde discussie gevoerd en al de hele dag volgt van ons ook hetzelfde antwoord. Het gaat over een nettobedrag van 1.500 euro en ja, we fixeren ons daarop. Ja, dat is de ambitie. Ja, dat is hetgeen we absoluut nastreven en dat is ook heel duidelijk in het regeerakkoord verankerd.

ment.

01.89 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): We hebben er geen symbooldossier van willen maken in de communicatie van de regering. Dat is een beetje het probleem. Er staat niet in de tekst dat het 1.500 euro netto zal zijn. U moet uw eigen tekst lezen. We gaan in de richting, naar… De heer Vandenbroucke is het ermee eens. Er staat niet: 1.500 euro netto.

Ik vind het heel interessant intellectueel gezien. Er is veel nagedacht over die woorden “in de richting naar”. Dat zijn minuten, uren discussies geweest. U speelt met het feit dat mensen die dat gewoon vlug gaan lezen, gaan zeggen “in de richting naar” wil zeggen: ik krijg 1.500 euro netto. Daar wordt gelogen. Dat is het probleem. Ik heb het cijfer naar voren geschoven: op 1.580 euro bruto is het akkoord afgeklopt. Ik heb het alle partijen gevraagd. Dat is de juiste informatie. Is 1.580 euro bruto 1.500 euro netto? Dit is fout op fiscaal vlak. Ik heb het gezegd: het is 1.450 euro. Jullie zeggen me hier dat het in die richting gaat, dat jullie de wil hebben… Daar kan ik mee leven. Ik ga er niet mee akkoord, maar ik kan ermee leven. Maar hier de hele dag herhalen dat het 1.500 euro netto is, dat is gewoon niet fair. Komaan! Wij stellen de vragen door omdat er eigenlijk gelogen wordt en jullie weten dat die woorden...

01.89 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Le problème est qu'on a voulu faire de ce point un dossier symbolique dans la communication du gouvernement. Il n'est pas question, dans le texte de l'accord, de 1 500 euros nets, mais bien d'une pension relevée "vers 1 500 euros".

Mme Depraetere devrait relire attentivement ses propres textes. Il est clair et limpide que cette formulation a été soigneusement pesée et soupesée. Ce n'est pas honnête, en réalité, car en agissant de la sorte on joue sur le fait que, dans une lecture rapide, beaucoup vont comprendre ce passage comme l'annonce d'un montant acquis de 1 500 euros. C'est une façon de tromper les gens. Et l'on continue d'insister ici sur ce montant net, alors qu'il ne l'est pas. Nous ne lâcherons rien sur ce point!

On va 'vers' les 1 500 euros, ça ne veut pas dire qu’on aura 1 500 euros. Vous le savez que ce mot-là est important pour vous. D'ailleurs, pour ce tout petit mot, 'vers', il suffit de lire le budget, qui n'est pas de 2,8 à 3,2 milliards. Donc, franchement, moi je peux vivre avec le fait que vous nous disiez que ce ne sera pas 1 500 euros net et qu'on veuille aller 'vers' et qu’on fera des efforts, ce ne sera pas facile, etc. Je peux, mais s'il vous plaît...

"(…) zal geleidelijk worden opgetrokken (…) richting 1.500 euro netto", dat wil nog niet zeggen dat men dat doel ook zal bereiken. Ik kan ermee leven dat het niet 1.500 euro netto zal zijn en dat men inspanningen zal doen. Maar, alstublieft …

Alsjeblieft niet liegen op dat symbooldossier, want mensen stellen echt de vraag: zal het 1.500 euro netto zijn? Er zijn titels van kranten die zeggen: het zal 1.500 euro netto zijn. Dat is niet het geval en het is vertoond geweest. Dus stop ermee.

01.90 **Anja Vanrobaeys** (sp.a): De tekst van het regeerakkoord is duidelijk: we evolueren richting 1.500 euro netto. Die budgettaire tabel klopt wel, we gaan daar niet over liegen. Maar voor onze fractie is het alleszins wel duidelijk dat 1.500 euro netto de doelstelling blijft. Daarom hebben we ook nog een aantal andere voorstellen, want wij werken richting 1.500 euro netto aan de inkomstenzijde. Op die manier, mevrouw Depraetere, willen wij werken naar een pensioen van 1.500 euro netto en die doelstelling op het einde van de rit behalen.

01.90 **Anja Vanrobaeys** (sp.a): Le texte de l'accord de gouvernement est clair: nous passerons à 1 500 euros nets. Le tableau budgétaire est correct, mais pour notre groupe, nul doute que ce montant de 1 500 euros nets reste l'objectif. Nous travaillons sur un certain nombre de propositions concernant les recettes afin d'atteindre ce montant à la fin de

la législature.

Le **président**: Désolé madame, ce ne sont pas les règles du jeu. La personne qui intervient et qui répond, c'est la cheffe de groupe. C'est d'ailleurs assez étonnant dans le débat, toutes les questions sont aujourd'hui des échanges entre les différents intervenants et les chefs de groupe qui présentent la note alors que, finalement, toute une série de questions seront posées aux membres du gouvernement dans un avenir très proche, soit en commission, comme disait M. Bertels, soit lors d'une prochaine discussion budgétaire. Je crois que l'on déplace ici le débat.

J'invite Mme Depraetere à poursuivre son intervention, sinon on va se trouver dans une impasse d'organisation.

De **voorzitter**: Dat zijn niet de regels van het spel. Het is de fractieleidster die het woord heeft en die antwoordt. Ik nodig mevrouw Depraetere uit om haar uiteenzetting voort te zetten.

01.91 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer Hedebouw, u doet alsof u niet weet wat het woord "richting" wil zeggen, maar u weet natuurlijk heel goed waar we het over hebben. U weet natuurlijk heel goed dat er morgen geen minimumpensioen van 1.500 euro zal zijn en dat het daarom richting 1.500 euro netto is, maar wel in deze legislatuur. Dat staat er zeer duidelijk in. U kunt dat blijven in twijfel trekken. Uw collega uit uw fractie zei daarnet dat het een belangrijk signaal is om daarover duidelijk te zijn. Ik ben het daar eigenlijk niet mee eens. Het is geen belangrijk signaal om daarover duidelijk te zijn. Het is veel belangrijker om het gewoon te doen en dat is wat wij zullen doen. Dat is wat er de komende jaren zal gebeuren.

01.91 **Melissa Depraetere** (sp.a): M. Hedebouw sait pertinemment que nous ne serons pas en mesure d'offrir à tous, demain, une pension de 1 500 euros. Nous souhaitons toutefois évoluer sous cette législature vers ces 1 500 euros net. Il peut continuer à en douter, mais c'est l'objectif que nous souhaitons réaliser.

01.92 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Ik wil het samenvatten, voor de duidelijkheid. We evolueren dus naar 1.500 euro netto, maar het is niet zeker. Doordat de loopbaanvoorwaarde van 45 jaar vervuld moet worden, zullen de meeste mensen daar geen aanspraak op kunnen maken. Dat geeft het voordeel van de duidelijkheid.

01.92 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): La plupart des travailleurs n'atteindront pas la condition de carrière de 45 ans.

01.93 **Melissa Depraetere** (sp.a): Het verbaast mij ongelofelijk, nu de regering zo'n ongelooflijke investering doet in de pensioenen, dat jullie daarvoor geen partner blijken te zijn. Dat ligt blijkbaar echt wel heel moeilijk. Dan vraag ik me af: zijn jullie voor of tegen? Het is namelijk niet echt heel duidelijk wat jullie standpunt is over het verhogen van de pensioenen van honderdduizenden Belgen. Blijkbaar zijn jullie daar niet voor. Dat is ook genoteerd. Goed.

Collega's, het respect dat mensen verdienen op het einde van hun loopbaan, dat verdienen ze ook tijdens hun loopbaan. Al diegenen die de boel doen draaien in ons land, verdienen een sterke overheid, een overheid die voor een keer aan hun kant staat. Daarom zal deze regering investeren in die mensen, in opleiding en vorming, om de talenten van iedereen te versterken en om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Daarom zal deze regering investeren in een echte begeleiding van langdurig zieken. Geen begeleiding naar ontslag, maar een begeleiding naar een passende job op het moment dat ze daar ook echt klaar voor zijn. Daarom zal deze regering eindelijk investeren in een echte strijd tegen discriminatie. Je naam, kleur of leeftijd zou geen rol mogen spelen als je op zoek gaat naar een job. Daarom zal deze regering echt een einde maken aan het misbruik met dagcontracten. Een job moet zekerheid bieden. Deze regering zal echt investeren in betere werkomstandigheden en een betere sociale bescherming voor fietskoeriers en freelancers, waar wij allemaal trouwens graag een beroep op doen, omdat een job

01.93 **Melissa Depraetere** (sp.a): Je suis étonnée que le PVDA n'applaudisse pas à l'énorme investissement que le gouvernement est prêt à consentir pour les pensions.

Le respect est indispensable après la carrière, mais tout autant au cours de celle-ci. Tous les travailleurs méritent une autorité publique forte, qui soit de leur côté. C'est pourquoi nous voulons investir dans les personnes et dans la formation pour optimiser les chances de chacun sur le marché de l'emploi. C'est pourquoi le gouvernement souhaite accompagner les malades de longue durée vers un emploi approprié s'ils sont prêts. C'est pourquoi le gouvernement entend véritablement combattre la discrimination sur le marché du travail. C'est pourquoi le gouvernement veut

zekerheid moet bieden en geen onzekerheid.

mettre fin aux abus commis avec les contrats journaliers. Un emploi doit offrir la sécurité, inclure une protection adéquate et s'exercer dans de bonnes conditions.

01.94 **Dries Van Langenhove** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik heb geen twee minuten nodig hoor. Ik stel heel concrete vragen.

Mevrouw Depraetere, u zegt dat geslacht, huidskleur en achtergrond geen rol mogen spelen bij, bijvoorbeeld, het krijgen van een job. Kunt u dan aan dit halfrond beloven dat er in de komende legislatuur nergens te lande quota zullen worden ingevoerd door de federale regering, want die houden wel degelijk rekening met de huidskleur, de achtergrond of de seksuele geaardheid van de betrokkenen.

01.94 **Dries Van Langenhove** (VB): Si ni le sexe, ni la couleur de peau ni les origines ne peuvent influer sur l'obtention d'un emploi, Mme Depraetere peut-elle garantir que des quotas ne seront instaurés nulle part sous la présente législature?

01.95 **Melissa Depraetere** (sp.a): Ik denk dat onze tekst heel duidelijk is. Ik weet niet of u hem gelezen heeft. Het is mij niet zo duidelijk of u hem effectief gelezen heeft. Er staat heel duidelijk in dat we de strijd tegen de discriminatie zullen aangaan. Het zal heel snel duidelijk worden wat er daarvoor zal moeten gebeuren. U kunt daar heel veel insinuaties over maken of u kunt heel veel voorstellen doen, maar u zult het binnenkort wel horen. De regering zal er hard werk van maken. Eén zaak is duidelijk, discriminatie zal worden aangepakt. Dat was het punt dat we hier aan het maken waren.

Collega's, wie elke dag keihard zijn best doet, die moet daarvoor beloond worden en daarom zullen we investeren in een goed loon en een goed pensioen. We zullen investeren in iedereen en hun alle kansen op de arbeidsmarkt geven. Daar maken wij het verschil. Mijnheer de premier, de harde realiteit van vandaag is helaas dat niet iedereen in ons land kan terugvallen op een goede job, op een goed pensioen, op een goed inkomen. Heel veel mensen leven in armoede en zeker nu, in tijden van corona, hebben zij het extra moeilijk en hebben veel meer mensen het moeilijk.

Wij hebben deze week de armoedecijfers gezien en die waren niet goed. Die harde realiteit moeten we ook onder ogen durven te zien. Met dit regeerakkoord proberen we daaraan tegemoet te komen, door de laagste uitkeringen te verhogen, door oplopende kosten bij facturen aan te pakken en door energiearmoede aan te pakken.

In mijn eerste jaar als Parlementslid heb ik ongelooflijk veel verhalen gehoord, ongelooflijk veel mensen gezien, mails gekregen en gelezen over schrijnende situaties van mensen die het slachtoffer zijn geworden van de schuldindustrie, een industrie van advocaten, van gerechtsdeurwaarders en van incassobureaus die enorme winsten maken op de kap van mensen die het financieel moeilijk hebben. Dat zijn schrijnende verhalen, bijvoorbeeld over facturen van pakweg vijftig euro, die plots vertienvoudigd worden. Het gaat zeer snel en de impact op het gezin of op het leven van een persoon is enorm.

Ja, we hebben in het Parlement heel veel stappen gezet in de strijd tegen de schuldindustrie, maar die komen altijd een dag te laat en zijn altijd te klein. Die mensen worden te vaak van het kastje naar de muur gestuurd en te vaak moeten ze vandaag zelf hun weg zoeken in de papiermolen. Deze regering zal eindelijk ook daar echt iets aan doen en de schuldindustrie aan banden leggen. Dat is een radicale

01.95 **Melissa Depraetere** (sp.a): Le thème est la lutte contre les discriminations.

Toute personne qui travaille dur chaque jour a droit à un salaire décent et à une pension correcte. Aucun citoyen ne sera oublié et nous donnerons à chacun toutes ses chances sur le marché du travail. Actuellement, un emploi correct, une pension correcte et un revenu décent ne sont pas à la portée de tous. De nombreuses personnes vivent dans la précarité et la crise du coronavirus n'a rien arrangé dans ce domaine. Nous nous efforçons de faire reculer les statistiques affligeantes en matière de pauvreté en relevant le montant des allocations les plus basses, en luttant contre le renchérissement des factures et contre la précarité énergétique. L'industrie de la dette doit être rappelée à l'ordre et le présent gouvernement a la ferme intention d'agir dans ce domaine. Il s'agit d'un tournant radical dans notre politique de lutte contre la pauvreté et nous allons y contribuer.

ommezwaai in ons armoedebeleid en daar gaan wij mee voor zorgen. Daar maken wij het verschil.

01.96 **Björn Anseeuw** (N-VA): Mevrouw Depraetere, u had het daarstraks over de laagste uitkeringen, en daar ging het vandaag vaker over. Het ging ook over de extra inspanningen die zouden worden gedaan voor de laagste uitkeringen. Ik heb al verschillende vragen daarover gesteld, maar ik heb ook gelezen in het regeerakkoord dat u iets wil doen voor de uitkeringen voor mensen met een hoger inkomen. Het benieuwt mij natuurlijk wat u daarvoor wil doen.

Ik zie een aantal mensen verrast kijken hier in het halfrond, maar in het regeerakkoord staat dat de sociale zekerheid zal worden gemoderniseerd en dat de basis die zal worden gebruikt voor de modernisering de verklaring is van de sociale partners, naar aanleiding van 75 jaar sociale zekerheid. Daar staat in dat onder andere ook het verzekeringsaspect van onze uitkeringen vandaag aangetast wordt door lage vervangingsratio's die vooral voor de hogere inkomensgroepen niet in verhouding staan tot de door hen betaalde bijdragen. Ook daarin moeten we het nodige evenwicht bewaren, als we het draagvlak voor de sociale zekerheid ook in de toekomst willen garanderen. Dat draagvlak is natuurlijk ontzettend belangrijk. Ik begrijp dat dit de basis is voor de modernisering van de sociale zekerheid voor deze regering. Het benieuwt mij dus wat er – naast de lagere inkomens en de lagere uitkeringen –met de uitkeringen voor de hogere inkomens zal gebeuren. Het gaat om een belofte die met zoveel woorden in het regeerakkoord staat.

01.96 **Björn Anseeuw** (N-VA): Que prévoit le gouvernement pour les personnes aux revenus supérieurs dès lors qu'elles doivent se contenter d'une allocation?

01.97 **Dries Van Langenhove** (VB): (…) ondersteunen, maar de afgelopen jaren is duidelijk gebleken dat meer dan de helft van het budget van die leeflonen gaat naar mensen die niet over de Belgische nationaliteit beschikken. Het budget dat naar de leeflonen van niet-Europeanen gaat, is onder de regering-Michel verdubbeld. Maakt het beperken van de massamigratie naar België deel uit van uw armoedebestrijdingsbeleid? Als u de armoede wilt bestrijden in dit land, maar niets doet aan de massamigratie, dan dweilt u met de kraan open. Maakt het sleutelen aan het migratiebeleid deel uit van uw armoedebestrijdingsbeleid?

01.97 **Dries Van Langenhove** (VB): Plus de la moitié du budget affecté aux revenus d'intégration revient à des personnes n'ayant pas la nationalité belge. Le budget destiné aux revenus d'intégration d'étrangers non-européens a doublé sous le gouvernement Michel. La limitation de l'immigration de masse vers la Belgique fait-elle partie de la politique de lutte contre la pauvreté?

01.98 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst de tweede vraag beantwoorden.

U hebt mij nergens horen spreken over het leefloon. Maar goed, dat is uw interpretatie. Een heel belangrijk deel in het armoedehoofdstuk – ik hoop dat u het gelezen hebt – gaat over een nieuwe manier van werken. We zullen niet alleen kijken naar de inkomsten, maar ook naar de uitgaven en het REMI-systeem in het hele land uitrollen. Ik weet niet of u daarmee vertrouwd bent. Ik ga ervan uit van wel, maar ik zal het even uitleggen voor het geval u het niet kent. Er wordt niet alleen een uitkering toegekend, er wordt ook gekeken naar de individuele omstandigheden van een persoon of van een gezin. Hoe moeten zij rondkomen? Hoe kan de balans voor hen worden opgemaakt? Wat zijn hun vaste kosten? Wat zijn hun inkomsten en uitgaven? Op die manier zullen we de armoede in ons land aanpakken. Ik denk dat dat een heel belangrijke ommekeer of een

01.98 **Melissa Depraetere** (sp.a): Nous voulons aborder la pauvreté selon une nouvelle méthode. Nous n'examinerons pas seulement les revenus, mais aussi les dépenses et nous déploierons le système REMI dans l'ensemble du pays. Le contexte global d'une personne ou d'un ménage en situation de pauvreté sera ainsi cartographié et une approche sera ensuite élaborée sur mesure.

ommezwaai is, maar die moet goed voorbereid gebeuren.

Collega's, een goede gezondheid is belangrijk. Een goede job en een goed inkomen zijn belangrijk. Maar veiligheid is ook belangrijk. Te veel mensen voelen zich niet meer veilig. Te veel politieagenten voelen zich ook in de steek gelaten. Ze geven nochtans het beste van zichzelf, vaak in moeilijke en gevaarlijke omstandigheden. Ondertussen krijgen ze niet de steun die ze daarvoor verdienen, maar deze regering gaat dat wel doen. Deze regering zal ook in hen investeren, ze zal investeren in meer agenten, 1.600 agenten extra per jaar. Ze zal investeren in nultolerantie voor geweld tegen de politie. Ze zal investeren in snelrecht en de uitvoering van alle straffen. Te vaak blijven relschoppers en criminelen vandaag onbestraft. Te vaak pakken politieagenten vandaag criminelen op om ze de dag nadien of de dag zelf terug vrij te zien rondlopen. Te vaak zijn onze veiligheidsmensen het mikpunt van geweld. Te vaak kunnen zware verkeersovertreders ongestraft dezelfde fout blijven herhalen. Dat kunnen we niet langer aanvaarden, collega's. Straffeloosheid gaan we niet langer aanvaarden. Mensen moeten weer met een gerust hart op straat kunnen komen en politieagenten moeten eindelijk opnieuw hun job kunnen doen, met het respect dat ze daarvoor verdienen.

Collega's, wie genoeg geld heeft, kan zijn eigen veiligheid inkopen. Die koopt een chique villa in een rijke wijk, met een oprijlaan van 20 meter lang, met een poort van 3 meter hoog en een camerasysteem: die zit veilig. Dat is geen probleem.

Le **président**: Monsieur Anseeuw, je vous ai vu. Mais peut-être allez-vous poser une question avant qu'elle ne vous donne la réponse à la question que vous alliez poser. Je propose de la laisser terminer son intervention, comme pour M. Van Langenhove, et puis vous poserez votre question. Ce n'est pas poli d'interrompre tout le temps la personne qui parle.

Donc, madame Depraetere, vous poursuivez, et je donnerai ensuite la parole à M. Van Langenhove puis à M. Anseeuw.

01.99 **Melissa Depraetere** (sp.a): Alle andere mensen die hun veiligheid niet zelf kunnen inkopen, zijn afhankelijk van een sterke overheid, van een overheid die criminaliteit harder aanpakt en de politie versterkt. Daar maken wij het verschil.

01.99 **Melissa Depraetere** (sp.a): Toutes les autres personnes qui ne sont pas en mesure de financer leur propre sécurité dépendent d'un État fort qui puisse combattre la criminalité avec plus de fermeté en renforçant la police. Sur ce terrain, nous marquons un point.

01.100 **Dries Van Langenhove** (VB): Wat u hebt gezegd, was absoluut, op geen enkele manier, in de verste verte een antwoord op mijn nochtans zeer duidelijke vraag. Uw partij beweert dat zij de sociale zekerheid en de betaalbaarheid daarvan belangrijk vindt. U staat hier voor de mensen in moeilijkheden. Erkent u dat de massamigratie, die al tientallen jaren aan de gang is, de sociale zekerheid enorm onder druk zet? Erkent u dat de massamigratie er op termijn voor zal zorgen – dat zijn mathematische modellen, heel simpel te berekenen – dat de sociale zekerheid onbetaalbaar zal worden en dat de druk op onze OCMW's en op onze sociale zekerheid ongelooflijk groot begint te worden? Erkent u dat probleem? U mag heel concreet op die vraag antwoorden en die toon uit de hoogte hoeft echt niet voor iemand die al tot drie keer toe de hulp van haar fractie nodig heeft gehad om een antwoord te kunnen geven.

01.100 **Dries Van Langenhove** (VB): Dans son intervention, Mme Depraetere n'a absolument pas répondu à ma question pourtant très claire. Admet-elle que la migration de masse représente une charge énorme pour la sécurité sociale et qu'elle entraînera à terme l'impossibilité d'encore pouvoir la financer?

01.101 **Björn Anseeuw** (N-VA): Mevrouw Depraetere, ik zal u parafraseren. Uw antwoord verwondert me, maar dat is niet waar natuurlijk. U hebt niet eens de moeite gedaan om ook maar één woord te verspillen aan een poging tot antwoord op mijn zeer concrete vraag. Nochtans, ik zal opnieuw parafraseren, is de tekst duidelijk. De tekst is echter niet zo concreet en daarom krijg ik graag wat verduidelijking. Wat zult u doen voor de uitkeringen van mensen met een hoger inkomen? Het staat met zoveel woorden in de verklaring die u als basis gebruikt, namelijk het regeerakkoord en meer bepaald het gedeelte over de modernisering van de sociale zekerheid.

Als u mijn vraag niet goed hebt begrepen, wil ik de moeite doen om die nog eens te herhalen. Er staat in de tekst: "Anderzijds wordt het verzekeringsaspect van onze uitkeringen vandaag aangetast door lage vervangingsratio's die vooral voor de hogere inkomensgroepen niet in verhouding staan tot de door hen betaalde bijdragen. Ook hier moeten we het nodige evenwicht bewaren als we het draagvlak voor de sociale zekerheid in de toekomst willen garanderen." Ik kom opnieuw tot mijn heel eenvoudige vraag, die ik nu drie keer gesteld zal hebben. Driemaal is scheepsrecht, misschien komt er nu een antwoord. Wat zult u doen voor de hogere inkomensgroepen, wanneer zij een uitkering nodig hebben? Wat zult u doen met die uitkeringen? Dat benieuwt me heel erg.

01.101 **Björn Anseeuw** (N-VA): Mme Depraetere ne s'est même pas donné la peine de répondre à ma question concrète. Quelles mesures prendra-t-elle pour remédier au problème des personnes à haut revenu qui bénéficient pourtant d'une allocation?

01.102 **Koen Metsu** (N-VA): Mevrouw Depraetere, proficiat met uw nieuwe rol. Het is moedig om zo de bühne te betreden, zeker op dit uur.

Ik wil u ook bedanken. U bent de tweede spreker van de meerderheidspartijen die het woord veiligheid in de mond neemt. De eerste was collega Lachaert, de tweede bent u. Ik hoop dat onze minister van Binnenlandse Zaken en Veiligheid straks ook zal horen van de collega's dat dat thema hier toch is aangehaald tijdens of voor de thematische debatten.

Nog nooit heeft de federale regering zoveel vicepremiers gehad. Het zijn er zeven. Nog nooit is dat voorgevallen. Onze minister van Veiligheid en van Binnenlandse Zaken maakt daar echter geen deel van uit. Professor Bouteca heeft onlangs gezegd: "Het is in de kern dat alle knopen worden doorgehakt." Ik hoop oprecht dat jullie, als we u hier straks weer mogen waarnemen onder ons, of morgen tijdens het debat, mocht het dan voortgezet worden, haar ook zullen waarderen in die rol.

Wat de inhoud betreft, ging het over netto 1.600 extra agenten per jaar, als ik het goed heb. Is dat een jaarlijkse nettotoename of bedoelt u daar ook de vervangingsratio mee? Dat is mijn eerste concrete vraag aan u.

Ik kom tot mijn tweede vraag. Uw partijgenoot en onze gewaardeerde collega Hans Bonte heeft hier destijds een enorm pleidooi gevoerd voor de eenmaking van die Brusselse politiezones. Zal het daar ook een impact op hebben? Ik heb daar niks over gelezen. Misschien is dat omdat er nu een wetsvoorstel hangende is in die richting en dat zou ik kunnen gebruiken als argument, maar ik ben toch heel benieuwd naar de visie van sp.a op dat vlak. Komt er één Brusselse politiezone, een eengemaakte Brusselse politiezone? Gaat het netto

01.102 **Koen Metsu** (N-VA): Je voudrais féliciter Mme Depraetere pour son nouveau rôle. Je souhaite aussi la remercier, car elle est la seconde oratrice des partis de la majorité à utiliser le mot "sécurité".

Son camarade de parti, M. Hans Bonte, avait plaidé ici autrefois pour une fusion des zones de police bruxelloises. Je n'ai rien pu lire à ce sujet dans l'accord de gouvernement. Cette fusion aura-t-elle lieu? S'agira-t-il de 1 600 agents supplémentaires ou bien un coefficient de remplacement sera-t-il pris en compte?

om 1.600 extra agenten of houdt u daar rekening met de vervangingscoëfficiënt? Dat is natuurlijk wel een manifest verschil.

01.103 **Ortwin Depoortere** (VB): Mevrouw Depraetere, ik hoor het u allemaal graag zeggen. Het geweld tegen de politie moet worden gestopt. De criminelen moeten harder worden aangepakt. Het zijn veel woorden, maar ik zie gewoon geen daden. Ik zie geen daden. Ik zit hier een jaar in dit Parlement. Er wordt veel gepraat, maar ik zie zeer weinig wetgevende initiatieven. De heer Metsu vraagt zich af hoe het komt dat er geen eengemaakte politiezone is. Het wetsvoorstel werd ingediend door ons en is weggestemd door de meerderheidspartijen. Maakt u zich dus alstublieft niet al te gerust. Het zal er niet van komen.

Er is een probleem bij de politie, zowel bij de rekrutering als bij de motivatie van politieagenten. Dat is ook niet verwonderlijk. Politiemensen zien dag na dag door een laks justitiebeleid de criminelen die ze vandaag oppakken morgen opnieuw vrij rondlopen in de straten. Op zo'n manier kan geen deftig veiligheidsbeleid ontstaan. U moet toch toegeven dat het sluitstuk van een veiligheidsbeleid ook een streng en rechtvaardig justitiebeleid moet zijn, een lik-op-stukbeleid waarmee de politiemensen opnieuw gewaardeerd worden, waarmee de angst weer van kamp verandert. De angst moet in het kamp van de criminelen zitten, niet bij de eigen bevolking.

01.104 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mijnheer de voorzitter, een van de eerdere vragen werd eigenlijk op zo'n manier gesteld dat die in dit halfrond niet beantwoord kan worden. Men gaat ook naar de kern van de kwestie. De vraag draaide rond een principe dat in het regeerakkoord staat, namelijk dat we inzake sociale uitkeringen niet alleen bezig zijn met armoedebestrijding.

Sociale uitkeringen dienen ook voor mensen uit de middengroepen die niet arm zijn, maar die door risico's getroffen worden. Die moet je voldoende beschermen. Mensen die hun boterham goed verdiend hebben, moeten daar ook iets van terugzien in hun pensioen. We zijn niet alleen bezig met minimumpensioenen. We zijn niet alleen bezig met armoedebestrijding. We maken sociale politiek voor de hele bevolking, en ik denk persoonlijk – u zult mij echter niet geloven als ik dit zeg, u zult denken dat ik bevooroordeeld ben – dat, zoals mevrouw Depraetere heeft gezegd, het hoofdstuk armoedebestrijding inderdaad vernieuwend is, omdat het niet alleen fors is, maar ook inzet op maatwerk.

Het is de allereerste keer dat ik dat heb gelezen in een regeerakkoord. We zeggen heel duidelijk: we zullen inzetten op maatwerk. De verwijzing is gemaakt naar het REMI-systeem. Het is absoluut vernieuwend. Ik denk overigens dat mijn buurman, minister Van Quickenborne, daar veel over zou kunnen vertellen, over hoe in zijn stad daarmee geëxperimenteerd en gewerkt wordt. Ook anderen zouden dat vanuit sommige lokale besturen kunnen vertellen. Dat wordt nu opgetild tot een principe van nationale politiek.

Bovendien staat er een principe in dat men in de sociale zekerheid ook oog heeft voor wat de sociale zekerheid teruggeeft aan mensen die niet echt in armoede zitten, maar toch risico's lopen. Dat principe houdt onder meer in dat je oog hebt voor de mate waarin sociale

01.103 **Ortwin Depoortere** (VB): J'entends Mme Depraetere affirmer volontiers qu'il faut mettre un terme à la violence à l'encontre de la police et se montrer plus sévère envers les criminels, mais j'attends toujours que le geste soit joint à la parole. Très peu d'initiatives législatives sont prises. Les partis de la majorité ont rejeté notre proposition de loi relative à la zone de police unifiée.

Les problèmes de recrutement et de motivation des agents de police n'ont rien d'étonnant sachant que ces agents sont confrontés quotidiennement à une Justice laxiste. Une politique de tolérance zéro qui permette aux agents de police de se sentir revalorisés est nécessaire.

01.104 **Frank Vandenbroucke**, ministre: L'une des questions posées porte sur le cœur du sujet: le principe, dans l'accord de gouvernement, que les allocations sociales ne servent pas qu'à lutter contre la pauvreté. Notre politique sociale concerne l'ensemble de la population. Ainsi que l'a dit Mme Depraetere, le chapitre relatif à la lutte contre la pauvreté est novateur, parce qu'il mise sur le travail sur mesure. Ce principe, déjà appliqué au niveau de certaines administrations locales, s'étend à présent à l'échelon national.

S'y ajoute le principe d'allocations de la sécurité sociale aux personnes qui, si elles ne sont pas réellement dans la pauvreté, en courent néanmoins le risque. Toute la question est alors de trouver le bon équilibre. Nous avons tracé les lignes directrices de notre approche; il s'agit à présent de compléter les détails.

Il en va de même pour le débat sur les pensions. Nous n'avons jamais affirmé qu'il s'agissait de

uitkeringen de koopkracht beschermen die mensen hadden. Men spreekt dan van vervangingsratio's.

U zou moeten zeggen of u dat een goed evenwicht vindt. Hierover gaat het principiële debat: fors inzetten op armoedebestrijding, maar ook een sociale zekerheid, eigenlijk voor iedereen, ook voor een brede middengroep. Dat is het principe dat in het regeerakkoord staat. Wij kunnen natuurlijk niet zeggen – mevrouw Depraetere niet, ik niet, mijn collega's niet – hoe we dat in punten en komma's zullen invullen. Het is een richtsnoer voor onze aanpak.

Hetzelfde geldt voor de hele discussie over de pensioenen. Excuseer dat ik daar even op terugkom. Ik heb hier horen zeggen dat er gelogen wordt. Ik vind dat nogal een zwaar woord. Ik gebruik dat niet graag. Laat ons zeggen dat de waarheid geweld zou worden aangedaan, want de enen zouden het hebben over nettopensioenen en de anderen over brutopensioenen en we zouden de mensen beliegen. Ik zal voor mezelf spreken en voor mijn buurman. Wij waren gisteren op tv. Daar kijkt iets meer volk naar, nog niet de massa's, maar iets meer volk dan er nu aan het kijken is. We hebben ongeveer tien keer herhaald "richting". We hebben gezegd: "de richting is 1.500 euro netto".

We hebben niet gezegd dat er in 2024 voor iedereen die met pensioen gaat 1.500 euro bruto zal liggen. We hebben ook niet gezegd dat er voor iedereen 1.500 euro netto zal klaarliggen. Het is veel ingewikkelder dan dat, maar de richting is bijzonder duidelijk en dat is wat men in een regeerakkoord kan schrijven. Men doet de waarheid dus geweld aan – ik gebruik een voorzichtige uitdrukking – als men zegt dat wij iets anders gezegd hebben en als men zegt dat wij dat niet duidelijk uitleggen aan de bevolking. Dat doen we wel, elke dag hebben we dat gedaan, ook in de media. Het is een richting, het is een inspanning die we zullen opbrengen. We gaan zover mogelijk raken. De realiteit van dat beleid is behoorlijk complex. Ik wil verwijzen naar een aantal zaken die eerder al gezegd zijn, maar u moet nu niet vragen hoe het ministerieel besluit van 13 december 2023 over dit of dat eruit zal zien.

Het gaat over principes en uitgangspunten en daarover moet men kleur bekennen. Wij staan achter deze principes en uitgangspunten en ik hoor, voor mijn ervaring, een zeldzaam unisono betoog op alle banken van de meerderheid, zeldzaam unisono op deze punten.

01.105 Minister **Meryame Kitir**: Mijn collega vervangt me sinds gisteren. Ik ben degene die de commissie voor Binnenlandse Zaken heeft opgevolgd en ik ben ook degene die het luik over veiligheid mee heeft onderhandeld. Het zou dus niet fair zijn om haar nu alle hoorzittingen die wij in de commissie voor Binnenlandse Zaken hebben gehad voor de voeten te leggen. U kunt begrijpen dat mensen ook tijd nodig hebben om zich in te werken in een dossier. De vragen die hier gesteld zijn geweest, zijn geen onbelangrijke vragen. Ik vind dat er wat te makkelijk met slogans gegooid wordt. Ik heb die hoorzittingen allemaal ook mee gevolgd en we hebben ook onthouden wat eruit is gekomen. Vandaar dat wat nu in het regeerakkoord staat, het resultaat is van de bezorgdheden die we in die commissie gehoord hebben. Want wat zijn de politieagenten komen vertellen in de commissie?

1 500 euros brut, ni qu'il s'agissait de 1 500 euros net. Par contre, nous avons cité à de multiples reprises une intention d'aller vers les 1 500 euros net. Prétendre que nous avons menti est, précisément, une entorse à la vérité. Il s'agit là d'une politique complexe, et nous ignorons encore à quoi ressemblera l'arrêté ministériel du 13 décembre 2023. Mais le principe lui-même fait l'unanimité sur tous les bancs de la majorité, et le fait est assez rare pour le souligner.

01.105 **Meryame Kitir**, ministre: Mme Depraetere m'a succédé hier et elle doit encore se familiariser avec certains dossiers. J'ai assisté personnellement aux auditions et ce qui figure dans l'accord de gouvernement, est le résultat des préoccupations exprimées dans ce cadre.

01.106 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de minister Vandenbroucke, ik ben blij dat u in de helikopter bent gekropen, want u merkt terecht op dat detailleringen natuurlijk vandaag niet aan de orde zijn en dat maakt het debat wel voor een stuk interessanter. Dat geef ik toe. U bent trouwens recent gedegradeerd. U was expert en nu bent u politicus. Uw loopbaan heeft een bocht naar beneden genomen. Maar u was bijvoorbeeld expert toen u begin dit jaar 2 januari...

01.106 **Peter De Roover** (N-VA): M. Vandenbroucke vient d'être dégradé. D'expert, il est devenu homme politique.

01.107 Minister **Frank Vandenbroucke**: U zegt dat een politicus minder is dan een expert. U moet dan dringend in de spiegel kijken, echt dringend in de spiegel kijken. Ik vind persoonlijk dat wat u doet, politicus zijn, een zeer nobel metier is. Laten we proberen het nobel te doen.

01.107 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Il est urgent que M. De Roover se regarde dans un miroir. Faire de la politique est un métier très noble.

01.108 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de minister, ik zal in de toekomst rekening houden met uw gebrek aan gevoel voor ironie.

U was op 2 januari van dit jaar dus nog expert. Toen hebt u heel terecht in de krant gezegd dat u een regering die de pensioenen naar 1.500 euro zou brengen veel succes met de communicatie wenste. En inderdaad, het is op dat vlak van de communicatie de voorbije dagen – en u hebt het voorspeld, u bent een expert – bijzonder fout gelopen. Want eigenlijk, u hebt het net gezegd, gaat het richting 1.500 euro. Het is niet meteen, enzovoort en zo verder. Dat had natuurlijk de juiste communicatie verdiend, dat dat getal 1.500 niet genoemd zou worden. U had gewoon moeten zeggen dat de lagere pensioenen verhogen. Want ik mag toch aannemen dat die 1.500 euro geen bovengrens is? Ik mag dat dus aannemen, dan hadden we die discussies hier allemaal niet gehad.

Uw tweede opmerking ging over het verzekeringsprincipe in de sociale zekerheid voor degenen die een hoger inkomen hebben, enerzijds, en over het ondersteunend karakter voor degenen die bijstand krijgen of uitkeringen op basis van een lager inkomen, anderzijds. U heeft gezegd dat iedereen van de meerderheid unisono achter dat principe staat. Dat is natuurlijk ook logisch, want het probleem is – en dat is hetgeen opgemerkt wordt over de paarse aanpak – dat u iedereen gelijk geeft. Natuurlijk staat iedereen daar unisono achter, want de ene heeft het natuurlijk over de meer verdienende burger die dankzij het verzekeringsprincipe in de toekomst een hogere uitkering zal krijgen. Een hoger inkomen zal ook bij pech leiden tot een hogere werkloosheidsvergoeding, een hoger pensioen en dergelijke en dat zullen de liberalen heel graag horen. Anderzijds zijn daar de socialisten, die heel graag gaan horen dat de lagere uitkeringen verhogen.

De fout van deze regering is dat u keuzes zult moeten maken, want u kan natuurlijk niet iedereen goed nieuws brengen. Anders staat u voor een gigantische budgettaire operatie. Daarom bent u unisono en daarom bent u vandaag natuurlijk niet in de details getreden, omdat dan zal blijken welke keuzes u maakt en wat het factuurtje is dat ertegenover staat. Dat zal de toekomst uitwijzen, maar ik stel vast dat deze regering inderdaad geen keuzes maakt op welk probleem in de sociale zekerheid zij zich zal concentreren. Daarom bent u unisono. U maakt geen keuzes.

01.108 **Peter De Roover** (N-VA): Je tiendrai compte, à l'avenir, du fait que le ministre n'a pas le sens de l'ironie.

Le 2 janvier 2020, M. Vandenbroucke – alors qu'il était encore expert – a indiqué à juste titre qu'il souhaitait beaucoup de chance à un gouvernement qui relèverait les pensions à 1 500 euros. Ces derniers jours, les choses se sont effectivement très mal passées sur ce plan. Il aurait tout simplement fallu dire que les pensions les plus faibles seront relevées.

Il a indiqué que tous les membres de la majorité soutiennent à l'unisson le principe de l'assurance dans notre système de sécurité sociale. C'est normal, dès lors que des revenus supérieurs donnent également droit, en cas de mauvais coup du sort, à une indemnité de chômage et à une pension plus élevées. Les libéraux se réjouiront de l'entendre. En revanche, les socialistes préféreront entendre que les indemnités les plus faibles vont augmenter.

Il est impossible au gouvernement d'annoncer de bonnes nouvelles pour tout le monde, car cela le mènerait face à une gigantesque opération budgétaire. On évite aujourd'hui d'aller dans les détails, ce qui ferait apparaître quels choix sont opérés et quel sera le prix à payer. Voilà pourquoi, à l'unisson, aucun choix n'est opéré.

01.109 Minister **Frank Vandenbroucke**: Het feit dat daar inderdaad geen eenzijdige keuze wordt gemaakt, is de essentie. Dat is net de essentie. Maar als men geen eenzijdige keuze maakt en men wil zowel mensen in armoede helpen als een brede middengroep beschermen tegen risico's, dan moet men er wel voldoende in investeren. Als men er niet voldoende in investeert, is men gedwongen om eenzijdige keuzes te maken. Dan moet men inderdaad het geld daarvoor willen ophoesten. Dat is het uitgangspunt. Daar moeten we het inderdaad over eens zijn. Dat debat zal moeten gevoerd worden.

Overigens, dat stuk in *De Tijd* van 2 januari, ik zou het vandaag opnieuw kunnen schrijven. Zeer interessant, in dat stuk was ik volkomen onafhankelijk. Ik vind in dat stuk helemaal niet dat 1.500 euro een slechte doelstelling is. Ik was volkomen onafhankelijk, aan niemand iets verschuldigd en ik heb het lange tijd geleden geschreven. Ik zou het vandaag opnieuw kunnen schrijven. Ik heb gezegd dat het complex is om daar te geraken. Het is complex om daar te geraken en daarom gaan we tijd nodig hebben om het goed te doen.

01.109 **Frank Vandenbroucke**, ministre: L'essentiel est précisément de protéger contre les risques à la fois les personnes en situation de précarité et un groupe intermédiaire plus large, mais il est nécessaire, pour cela, d'investir suffisamment. Ce débat va devoir être mené. Dans mon article du 2 janvier 2020, il n'est nullement mentionné que l'objectif de 1 500 euros est un mauvais objectif. Je pourrais l'écrire de nouveau aujourd'hui. J'ai dit qu'il est complexe d'y parvenir, raison pour laquelle nous aurons besoin de temps pour bien faire les choses.

01.110 **Peter De Roover** (N-VA): Ik ga hier inderdaad echt afsluiten. Ik heb ook niet gezegd dat u niet meer achter dat artikel staat voor alle duidelijkheid, maar ik denk eerlijk gezegd dat u net zo goed had kunnen zeggen: wij gaan richting 1.600 euro. Dat had hetzelfde verhaal geweest als het verhaal dat u vandaag vertelt.

01.110 **Peter De Roover** (N-VA): Il aurait tout aussi bien pu y être mentionné: nous allons vers 1 600 euros.

01.111 **Björn Anseeuw** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, voor het goede begrip: wij staan volkomen achter het verzekeringsprincipe van de sociale zekerheid, het belang van een breed draagvlak daarvoor, en dus ook dat er voor de middengroepen voldoende moet gebeuren. Ik wil er trouwens ook op wijzen – de meeste collega's hier herinneren zich dat nog wel – dat in de voorbije maanden met de paars-groene partijen op kop dat verzekeringsprincipe in de sociale zekerheid al enkele keren met voeten is getreden bij een aantal wetsvoorstellen die werden goedgekeurd. Wij stonden op een bepaald ogenblik alleen om dat verzekeringsprincipe nog altijd hoog in het vaandel te houden. Maar goed, laat dat duidelijk zijn. Over dat principe bestaat geen enkel probleem, mijnheer de minister.

Mevrouw Depraetere, ik wil me verontschuldigen bij u. Ik heb mijn vraag fout geformuleerd. Ik zal ongetwijfeld de indruk hebben gewekt dat ik over punten en komma's een antwoord wilde hebben. Dat is niet zo. Ik heb alleen vastgesteld dat inzake die lagere uitkeringen, bijvoorbeeld de pensioenen, de richting wel duidelijk is. Ik heb van de minister begrepen dat het hier over de richting moet gaan en niet over de punten en komma's. Ik zal mijn vraag herformuleren. Wat die hogere inkomensgroepen betreft, welke richting zal de hervorming van die uitkeringen dan eigenlijk uitgaan?

01.111 **Björn Anseeuw** (N-VA): Nous défendons pleinement le principe d'assurance de la sécurité sociale et soulignons l'importance d'une large adhésion en faveur de ce principe. Au cours des derniers mois, ce principe a toutefois été bafoué plusieurs fois, en premier lieu par les partis de l'arc-en-ciel, dans le cadre d'un certain nombre de propositions de loi qui ont été adoptées.

Je tiens à m'excuser auprès de Mme Depraetere. Je reformulerai ma question. S'agissant de ces groupes à revenus plus élevés: dans quelle sens la réforme de ces allocations ira-t-elle en fait?

01.112 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik nog niet geantwoord had op de vraag van de heer Depoortere.

Mijnheer Depoortere, u heeft twee zaken aangehaald in uw vraag. Ten eerste zei u dat er vaak gesproken wordt over nultolerantie tegen politieagenten maar dat u nooit daden ziet. We staan hier op dag 1 of 2 van een kersvers regeerakkoord, waarin letterlijk staat dat er nultolerantie komt tegen politiegeweld. Ik weet niet waar u naar op

01.112 **Melissa Depraetere** (sp.a): M. Depoortere a également posé des questions concernant la tolérance zéro et la lutte contre l'impunité. Ces deux thèmes ont été repris explicitement dans l'accord de gouvernement. L'attention nécessaire y sera donc consacrée.

zoek bent, maar dat is toch een zeer duidelijke daad in dit regeerakkoord? Ik stel voor dat u daar binnenkort nog eens op terugkomt.

Als ik mag, mijnheer de voorzitter, kom ik nog terug op het tweede deel van de vraag. Dat maakt het misschien iets gemakkelijker voor het verder verloop van het debat. U zei ook dat er te veel straffeloosheid is in ons land. Dat we daaraan dringend iets moeten doen. Ook dat staat heel duidelijk in dit regeerakkoord. Ik heb het zelf daarnet gezegd. Dus ja, we moeten daar iets aan doen. U hebt daar 100 % gelijk in. Het staat in het regeerakkoord. We gaan dat doen.

01.113 **Ortwin Depoortere** (VB): Mevrouw Depraetere, dat bedoel ik net. Het zijn woorden, maar ik zie de daden niet. Het afgelopen jaar werd minister De Crem in de plenaire vergadering bijna wekelijks ondervraagd over geweld tegen de politie. We hebben in de commissie voor Binnenlandse Zaken hoorzittingen gehouden over geweld tegen de politie.

01.113 **Ortwin Depoortere** (VB): Ce sont des paroles qui ne sont pas suivies d'actes. L'année dernière, le ministre De Crem a été interrogé presque toutes les semaines en séance plénière sur la violence à l'égard de la police. Des auditions à ce sujet ont été tenues en commission de l'Intérieur.

01.114 Eerste minister **Alexander De Croo**: Dit is de bespreking van een regeerakkoord. Het regeerakkoord is woensdagmorgen afgesloten. De eed is donderdag afgelegd. We zijn een dag later, de tweede dag nadat de eed afgelegd is om dit te bespreken. De helft van de discussie gaat eigenlijk over algemene politieke statements die ofwel niets met het regeerakkoord te maken hebben of die wel in het regeerakkoord staan en waarbij men vraagt: waarom staat het niet in het regeerakkoord? Waar zijn we eigenlijk mee bezig? We hebben nog drie uur om de echte discussie te voeren. Kunnen we ons concentreren om die drie uur nuttig te gebruiken?

Ik moet zeggen dat ik bijzonder veel bewondering heb voor de koelbloedigheid van de fractieleider, die op haar eerste tussenkomst als fractieleider daarmee moet omgaan. Ik moet zeggen dat ik ongelooflijk veel bewondering heb voor de manier waarop u daarmee omgaat. Ik weet niet of ik zo rustig zou kunnen blijven. Maar misschien is dat juist het probleem dat we er allemaal te rustig bij gebleven zijn.

Mijnheer de voorzitter, misschien moeten we afspraken maken hoe we de komende drie uur gaan gebruiken en hoe we die op de meest nuttige manier gebruiken. Ik zou graag een echte discussie hebben over wat er in dat akkoord staat en over de keuzes die we maken. Wat is de kritiek die daarop gegeven wordt? Dan sluiten we morgen af. Maar als we zo verdergaan, gaan we eigenlijk de helft van de discussie niet gehad hebben en dan zal de oppositie achteraf zeggen dat het toch spijtig is dat we die discussie niet kunnen hebben. Dus misschien moeten we vijf minuten reserveren om te plannen hoe we de komende drie uur gaan gebruiken.

01.114 **Alexander De Croo**, premier ministre: Ce débat porte sur un accord gouvernemental qui a été conclu ce mercredi matin. La moitié de la discussion ne se rapporte toutefois pas au contenu de celui-ci. Il nous reste encore trois heures pour mener le vrai débat. Pouvons-nous les utiliser à bon escient?

Je suis d'ailleurs plein d'admiration devant le sang-froid de la toute nouvelle cheffe de groupe.

Le **président**: Il faut peut-être aussi rappeler qu'en principe, lorsqu'un gouvernement est constitué et qu'il a obtenu la confiance, chacun et chacune des ministres présente une note de politique générale dans les commissions concernées.

Ici on est en train d'anticiper la discussion dans ces différentes

De **voorzitter**: In principe is het zo dat wanneer er een regering gevormd wordt en zij het vertrouwen gekregen heeft, iedere minister in de betrokken commissies een beleidsnota voorstelt. U moet niet

commissions. Depuis le début, et je suis ici depuis le début, j'ai l'impression qu'on veut absolument avoir des réponses précises et chiffrées à toutes les questions et pour toutes les matières qui sont décidées. On n'y arrivera pas! Il y a encore une trentaine de personnes inscrites sur les débats thématiques, et nous devons terminer à 3 h 00, heure à laquelle ce Parlement ferme. Demain matin, nous ne pourrons pas reprendre nos travaux ici, il faudra trouver une solution pour le faire ailleurs. Je ne sais pas si ce sera au Parlement ou ailleurs, mais en tout cas il faudra décider. Et j'attends le retour du président pour que nous nous concertions et voir ce que nous allons faire, mais, de grâce, essayez de limiter vos interventions et évitez de répéter toujours la même chose et de poser toujours les mêmes questions.

J'essaie de faire respecter les temps: c'est deux minutes maximum pour chaque intervention.

op de bespreking in die commissies vooruitlopen. Men wil vandaag absoluut cijfers en precieze antwoorden op alle vragen krijgen en dat voor alle beleidsdomeinen, wat onmogelijk is. We moeten absoluut voor 3 uur afronden! U moet dus proberen om uw interrupties te beperken en vermijden om steeds dezelfde vragen te stellen.

01.115 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik zal heel kort zijn. Ik heb twee concrete vragen. Eén, aan collega Depraetere, in verband met de zerotolerantie voor geweld tegen politie en hulpverleners.

Le **président**: Elle a déjà répondu à cette question, madame!

01.116 **Marijke Dillen** (VB): Maar bent u ook bereid, want dat is essentieel, om de straffen te verhogen en af te stappen van taakstraffen?

Aan de eerste minister heb ik een heel concrete vraag.

Ik heb u gisteren horen pleiten, en ik steun u daarin volledig, voor de uitvoering van alle straffen. Terecht. Maar hoe gaat u dat doen? De gevangenissen zitten nu al overvol. Ik ben heel benieuwd naar uw antwoord.

01.116 **Marijke Dillen** (VB): Je voudrais encore demander à Mme Depraetere si elle souhaite punir plus sévèrement les actes de violence contre la police ou les services de secours et si elle souhaite supprimer les peines de travail.

Comment le premier ministre exécutera-t-il les peines, étant donné que les prisons sont déjà pleines?

01.117 **Peter De Roover** (N-VA): U gaat mij niet de verdediging zien opnemen van elke specifieke vraag die hier gesteld is. Ongetwijfeld zijn er een aantal waarvan men zich de vraag kan stellen of ze hier passend waren, maar het applaus dat de premier gekregen heeft van de meerderheidsrangen bij de opmerking dat het debat – want daar ging het eigenlijk over – te lang duurt, dat stoort me. Ik heb net een tweet gelezen van iemand die zegt dat er voor het eerst wordt gedebatteerd in het Europees Parlement. Ik denk dat we vanavond een grondig debat hebben gehad over allerhande onderdelen en dat de regering zich wat ongemakkelijk voelt omdat ze inderdaad op vele vragen niet kan antwoorden. Onder dat laagje vernis zitten nog heel veel antwoorden die intern niet gegeven zijn. Dat mag geen beletsel zijn om alle Kamerleden de mogelijkheid te geven om de vragen te stellen waarvan zij oordelen dat het de juiste zijn. Het is niet aan de regering om te bepalen welke vragen van Kamerleden terecht zijn en welke vragen van Kamerleden niet terecht zijn.

Ik moet u dan ook zeggen dat ik respect vraag van de eerste minister voor de prerogatieven van elk Parlementslid. Indien het debat duurt tot 3 uur en we morgenvroeg moeten doorgaan, dan duurt het tot

01.117 **Peter De Roover** (N-VA): Il ne revient pas au premier ministre d'estimer que le débat s'éternise. Je pense que nous avons mené un débat approfondi qui a parfois mis le gouvernement mal à l'aise car il ne pouvait répondre à un grand nombre de questions. Le Parlement peut débattre librement. Il revient à l'opinion publique de juger si les membres de la Chambre effectuent correctement leur travail. Le fait que Mme Depraetere effectue son *maiden speech* en tant que cheffe de groupe est une circonstance particulière, mais qui ne justifie pas que certaines questions soient laissées de côté.

3 uur en gaan wij morgenvroeg door. De publieke opinie is de enige die kan oordelen over de geschiktheid van de vragen die hier gesteld worden en dat oordeel van de publieke opinie is mij meer waard dan directieven van de regering in deze zaak. Ik wind mij hierover op, want het gaat hier over de vrijheid van het Parlement om een vrij debat aan te gaan, onverminderd het respect dat ik ook wil betonen voor het feit dat mevrouw Depraetere hier inderdaad haar maidenoptreden doet, enkele uren nadat ze fractievoorzitter is geworden. Dat is een zeer bijzondere omstandigheid. Maar dat mag ook geen argument zijn om het debat te mijden.

01.118 **Christian Leysen** (Open Vld): Op de vragen die gesteld zijn, wacht men zelfs het antwoord niet af. Dan heb ik de indruk dat men hier gewoon een *picture opportunity* wil creëren om filmpjes op Facebook te zetten. Misschien kan men de degenen die dat nog niet voldoende gedaan hebben morgen de mogelijkheid bieden om montagefilmpjes op te nemen in lege zalen.

01.118 **Christian Leysen** (Open Vld): Certains n'attendent même pas la réponse à leurs questions et ne viennent que pour réaliser de petites vidéos qu'ils s'empressent de poster sur Facebook.

01.119 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Ik heb geen vraag, mijnheer de voorzitter.

Ik heb een tussenkomst voorbereid en ik ben al bij u geweest in verband met het verloop van het debat.

Ik moet eerlijkheidshalve hier de regering gelijk geven. Waarom geef ik de regering hierin gelijk? Er was een afspraak gemaakt. Ik volg al twintig jaar regeringsdebatten en er is een afspraak gemaakt. Eerst heeft men altijd een algemeen debat waarbij de fractievoorzitters komen spreken, en achteraf komt er een themadebat. Gans het themadebat heeft hier de ganse dag door het algemeen debat gelopen. Het was een debat tussen fractievoorzitters in plaats van met de ministers. Er zitten hier nieuwe ministers en die ministers moeten ondervraagd worden. Dat gebeurt in themadebatten en dergelijke achteraf. Nu was dat hier een ganse, chaotische dag, die misschien morgen of vannacht doorloopt tot 3 uur. Morgen moeten we misschien herbeginnen, gewoon omdat het er u hier om gaat om stoorzender te spelen. Ik ben niet de zachtste man wat de regering of de oppositie betreft, maar ik vind het een beschamend vertoon om hier iemand die hier voor de eerste keer staat als fractievoorzitter het vuur aan de schenen te leggen. Men weet immers heel goed dat het niet over dergelijke zaken gaat. We hebben na het algemeen debat nog een themadebat en dat moet u leiden als voorzitter. Dan kunnen we hier nog op een deftige manier een debat voeren.

01.119 **Jean-Marie Dedecker** (INDEP): Je dois donner raison au gouvernement. Il a été convenu qu'un débat général serait mené en premier lieu au cours duquel tous les chefs de groupe prendraient la parole. Ce débat devait être suivi d'un débat thématique. Aujourd'hui, le débat thématique et le débat général se chevauchent parce que les chefs de groupe débattent entre eux et non avec les ministres. Nous devons harceler les ministres de questions et non une cheffe de groupe qui joue ce rôle pour la première fois. Le président doit diriger le débat thématique.

01.120 Eerste minister **Alexander De Croo**: Er was een vraag aan mij. Dit is de bedoeling, denk ik. Ik zal daar kort op ingaan.

Er is een stuk bijkomende gevangeniscapaciteit die eraan komt in de gevangenis van Haren: 1.150 plaatsen. We zitten momenteel ook met een inflatie van straffen. Men gaat straffen altijd maar hoger plaatsen omdat men ervan uitgaat dat korte straffen niet uitgevoerd worden. Dat is het echte probleem dat we hebben. We moeten eigenlijk de cirkel omdraaien. We moeten naar korte straffen gaan en die korte straffen ook effectief toepassen.

Er was ook de referentie gemaakt naar geweld tegen de politie. Er staat heel duidelijk in dit regeerakkoord dat men in gevallen van zwaar geweld tegen de politie en tegen zorgverleners niet meer mag

01.120 **Alexander De Croo**, premier ministre: J'ai reçu une question et y répondre fait aussi partie de l'objectif de notre réunion d'aujourd'hui. Dans la prison de Haren, 1 150 places seront créées pour des détenus. Nous faisons face à une inflation des peines parce que les juges supposent que les peines courtes ne sont pas purgées. Nous devons revenir à des peines de courte durée qui sont aussi effectivement purgées.

seponeren op basis van opportuniteit. Dat staat erin en dat is heel terecht. Mensen die onze veiligheid moeten garanderen of die voor onze gezondheid zorgen, daar kunnen we geen geweld tegen tolereren. Vandaag wordt een op drie pv's geseponeerd en dat is onaanvaardbaar.

L'accord de gouvernement stipule par ailleurs très clairement qu'en cas de violence grave à l'encontre de la police et contre des prestataires de soins, il ne sera plus permis de classer sans suite pour des motifs d'opportunité. Un PV sur trois est aujourd'hui classé sans suite et c'est inacceptable.

Le **président**: Je propose simplement que lorsque des membres veulent poser des questions sur le contenu de la déclaration gouvernementale, ce soit les ministres qui répondent, ou le premier ministre. Et on reviendra à la logique défendue par M. Dedecker.

Madame Dillen, quelle est votre question courte?

De **voorzitter**: Ik stel voor dat vragen van Kamerleden over de inhoud van de regeringsverklaring beantwoord worden door de ministers of de eerste minister.

01.121 **Marijke Dillen** (VB): Heel kort een vraag opnieuw aan de eerste minister in antwoord op zijn antwoord.

In het regeerakkoord staat zerotolerantie tegen alle vormen van geweld. Nu is het al zwaar geweld. Hoe rijmt u dat?

Twee, u zegt: zaken mogen niet meer geseponeerd worden, zaken in verband met geweld tegen de politie en hulpverleners. Ik geef u honderd procent gelijk, maar in dit land heerst nog altijd het principe van de scheiding der machten. Het is niet aan de eerste minister om directieven te geven aan het openbaar ministerie, denk ik.

01.121 **Marijke Dillen** (VB): Dans l'accord de gouvernement, il est question de la tolérance zéro contre toutes les formes de violence. À présent, on parle déjà de violences graves. Comment le premier ministre concilie-t-il ces propos contradictoires? L'accord précise également que certaines affaires ne pourront plus être classées sans suite. Notre pays se caractérise par la séparation des pouvoirs. Il n'appartient tout de même pas au premier ministre de donner des directives au ministère public?

01.122 **Sophie De Wit** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, heel kort, want ik ben het eens met de spreker.

Mijn collega Dillen heeft gelijk. Ik wilde net dezelfde opmerking maken. Ik vind het heel goed dat men de nultolerantie in een regeerakkoord schrijft. Maar in een regeerakkoord letterlijk schrijven dat er niet meer mag geseponeerd worden? We leven wel in een rechtsstaat. Dat is de scheiding der machten. Het is niet aan de regering om dat te doen, ook al begrijp ik de redenering. Maar ik zou wel eens willen weten hoe dan de eerste minister of de minister van Justitie met alle rock-'n-roll die is aangekondigd, die scheiding der machten gaat overschrijden om dat gedaan te krijgen.

01.122 **Sophie De Wit** (N-VA): Mme Dillen a raison. Il n'appartient pas au gouvernement d'interdire les classements sans suite. La séparation des pouvoirs n'a pas encore été abrogée.

01.123 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer de voorzitter, men kan perfect aangeven dat seponeren omwille van de opportuniteit, in geval van zwaar fysiek geweld tegen politieagenten en hulpverleners, niet toegestaan is.

01.123 **Alexander De Croo**, premier ministre: Il est parfaitement possible d'indiquer que le classement sans suite pour des raisons d'opportunité n'est pas autorisé dans les dossiers de violences physiques graves visant des policiers et des membres des services de secours.

Président: Patrick Dewael, président.

Voorzitter: Patrick Dewael, voorzitter.

01.124 **Melissa Depraetere** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik merk dat er nog heel veel vragen zijn die ongetwijfeld straks in de thematische debatten aan bod komen. Maar ik denk dat er toch wel ook de kans moet zijn om mijn tussenkomst af te ronden. Jullie kunnen die vragen straks allemaal aan de premier en aan de regering stellen. Daarvoor dienen die thematische debatten. Maar ik zou graag – als u het mij toestaat – mijn speech afronden.

Collega's, ik wil mijn speech afronden met een understatement, want het heeft lang geduurd om hier te staan, niet alleen vandaag maar ook de voorbije maanden sinds de verkiezingen. Het was lang wachten op een regering, veel te lang. Maar na maanden van stilstand is er wel een akkoord. Na maanden van stilstand kunnen we eindelijk weer vooruit met ons land. Nu begint het werk pas echt, want de uitdagingen zijn groot. We merken het. De gezondheidscrisis woedt nog volop en ook de economische crisis staat nog maar aan het begin. De vertrouwenscrisis in de politiek is ook niet zomaar voorbij, dus ook daar is er nog heel veel werk. Het regeerakkoord dat nu voorligt, zal dat ook niet in een-twee-drie oplossen. Het wordt een werk van lange adem.

Vandaag wordt hier al gezegd dat een en ander wel in het regeerakkoord staat, maar dat men er weinig van merkt. Het zal aan ons zijn, aan deze regering, aan deze meerderheid, om elke dag opnieuw het vertrouwen van de burgers te winnen en om elke dag te doen wat ze van ons verlangen: naar oplossingen zoeken en oplossingen aanreiken.

En we maken ons ook geen illusies. Collega's, dat vertrouwen – het werd hier al eerder gezegd vandaag – komt te voet, maar het gaat te paard. En dat vertrouwen terugwinnen kan enkel met concrete voorstellen, met oplossingen voor de dagelijkse zorgen van de mensen, en dat kan alleen door te stoppen met politieke spelletjes. Het kan alleen maar door oplossingen te zoeken en dat is wat wij gaan doen. Dat is wat dit regeerakkoord zal doen en daardoor zal ons land terug vooruitgaan.

Daarom, collega's, zal mijn fractie met heel veel vertrouwen en met heel veel overtuiging het vertrouwen schenken aan deze regering.

01.124 **Melissa Depraetere** (sp.a): Nous ne manquerons très certainement pas de revenir sur les nombreuses questions lors des débats thématiques au cours desquels le premier ministre et les ministres livreront leurs réponses. Je souhaiterais terminer mon intervention.

La formation d'un gouvernement a pris énormément de temps, trop longtemps, mais après des mois d'impasse, un accord a été conclu et le pays peut de nouveau aller de l'avant. Les défis à relever sont immenses: crise sanitaire, crise économique, défiance à l'égard du monde politique. Le travail sera de longue haleine. Cette majorité devra regagner chaque jour la confiance des citoyens en leur proposant des solutions et en mettant un terme aux basses manœuvres politiciennes.

C'est avec énormément de confiance et de conviction que mon groupe politique accordera sa confiance à cet exécutif.

01.125 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik kom eigenlijk terug op mijn vraag die ik gesteld heb aan de premier, waarop ik geen antwoord heb gekregen.

Collega Depraetere, ik ben dan ook een beetje ontgoocheld dat u als fractieleider van de voogdijminister voor Ontwikkelingssamenwerking het thema niet aanhaalt. Toen we over de wet tegen seksueel misbruik in ontwikkelingssamenwerking gestemd hebben, heeft uw fractie zich onthouden. Dus dat is toch wel een beetje een bijzonder statement dat u daar gemaakt heeft. Zal u ervoor instaan dat vrouwenrechten specifieke aandacht krijgen in ontwikkelingssamenwerking? Ik zie dat niet in het regeerakkoord staan. Zal u ook de digitalisering voortzetten? Hoe zal u omgaan met Enabel? Ik kan mijn tussenkomst van daarnet nog eens opnieuw houden. Ik heb geen antwoord op mijn vragen gekregen en ik denk dat het toch wel belangrijk is, want er zijn morgen geen sprekers ingeschreven voor

01.125 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Je vais reposer la question que j'avais posé au premier ministre. Il est décevant que Mme Depraetere n'ait pas mentionné la coopération au développement. Les droits des femmes recevront-ils une attention particulière? La numérisation va-t-elle se poursuivre? Que se passera-t-il avec Enabel? Quelles sont les priorités, quels sont les pays partenaires, comment les acteurs privés seront-ils impliqués? Qu'en est-il de la sensibilisation de la population?

het thema ontwikkelingssamenwerking. Daarom vrees ik dat er niet over gesproken zal worden.

U heeft een minister voor Ontwikkelingssamenwerking, dan is het toch belangrijk dat dit thema ook aangekaart wordt, dat we gaan kijken wat de prioriteiten zijn, wie de partnerlanden zullen zijn en hoe we verder kunnen werken met private actoren. Die zijn immers heel belangrijk in de ontwikkelingssamenwerking. We kunnen publieke middelen gaan investeren, maar ook en even belangrijk is de sensibilisering van de bevolking. We moeten ervoor zorgen dat we met z'n allen aan die solidariteit gaan werken. Want u heeft toch het groeipad goedgekeurd?

01.126 **Annick Ponthier** (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw Depraetere, u heeft daarnet gesteld dat deze Vivaldicoalitie een aantal prioritaire assen vooropstelt. En één daarvan is veiligheid. Wat ons betreft, is dat volkomen terecht. Als we het over collectieve veiligheid hebben, dan gaat het echter ook over defensie. Dat is een heel belangrijk departement. Ik weet ook dat u dat departement persoonlijk een warm hart toedraagt, maar toch heb ik dat gemist in uw uiteenzetting. Defensie is ook een departement dat op dit moment in een diepe crisis zit en dat met een heel groot aantal uitdagingen en opportuniteiten kampt, onder andere de aankoopdossiers, de vaak abominabele infrastructuur, het aankopen van degelijk materieel, de noden gekoppeld aan de operationele inzet in buitenlandse theaters. Ik noem er maar enkele. Heel wat ambities dus en doelstellingen, maar ook heel wat vragen.

De eerste vraag die ik voor u heb, gaat over ons internationaal engagement, en met name dat van de NAVO. Men kan lezen in het regeerakkoord dat deze regering dat ziet als de hoeksteen van de collectieve defensie in Europa.

Ik zou zeggen: applaus voor uzelf, want blijkbaar hebben sp.a en Ecolo-Groen zich bekeerd tot NAVO-adepten. Ik wil u daarom ook de volgende vragen stellen. Wat stelt u voorop inzake budgettaire bijdragen aan die NAVO, want we lezen daar eigenlijk niets over in het akkoord? Wat gebeurt er met de lopende aankoopdossiers? Gaat u het vorige beleid voortzetten? Ik denk aan de F-35, waarop u nogal stevige kritiek hebt geuit, en dan met name over de mogelijkheid van die toestellen om nucleaire bewapening bij zich te dragen. Kan u daarover toch enige duidelijkheid verschaffen?

Het regeerakkoord zegt, in het algemeen, dat het militaire beroep en het statuut aantrekkelijker moeten gemaakt worden, dat er meer moet gerekruteerd worden, dat er meer aandacht geschonken moet worden aan het welzijn van het militair personeel. Een betere verloning leek me in dezen een van de belangrijkste prioriteiten. Maar in de budgettaire vertaling lezen wij eigenlijk geen enkel concreet woord over een adequaat personeelsbeleid van Defensie. We hebben een A4-tje gekregen met een aantal cijfers, maar daarin is niet meteen iets terug te vinden over deze kwestie. Ik zou willen weten, mijnheer de voorzitter, hoe mevrouw Depraetere dat wil garanderen. En ik denk dan ook aan middelen voor infrastructuur en dergelijke.

01.126 **Annick Ponthier** (VB): L'un des axes prioritaires de cette coalition Vivaldi est la sécurité, et à juste titre. Je sais que la Défense tient à cœur à Mme Depraetere, mais je ne l'ai pas entendue en parler. La Défense est en crise profonde et fait face à des défis majeurs: les dossiers d'achat, les infrastructures souvent en état abominable, les achats de matériel, le déploiement à l'étranger...

Je suis heureux que le sp.a et Ecolo-Groen se soient reconvertis en adeptes de l'OTAN, car selon l'accord de gouvernement, l'OTAN est la pierre angulaire de la défense collective en Europe. Cependant, nous ne lisons rien sur les contributions à l'OTAN. Comment les dossiers d'achat en cours seront-ils traités? Pourquoi ne peut-on pas retrouver la meilleure rémunération proposée par l'accord de gouvernement dans les tableaux budgétaires? Quelles ressources ont-elles été prévues pour les infrastructures?

01.127 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik weet dat u streng maar rechtvaardig bent. Ik wil me ook aansluiten bij de vele woorden van dank. Alleszins een dikke proficiat aan mevrouw

01.127 **Peter Buysrogge** (N-VA): Je lis dans l'accord de gouvernement que le programme

Depraetere in haar nieuwe functie. Ik wil haar van harte proficiat wensen en het warme applaus getuigt ervan dat het gedragen wordt door de plenaire vergadering.

Ik wil ook een gelijkaardige vraag stellen over Defensie. U had het wellicht verwacht. Ik weet dat u op dat vlak ook wel een thuismatch speelt. U hebt dat in uw vorig leven, in een van uw vorige functies, ook nog nauwgezet opgevolgd. Er was een toenmalig Parlementslid, mijnheer Van der Maelen, die u toevallig ook zeer goed kent, die toen met lijf en leden het F-35-dossier, het vervangingsprogramma van de F-16, bestreden heeft. Ik weet dat hij toen ondersteund werd door een zeer goede medewerkster.

Ik lees in dit regeerakkoord dat het investeringsprogramma van Defensie onverkort wordt voortgezet. Dat is een belangrijk engagement dat deze regering neemt om de plannen van minister Vandeput, die de toenmalige sp.a-fractie dus bestreed, voort te zetten. Ik kan daaruit concluderen – spreek me tegen als dat niet het geval is – dat het F-35-dossier geen oponthoud zal kennen en zal worden voortgezet. Dat stemt me alvast enigszins gerust.

Ik heb ook nog een vraag over de nucleaire non-proliferatie, zoals die in het regeerakkoord staat. Er worden mooie principes ingeschreven om zich actief in te zetten op mondiaal vlak, maar tegelijkertijd wordt er dan gezegd: zonder afbreuk te doen – en dat is een belangrijke passus, het is altijd yin en yang – aan onze engagementen en verplichtingen binnen de NAVO. Zo staat het er. Ik meen dat we daaruit wel iets kunnen afleiden. Zo heeft collega Verduyckt een wetsvoorstel hangende om een verbod op te leggen om kernwapens onder de F-35's te kunnen hangen, wat niet expliciet is opgenomen in het programma van de regering. Maar dat wetsvoorstel heeft dan toch geen grond meer? Dat zou immers indruisen tegen die engagementen die er genomen zijn. Ik denk dat het toch belangrijk is dat u uw licht eens over die zaak laat schijnen.

We hebben ook allemaal de mond vol over de personeelskosten en werkingskosten. Wat er allemaal wordt ingeschreven inzake human resources en personeel is heel ambitieus. De heer Lachaert heeft echter daarnet gezegd dat er geen extra middelen recurrent worden ingeschreven. Hoe gaan we dat realiseren?

De **voorzitter**: Ik laat in het midden of mevrouw Depraetere daarop nog wil ingaan. Dit zijn allemaal vragen die eigenlijk bestemd zijn voor de regering.

Het is het eerste investituurdebat dat ik meemaak in mijn vijfendertigjarige loopbaan waarin fractieleiders permanent bevraagd worden over het regeerakkoord. Dat kan, maar de ministers maken vandaag een vrij rustige dag mee. Dat is een zeer oneigenlijke toepassing van het Reglement. Ik heb nog niet veel vragen gehoord aan de leden van de regering. Normaal moet de premier straks repliceren. Maar hij heeft niet veel repliek nodig, want ik denk dat alle fractieleiders van de meerderheid die bevraagd zijn, daarover al tussenkomsten hebben gedaan.

Ik geef de premier, omdat hij het vraagt, het woord en dan zou ik echt willen doorgaan, zoals afgesproken, overigens ook in de Conferentie. Er zijn misschien nog sommige afspraken die kunnen nageleefd

d'investissements de la Défense – c'est-à-dire le plan de M. Vandeput – sera poursuivi sans modifications. Je suis rassuré de constater que le dossier des F-35 ne subira pas de contretemps.

L'accord de gouvernement comprend également de beaux principes sur la non-prolifération nucléaire et sur l'engagement mondial dans ce domaine, mais il est précisé que ces éléments ne doivent pas porter préjudice à nos engagements et à nos obligations au sein de l'OTAN. La proposition de loi de M. Verduyckt tendant à interdire les armes nucléaires sur les F-35 ne deviendrait-elle, dès lors, pas caduque?

Si aucun moyen récurrent supplémentaire n'est prévu, comment les projets ambitieux en matière de ressources humaines et de personnel seront-ils réalisés?

Le **président**: Ces questions sont en réalité destinées au gouvernement. Ce débat est le premier débat d'investiture au cours duquel les chefs de groupe sont continuellement appelés à répondre à des questions, tandis que les ministres passent une journée plutôt calme.

worden.

01.128 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer de voorzitter, als ik vragen hoor die in mijn ogen voor de regering zijn, dan zal ik ze beantwoorden.

U had een vraag over ontwikkelingssamenwerking, mevrouw Depoorter. U zegt dat de aandacht voor vrouwenrechten is verdwenen. Dat zie ik niet. Er staat dat er aandacht is voor transversale thema's, zoals gender en gelijke kansen. Men zegt dat de digitalisering zou verdwenen zijn. Quod non. Digitalisering vormt hierbij een hefboom, zo staat in de tekst. Enabel en BIO zijn verdwenen? Nee, er staat dat Enabel en BIO hoekstenen zijn van het beleid. U vraagt welke de regiobenadering is: Centraal-Afrika, West-Afrika, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Is de private sector verdwenen? Nee, het staat in de tekst.

Op een bepaald moment wordt dit gewoon een voorleesoefening. Ik kan dat ook doen. Tussen nu en 3.00 uur kan ik ook passages uit het regeerakkoord voorlezen, als dat moet. Ik wil wel duidelijk stellen: ik ben toen als minister voor Ontwikkelingssamenwerking begonnen met het vorige regeerakkoord en daar stond één paragraaf in. Hier hebben we anderhalve pagina. Zeggen dat er niets over ontwikkelingssamenwerking staat, is niet juist.

Dan kom ik tot de vraag over de non-proliferatie. Ook daar denk ik dat de tekst eigenlijk duidelijk is.

Wat is een eerste element? Wij willen geen afbreuk doen aan de engagementen die wij hebben binnen de NAVO. Er wordt ook heel duidelijk gezegd: de NAVO is een hoeksteen in het veiligheidsbeleid dat van toepassing is in ons land en in Europa. Daarnaast zal ons land alle inspanningen doen om ervoor te zorgen dat non-proliferatie-inspanningen tot iets leiden. En als zou blijken dat bepaalde manieren van aanpak, zoals een toetsingsconferentie, weinig effect hebben, dan zeggen we dat we bereid zijn om samen met Europese partners en NAVO-partners te bekijken welke bijkomende stappen men kan zetten om ervoor te zorgen dat die non-proliferatie-inspanningen niet op een dood spoor terechtkomen.

01.128 **Alexander De Croo**, premier ministre: Je vais répondre aux questions qui me paraissent être adressées au gouvernement.

Mme Depoorter affirme que les droits des femmes sont oubliés, mais ce n'est pas ce que je constate pour ma part. Nous portons explicitement notre attention sur des thématiques transversales, comme le genre et l'égalité des chances. On nous a aussi accusés d'avoir oublié la numérisation, mais c'est faux. Enabel et BIO auraient disparu? Non, nous précisons au contraire qu'il s'agit des pierres angulaires de la politique. Quant à l'approche régionale, il s'agit de l'Afrique centrale, de l'Afrique de l'Ouest, de l'Afrique du Nord et du Moyen-Orient. Le secteur privé s'est-il volatilisé? Non, l'accord de gouvernement en parle. Je peux vous le lire in extenso, si vous le souhaitez. Il comporte une page et demi sur la coopération au développement – contre un paragraphe dans l'accord de gouvernement précédent.

Sur le sujet de la non-prolifération, le texte est également clair. Nous voulons respecter nos engagements au sein de l'OTAN, parce qu'il s'agit là d'une pierre angulaire de notre politique de sécurité belge et européenne. Notre pays mettra tout en œuvre pour veiller à ce que les efforts en faveur de la non-prolifération soient fructueux. Si une approche donnée ne fonctionne pas, nous apporterons les adaptations requises en concertation avec tous les partenaires.

De **voorzitter**: Kunnen we nu misschien toch de sprekerslijst voortzetten in het kader van de algemene bespreking?

Mevrouw Depoorter, wat u aan het doen bent, is echt niet correct. Dat is echt een oneigenlijk gebruik van het Reglement. Mevrouw Ponthier, voor u geldt hetzelfde. Ik zie al de hele dag dat uw fracties gewoon tussenkomsten houden die wellicht al op voorhand voorbereid waren, en die tot fractieleiders worden gericht, terwijl we hier een algemeen debat over de regeringsverklaring houden. Ik heb dit nooit meegemaakt. Ik weet ook niet of het Parlement daar sterker uitkomt,

Le **président**: Les orateurs s'adressent aux chefs de groupe, ce qui est un usage impropre du Règlement.

en dat bekommert mij nog het meeste van al.

Ik sta altijd open voor een goed debat, maar de manier waarop het nu verloopt, kan voor mij echt niet door de beugel. We hebben nog drie sprekers in het kader van de algemene bespreking en het is nu kwart over twaalf. U blijft daar gewoon zo zitten, de ganse dag. Ik ga u daar een onderscheiding voor geven, ooit, maar dat zal toch op een veel later ogenblik zijn.

U gaat mij niet betrappen op het niet-toepassen van het Reglement. Er is geen reglementaire bepaling om u het woord niet te geven, maar weet dat u iets doet dat niet conform de letter en de geest van het Reglement is.

01.129 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, als er mij woorden in de mond gelegd worden die ik niet uitgesproken heb, dan antwoord ik effectief graag.

Het antwoord van de premier is heel duidelijk. Als ik de huidige nota vergelijk met de beleidsnota die hij heeft voorgelegd in de vorige legislatuur, dan is die praktisch nihil. Ik heb niet gezegd dat er geen aandacht is voor vrouwenrechten, maar te weinig. Ik heb niet gezegd dat er geen regio's zijn, er is gewoon geen duidelijkheid meer. Er is geen prioritering van de SDG's, en wat Enabel betreft, vraagt u de synergie met het beleid van de Europese instanties, van Vlaanderen en van België. Dus daar gaat u opnieuw, net zoals u ook doet voor volksgezondheid, bepaalde paden betreden die toch wel een beetje dubieus zijn. Dat is de discussie die hier voorligt. Er is gewoon geen ambitieus project, en dat wou ik heel graag met u delen.

01.129 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Je tiens à souligner que le projet manque d'ambition au niveau de la coopération au développement.

01.130 **Annick Ponthier** (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de premier, u heeft niet geantwoord op mijn concrete vraag.

Er wordt in 1 miljard euro voorzien voor veiligheid en Justitie. Ik vraag u hoeveel van dat 1 miljard wordt besteed aan Defensie. Dat is het derde luik van veiligheid. Ik vraag u gewoon: hoeveel van dat 1 miljard wordt er gepland voor Defensie? Waaraan wordt er prioriteit gegeven?

01.130 **Annick Ponthier** (VB): Je n'ai pas reçu de réponse à ma question: quelle part du budget d'un milliard d'euros prévu pour la sécurité et la justice sera-t-elle transférée à la Défense?

De **voorzitter**: Ik weet niet of u het weet, maar volgens de normale spelregels gaat de regering straks antwoorden. Na dit leerrijke debat gaat de premier straks een repliek geven voor de regering. Dan gaat hij nog op vele vragen antwoorden. En ik weet niet of u het weet, maar dan krijgt het Parlement het laatste woord. Dat is ook nog zo'n belangrijke regel. Ik weet niet hoe laat het dan zal zijn, maar willen we die volgorde respecteren?

Le **président**: Je propose que nous suivions les règles de conduite du débat. Le gouvernement répondra ultérieurement et le Parlement aura le dernier mot.

01.131 **Catherine Fonck** (cdH): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, mesdames et messieurs les ministres, vous savez, monsieur le premier ministre, que l'arrivée de votre gouvernement est accueillie avec une forme de soulagement. Le mot "enfin" est sans doute celui qui est le plus souvent répété après deux années de crises politiques, de *clashs* excessifs, de spectacles pas toujours très glorieux. Félicitations pour votre poste de premier ministre, puisque vous aurez cette haute fonction de chef d'orchestre d'une Vivaldi. Félicitations aux différents ministres désignés. *Good luck* ! Et je voudrais aussi, même si elle n'est pas présente ici en ce moment, saluer l'engagement courageux de la première ministre sortante dans

01.131 **Catherine Fonck** (cdH): Mijnheer de eerste minister, de komst van uw regering wordt met een zekere opluchting onthaald. U staat nu voor een gigantische uitdaging: u moet doeltreffende oplossingen bieden in tijden van een zware gezondheidscrisis, een economische crisis, een ernstige sociale crisis, een klimaatcrisis en ook een democratische crisis.

ses fonctions de capitaine d'un navire en pleine tempête pendant ces derniers mois.

Monsieur le premier ministre, vous êtes maintenant face à un défi colossal: être efficace dans un contexte de crise sanitaire majeure, de crise économique, de crise sociale extrêmement grave, de crise climatique dont les effets sont de plus en plus dévastateurs, mais aussi, j'ose le dire, de crise de la démocratie. Avant d'arriver au fond de votre accord, je voudrais revenir à votre discours d'hier, monsieur le premier ministre. Vous avez dit hier "nous n'oublierons jamais 2020" et je m'associe à vos propos de soutien aux familles qui ont été particulièrement touchées par le COVID-19, à ceux qui sont décédés, aux soignants aussi qui se sont mobilisés sans relâche, mais aussi à toutes les personnes qui ont été touchées de plein fouet par les conséquences sociales et économiques.

Nous n'oublierons jamais 2020, mais permettez-moi de vous parler à cœur ouvert, en vous rendant attentifs, monsieur le premier ministre, ainsi que vos ministres, mais aussi monsieur le président ainsi que nous tous comme parlementaires, à une autre année, à l'année 2016, parce que cette année-là, nous avons été touchés par les attentats de Bruxelles. Et si nous n'oublierons jamais 2020, je voudrais aussi que l'on n'oublie pas 2016 et, singulièrement, les victimes, les proches des victimes des attentats, qui aujourd'hui encore, pour un certain nombre d'entre elles, sont dans une situation particulièrement difficile, que ce soit sur le plan médical ou sur le plan social. Si je me permets d'intervenir en début de mon intervention sur ces victimes, c'est parce que, même s'il y a une partie du chemin qui a été faite, il reste encore du chemin à parcourir, que ce soit pour un accompagnement personnalisé des victimes qui vivent aujourd'hui encore des moments difficiles, pour la reconnaissance du statut de victime, où elles ont encore accès à trop peu de choses, ou encore pour la substitution des assurances par l'État.

Je voudrais aussi revenir sur la partie de votre discours d'hier qui concerne la confiance. Vous avez dit, à raison, "il faut rétablir la confiance". Je m'en réjouis, parce que le niveau du ras-le-bol des citoyens est au maximum de ce qu'on peut imaginer, surtout face aux promesses non tenues, aux doubles discours, à l'inefficacité. En guise de réponse, c'est d'abord l'honnêteté du discours qui doit primer ainsi que, bien sûr, l'efficacité de l'action. Pour cela, ils ont besoin d'un capitaine qui tient le cap, qui mobilise son équipage et qui montre qu'il domine la tempête plutôt qu'il ne la subit. Là encore, c'est l'honnêteté et l'efficacité qui sont absolument nécessaires.

L'accouchement du gouvernement a été laborieux et votre coformateur, M. Magnette, l'a reconnu puisqu'il a dit, je le cite, on n'a pas toujours montré le bon exemple ces derniers mois, mais ces cinq derniers jours, cela date d'il y a quelques jours, nous avons un peu réparé les erreurs que nous avons commises. Vous avez vous-même parlé, lors de l'annonce de la mise en place du gouvernement, de sincérité. Je me réjouissais de vos différents propos. C'était l'occasion, me semblait-il, de repartir sur de bonnes bases, mais c'est vrai que la joie a été de courte durée, parce que ces 48 dernières heures, j'ai été déçue d'assister à un spectacle, non pas autour des accords, mais surtout autour des désaccords, sur la pension, le brut, le net, je n'y reviens pas, mais je suis bien d'accord avec ce que monsieur le ministre Vandenbroucke disait il y a quelques minutes:

We zullen 2020 inderdaad nooit vergeten. We mogen 2016 echter ook niet vergeten, en in het bijzonder de slachtoffers van de aanslagen en hun naasten, van wie sommige zich ook vandaag nog in een bijzonder moeilijke situatie bevinden.

U hebt terecht gezegd dat het vertrouwen moet worden hersteld. De burgers hebben immers hun buik vol van de politiek, vooral van de verbroken beloften, de dubbelzinnige discours, de inefficiëntie. In het antwoord hierop moeten een eerlijk discours en doeltreffende actie vooropstaan. We hebben een kapitein nodig die koers houdt, zijn bemanning mobiliseert en toont dat hij de storm de baas kan en hem niet ondergaat.

Deze regering was een zware bevalling. De heer Magnette heeft toegegeven dat men de afgelopen maanden niet altijd het goede voorbeeld heeft getoond en uzelf hebt gesproken over eerlijkheid. Het was volgens mij de gelegenheid bij uitstek om een goede nieuwe start te maken. Maar in de afgelopen 48 uur was ik tot mijn teleurstelling getuige van een schouwspel rond het pensioen en de onenigheid daarover. Ik ben het eens met de heer Vandenbroucke: de cijfers die men aanhaalt stemmen overeen met situaties die soms mijlenver uit elkaar liggen, en vaak worden ze niet goed geïnterpreteerd.

Twee partijvoorzitters en uw minister van Werk hebben in de televisiestudio's verklaard dat de gepensioneerden die nu 1.290 euro ontvangen tegen 2024 1.500 euro netto zouden krijgen. Dat is bedrieglijke marketing! In werkelijkheid wilt u naar dat bedrag 'streven', maar dan heerst er nog onduidelijkheid over netto of bruto, belast of onbelast! Dat is niet precies wat er in het regeerakkoord staat en niet duidelijk voor de burgers.

dans le fond, tous ces chiffres que l'on lâche correspondent à des situations parfois terriblement différentes, et bien souvent l'interprétation qu'on en fait n'est pas correcte.

En même temps, deux présidents de partis et votre ministre de l'Emploi vont expliquer sur des plateaux de télévision que d'ici 2024, les pensionnés qui étaient à 1 290 euros environ, auront 1 500 euros net, ce qui fera une différence très exactement de 284 euros. On est d'accord, monsieur le ministre Vandenbroucke, ça, par rapport à votre accord de gouvernement, ce n'est pas juste. Peut-être que vous allez "tendre vers", mais quand on a des présidents de partis, des ministres de ce gouvernement qui annoncent cela aux gens, mettez-vous à leur place une seconde, les citoyens pensionnés le croient; c'est légitime, c'est de bonne foi. Mais la réalité dans l'accord de gouvernement, dans ce qui se fera peut-être, est tout autre. Certains ont dit: oui, il y a aura des taxes en plus; d'autres ont dit: non, il n'y aura pas de taxes en plus. Certains ont dit: ce gouvernement marque une rupture complète avec la politique du gouvernement précédent; d'autres disent: ah non, ça c'est l'héritage du gouvernement... Monsieur le premier ministre, c'est quand même beaucoup de cacophonie! Est-ce cela, la sincérité? Est-ce cela, la clarté? Est-ce que c'est comme cela que vous comptez reconstruire la confiance que vous appelez de tous vos vœux?

On se croirait presque en pleine campagne électorale avec les trophées, les trophées bleus, les trophées verts, les trophées rouges et j'en passe. Les partis, les ministres parlent, mais eux, ils n'ont pas brandi des trophées en annonçant des chiffres qui ne sont absolument pas le reflet de la réalité. Et quand on parle ainsi à ses électeurs, en enrobant la réalité, en faisant du marketing politique pur et dur, je trouve que ça ne va pas, parce que ce n'est pas honnête, mais surtout, monsieur le premier ministre, parce que vous, mais aussi chacun de vos ministres, êtes là non pas que pour travailler seulement pour vos électeurs, mais aussi pour travailler pour tous les citoyens belges.

Je voulais le dire parce que, personnellement, comme citoyenne, j'ai reçu pas mal d'appels et de messages pour me demander si cette somme supplémentaire de 284 euros pour les pensionnés en 2024 correspondait à la réalité. Eh bien, je n'étais pas capable de leur répondre. Je ne leur ai dit ni oui, ni non, j'ai essayé d'être honnête, et les débats du jour ont montré qu'effectivement, c'était tronqué. Alors, j'espère que vos réponses seront honnêtes, parce que la confiance, elle se gagne en gouttes, mais elle se perd en litres...

Tout à l'heure, en réponse à un député, vous avez insisté, plaidé pour sortir des caricatures. Je suis totalement d'accord avec vous. Manifestement, le gouvernement n'est peut-être pas encore tout à fait aligné là-dessus. Sur ces 284 euros, monsieur le premier ministre, ne venez pas m'expliquer que c'est correct, le brut, le net, les taxes, pas les taxes.

J'ai une proposition à vous faire pour sortir de ces caricatures. Je propose que vous soumettiez votre accord de gouvernement au Bureau du Plan, dans le sens de ce que nous avions tous décidé sur l'évaluation des programmes des partis politiques, précisément pour éviter que chacun ne l'interprète dans tous les sens, qu'on présente cela de telle ou telle manière en fonction de ce que chacun a envie de

Meerdere personen hebben me gevraagd of dat bijkomende bedrag van 284 euro met de werkelijkheid strookt. Wel, ik kon hun geen antwoord geven op die vraag! Uit de debatten blijkt dat die vlieger niet opgaat. Ik hoop dus dat u eerlijk zult antwoorden, want vertrouwen komt te voet en gaat te paard.

Ik stel voor dat u uw regeerakkoord aan het Planbureau voorlegt. We hebben een voorstel van resolutie in die zin ingediend, maar ik vind dat de regering dat uit eigen beweging zou kunnen doen.

Uw regeerakkoord bevat goede intenties, waarvan wij er een aantal delen en waarvan we hopen dat ze verwezenlijkt worden, want de burgers verwachten dat er initiatieven genomen worden.

Het bevat ook veel vage passages. Ik zal daar tijdens de hoorzittingen op terugkomen.

Een van de positieve maatregelen is dat er gestreefd wordt naar een tewerkstellingsgraad van 80 %. De vraag blijft wel hoe dat doel bereikt kan worden met een relanceplan waar budget noch prioriteiten voor vastgelegd werden. Hopelijk zal dat plan afgestemd zijn op het Europese investeringsplan en de Europese Green Deal.

Ik zal niet lang stilstaan bij de herfinanciering van Justitie en van de politie – we zullen de beleidsdaden opvolgen –, het verbod op de opsluiting van minderjarige vreemdelingen, de vooruitgang voor de meest kwetsbaren en het wegwerken van de onrechtvaardigheden voor personen met een handicap. Wat dat betreft, hoop ik dat we uiteindelijk de handicap van de prijs van de liefde en de prijs van de arbeid kunnen wegwerken.

Andere positieve punten zijn de onderlinge afstemming van de

faire passer. Nous avons déposé une proposition de résolution dans ce sens, mais je trouve que le gouvernement pourrait très bien le faire de sa propre initiative, vous en sortiriez grandi. C'est un devoir à la fois de transparence et de vérité.

J'en viens maintenant au contenu de votre accord de majorité. On y retrouve les quatre saisons de Vivaldi: un peu de printemps, un peu d'été (en tout cas, on le souhaite), mais aussi les ombres de l'automne et, peut-être, le froid de l'hiver.

Commençons par un peu de printemps et, je l'espère, un peu d'été.

C'est la saison des espoirs, des promesses. Votre accord contient beaucoup de bonnes intentions, dont nous pouvons partager une partie, que nous espérons se voir concrétisées, car les citoyens attendent des actes. Mais votre accord contient aussi beaucoup de flou. J'ai des centaines de questions sur ce texte, mais, je vous rassure, je ne vais pas les poser ce soir. Nous aurons l'occasion de les aborder jusque dans les détails - et je mettrai le doigt là où ça fait mal - au moment des auditions.

Je vais tout de même soulever quelques sujets. Certaines mesures ont été annoncées et répétées depuis des dizaines d'années parfois. Je voudrais en évoquer quelques-unes.

Mesure positive, très certainement: se donner l'objectif d'un taux d'emploi de 80 %. Il reste à savoir comment nous allons y arriver, mais il s'agit d'un cap positif et indispensable, avec un plan de relance, qui n'est, à ce stade, ni 'priorisé' ni budgétisé, l'importance de favoriser l'entrepreneuriat, avec les PME, avec les indépendants, ainsi qu'avec le plan national d'investissements. J'ose espérer une cohérence avec le plan européen d'investissements et le pacte vert européen.

Je passe rapidement en revue plusieurs autres sujets: refinancement de la justice et de la police (nous serons attentifs aux actes), l'arrêt de l'enfermement des mineurs étrangers, les avancées pour les personnes les plus fragiles (là aussi, nous verrons si les actes suivront, puisqu'il n'y a pas de chiffres pour les allocations les plus basses), la suppression des injustices pour les personnes handicapées (j'espère que nous pourrons aller jusqu'à la suppression du handicap, du prix de l'amour et du prix du travail - oui, monsieur le premier ministre, je sais que c'est dans l'accord et je souligne que c'est un point positif, mais cela fait au moins dix ans qu'on en parle et j'attends que cela se concrétise).

Toujours parmi les points positifs: les convergences entre les statuts professionnels de salarié, d'indépendant et de fonctionnaire (je n'ai rien vu sur le jour de carence, mais j'espère que nous pourrons y arriver au niveau du Parlement), les nouvelles formes de participation citoyenne, l'engagement pro-européen, qui a peut-être trop manqué ces dernières années, et la défense de la coopération multilatérale.

Parmi les points positifs que je souhaite creuser un peu plus figure la santé. D'abord, c'est l'actualité qui doit nous interpeller, à savoir la gestion de l'épidémie. Nous avons besoin de ce qui n'a jamais été fait, à savoir d'un plan pandémie digne de ce nom. Nous avons aujourd'hui le COVID-19, mais, demain ou après-demain, nous

beroepsstatuten van werknemer, zelfstandige en ambtenaar, de nieuwe vormen van burgerparticipatie, het pro-Europese engagement, dat de voorbije jaren misschien niet goed uit de verf gekomen is, en het pleidooi voor multilaterale samenwerking.

Wat de gezondheid betreft, hebben we eerst en vooral nood aan een pandemieplan. U wilt een coronacommissaris aanstellen, maar wat zal die doen? De federale minister van Volksgezondheid moet de leiding nemen over de aanpak van de epidemie en moet de bevoegde ministers van de deelgebieden in dezelfde richting sturen.

Wat vandaag nog echt te wensen overlaat, zijn het operationele aspect en de efficiëntie. De testcentra kampen nog steeds met een capaciteitsgebrek, de situatie van de huisartsen zal er de komende weken niet op verbeteren, er is nog steeds een tekort aan materiaal, het duurt te lang om de resultaten van de tests te krijgen en dus om het contactonderzoek op te starten. Zo kunnen we de transmissieketens niet doorbreken en krijgen we de epidemie niet onder controle.

De APB roept vandaag op om de griepvaccinatie van vijftigplussers op een lager pitje te zetten of zelfs stop te zetten, ook al behoren zij volgens de overheid tot de doelgroep. Die oproep heeft te maken met een tekort aan vaccins. Een onmiddellijke oplossing is geboden.

pourrions devoir affronter d'autres virus.

Je vois que vous prévoyez la désignation d'un commissaire 'corona'. Oui, mais pour faire quoi? Si c'est pour créer un dixième ministre qui va essayer de mettre d'accord les neuf autres ministres, cela ne me paraît pas une bonne idée. Il appartient au ministre fédéral de la santé d'assumer le *leadership* de la gestion de l'épidémie et de faire évoluer l'ensemble des ministres de la santé des entités fédérées dans le même sens.

Par contre, et je me permets d'interpeller directement monsieur le ministre de la santé, ce qui manque encore cruellement aujourd'hui, c'est de l'opérationnel et de l'efficacité. Parce que les centres de test restent encore saturés aujourd'hui, parce que la situation des médecins généralistes, en première ligne, ne va pas s'améliorer dans les semaines qui viennent, avec l'automne et l'hiver, parce que les pénuries, les délais d'obtention des résultats des tests sont trop longs avant le lancement du traçage, non, tout cela ne permet pas une gestion la plus efficace possible pour casser les chaînes de transmission de l'épidémie et la maîtriser.

Le vaccin contre la grippe: monsieur le ministre de la santé, l'APB lance aujourd'hui un appel à ralentir la vaccination des personnes de plus de cinquante ans contre la grippe, voire à ne plus les vacciner du tout, alors même que les autorités ont clairement affirmé que ces personnes étaient précisément le public cible à vacciner. Il y a là derrière une pénurie ou un début de pénurie du vaccin contre la grippe. C'est un problème urgentissime, auquel vous allez devoir trouver une solution immédiate même si vous venez d'arriver, puisque nous sommes en pleine phase de vaccination.

Je ferme le chapitre du coronavirus et je voudrais saluer les objectifs que vous avez mis en place en matière de santé.

Premier objectif: celui de hisser la Belgique dans le top 10 du classement des pays européens concernant l'espérance de vie en bonne santé. Notre pays est onzième. Cet objectif n'est donc pas extrêmement ambitieux. Rappelons que nous sommes déjà dans le top 10 de ce classement pour les âges de 50 et de 65 ans (nous sommes même bien placés, aux sixième et septième places). Ce qui est à mon sens beaucoup plus important, c'est d'avoir un indicateur et un objectif pour l'espérance de vie en bonne santé par rapport aux inégalités de santé. Là, nous avons un différentiel en fonction du sexe, mais aussi selon que le niveau de formation et d'éducation est faible ou élevé. Il s'agit d'un enjeu majeur si nous voulons, demain, améliorer l'état de santé global de l'ensemble de la population belge. Je pense que c'est sur ce type d'indicateurs et sur les inégalités de santé que vous devez concentrer les objectifs à atteindre.

Les questions d'accessibilité et de qualité des soins sont importantes. Dans une interpellation précédente d'un de vos collègues, j'ai déjà soulevé des questions sur la norme de croissance et sur votre budget. 2,5 de norme de croissance, plus 1,2 milliard, cela représente 4 milliards d'ici 2024. Quand on voit que les politiques nouvelles de l'ensemble du gouvernement s'élèvent à 3,5 milliards en politiques structurelles, et je souligne cet adjectif, on est en droit de se poser des questions sur la manière dont vous allez y arriver. Allez-vous commencer par dégager des économies dans les soins de santé?

De prioritaire doelstelling is om België in de Europese top 10 van de levensverwachting in goede gezondheid te loodsen. Ons land staat op de elfde plaats. We staan al in de top 10 voor de leeftijdscategorieën van 50 en 65 jaar. We moeten voor de levensverwachting in goede gezondheid een indicator en een doelstelling hebben die rekening houden met de ongelijkheid inzake gezondheid. Er bestaan immers verschillen in functie van het geslacht en het opleidings- en onderwijsniveau.

De problematiek van de toegankelijkheid en de kwaliteit van de zorg is belangrijk. De groeinorm van 2,5 %, plus 1,2 miljard euro, komt neer op 4 miljard euro in 2024. Als we merken dat het nieuwe beleid 3,5 miljard euro aan structurele maatregelen bevat, vragen we ons af hoe u daaraan komt. Zult u op

J'ai aussi des questions et quand même un peu d'incompréhension sur le mode de concertation que vous avez prévu en matière de santé puisque, si je lis bien votre accord de gouvernement, cela semble être un recul puisque le gouvernement laissera les partenaires médico-sociaux discuter et normalement, je le rappelle, décider, mais il est écrit noir sur blanc dans votre accord de gouvernement que, dans le fond, vous les laisserez se concerter et puis le gouvernement, dans un deuxième temps, décidera – vous connaissez bien cette matière comme moi. Je pense quand même que sur ce sujet, nous avons une petite difficulté mais nous aurons l'occasion d'en reparler par la suite.

Le point de la santé mentale est certainement un point positif. Je voudrais peut-être encore rapidement évoquer quelques points. Vous dites tous que grâce à un budget, on va pouvoir engager des infirmiers. Il manque 5 000 infirmiers en Belgique. 5 000. Le budget est là, ce n'est pas pour ça qu'on va pouvoir les engager. Permettez-moi donc d'insister sur l'importance d'un plan d'attractivité pour les infirmiers tout au long de la carrière et tout au long de leur carrière, que ce soit en matière de formation, de reconnaissance de la spécialisation, que ce soit au niveau de la question de la pénibilité de leur métier, que ce soit par rapport aux allègements de fin de carrière, pour justement les garder au chevet des patients, quitte à ce qu'il y ait du tutorat par rapport aux jeunes infirmiers engagés, et c'est vital, puisque le taux de mortalité et de morbidité de nos patients est directement en lien avec le nombre d'infirmiers qui les prennent en charge.

La garde de médecine généraliste: je suis obligée de l'évoquer, monsieur le ministre de la Santé, parce que c'est un point urgent puisqu'un arrêté royal a été publié au Moniteur il y a quelques jours sur l'organisation des gardes des médecins généralistes. Cet arrêté royal pose manifestement question. Il va à l'encontre des accords qui avaient été conclus, en tout cas oralement. Permettez-moi alors de vous inciter à rouvrir le dialogue sur cet arrêté royal, à peine publié, mais qui pose question.

La question du financement des hôpitaux de manière structurelle est évidemment cruciale. Vous connaissez leur réalité financière, il y a là aussi un point d'urgence par rapport aux réseaux puisque vous réaffirmez les réseaux, puisque l'autorité belge de la concurrence se saisit de cette question. C'est particulier, puisque j'ai été étonnée de constater tout récemment que les décisions prises par le niveau fédéral n'avaient pas pris en compte tout le volet de l'autorité belge de la concurrence. C'est un point qui est à régler parce que si on veut avancer sur les réseaux, dans la situation actuelle, ce sera particulièrement difficile.

Enfin sur les numéros INAMI. Je suis déçue de voir qu'il n'y a pas d'accord dans votre programme gouvernemental. Pourtant, vous auriez pu, je trouve, il y a une petite ligne dans l'accord. (…) Oui, peu importe. Mais ce qui est intéressant dans ces lignes, même s'il y en a trois ou quatre, monsieur le premier ministre, ce qui m'intéresse, c'est ce que ces lignes disent. Dans ces lignes, ce que je constate, en tout cas, c'est le principe qu'un médecin diplômé ne peut pas, à la fin de ses études, être arrêté. Ce principe-là n'est aujourd'hui toujours pas acquis et - pire - dans l'accord de gouvernement il y a cette petite ligne sur la responsabilisation et j'entendais dans la presse

de gezondheidszorg besparen?

Ik denk dat het overlegmodel een stap terug is aangezien het regeerakkoord bepaalt dat u de medisch-sociale partners laat overleggen, waarna de regering beslist. Dat is een probleem.

De geestelijke gezondheidszorg is een positief punt.

Er is een tekort aan 5.000 verpleegkundigen in België. Het budget is er maar de aanwervingen zullen uitblijven als er geen plan komt om het beroep gedurende de hele loopbaan aantrekkelijk te houden. Dat is van vitaal belang aangezien het sterftecijfer van onze patiënten rechtstreeks verband houdt met het aantal verpleegkundigen dat voor hen zorgt.

Het recent gepubliceerde koninklijk besluit betreffende de wachtdienst van de huisartsen druist in tegen de – althans mondeling – gemaakte afspraken. Ik wens dat u het overleg over dat punt zou heropstarten.

De kwestie van de structurele financiering van de ziekenhuizen is zeer belangrijk. Ook voor de netwerken dringt de tijd. Ik was verbaasd dat er in de federale beslissingen geen rekening werd gehouden met de Belgische mededingingsautoriteit, die zich over die kwestie gebogen heeft. Dit punt moet worden geregeld als men vooruitgang wil boeken op het gebied van de netwerken.

Ik ben teleurgesteld dat er in uw regeringsprogramma geen akkoord over de RIZIV-nummers opgenomen werd. Het is nog steeds geen verworven recht dat een gediplomeerd arts op het eind van zijn studies niet belet mag worden te praktiseren. In uw akkoord is er sprake van een responsabilisering en de

néerlandophone que c'était traduit par une sanction mais le tout est de savoir qui on va sanctionner. Mais il ne peut pas être question pour des jeunes qui se sont investis pendant des années dans leurs études, qu'on les sanctionne une fois qu'ils sont diplômés en les empêchant de pratiquer et ça, ça compte pour toutes les communautés de ce pays, pour tous les jeunes médecins qui sont diplômés. Ça c'est vraiment, je trouve, le comble du comble. J'attends donc que, lors des auditions, vous répondiez évidemment sur ce point de manière très précise.

L'été, le printemps, un peu d'été, on le souhaite mais dans les quatre saisons de Vivaldi, il y aussi de l'automne et de l'hiver. Et dans votre accord de gouvernement il y a une note de Vivaldi qui ressort en permanence de la partition, c'est le 'si'. Si, mais si, sauf si. Beaucoup de si, des si, des évaluations, des réflexions, des études, des analyses: 164 fois. Alors sur 80 pages, c'est quand même beaucoup. Vous allez me dire que ce n'est pas tout à fait inhabituel mais ça nous montre surtout combien certaines parties de l'accord sont lissées, enrobées, conditionnées et que l'ombre par rapport à cela s'installe, avec d'ailleurs une vision et une interprétation de chaque musicien de l'orchestre différentes sur des symboles respectifs. Je parlais tout à l'heure des fameux trophées de chaque couleur.

Trop de flou et trop de brouillard, je trouve, sur un certain nombre de dossiers, et je voudrais arriver maintenant sur celui des pensions, non pas avec ce symbole que vous mettez en évidence depuis tous ces derniers jours parce que dans le fond bien sûr que la pension minimale c'est une question fondamentale, et quand on voit la situation de pauvreté, à tous les âges d'ailleurs, pas que pour les pensionnés, évidemment que cela interpelle. En même temps, cette pension carrière complète, c'est moins de 20 %, 20 % environ des citoyens, et surtout ceux qui aujourd'hui sont déjà à 1 500 euros, à 1 550 euros, à 1 600 euros, eh bien eux aussi sont directement intéressés, et c'est légitime, par une revalorisation de leur pension. Alors ce dossier pension est mal embarqué sous cette législature. Quand on me parle de 1 500 euros, alors même qu'on a besoin d'une réforme globale qui soit efficace, avec une augmentation du taux d'activité des 55-65 ans, avec clairement la correction des injustices qui concernent les femmes mais aussi les carrières mixtes, avec un financement qui soit crédible sur le moyen et le long terme en étant particulièrement attentifs à la solidarité intergénérationnelle. Parce que nos jeunes subissent aujourd'hui les conséquences de la crise économique, et demain et après-demain si c'était eux in fine qui devaient prendre sur leurs épaules toute la charge des pensions, ce ne serait évidemment pas correct dans le sens de cette solidarité intergénérationnelle que je viens d'évoquer. Cette réforme doit aussi contenir des avancées sur les métiers pénibles. Alors, monsieur le premier ministre, un accord était intervenu sous la précédente législature pour les métiers pénibles pour ce qui concerne le secteur public, avec un accord des partenaires sociaux, qu'allez-vous faire sur ce dossier? Est-ce que vous le remettez en discussion? Est-ce que vous appliquez l'accord des partenaires sociaux? Est-ce que vous vous assurez qu'il y ait évidemment une même approche entre le secteur public et le secteur privé? Autant de questions qui sont importantes, y compris pour lancer un partenariat positif avec l'ensemble des partenaires sociaux.

Le dossier suivant que je voudrais évoquer est celui du climat, de

Nederlandstalige pers gebruikt in die context de term 'sanctie', maar wie zal er sancties opleggen? Het gaat niet op jongeren die tijdens hun studies jarenlang hun uiterste best hebben gedaan, te beletten hun beroep uit te oefenen, ongeacht tot welke Gemeenschap in dit land ze behoren.

In het regeerakkoord van uw Vivaldicoalitie wordt hetzelfde wijsje tot vervelens toe herhaald: de voorwaardelijke wijs. Dat toont vooral aan hoezeer bepaalde partijen op de vlakte blijven en twijfel laten bestaan over hun interpretatie. Neem nu het minimumpensioen. Dat is een fundamentele kwestie, met name gelet op het armoederisico, dat overigens op elke leeftijd bestaat. Minder dan 20 % gaat echter na een volledige loopbaan met pensioen en de mensen die toch een volledige loopbaan halen, hebben al minstens 1.500 euro pensioen. Er moet een doeltreffende algehele hervorming op touw worden gezet, waarbij de werkzaamheidsgraad van de 55-65-jarigen verhoogd wordt, de onrechtvaardigheden ten opzichte van de vrouwen en de personen met een gemengde loopbaan weggewerkt worden en er in een geloofwaardige financiering op middellange en lange termijn voorzien wordt, met bijzondere aandacht voor de intergenerationele solidariteit. De jongeren gaan vandaag gebukt onder de gevolgen van de economische crisis en zullen morgen de pensioenlasten moeten dragen. In deze hervorming moeten tevens stappen vooruit gezet worden op het vlak van de zware beroepen. Wat zult u doen met het akkoord dat tijdens de vorige legislatuur met de sociale partners bereikt werd op het vlak van de zware beroepen in de overheidssector?

Ik zou het nog willen hebben over het klimaat, energie en de ambities inzake klimaatneutraliteit.

l'énergie et des ambitions de neutralité climatique. Madame la première ministre, je vous ai saluée tout à l'heure par rapport à votre investissement, en disant que vous n'étiez pas très loin. Vous n'étiez plus première mais pas si loin que ça. J'en profite puisque vous revenez maintenant, je vous le dis quand même en direct.

Monsieur le premier ministre, c'est une petite boutade, mais la neutralité climatique n'est pas la même à la page 56 qu'à la page 59. C'est un détail mais ça vous montre quand même que j'ai lu chaque ligne de vos 84 pages puisque vous annoncez une ambition de neutralité climatique en 2050 à la page 56 et en 2040, à la page 59. Soit, on s'est compris, on sait ce qu'il y a derrière. C'était une petite boutade, j'en conviens. L'autre objectif majeur, évidemment, c'est la réduction des gaz à effet de serre à 55 % en 2030 mais ce n'est jamais dans le fond que ce qui a déjà été décidé et ce sont nos engagements au niveau européen. Mais là où j'ai une question sur ce dossier c'est, est-ce que oui ou non l'équation que vous mettez sur la table est conciliable? Gaz à effet de serre moins 30 % en 2030, centrales au gaz pas d'augmentation des prix ni pour les ménages ni pour les entreprises et sécurité de l'approvisionnement. Ça c'est l'équation que vous mettez sur la table. Je ne sais pas si c'est conciliable. Je ne sais pas si cette équation est possible mais elle doit être résolue rapidement parce que vous avez besoin d'un cap qui soit clair pour les investisseurs. Le flou qui peut persister ne va pas arranger les bidons parce que ce sera clairement un frein à l'investissement. Vous avez donc tout intérêt, me semble-t-il, je sais que vous l'avez prévu pour dans un an, à clarifier les choses de façon beaucoup plus rapide.

Le sujet que je voudrais ensuite aborder concerne la fiscalité. Je disais tout à l'heure que certains s'étaient exprimés en affirmant qu'il y aurait des taxes ou qu'il n'y aurait pas de taxes, je n'y reviens pas. Il y a quand même l'élargissement de la base fiscale, il y a la fameuse 'contribution corona', dont on ne sait pas si c'est du *one shot* ou du structurel, si ce sera avec les balises qui devront être mises, mais il faut reconnaître que sur ce chapitre, les négociateurs ont un vrai talent d'écriture pour parfois prétendre tout et son contraire. Le plus frappant, par rapport à cela, est le fait d'affirmer qu'il n'y aura pas de nouvelle taxe, sauf lors de la confection du budget... Vous comprendrez qu'en la matière, les citoyens, comme nous, sont évidemment assez dubitatifs sur la manière avec laquelle il faut interpréter tout cela.

Est-ce qu'il faut une fiscalité plus équitable? La réponse est évidemment oui. Mais aujourd'hui, dans votre accord, il y a beaucoup d'éléments nébuleux. Il y a aussi des contradictions, et là-dessus, nous attendrons des clarifications.

Pour ce qui concerne enfin les familles et la conciliation famille-travail, vous disiez hier, monsieur le premier ministre, que nous étions dans le siècle de la femme, tout en parlant du congé paternité. Je sais pourquoi, je connais votre argumentation là-dessus, et je peux la rejoindre, en tout cas en partie, puisqu'il est vrai qu'à force de tout mettre sur les épaules de la femme, cela peut être un frein, au niveau des carrières professionnelles. Je vais juste me permettre de vous dire que peut-être, quand même, avant le congé paternité – dont on ne sait pas s'il sera obligatoire ou pas, mais nous y reviendrons sûrement dans l'avenir –, il faut se rappeler que certaines mamans ne

Op pagina 56 kondigt u aan dat het uw ambitie is om de doelstelling van de klimaatneutraliteit te bereiken tegen 2050; op pagina 59 is dat tegen 2040.

De andere belangrijke doelstelling is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen met 55 % tegen 2030. Daartoe hebben we ons op het Europese niveau verbonden, maar zijn uw doelstellingen, met name 30 % minder broeikasgassen in 2030, geen prijsstijgingen en de continuïteit van de energievoorziening, wel met elkaar verzoenbaar? De vaagheid daaromtrent zal duidelijk een rem vormen op investeringen. U hebt er dus alle baat bij om de zaken zeer spoedig te verduidelijken.

Voor het hoofdstuk over de fiscaliteit hebben de onderhandelaars heel wat schrijftalent aan de dag gelegd om zichzelf in sommige passages volledig tegen te spreken. Net als wij hebben de burgers uiteraard hun twijfels over de manier waarop dat allemaal geïnterpreteerd moet worden. Er is nog heel wat in nevelen gehuld.

Wat de gezinnen en de balans tussen het werk en het privéleven betreft, mag men, vooraleer men zich over het vaderschapsverlof buigt, niet vergeten dat sommige moeders met betrekking tot de verloven nog altijd als halve moeders beschouwd worden, met name de zelfstandigen en ook adoptieouders.

U gewaagt van een vereenvoudiging van de thematische verloven. Is dat in de zin van een beperking ervan? Dat zal de toekomst uitwijzen.

De vrouwenverenigingen laten hun stem horen en vragen zich af of men een geïntegreerd plan over de vrouwenrechten heeft, hoe het staat met de pensioenen van de vrouwen en met de zwaarte van de door vrouwen uitgeoefende

sont encore considérées que comme des demi-mamans. Je trouve que pour celles-là, il y a tout de même une priorité. C'est le cas pour les indépendantes, c'est le cas aussi pour les familles qui adoptent. On a pris un principe pour tenter d'avancer, mais le nombre de jours auxquels ces familles ont vraiment droit aujourd'hui, ce n'est rien. Quand vous adoptez, c'est comme pour un accouchement: vous avez besoin de temps avec votre enfant – c'est le cas, d'ailleurs, pour les deux parents. À ce propos, monsieur le premier ministre, peut-être qu'avant votre congé de paternité, vous penserez à celles qui sont encore aujourd'hui des demi-mamans.

Vous évoquez le fait de simplifier les congés thématiques – mais le diable se cache toujours dans les détails, et nous verrons ce que signifie 'simplifier' les congés thématiques: est-ce que ce sera dans le sens d'une réduction ou pas, nous le verrons. J'en profite pour évoquer les droits des femmes d'une façon plus générale, puisque les associations féminines interpellent déjà, et à raison, en se demandant où sont vraiment les droits des femmes. A-t-on déjà un plan intégré sur les droits des femmes? Qu'en est-il des pensions des femmes, de la pénibilité des métiers exercés par les femmes et, surtout, quels sont les moyens qui seront dégagés pour la lutte contre les violences faites aux femmes?

Votre partition comporte aussi des silences, ou des quasi-silences, à propos de dossiers qui, à nos yeux, sont pourtant importants. Celui des aidants proches, par exemple. C'était une priorité de longue date pour au moins cinq partis sur les sept que compte votre gouvernement. Vous allez me dire qu'il y a une ligne, ce qui est vrai. Il y a une ligne, mais sur la fiscalité. Cela veut dire que pour les aidants proches, qui mettent leur vie entre parenthèses parfois pendant de nombreux mois, voire de nombreuses années, pour s'occuper d'un proche en perte d'autonomie ou d'une personne porteuse de handicap, la déception est grande. Mais les choses pourront peut-être évoluer.

Autre silence ou quasi-silence, sur le statut des artistes, où il n'y a rien de concret, pas de budget, pas d'accord. Sur le service citoyen pour nos jeunes: là aussi, j'avais cru comprendre qu'il y avait tout de même, du côté d'une bonne partie des partis de votre majorité, quelque chose qui aurait pu bouger, mais ce n'est pas le cas.

Enfin, le dossier du survol de Bruxelles est vraiment très, très résumé. Je me souviens de la comparaison avec le gouvernement précédent, où l'on avait un peu plus de volume, y compris pour ce qui est de la concertation avec la région bruxelloise, on devrait dire aussi avec les autres régions. Donc, au sujet du survol de Bruxelles, de multiples questions se posent: avez-vous eu un accord ou pas? Est-il dans une notule ou pas? S'il n'y a pas de cahier Atoma, il y a peut-être des notules. En tout cas, la transparence envers les citoyens, en l'occurrence envers les citoyens concernés, serait de bon augure. Sur tous ces dossiers, nous verrons comment ils pourraient ou non, évoluer positivement.

Avant de conclure, je voudrais aussi peut-être évoquer une fausse note de la coalition Vivaldi. Nous en avons déjà parlé tout à l'heure, avec Maxime Prévot notamment, je vais donc être très courte. Cette fausse note, ou ce qui apparaît comme telle, concerne le volet institutionnel. Nous partageons votre constat sur un système

beroepen, en welke middelen er voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen uitgetrokken worden.

Uw partituur bevat ook enkele lege maten als het over belangrijke dossiers gaat, zoals mantelzorg, nochtans een prioriteit voor vijf partijen van uw regering. Er is wel degelijk één regel aan gewijd, maar dan over de fiscaliteit. Misschien komt daar nog verandering in …

Ook over het kunstenaarsstatuut blijft het stil. Er staat niets concreets in het regeerakkoord: geen budget, geen akkoord. Hetzelfde geldt voor de burgerdienst voor jongeren.

Tot slot worden de vluchten boven Brussel slechts kort aangehaald. Hebt u daarover een akkoord bereikt? Het zou een goede zaak zijn om hierover transparant te communiceren met de betrokken burgers.

Nu wil ik het even hebben over een valse noot van de Vivaldicoalitie, met betrekking tot het institutionele luik. Net als u vinden we dat een betere be-

institutionnel qui nécessite absolument une meilleure répartition des compétences et qui doit avant tout être revu avec le sens de beaucoup plus d'efficacité. Vous avez dit: "On va mener un débat, mais un débat sans tabou, sans aucun tabou". À cette fin, il y a toute une série de paragraphes, dont l'un m'interpelle particulièrement: vous dites que le gouvernement souhaite, pendant cette législature, intégrer les textes juridiques concernant une répartition plus homogène des compétences dans le domaine des soins de santé. L'objectif, dites-vous, est de fournir des soins au plus près des patients (entre parenthèses, dans les entités fédérées), sans affecter le financement solidaire. Quand on me parle d'un débat sans tabou, quand on évoque des débats avec des citoyens, avec des universitaires, je me dis, naïvement, que les choses ne sont pas jouées d'avance. Mais quand je lis "fournir des soins au plus près des patients (dans les entités fédérées)", votre accord semble, en fait, préjuger dès maintenant de ce débat sans tabou sur la répartition des compétences, en prévoyant déjà qu'en matière de santé, l'exigence d'homogénéité doit aboutir à une défédéralisation des soins de santé. Nous ne sommes pas convaincus, bien au contraire, qu'il s'agisse d'un gage d'efficacité, la crise du COVID-19 l'a démontré une fois de plus – je suis ravie que cela vous fasse sourire, voire rire, à titre personnel. Mais je vais vous dire aussi que je ne crois pas que ça fasse rire les acteurs de la santé. Pour les citoyens que vous allez associer à vos débats soit disant sans tabou, ce n'est peut-être pas très respectueux. Pour les universitaires non plus, nous l'avons dit tout à l'heure avec les grands débats citoyens participatifs, et tant mieux, si vous décidez à l'avance que ça ira dans un seul sens, dès, dites-vous, cette législature, alors nous avons un problème. Sur ce point, nous sommes inquiets.

Monsieur le premier ministre, vous avez dans vos mains une immense responsabilité. Vous devez répondre aux grands défis – sanitaires, économiques, sociaux, climatiques – et garantir la sécurité de chaque Belge. Vous devez aussi rassurer les citoyens, qui sont inquiets, et surtout apporter des solutions à leurs problèmes quotidiens. Vous devez, enfin, restaurer la confiance.

Aujourd'hui, nous vous laissons le bénéfice du doute. Raison pour laquelle demain, nous nous abstiendrons lors du vote de confiance.

voegdheidsverdeling nodig is om efficiënter te werk te gaan. U zegt dat de regering wetteksten wil integreren betreffende een meer homogene bevoegdheidsverdeling op het vlak van gezondheidszorg. De bedoeling is zorg zo dicht mogelijk bij de patiënt zonder dat aan de solidaire financiering geraakt wordt. U lijkt er in uw akkoord al vanuit te gaan dat de vereiste van homogeniteit op het vlak van gezondheidszorg moet leiden tot een defederalisering van de gezondheidszorg. Wij zijn er echter niet van overtuigd, integendeel, dat dat efficiënter is. U spreekt over een debat zonder taboes, maar blijkbaar loopt u al vooruit op de resultaten van dat debat.

U moet de grote uitdagingen het hoofd bieden – op het vlak van de gezondheid, economie, sociale zaken en klimaat – en de veiligheid van elke Belg garanderen. Daarnaast moet u de burgers, die zich zorgen maken, geruststellen, en vooral een oplossing aanreiken voor hun dagelijkse problemen. Tot slot is het uw taak om het vertrouwen te herstellen. Wij zullen u het voordeel van de twijfel geven en ons morgen onthouden tijdens de vertrouwensstemming.

01.132 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Monsieur le président, j'avais une question pour madame Fonck.

C'est sur le point précédent, en fait: vous dites que vous avez des doutes sur l'idée de régionaliser les soins de santé. Vous avez aussi vécu la crise du coronavirus et ma question était: le cdH, comment se positionne-t-il lui-même? Est -ce que vous, en tant que cdH, vous êtes plutôt pour une refédéralisation ou est-ce que vous allez aussi dans le sens d'une régionalisation et donc plutôt d'une scission de la santé?

01.132 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Mevrouw Fonck, is het cdH voorstander van een herfederalisering of sluit uw partij zich eerder aan bij het akkoord, dat in de richting lijkt te gaan van een regionalisering van de gezondheidszorg?

01.133 **Catherine Fonck** (cdH): Monsieur le président, je vais répondre à la question, si cela ne vous dérange pas.

À l'époque où le premier et le seul plan 'pandémie' a été rédigé, j'étais à la Communauté française. Vous voyez que ça remonte... pas jusqu'il y a vingt-cinq ans, je ne suis tout de même pas si vieille ! Ce plan n'a jamais été actualisé depuis. Nous étions huit ou neuf ministres de la santé. Je disais déjà alors que c'était huit ou neuf

01.133 **Catherine Fonck** (cdH): Toen het eerste en enige pandemieplan opgesteld werd, maakte ik deel uit van de Franse Gemeenschap en heb ik al gezegd dat er in vergelijking met de omvang van België acht of negen ministers te veel waren om de volksge-

ministres de trop par rapport à la taille de la Belgique.

Compte tenu de la manière dont les soins sont organisés sur le terrain, si nous voulons instaurer l'accessibilité la plus équitable possible à des soins de qualité pour les patients, un seul ministre de la santé suffit largement à mes yeux. Donc, oui, nous sommes favorables à une refédéralisation des soins de santé.

Je suis d'accord avec ce qui a été dit tout à l'heure. C'est vrai qu'aujourd'hui nous avons beaucoup trop de ministres francophones de la santé. Là aussi, sans que de grandes décisions soient nécessaires, les gouvernements francophones, donc y compris le gouvernement wallon, pourraient prendre des initiatives pour rassembler les compétences de santé et, à tout le moins, diminuer de moitié le nombre de ministres dans l'espace francophone de la santé.

Je pense que je vous ai répondu, chère collègue.

Monsieur le premier ministre, nous vous laissons le bénéfice du doute. Demain, lors du vote de confiance, nous nous abstiendrons.

Mais nous tenons à vous dire ceci: hier, vous avez beaucoup parlé de confiance, mais la confiance, ça ne se décrète pas, ça se construit. Cette confiance, elle ne pourra se construire que grâce à la transmission d'un message qui soit clair, d'un discours-vérité, sans fausses promesses, sans leurrer les Belges. Cette confiance, monsieur le premier ministre, elle ne pourra se construire que grâce à une action efficace, ambitieuse et cohérente.

Nous verrons si le gouvernement prendra ce cap ou non.

zondheid te beheren. Als we ervoor willen zorgen dat de patiënten toegang krijgen tot kwaliteitsvolle zorgverstrekking, is één minister van Volksgezondheid meer dan genoeg. We zijn voor de herfederalisering van de gezondheidszorg. De Franstalige regeringen zouden initiatieven kunnen nemen om de bevoegdheden op het gebied van de gezondheidszorg te bundelen en het aantal ministers te halveren.

Mijnheer de eerste minister, we geven u het voordeel van de twijfel. Bij de vertrouwensstemming zullen we ons onthouden. U hebt veel over vertrouwen gesproken maar vertrouwen wordt opgebouwd door de waarheid te vertellen, zonder valse beloften, en door het nemen van efficiënte, ambitieuze en coherente maatregelen.

We zullen zien of de regering die koers volgt.

01.134 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le président, chers collègues, monsieur le premier ministre, le pays dont vous dirigez l'action aujourd'hui est un pays en souffrance. Il souffre de six mois de bataille contre un adversaire invisible et insidieux aux conséquences destructrices, qui a profondément atteint notre pays, en ce compris dans ses certitudes. Il souffre de ses 10 000 disparus et autant de familles endeuillées, de personnes atteintes d'autres maladies, dont le traitement et la prévention se sont trouvés interrompus. Il souffre d'une crise économique qui fragilise durablement notre économie et qui ne fait là que commencer. Il souffre aussi, il faut le dire, de quinze mois d'une crise politique indigne, dans laquelle toute la classe politique s'est durablement abîmée, préférant souvent les jeux d'ego aux solutions de bon sens, préférant l'intérêt partisan avant l'intérêt général.

Ce virus et la crise qui a suivi ont aussi rendu les citoyens les plus faibles encore plus faibles; il a fragilisé les classes moyennes; il a révélé aussi la gravité de situations qui préexistaient, comme celle du personnel soignant, des métiers les plus précaires, dit pourtant essentiels, ou encore des artistes. Notre pays va mal et il était vraiment grand temps qu'il se dote d'un gouvernement, même un petit peu imparfait.

Nous l'avons déjà vu, je crois, toute la journée aujourd'hui: il y a en face de vous deux oppositions; celle des extrêmes qui vont vous couper la parole toutes les trois minutes, qui ne vous laisseront jamais rien passer et qui souhaitent au fond simplement que vous échouiez;

01.134 **François De Smet** (DéFI): Ons land lijdt wegens de strijd tegen een onzichtbare en verraderlijke vijand met vernietigende gevolgen. Ons land lijdt wegens de 10.000 doden en evenveel rouwende families, wegens de personen met andere aandoeningen waarvan de behandeling en de opsporing werden uitgesteld, wegens een economische crisis die nog maar net is begonnen, maar ook wegens een onwaardige politieke crisis van vijftien maanden waarin men de partijbelangen vaak heeft laten primeren ten koste van het gezond verstand en het algemeen belang. De burgers zijn kwetsbaar en de ernst van sommige situaties werd blootgelegd, zoals die van het zorgpersoneel, mensen met onzekere banen of kunstenaars.

Het was de hoogste tijd dat er een regering werd gevormd, ook al is ze niet volmaakt. Er zal op twee

et puis il y a une opposition, certes plus modeste, mais plus constructive, qui sera critique, mais qui souhaite que vous réussissiez. Il faut pouvoir le dire, il y a de très bons éléments dans votre accord de gouvernement: le refinancement de la santé, de la justice et de la police, le congé parental et même cette fameuse pension à 1 500 euros.

Rassurez-vous, je ne vais pas rouvrir le couvercle pour savoir si c'est du brut ou du net; je pense que nous avons tous maintenant bien compris, du moins je crois avoir compris que vous souhaitez très fort que ce soit 1 500 euros net, mais vous ne savez pas pour quand, peut-être pour 2024, peut-être pour plus tard. C'est vrai qu'on peut vous charrier longtemps sur le "vers 1 500 euros net", ça fait penser, pour les plus cinéphiles, au fameux "vers l'infini et au-delà", parce que c'est à peu près cela: vous auriez pu dire vers 2 000, vers 2 500, vers 3 000, c'est la même direction après tout.

Sur les pensions, il y a deux petits phénomènes qui ont été sous-estimés; ils ont été brièvement énoncés par certains de mes collègues. D'abord, c'est la question des femmes, parce que tout le monde saque sur ces 1 500 euros brut ou net, mais c'est pour une carrière complète. Vous le savez sûrement, monsieur le premier ministre, mais la carrière moyenne des femmes dure 32 ans. Ce gouvernement paritaire, qui a un secrétariat d'État dédié notamment aux droits des femmes, j'en suis sûr, va aussi trouver une solution pour atténuer cette inégalité. L'autre chose constitue une vraie petite déception: c'est la question de la pénibilité. Sauf erreur, dans votre déclaration, il n'y a pas un mot sur le caractère pénible des métiers. C'est un vrai problème et c'est un vrai manquement, que je vous encourage à corriger.

Ce qui est frappant, monsieur le premier ministre, c'est que le coronavirus vous a fourni le ciment nécessaire à constituer cet accord de gouvernement. Je m'explique: c'est lui qui a permis de délier les cordons de la bourse et de ne pas faire des choix que l'on fait d'habitude à enveloppe beaucoup plus fermée. C'est grâce au virus et grâce à la Banque centrale européenne que vous pouvez vous permettre d'additionner des mesures rouges, bleues, vertes et orange, au point parfois de vous permettre de spéculer imprudemment sur certaines ressources. On arrive là aux plus mauvaises nouvelles.

Quant à la fiscalité, je peux vous le dire de manière beaucoup plus sympathique que la plupart de mes prédécesseurs, mais il y a un vrai problème de flou. D'abord en ce qui concerne la grande réforme fiscale que vous nous annoncez, si elle peut recueillir a priori un large consensus, dès qu'on creuse, on est un peu perdu. Vous voulez par exemple réduire la charge fiscale sur le travail, fort bien. Est-ce que ce sera par l'augmentation de la quotité exonérée d'impôts jusqu'au seuil de pauvreté, ou par le remaniement des tranches d'impôts, ou peut-être les deux? Mystère, nous verrons bien. Je ne vais pas rouvrir le couvercle du fameux impôt mystérieux sur le patrimoine, parce que la N-VA a essayé de vous torturer pendant une heure là-dessus et vous n'avez pas parlé, donc nous verrons bien quelle forme il prendra; mais le contribuable a le droit de pouvoir anticiper de quoi il s'agit.

On peut évidemment lire la fin des chèques-repas et des éco-chèques, compensés, j'imagine, par une hausse de salaire, et je

manieren oppositie gevoerd worden: oppositie door de extreme partijen, die niets zullen laten passeren en enkel willen dat u faalt, en een bescheidenere, maar constructievere oppositie, die zich kritisch zal opstellen, maar wel wil dat u slaagt. Het regeerakkoord is positief wat betreft de herfinanciering van de gezondheidszorg, van justitie en van de politie, het ouderschapsverlof en zelfs het veelbesproken pensioen van 1.500 euro. Men kan u langdurig aanvallen op de woorden "richting 1.500 euro", maar het is de richting die telt. Ik zou niettemin willen onderstrepen dat dat principe enkel betrekking heeft op de volledige loopbaan, terwijl de gemiddelde loopbaan van vrouwen 32 jaar bedraagt. Deze paritair samengestelde regering zal hier zeker een mouw aan weten te passen. Ik betreur ten zeerste dat er in uw verklaring met geen woord gerept wordt over de zware beroepen. Dat manco moet worden rechtgezet.

Wegens het coronavirus mag u – met het fiat van de Europese Centrale Bank – diep in de buidel tasten en hebt u kunnen afwijken van de gebruikelijke keuzes met gesloten enveloppen. U kunt aldus zowel rode, blauwe, groene als oranje maatregelen nemen, waardoor er soms onvoorzichtig wordt gespeculeerd op bepaalde inkomsten. Dat brengt me bij het minder goede nieuws.

Uw fiscale maatregelen zijn vaag, ondanks de consensus die uw grote fiscale hervorming a priori kan wegdragen. Wilt u de belastingdruk op arbeid verminderen door de belastingvrije som op te trekken tot de armoededrempel, of door de belastingschijven aan te passen, of door beide? Dat blijft een mysterie. Ik zal niet terugkomen op de fameuze mysterieuze vermogensbelasting waarmee de N-VA u een uur lang heeft gekweld zonder dat u het woord nam, maar de belastingbetaler

rappelle à cet égard, pour autant que de besoin, que la voiture de société dans sa formulation voiture-salaire est aussi une autre forme de rémunération alternative. En toute logique, à suivre la philosophie de votre accord de gouvernement, c'est un avantage qui aurait dû aussi disparaître. Eh bien non, en lieu et place, des véhicules de société devront être neutres en carbone en 2026. En d'autres termes, monsieur le premier ministre, malgré l'empreinte écologique de ce gouvernement, on continuera encore et toujours à promouvoir l'utilisation de la voiture comme mode de transport principal et essentiel, avec un système qui – il faut le rappeler – coûte à la collectivité quelque deux milliards par an. C'est une énorme occasion manquée pour la mobilité et pour les finances publiques.

Deuxièmement, il y a le fait que l'accord de gouvernement prévoie qu'aucune taxe nouvelle ne sera introduite, sauf si, par hasard, on se retrouve à devoir confectionner des budgets. Comme c'est en général dans ces moments-là qu'on invente des taxes, je crois que nous avons en face de nous une perle de jésuitisme fiscal, dont nous scruterons attentivement la rencontre avec le principe de réalité, ce qui, je suppose, ne devrait pas tarder.

Enfin, il y a le fameux marronnier du plan de lutte contre la fraude fiscale. On trouve cela dans tous les accords de gouvernement, il n'est jamais tout à fait respecté dans ses ambitions. Ce n'est pas le fait de savoir avec des petits tableaux si c'est un ou deux milliards que vous souhaitez récolter qui m'intéresse; c'est de savoir avec quels moyens vous allez les chercher et notamment – mais c'est une question à laquelle je ne vous demande pas de répondre maintenant – quels sont les moyens dont vous allez doter l'administration fiscale pour poursuivre les plus grands fraudeurs. On sait tous ce que c'est vraiment le genre de situation où il faut dépenser pour pouvoir ensuite récolter.

Sur l'institutionnel, nous voulons saluer l'idée de préparer une réforme de l'État en lançant une large consultation avec la société civile, le monde académique et les citoyens. Nous trouvons l'idée d'autant plus bonne que c'est la nôtre. Nous la défendions dans notre programme lors des dernières élections, alors dans une certaine solitude. Nous imaginions une réforme de l'État élaborée pour la première fois, non pas sur l'identitaire des uns ou le besoin d'argent des autres, mais sur la raison et les besoins réels des citoyens. Si c'est bien de cela qu'il s'agit, s'il s'agit bien d'un fédéralisme de coopération et de respect, s'il s'agit bien d'homogénéité des compétences et d'efficacité, alors nous serons sincèrement à vos côtés, avec un petit bémol: n'oublions pas d'évaluer les réformes de l'État précédentes et notamment la sixième, qui ne trouve plus guère de défenseurs francs et fermes, et que tout le monde reconnaît comme relativement désastreuse, en ce compris tous les partis de la Vivaldi, qui l'ont pourtant votée.

Autre bémol derrière cette intention – je vais rebondir sur ce qu'a déjà énoncé Madame Fonck tout à l'heure –, on a une petite inquiétude sur le destin annoncé sur les soins de santé. Je vais relire cette phrase que Madame Fonck avait déjà lue: "Le gouvernement souhaite d'ores et déjà pendant cette législature intégrer les textes juridiques concernant une répartition plus homogène des compétences en matière de soins de santé. L'objectif est de fournir au plus près du patient (entités fédérées) sans affecter son financement solidaire." Comme beaucoup de phrases de votre accord de gouvernement, il

moet daar natuurlijk wel duidelijkheid over krijgen.

Men kan natuurlijk tussen de regels door de afschaffing van de maaltijdcheques en de ecocheques lezen, wat gecompenseerd wordt via een loonsverhoging. De bedrijfswagen is echter ook een vorm van alternatieve verloning die logischerwijs had moeten worden afgeschaft. In plaats daarvan zullen de bedrijfswagens koolstofneutraal moeten zijn in 2026. Uw regering blijft die vorm van transport aanmoedigen met een systeem dat de gemeenschap circa twee miljard euro per jaar kost. Dat is een enorme gemiste kans voor de mobiliteit en de schatkist.

In het regeerakkoord staat dat er geen enkele nieuwe belasting zal worden ingevoerd, tenzij we toevallig begrotingen moeten opmaken. Als dat geen puik staaltje van fiscaal jezuïtisme is.

Wat betreft de strijd tegen belastingfraude, ben ik benieuwd naar de middelen die u ter beschikking zult stellen van de administratie om de grootste fraudeurs te vervolgen. In dergelijke situaties moet men geld spenderen om vervolgens geld te kunnen binnenhalen.

Op institutioneel vlak verwelkomen we het idee van de voorbereiding van een staatshervorming door breed overleg met het maatschappelijke middenveld, de academische wereld en de burgers. Dat was immers ons eigen idee. We stelden ons een staatshervorming voor die voor een keer niet gestoeld is op identiteit of tot stand komt uit geldnood, maar die gebaseerd is op de reële behoeften van de burgers. Als het u werkelijk te doen is om een samenwerkingsfederalisme met als uitgangspunten homogene bevoegdheden en efficiëntie, dan kunt u op ons rekenen. Maar laten we niet vergeten de vorige

faut la relire cinq fois pour être sûr d'avoir bien compris tous les tiroirs multiples et tout ce qui se cache dans les chausse-trapes. Clairement, on a là l'annonce d'une défédéralisation à peine voilée des soins de santé, comme le confirment les passages suivants. Il y a là une vraie contradiction: soit on est vraiment sans tabou – je sais bien qu'il ait des mots interdits comme le mot "refédéralisation" parce que le CD&V serait ennuyé –, soit il y a une direction; ici, on a l'impression qu'il y a une direction et c'est quand même singulier de l'avoir sur la question des soins de santé.

Chers collègues, avons-nous vécu sur la même planète depuis six mois, parce que sincèrement, s'il y a bien un secteur où il a été récemment prouvé que le trop grand éparpillement était bien un problème, me semble-t-il, c'est à l'évidence celui de la santé. On va une fois de plus, une fois de trop, dans ce pays, réformer et diviser un secteur sans l'évaluer et sans lui donner la parole, même si j'ai bien vu qu'il était évidemment question de le consulter.

Nous plaidions il y a quelque temps pour des états généraux de la santé. Je relance cet appel et demande à la Vivaldi de l'entendre, ne procédez plus à une quelconque réforme, avec ou sans régionalisation, sans mettre à plat tout le système avec le concours des acteurs concernés: hôpitaux, médecins généralistes, infirmiers et infirmières à domicile, mutuelles. Peut-être aussi, attendons le fruit des diverses commissions spéciales COVID au fédéral et dans les entités fédérées. Peut-être que leurs conclusions pourront nous apprendre quelque chose.

Un petit point qui n'a été, je crois, évoqué par personne et qui nous inquiète, c'est l'article 195. Vous annoncez d'ores et déjà que vous allez vous amener avec une liste d'articles à réviser extrêmement tôt, dont cet article 195, qui organise la procédure de révision de la Constitution. C'est la clé de voûte de notre loi fondamentale et cela fait des années qu'une certaine frange du spectre politique demande qu'il soit révisé afin de pouvoir rendre la révision de notre Constitution beaucoup plus facile et malléable, on voit dans quel but. Pour moi, ce sont des garde-fous essentiels et je demande vraiment que ceux qui tiennent à l'avenir de ce pays, même s'ils ont signé des accords réfléchissent à deux fois le jour où il faudra inscrire cet article à révision.

Un élément de l'accord du gouvernement mérite aussi une attention toute particulière, il a été peu évoqué, c'est le survol aérien de Bruxelles et de sa proche périphérie. Il est ainsi prévu que le gouvernement trouvera, je cite, "une solution pour les nuisances sonores et pour l'insécurité juridique à laquelle l'aéroport de Bruxelles est confronté. Le gouvernement déposera donc, sans qu'aucune date ne soit toutefois fixée, un projet de loi en ce sens." Permettez-moi de rappeler que le survol aérien cause aux habitants des communes concernées, à Bruxelles et dans la périphérie, de nombreuses nuisances. Depuis près de 25 ans, il porte atteinte de manière illégale et disproportionnée aux droits fondamentaux et principalement au droit à un environnement sain. Depuis près de 25 ans, mon groupe, mais aussi de très nombreuses associations, s'investissent totalement dans ce dossier. Nous défendons l'instauration d'une stratégie aéroportuaire nationale globale respectant les normes de bruit fixées par l'arrêté Gosuin, seule arme juridique permettant en Région bruxelloise et dans sa périphérie de faire respecter les droits des

staatshervormingen eerst te evalueren, en meer bepaald de zesde, die vrij rampzalig was.

Het verontrust ons als we lezen dat de regering de wetteksten betreffende een meer homogene bevoegdheidsverdeling op het vlak van gezondheidszorg wenst te integreren. Dat is de kroniek van een aangekondigde defederalisering van de gezondheidszorg. Nochtans is in de afgelopen maanden duidelijk geworden dat op dit gebied de versnippering juist het probleem is. U wilt een sector hervormen en verdelen zonder eerst te evalueren.

Ik pleit opnieuw voor een statengeneraal van de gezondheidszorg alvorens gelijk welke hervorming door te voeren. En laten we ook de conclusies afwachten van de verschillende bijzondere coronacommissies op federaal niveau en in de deelgebieden.

De aankondiging dat artikel 195 van de Grondwet snel herzien zal worden, baart ons zorgen. Een klein deel van het politieke spectrum wil de herziening gemakkelijker maken. Wat zij beogen, is duidelijk. Ik hoop dat diegenen die zich de toekomst van het land gelegen laten liggen op de dag waarop men dat artikel voor herziening vatbaar zal moeten verklaren twee keer zullen nadenken.

Al bijna 25 jaar vormen de vluchten over Brussel en de randgemeenten een schending van de grondrechten en dan vooral van het recht op een gezonde omgeving. Wij pleiten voor de invoering van een globale strategie, waarbij de in het besluit-Gosuin vastgelegde geluidsnormen in acht genomen worden. Dat is het enige rechtsmiddel waarmee de rechten van de bewoners afgedwongen kunnen worden. Al bijna 25 jaar zijn de opeenvolgende ministers er niet in geslaagd om een duurzame

habitants. Depuis près de 25 ans, les différents ministres successifs, peu importe leur couleur politique, n'ont pas réussi à apporter une solution équilibrée et durable au survol aérien de Bruxelles et de sa périphérie. Ce gouvernement et M. Gilkinet y arriveront-ils, nous l'espérons fortement, mais nous sommes encore un petit peu sceptiques.

Au niveau du fonctionnement des zones de police, il est question de revoir le système afin de favoriser la taille optimale des zones de police dans le texte. Encore une formule à tiroirs, dont votre déclaration est hélas remplie, tiroirs dans lesquels chacun va mettre ce qu'il veut, mais enfin là, je crois qu'on voit venir les choses; jouons cartes sur table, nous savons tous qu'en filigrane se dessine une volonté de fusionner tout simplement les zones de police à Bruxelles, visiblement sans l'avis des Bruxellois, de leur Parlement, de leur commune, de leur conseil régional de sécurité et contre l'évidence de la plus-value d'une police de proximité pour une capitale comptant des réalités très différentes d'un quartier à un autre. Pour rappel, les études menées ont montré que la fusion des zones de police à Bruxelles n'apporterait pas davantage d'efficacité. Gardons-nous, s'il vous plaît, d'un débat politicien purement irrationnel et qui ne sert pas les intérêts de la population.

En migration, sujet qui m'est cher, je veux saluer du fond du coeur un vrai progrès: la fin de l'enfermement des mineurs en centre fermé. C'est tout à l'honneur de ce gouvernement et c'est un point qui, pour nous aussi, aura été capital. Autre point positif, les différentes stratégies d'audits de l'Office des étrangers et des autres structures qui vont être lancés. Mon problème, c'est que c'est un peu la seule vraie bonne nouvelle et que le secteur était en attente de progrès beaucoup plus forts, notamment sur la régularisation des sans-papiers, et ce secteur sera profondément déçu. Il faut plus de justice migratoire et je renvoie à cet égard à notre proposition de loi actuellement en discussion sur la régularisation. J'appelle le gouvernement à prendre en compte le sort de ces hommes, femmes et enfants, en ancrant enfin des critères clairs de régularisation dans la loi, assortis d'une commission de régularisation indépendante.

Je vais encore citer un oublié relatif, c'est le monde des artistes. Je sais, vous en parlez, il y a deux phrases qui évoquent la possibilité de faire un statut d'artiste. Ce n'est pas assez ferme pour moi, parce que l'idéal aurait été de voir comment les compétences sont réparties. Il y avait une série de propositions de nous-mêmes et du MR consistant à dire qu'il faudrait un ministre des artistes; il faudrait qu'un ou une ministre collationne toutes les compétences culturelles.

oplossing voor dat probleem te vinden. We hopen ondanks onze scepsis dat deze regering daarin zal slagen.

Men gewaagt van een herziening van de politiezones om ze tot een optimale grootte te brengen. Tussen de lijnen door leest men de intentie om de politiezones van Brussel te fusioneren, en dat zonder met de mening van de Brusselaars, van hun Parlement of van de Brusselse gemeenten rekening te houden, en ondanks het bewijs van de meerwaarde van een politie die dicht bij de mensen staat. Studies hebben uitgewezen dat de fusie van de politiezones in Brussel niet tot meer efficiëntie zou leiden. Laten we er geen partijpolitiek debat van maken. Dat is niet in het belang van de burgers.

Ik juich toe dat er geen minderjarigen meer opgesloten zullen worden in gesloten centra, wat de regering tot eer strekt. Een ander positief aspect zijn de verschillende strategieën voor de doorlichting van de Dienst Vreemdelingenzaken en van andere instanties. De sector had echter een forse vooruitgang verwacht, meer bepaald met betrekking tot de regularisatie van personen zonder papieren. Er is nood aan een rechtvaardiger migratiebeleid. De regering moet nu eindelijk duidelijke regularisatiecriteria in de wet verankeren en dat moet gepaard gaan met de instelling van een onafhankelijke regularisatiecommissie.

In het regeerakkoord staan er twee zinnetjes over een mogelijk kunstenaarsstatuut. Dat is niet krachtig genoeg. De MR en wijzelf hebben voorgesteld dat er een minister aangeduid zou worden die bevoegd is voor de kunstenaars, en die alle bevoegdheden in verband met cultuur zou kunnen stroomlijnen.

01.135 **Alexander De Croo**, premier ministre: Monsieur le président,

01.135 Eerste minister **Alexander**

je pense que la question du statut des artistes est une question importante. Je trouve que dans dans la période de crise, on a bien montré l'importance de ce secteur et que le monde des artistes au sens large s'est montré quand même très constructif dans une situation qui était très pénible, ce qui a ouvert les yeux de beaucoup de gens par rapport à la situation.

Vous dites qu'il n'y a que deux phrases; peut-être, mais ce qui est plus important, c'est qu'on a inscrit un budget de 75 millions d'euros, dont ce fameux tableau sur lequel certains ont une opinion forte. Il y a une combinaison de deux phrases, qui sont en effet assez générales, parce que vous savez très bien que la situation est quand même très complexe. On peut dire qu'on a des doutes, mais le fait qu'on mette 75 millions, je pense que cela doit quand même enlever des doutes et je pense que c'est une bonne chose. Je ne peux pas m'imaginer que je n'ai pas pu enlever vos doutes.

De Croo: De kwestie van het kunstenaarsstatuut is belangrijk. In het akkoord worden er daaraan maar twee zinnen gewijd, maar we hebben er een budget van 75 miljoen euro voor uitgetrokken. Dat we zo'n grote som geld budgetteren, zou alle twijfel over onze intenties moeten wegnemen.

01.136 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, vous avez raison, mais laissez-moi préciser ce que j'aurais vraiment voulu pour que la fête soit complète, si j'ose dire: dans les propositions que DéFI avait faites et que le MR a faites par ailleurs lorsqu'il a présenté, lui aussi, une vision du statut d'artiste, se trouvait l'idée d'une réunion de toutes les matières culturelles et artistiques dans un portefeuille. C'est important parce que j'ai vécu ces débats, j'étais en commission des affaires sociales, j'ai participé, avec d'autres, avec un grand nombre de partis présents, aux mesures qui ont réussi à améliorer le sort des artistes pendant la crise.

Il y a ce côté de subsidiarisation, il y a cette idée que personne n'est vraiment en charge – ce n'est pas un détail, vous allez voir – de la situation des artistes au fédéral et je vous fais la liste. D'accord, vous avez le budget, d'accord, vous avez deux phrases et donc l'intention, mais faisons le bilan de là où se trouvent les matières: l'emploi est chez M. Dermagne, la fiscalité chez M. Van Peteghem, les musées sont chez M. Dermine, les institutions culturelles chez Mme Wilmès, la Régie des Bâtiments chez M. Michel et le financement des grandes rénovations, via Beliris, chez Mme Lalieux. Pour la culture, la répartition de vos compétences aussi écartelée est une occasion historique manquée et je pose une question: vous avez le budget et vous avez l'intention, mais qui va lancer les travaux?

Laquelle des éminences que j'ai citées va devoir mettre le sujet sur la table et dire: "OK, on y va, faisons un statut d'artiste"? Si vous n'avez pas encore la réponse à cette question…

01.136 **François De Smet** (DéFI): Om het plaatje te vervolledigen wordt er in de voorstellen van DéFI of van de MR geopperd om alle culturele en artistieke aangelegenheden onder één portefeuille samen te brengen.

Momenteel heerst er een zekere mate van subsidiariteit, het idee dat niemand op het federale niveau echt verantwoordelijk is voor de situatie van de kunstenaars. De heer Dermagne is bevoegd voor de tewerkstelling, de heer Van Peteghem voor de fiscaliteit, de heer Dermine voor de musea, mevrouw Wilmès voor de culturele instellingen, de heer Michel voor de Regie der Gebouwen en mevrouw Lalieux voor de financiering van grote renovaties via Beliris. Wie zal de werkzaamheden opstarten? Van wie van deze excellenties wordt er verwacht dat hij of zij het kunstenaarsstatuut ter tafel brengt? Ik neem akte van uw intenties en hoop dat we vooruitgang zullen kunnen boeken. Voor de kunstenaars is het echter van kapitaal belang één aanspreekpunt te hebben.

01.137 **Karine Lalieux**, ministre: C'est lui! *(Mme Lalieux indique M. Dermagne)*

01.138 **François De Smet** (DéFI): Très bien, c'est noté pour le PV.

Alors effectivement c'est que nous aurons du mal à avancer. Mais je prends note de vos intentions et j'espère que nous pourrons avancer. C'est toutefois très important pour les artistes d'avoir un seul

01.138 **François De Smet** (DéFI): Wij zullen de optelsom maken van alles wat het Vivaldikabinet niet voor elkaar krijgt, en op grond daarvan ons oordeel vellen. Uw

interlocuteur.

Monsieur le premier ministre, pour lentement conclure, en un mot, nous jugerons la Vivaldi sur la somme de ses renoncements. Votre déclaration est un catalogue de bonnes intentions dans lequel tout semble possible: le meilleur, nous l'espérons, mais aussi le pire et nous nous y préparons.

Notre intention est d'être la voix de ceux que vous oublierez.

La voix par exemple des 500 femmes par an contraintes d'aller avorter tardivement aux Pays-Bas, qui prennent votre encommissionnement de la loi sur l'IVG comme une gifle, une gifle qui ne sera pas rachetée simplement par la parité ou par un secrétariat à l'égalité, car l'égalité, ce sont des actes et pas seulement des fonctions. La voix du monde de la nuit et de l'événementiel, en mort clinique qui attendent votre soutien. La voix des soignants, à qui vous promettez des millions – je sais qu'ils seront au rendez-vous – mais que vous vous apprêtez, encore une fois, à réorganiser et à diviser. La voix des indépendants et de l'horeca, sur le fil depuis des mois malgré – et je tiens à le dire – l'action du gouvernement de Mme Wilmès et du vôtre, qui ont grandement contribué à éponger les dégâts, et la voix des sans-papiers, pour lesquels, en fin de compte, absolument rien ne va changer.

Un dernier mot sur votre cohérence, pour situer exactement où se trouve notre inquiétude: dans son contrat social, le philosophe Jean-Jacques Rousseau établit la différence entre la volonté générale et la volonté de tous: la volonté de tous, ce n'est que l'addition de volontés particulières sans harmonie, sans autre but que l'addition elle-même. La volonté générale, au contraire, c'est la synthèse, c'est ce que tout citoyen devrait vouloir pour le bien de tous et pas seulement pour son intérêt propre. En vous écoutant et en vous lisant, monsieur le premier ministre, j'ai encore l'impression d'être devant une addition de volontés particulières unies avant tout par la nécessité et un petit peu par la peur, mais pas encore par l'envie, même si cela peut encore venir. Or pour faire adhérer nos citoyens, il va falloir de l'envie.

Pour toutes ces raisons, monsieur le premier ministre, nous ne pouvons pas voter la confiance.

Je pense que vous y survivrez, je pense que vous n'en avez pas besoin fondamentalement, je pense que le poids de vos concessions suffit largement à vous assurer une majorité. Néanmoins je souhaite très sincèrement, à vous et votre équipe, bonne chance. Puissiez-vous trouver le ton juste et transformer peu à peu votre symphonie en une volonté générale qui transcende chacun des partis qui composent notre coalition, c'est au nom de l'intérêt de tous les citoyens de notre pays et c'est tout le mal que je vous souhaite.

Je vous remercie.

regeringsverklaring is een aaneenschakeling van goede voornemens, waarbij alle mogelijkheden opengelaten worden: het kan zowel prima uitdraaien, en dat hopen wij, maar ook heel slecht, en daarop bereiden wij ons voor. Wij zullen de stem van al wie door uw beleid uit de boot valt, doen weerklinken.

Bijvoorbeeld de stem van de vrouwen, die voor een laattijdige abortus naar Nederland zullen moeten reizen en voor wie het een kaakslag is dat de wet op de zwangerschapsafbreking in een commissie begraven wordt. De stem van het nachtelijk uitgaansleven en van de evenementensector, die op sterven na dood zijn. De stem van de zorgverstrekkers, aan wie u miljoenen euro's beloofd hebt, maar voor wie u nog maar eens een reorganisatie in petto hebt, die verdeeldheid zal zaaien. De stem van de zelfstandigen en van de horeca, die het al maandenlang hard te verduren hebben, ondanks de initiatieven van de regering van mevrouw Wilmès en van uw regering, teneinde de schade te beperken. De stem van de mensen zonder papieren, voor wie er niets zal veranderen.

In *Du contrat social* maakt Jean-Jacques Rousseau een onderscheid tussen de algemene wil en de wil van allen: de wil van allen is niets anders dan het aggregaat van de wil van alle individuen, zonder enige overeenstemming en zonder enig ander doel dan het aggregaat zelf. De algemene wil is de synthese van die particuliere verlangens, hetgeen elke burger zou moeten nastreven in het belang van allen en niet enkel voor zijn eigenbelang. Als ik u hoor en lees, heb ik de indruk dat u me een optelsom van particuliere wensen voorschotelt, die vooral uit noodzaak en een beetje uit vrees tot een geheel gesmeed zijn, maar niet uit gedrevenheid.

Om al die redenen kunnen wij u dan ook niet het vertrouwen geven. Dat maakt u niet veel uit, want u hebt onze steun niet nodig: door de vele toegevingen die u hebt moeten doen, zult u een meerderheid achter uw regering scharen. Niettemin wil ik u veel geluk toewensen. Ik hoop dat u de juiste toon zult vinden, die boven de deuntjes van elk van de coalitiepartijen uitstijgt.

De **voorzitter**: Dan geef ik nu het woord aan Jean-Marie Dedecker.

01.139 **Jean-Marie Dedecker** (ONAFH): Mijnheer de voorzitter, als je als laatste mag spreken, heb je het voordeel dat je naar iedereen hebt kunnen luisteren. Maar je hebt ook het nadeel dat alles al gezegd is en dat je in herhaling kunt vallen. Daarom zal ik kort zijn, mijnheer de voorzitter. Ik zal waarschijnlijk genoeg hebben aan 15 minuten, tenzij de ministers me wensen te onderbreken.

Mijnheer de premier, twee zaken vielen mij op in uw speech gisteren – ondertussen eergisteren: uw vraag voor respect en uw opmerking dat democratische rechten nooit definitief verworven zijn.

De eerste vorm van respect in een democratie, mijnheer de minister, is het respect voor de kiezer. Deze regering zou eigenlijk de afspiegeling moeten zijn van wat de kiezer heeft beslist op 26 mei 2019, toen we de laatste keer naar de stembus trokken. Zij is er niet alleen geen afspiegeling van, ze is zelfs het tegenovergestelde van wat de kiezer toen besliste. Van de zeven partijen die uw nieuwe bestuursploeg vormen, werden er vijf afgestraft bij die stembusgang. Twee ervan, sp.a en CD&V, beleefden zelfs het slechtste resultaat uit hun geschiedenis. In totaal verloren uw partij en uw coalitiepartners 21 zetels in het Parlement, evenals de steun van 654.000 kiezers.

Die afstraffing was zo vernederend dat u toen zelf zei, mijnheer de premier, dat u het ondemocratisch zou vinden dat uw partij nog zou regeren. Ik citeer letterlijk uit uw interview van 31 augustus 2019: “Zonder PS en N-VA krijg je nooit een stabiele regering. Een paarsgroene regering zie ik niet zitten. Zelfs niet mocht ik het premierschap op een schoteltje aangeboden krijgen. Open Vld heeft het niet goed gedaan bij de verkiezingen. We zijn de zevende partij in het parlement. Je moet de democratie respecteren. Als eerste minister zonder slagkracht ben je de dweil van de regering.”

Ik vond dat een prachtige analyse, mijnheer de eerste minister. En zie vandaag, de Waalse haan had nog geen drie keer gekraaid of de Vlaamse blauwe leeuw ging al platliggen als een natte dweil.

Sedert uw bekentenis, mijnheer de premier, werd er niets anders gedaan dan rondjes gedraaid om aan de macht te blijven en de wil van de kiezer te negeren. Er werden gedurende 490 dagen allerhande machinaties opgezet om de twee grootste Vlaamse partijen van dit land uit te sluiten van regeringsdeelname. En niet alleen de twee grootste partijen van het Vlaamse land, maar van het hele land. Dit noem ik – excusez le mot – spuwen in het gezicht van de Vlaamse

01.139 **Jean-Marie Dedecker** (INDEP): Dans sa déclaration gouvernementale, le premier ministre a demandé de faire preuve de respect, tout en soulignant que les droits démocratiques ne sont jamais acquis. Le respect envers l'électeur est crucial dans une démocratie et ce gouvernement devrait en fait être le reflet des résultats électoraux du 26 mai 2019. Il en est malheureusement l'antithèse, puisque parmi les sept partis de la nouvelle équipe au pouvoir, cinq ont été sanctionnés lors de ces élections.

Fin août, le premier ministre a déclaré qu'une participation de l'Open Vld au gouvernement était à ses yeux antidémocratique et qu'il n'était pas favorable à un gouvernement arc-en-ciel. Selon lui, un premier ministre dénué d'une capacité d'action suffisante ne serait que le paillasson du gouvernement. Or, le coq wallon n'avait pas encore poussé trois cocoricos que le lion bleu flamand s'était déjà couché sur le paillasson.

Après les élections ont suivi 490 jours de machinations visant à exclure de toute participation au gouvernement les deux plus grands partis flamands, qui sont en outre les deux plus grands partis du pays. On crache ainsi au visage de l'électeur flamand, qui représente 70 % des recettes fiscales et 82 % des exportations dans notre pays. Le seul point

kiezer. De Vlamingen zorgen voor 70 % van de belastinginkomsten in dit land en 82 % van de export. Maar ze vormen een minderheid in deze regering, een regering van zeven partijen en vier ideologieën. Zelfs als zeven dwergen op mekaars schouders gaan staan, wordt het nog altijd geen reus. De enige lijm tussen de paars-groene coalitiepartners van Vivaldi is de angst voor nieuwe verkiezen.

Ten tweede, over respect gesproken, mijnheer de premier. Ik hoorde van de partijvoorzitter op sloefkes een prachtige boutade: *He's back, bitches!* Wie de *bitches* zijn weet ik niet, maar wie *he* is, dat weet ik ondertussen wel. Dat is de weledele heer Frank Vandenbroucke, hier aanwezig. Ik kreeg onmiddellijk een flashback naar de eerste paars-groene regering die ik heb meegemaakt. Mijn eerste regering in het Parlement in 1999; dat is voor mij ongeveer 20 kilo geleden. Minister Vandenbroucke is een oude rot in het vak. Hij was van 1999 tot 2004 al eens minister van Sociale Zaken en Pensioenen in die paars-groene regering van Verhofstadt en Onkelinx.

Vermits het koninginnenstuk van uw regeringsverklaring de belofte is om alle minimumpensioenen op te trekken naar netto 1.500 euro, is professor Vandenbroucke de ideale man om in de heruitgave van paars-groen mede aan het roer te staan. Onder zijn beleid van minister van Pensioenen werd het Zilverfonds boven de doopvont gehouden. Ik noemde het een oplichterstruc van Teletubby Johan Vande Lanotte om het gat in zijn begroting te vullen. Het was een lege doos die alleen maar diende om de verkoop van de sale-and-lease-backoperaties te verdoezelen. Paars-groen roofde toen ook 5 miljard euro uit de pensioenkas van Belgacom en plunderde de pensioenkassen van BIAC, Belgocontrol, de NMBS en de haven van Antwerpen. Voor deze gelegaliseerde diefstal van ons patrimonium, voor onze meubelen en ons huisgerief en ook voor het leegplunderen van die pensioenkas, moet de belastingbetaler vandaag nog jaarlijks 620 miljoen euro ophoesten. Dit is het pensioen dat we gekregen hebben van paars-groen.

Vandaar, mijnheer de minister, dat ik nogal wantrouwig ben tegen paars-groene constructies. Mijnheer Vandenbroucke, u hebt hier in deze regering iets recht te zetten. Vandaar ook, mijnheer de premier, dat ik toch ook wantrouwen koester tegenover uw belofte om iedereen netto 1.500 euro minimumpensioen te schenken.

Onze pensioenlasten, beste collega's, naderen nu al de 50 miljard euro per jaar of 11 % van ons bbp. Volgens de OESO zal dat tegen 2050 oplopen tot 15 % van ons bbp, want de levensverwachting zal dan 87 jaar zijn. Terwijl men in Nederland door het systeem van individuele pensioenvorming nagenoeg zijn wedde behoudt bij pensionering, valt de gemiddelde Belg terug op 62 % van zijn laatste wedde. Dit betekent dat zijn koopkracht onmiddellijk vermindert met 38 %. In Luxemburg houdt men 88 % van zijn salaris over en zelfs in het noodlijdende Italië is dat 93 %.

Mijnheer de premier, we betalen de hoogste belastingen van Europa en we hebben nog altijd de laagste pensioenen. Ik ben een absolute voorstander van die 1.500 euro. Maar ik vraag me af wie het gaat betalen? Om iedereen 1.500 euro te geven, zal dat jaarlijks 3,2 miljard euro meer kosten. Als u weet dat zo'n 1,2 miljoen bejaarden nu nog maandelijks minder dan 1.500 euro in hun pensioenzakje krijgen, dan zou ik graag weten hoe u dit zal bekostigen. Nog één pikant detail, in

commun entre les partenaires arc-en-ciel de la coalition Vivaldi – sept nains qui, ensemble, ne forment pas encore un géant – est la crainte de nouvelles élections.

Et en parlant de respect, on peut encore citer la merveilleuse boutade d'un jeune et sémillant président de parti: *he's back, bitches!* Le *he* en question fait référence à Frank Vandenbroucke, qui a déjà été ministre des Affaires sociales et des Pensions de 1999 à 2004 dans le gouvernement arc-en-ciel de Verhofstadt et Onkelinx.

Il est l'homme de la situation dès lors qu'il s'agit d'être aux commandes, à présent que la pension minimum de 1 500 euros nets constitue la pièce maîtresse de la déclaration gouvernementale. C'est alors qu'il était chargé des Pensions que son collègue de parti, le *teletubbie* Johan Vande Lanotte, a en effet lancé le Fonds de vieillissement, une coquille vide destinée à combler le déficit budgétaire, que la coalition arc-en-ciel a dévalisé la caisse de pension de Belgacom de 5 milliards d'euros et écumé d'autres caisses de pension. Nous continuons de verser 620 millions d'euros par an pour le vol légalisé de notre patrimoine. Je ne suis dès lors pas débordant de confiance. La charge des pensions approche déjà les 50 milliards d'euros par an ou 11 % de notre PIB, et selon l'OCDE il s'agira de 15 % d'ici à 2050 avec une espérance de vie de 87 ans. À la pension, le Belge moyen doit se contenter d'un revenu équivalent à 62 % de son dernier salaire, ce qui est fort peu comparé à d'autres pays. Nous avons le taux d'imposition le plus élevé d'Europe mais nous percevons les pensions les plus basses. Je suis absolument favorable à la pension à 1 500 euros, mais qui va payer ces 3,2 milliards d'euros supplémentaires par an? Et ce, alors qu'en 1950 l'on comptait un pensionné pour 10 actifs,

1950 was er één gepensioneerde voor tien werkenden, vandaag zijn er dat 4,6.

Premier, sinds 1999, toen paars-groen boven de doopvont werd gehouden, is uw liberale partij al meer dan twintig jaar aan de macht. Verkiezing na verkiezing werden liberale kiezers met slogans als minder belastingen, minder regulering en structurele besparingen verleid. Maar dat was niets meer en niets minder dan boerenbedrog. Sedertdien zijn we nagenoeg nog altijd wereldkampioen in het betalen van belastingen en in overheidsbeslag, meer dan 50 % van ons inkomen. De belastingdruk op het loon van een alleenstaande is bijvoorbeeld nog altijd een absoluut wereldrecord met nagenoeg 54 %. De fiscale inkomsten bedroegen in 2000 72 miljard euro en in 2019 117 miljard euro. De staatsschuld bedroeg in 2000 251 miljard euro en op vandaag is die gestegen tot 483 miljard euro en ze groeit nog elke seconde aan met 507 euro. De schuldratio ten opzichte van het bbp bedroeg in 2000 108 %, vandaag spreekt het Monitoringcomité over 122 %.

Het coronavirus is geen excuus om geen werk te maken van het opkuisen van onze fiscale koterijen. In Nederland, in tegenstelling tot hier, daalt ondanks de coronacrisis de staatsschuld met 350 euro per seconde. Hier stijgt ze met 507 euro per seconde. Ik krijg ook nog een ander déjà-vugevoel bij de paars-groene coalitie. Er werd in 2002 ook al beslist om de kerncentrales te sluiten tegen 2014, op voorwaarde dat de elektriciteitsbevoorrading niet in het gedrang zou worden gebracht. Twintig jaar later lees ik hier hetzelfde riedeltje. Iedereen weet dat als we onze kerncentrales sluiten het licht uitgaat, dat we kaarsen mogen kopen en dat de CO_2-uitstoot van gascentrales 43 keer hoger is dan de uitstoot van kernenergie. Dan praat ik nog niet over de kostprijs van de miljarden en de factuur voor de nieuwe gascentrales. Maar om deze regering te kunnen vormen, moet men de groene fetisj voeden, net zoals bij de eerste paars-groene regering. De grootste erfenis van de vorige paars-groene regering is dat men van onze elektriciteitsfactuur toen een belastingbrief heeft gemaakt. Een gemiddeld gezin betaalt door groene taksen nu 500 euro per jaar meer, mijnheer Gilkinet. Waar zal u de centen halen om uw pensioenbeloften en klimaatwaanbeelden te betalen, want er komen zogezegd geen nieuwe belastingen voor wie werkt, spaart of onderneemt.

Zal u het halen bij de verhoging van de werkzaamheidsgraad? Wel, ik zeg u, bonne chance! Er is nog heel veel werk aan de winkel. In Vlaanderen is de werkzaamheidsgraad hoog, 75 %, toch nog 5 % in te lopen; in Wallonië is het 64 % en in Brussel 61 %. Van de migranten tussen 20 en 65 jaar is er amper 53 % aan het werk.

Waar is het grote project, mijnheer de minister, rond eerlijke fiscaliteit? Ik lees in uw regeerakkoord niets meer dan de klassieke truken van de foor, zoals fraudebestrijding, statiegeld als groene pestbelasting, het verder uitroken van rokers, het belasten van automobilisten en spookbelastingen, zoals de digitaks. Wees eerlijk, Waalse vrienden, u kijkt zo veel naar Frankrijk. De Fransen hadden gedacht een digitaks in te voeren. Ze hebben het project opgeborgen nog voordat het er was, want de Amerikanen zouden tegenmaatregelen nemen en dan zouden de exporttaksen nog hoger zijn dan de opbrengst van de digitaks.

mais qu'aujourd'hui ils sont 4,6.

L'Open Vld est au pouvoir depuis plus de vingt ans, depuis 1999, avec des slogans électoraux tels que "moins d'impôts, moins de régulation et des mesures d'économie structurelles". Or nous restons les champions du monde en matière d'impôts et de prélèvements publics, lesquels représentent plus de 50 % de nos revenus. La pression fiscale exercée sur le salaire d'une personne isolée est proche de 54 %. Entre 2000 et 2019, les recettes fiscales sont passées de 72 à 117 milliards d'euros, la dette publique de 251 à 483 milliards et le taux d'endettement de 108 à 122 %. Le coronavirus ne peut pas être un prétexte pour ne pas mettre notre budget en ordre.

La coalition arc-en-ciel me donne une autre impression de déjà-vu car, en 2002 déjà, il avait aussi été décidé de fermer les centrales nucléaires à l'horizon 2014 à condition que l'approvisionnement électrique soit garanti. C'est le même refrain qu'on nous sert vingt ans plus tard, alors que les lumières s'éteindront en cas de fermeture et que les émissions de CO_2 produites par les centrales au gaz augmenteront en flèche. Et je ne parle même pas du coût de l'opération. C'est le prix à payer pour le fétiche des écologistes. De plus, chaque ménage moyen déboursera à présent 500 euros de plus par an pour ses factures d'électricité à cause des taxes "vertes". D'où proviendra l'argent destiné à financer les promesses en matière de pensions et les fantasmes climatiques? D'un taux d'emploi à la hausse, alors que celui-ci s'élève à 75 % en Flandre, 64 % en Wallonie et 61 % à Bruxelles?

Où est le grand projet pour une fiscalité équitable, à part les interventions classiques dont le contribuable moyen n'est que trop souvent la victime?

Over digitaliseren gesproken – ik zie de minister van Justitie niet meer –, ik sta er honderd procent achter. Al dertig jaar is men bezig om Justitie te digitaliseren, maar op vandaag zijn de postduiven er nog actiever dan het e-mailverkeer.

Ik lees dat deze regering ook *fake news* gaat bestrijden. Ik citeer letterlijk: "De regering versterkt de maatregelen ter bestrijding van desinformatie en van de verspreiding van *fake news*, die een echte bedreiging vormen voor de democratie." Het ruikt naar censuur, mijnheer de premier. Maar als jullie toch *fake news* willen bestrijden, stel ik voor dat jullie beginnen met dit regeerakkoord, want het bevat weinig nieuws en vooral veel fake beloften.

Dit paars-groene akkoord is vooral rood met groene strepen, hier en daar een kleine blauwe vlek en middenin een stipje oranje voor de vorm. Heel uw regeerakkoord is een misschien-geval, een misschienverhaal met veel uitstelgedrag. Misschien een pensioen van 1.500 euro. Misschien de sluiting van de kerncentrales. Misschien een staatshervorming. Misschien 11 juli als feestdag. Misschien geen verhoging van de belastingen. Misschien klimaatneutraal in 2050 en misschien een werkzaamheidsgraad van 80 %, maar dan in 2030. Allemaal leuke ambities waar u niet op afgerekend kan worden, als u maar regeert tot 2024. De lat ligt zo laag dat je een limbodanser moet zijn om er onderdoor te kruipen.

Beste premier, ik zal afsluiten. U vraagt het vertrouwen voor partijen die zelf het vertrouwen van de bevolking niet genieten, laat staan dat ik dan het vertrouwen zou geven. Ik ga besluiten met een oud Vlaams gezegde dat uw paars-groene regeerverklaring perfect samenvat: veel beloven en weinig geven doet de zotten in vreugde leven.

Nog een goeie nacht.

Puisque nous parlons de numérisation: cela fait vingt ans que nous nous efforçons d'introduire le numérique à la Justice, mais les pigeons voyageurs y entretiennent un trafic plus intense que les flux électroniques.

Ce gouvernement combattra aussi la désinformation et les infox. On voit poindre la censure, mais peut-être le gouvernement pourrait-il passer son propre accord au crible de la critique.

L'accord arc-en-ciel est surtout rouge avec des bandes vertes, quelques taches bleues et une très légère touche orangée. Il regorge de scénarios hypothétiques qui éviteront au premier ministre de devoir rendre des comptes s'il gouverne jusqu'en 2024.

Le premier ministre demande la confiance pour des partis qui n'ont même pas celle des citoyens. Je ne lui donnerai pas non plus cette confiance. Pour le dire en un mot au sujet de cet accord: les mots sont monnaie pour les sots.

01.140 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, messieurs et mesdames les ministres, chers collègues, nous vivons un moment important avec la mise en place de ce nouveau gouvernement.

Nous vivons un moment important, car notre pays traverse la plus grave crise depuis la Seconde Guerre mondiale, au niveau sanitaire, social et économique.

Nous vivons un moment important, car nombre de nos concitoyennes et de nos concitoyens vivent aujourd'hui dans des conditions difficiles, précaires, n'arrivant plus à joindre les deux bouts ou, tout simplement, n'arrivant plus à vivre de leur activité.

Nous vivons un moment important, car pour la première fois depuis longtemps, une coalition de partis a réussi le défi de se mettre d'accord sur un programme de gouvernement qui a la volonté d'affirmer de manière claire les enjeux auxquels nous faisons face. Avec une réelle volonté de donner un avenir positif, un projet positif pour la Belgique, et surtout pour ses habitantes et ses habitants, en ne se braquant pas uniquement sur la prochaine élection, mais bien en se donnant un horizon à l'année 2030 afin, non seulement, de célébrer les 200 ans de notre pays, mais surtout de nous permettre d'avoir un avenir qui soit placé sous le signe du respect, de la volonté

01.140 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): De installatie van deze regering is een belangrijk moment.

Ons land maakt inderdaad de ernstigste gezondheids- en economische crisis sinds de Tweede Wereldoorlog door. Veel van onze medeburgers leven in moeilijke omstandigheden en zijn soms niet meer in staat om van hun werk te leven.

Voor het eerst sinds lang is een coalitie het eens geraakt over een programma dat duidelijk aangeeft welke problemen er moeten worden aangepakt, dat een positief project voor België en zijn inwoners bevat, met als streefdoel niet de verkiezingen maar het jaar 2030, om het 200-jarig bestaan van ons land te vieren en onze

de collaboration et non plus de la division, un projet dont les maîtres mots à nos yeux seront sérénité, humilité, rassemblement et respect mutuel.

Au-delà des nécessaires solutions à mettre en place – et j'y reviendrai quelque peu par après – au niveau des enjeux sociaux, climatiques et économiques, un objectif est vraiment essentiel pour notre groupe - et nous souhaitons évidemment que cela puisse animer cette coalition - c'est de renouer le lien avec les citoyennes et les citoyens.

Mais cela demande, évidemment, d'aller davantage sur le terrain, d'être à l'écoute, d'adopter des comportements exemplaires et d'ouvrir les portes et les fenêtres du Parlement, en vue de construire ensemble, élus et citoyens, des solutions répondant aux préoccupations communes.

Mais cela signifie aussi avoir un gouvernement à l'image de la population et de toute sa diversité. Nous sommes fiers que cette équipe, votre équipe, monsieur le premier ministre, soit non seulement paritaire au niveau du genre, mais intègre aussi l'ensemble des diversités présentes dans la société. C'est un signal fort que nous soutenons pleinement.

Pour revenir à ce fossé que nous pouvons, je pense, tous et toutes constater, qui sépare nos concitoyens de la politique, ce fossé est également creusé par les petites phrases, les querelles d'ego déplacées, les propos outranciers tenus dans les débats politiques, ou encore les calculs politiciens qui ne prennent plus en compte l'intérêt général. Ces pratiques politiques d'un autre âge abîment littéralement notre démocratie. Cette coalition, nous l'espérons, aura l'ambition d'incarner un réel renouveau dans la manière de faire de la politique et dans la manière de débattre publiquement.

Ce renouveau est à nos yeux essentiel, car l'inaction et les querelles politiques à répétition ne font que nourrir les populismes, nourrir les extrémismes, nourrir les discours de haine, nourrir le repli sur soi, les divisions, la stigmatisation et, finalement, le rejet de tout ce qui est différent et nous, écologistes, nous opposons toujours, sans relâche et fermement à ces discours et à ces dérives par les paroles, bien sûr, mais aussi par les actes. Des actes concrets qui doivent améliorer le quotidien de nos concitoyens, avec une attention particulière pour les plus fragiles, en alliant transition environnementale, justice sociale et redéploiement économique.

Des actes et des mesures concrètes, évidemment, cet accord gouvernemental en contient. Il en contient même toute une série, mais ce sont le fruit de compromis façonnés après de longues heures de négociations, jour et nuit, et qui bien évidemment doivent convenir aux sept partis qui ont décidé de former une coalition et qui ont négocié autour de la table.

Mais aux yeux de mon groupe politique, les ambitions, les marqueurs écologistes forts se retrouvent dans cet accord. Cet accord, monsieur le premier ministre, que vous-même avez qualifié d'"accord de gouvernement le plus vert dans l'histoire de notre pays", je vous cite. Nous partageons cette conviction.

Vous pourrez compter sur nous pour que ces propositions fortes se

toekomst onder het teken van respect en samenwerking te plaatsen, met sereniteit, nederigheid, eenheid en wederzijds respect als kernwoorden.

Een essentiële doelstelling voor onze fractie is het herstellen van de band met de burgers. Dit vereist dat we ons op het terrein begeven, dat we ons oor te luisteren leggen en het goede voorbeeld geven en dat we het Parlement openstellen om samen met de burgers oplossingen te vinden die aan de gemeenschappelijke bekommernissen tegemoetkomen.

We zijn er trots op dat de regering genderevenwichtig is en de diversiteit van de samenleving weerspiegelt.

Misplaatste twisten tussen ego's, beledigend taalgebruik in politieke debatten en de berekening van persoonlijk gewin vergroten de kloof tussen de burgers en de politiek. Deze coalitie zal, naar we hopen, een vernieuwing belichamen. Het is essentieel dat we niet langer populisme, extremisme, haatzaaien, de ieder-voor-zichmentaliteit en het verwerpen van de verschillen voeden, waartegen wij, de groenen, ons altijd met woord en daad zullen blijven verzetten. Die daden moeten door een combinatie van milieutransitie, sociale rechtvaardigheid en economische herverdeling het dagelijks leven van iedereen, ook van de meest kwetsbaren, verbeteren.

Het regeerakkoord bevat concrete maatregelen, die de vrucht zijn van de compromissen die na geduldige onderhandelingen tussen de zeven coalitiepartijen gesloten konden worden. Dit akkoord, het groenste in de geschiedenis van ons land, zoals de eerste minister opmerkte, bevat sterke ecologische accenten.

U kunt op ons rekenen om de volgende voorstellen te concre-

concrétisent dans les mois et les années qui viennent. Je vais en reprendre quelques-unes. L'objectif est de pouvoir détailler un peu plus les marqueurs importants à nos yeux.

Au niveau environnemental, évidemment, la Belgique s'inscrit enfin dans les ambitions climatiques de l'accord de Paris et du pacte vert européen. Ce lien avec l'Europe est vraiment important pour nous, parce qu'il est fondamental que la Belgique retrouve un rôle dans le peloton de tête européen en la matière. L'ambition de réduire les émissions de gaz à effet de serre de 55 % à l'horizon 2030 et de parvenir à la neutralité climatique pour 2050, cela va bien au-delà des lettres, des phrases. J'ai trop entendu dans les discours critiques par rapport aux objectifs, que c'était des mots. Il est vrai qu'à ce stade, ces objectifs, ce sont des mots. Mais cela est crucial. Crucial, évidemment, pour la préservation de notre environnement, de nos écosystèmes, mais surtout pour l'amélioration de la qualité de vie de nos concitoyens et pour le redéploiement de notre économie, qui doit s'orienter vers le circulaire, vers le bas carbone et vers la relocalisation des activités.

En parallèle, vous proposez un véritable plan d'investissement qui nous est cher. Vous le savez, je pense, monsieur le premier ministre: nous avons beaucoup travaillé, lors de la dernière législature, à un plan d'investissement 2.0, avec un volet spécifique sur la transition écologique, sur les énergies renouvelables, sur l'isolation des bâtiments, sur la transition numérique et sur la mobilité.

Au niveau de la transition énergétique, on en a déjà débattu – j'allais dire cet après-midi, mais on peut presque dire ce soir, voire une partie de la nuit –, le gouvernement reconfirme la sortie du nucléaire et le respect du calendrier légal. Un choix clair, nécessaire, tourné vers l'avenir et, surtout, qui était attendu par l'ensemble des parties prenantes afin d'investir résolument dans les énergies renouvelables.

tiseren.

België schaart zich eindelijk achter de klimaatambities van het akkoord van Parijs en de Europese Green Deal. De ambitie om de broeikasgasuitstoot met 55 % te verminderen tegen 2030 en klimaatneutraal te zijn tegen 2050 is cruciaal voor het milieubehoud, een verbeterde levenskwaliteit en het economische herstel.

Daarnaast stelt u een investeringsplan voor dat ons na aan het hart ligt. In de vorige legislatuur hebben we gewerkt aan een investeringsplan 2.0, met een luik over ecologische transitie, hernieuwbare energie, isolatie van gebouwen, digitale transitie en mobiliteit.

Wat de energietransitie betreft, bevestigt de regering de kernuitstap en de naleving van de uitstapkalender. Dat was de toekomstgerichte keuze waar de stakeholders op wachtten om te investeren in hernieuwbare energie.

02 Ordre des travaux
02 Regeling van de werkzaamheden

De **voorzitter**: Collega's, we gaan een afspraak maken over de regeling van de werkzaamheden.

Normaal gezien heeft de heer Vanden Burre de mogelijkheid om te spreken tot maximaal 2.10 uur, tenzij men hem wenst te onderbreken. Als we de heer Vanden Burre kunnen laten stoppen rond 2.10 uur, dan kan de premier op dat ogenblik repliceren.

Hiermee plaats ik de vergadering voor de eigen verantwoordelijkheid. Rekening houdend met de veelvuldige onderbrekingen over allerlei mogelijke thema's, rekening houdend met het feit dat u beleidsbrieven zal krijgen, rekening houdend met het feit dat de begroting hoe dan ook zal moeten worden ingediend bij de Europese Commissie omstreeks 15 oktober – op dat ogenblik krijgt ook het Parlement daar kennis van en hebt u de mogelijkheid om in alle commissies op alle mogelijke thema's en punten verder in te gaan. Ik vond dat vandaag, als algemeen debat in het kader van een algemene bespreking over een beleidsverklaring, niet verkeerd.

Als de premier vandaag kan repliceren, krijgt het Parlement morgen het laatste woord in de vorm van stemverklaringen-replieken. Dat is

Le **président**: Je propose que M. Vanden Burre poursuive son intervention, sans être interrompu ou du moins le moins possible. Après, le premier ministre peut répliquer. Il y aura encore des notes de politique générale et l'échéance pour le budget reste le 15 octobre. Le Parlement pourra discuter de tous les aspects budgétaires lors des réunions de commissions.

Demain, les partis auront l'occasion de faire une déclaration de vote ferme, avec un temps de parole plus important pour l'opposition que pour les partis majoritaires. Cela me semble une bonne manière de clôturer le concert des débats sur un cres-

mijn voorstel. Wij zijn hier welkom vanaf 15.00 uur. Rekening houdend met meer spreektijd voor de oppositie dan voor de meerderheid, zouden we dan de replieken-stemverklaringen kunnen laten plaatsvinden, gevolgd door de stemming, want uiterlijk om 16.30 uur moeten wij het Europees halfrond verlaten. Dus de heer Vanden Burre doet zijn tussenkomst. De premier antwoordt namens de regering, hij wordt ook in de mate van het mogelijke niet onderbroken. Morgen heeft het Parlement dan het laatste woord. Om 15.00 uur heeft elke fractie – uiteraard meer spreektijd voor de oppositie dan voor de meerderheid, tien minuten versus vijf minuten – de tijd om een krachtige stemverklaring af te leggen op het ogenblik dat alle media hier zullen zijn. Dan kunt u zich de moeite besparen om het allemaal zelf op te nemen. Dan krijgen we een krachtig slot. Ik vind dat een redelijk voorstel, rekening houdend met wat er allemaal aankomt binnen een tiental dagen op het vlak van begroting, beleidsnota's, beleidsbrieven enzovoort.

Als u nu wil voortgaan met onderbreken, dan is het gedaan en dan geven we elkaar morgen om 10.00 uur rendez-vous in ons eigen halfrond in het federaal Parlement. In dat geval gaan we natuurlijk verder met een beperkte aanwezigheid, uiteraard per fractie, en *so be it*. Maar het zou, denk ik, het Parlement sieren mocht het op dit uur op een ordentelijke manier een punt kunnen zetten achter het debat.

cendo.

02.01 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik denk hier dan inderdaad aan de tussenkomst van collega Vanden Burre, de repliek van de premier en dan morgen de stemverklaringen, want ik denk dat er nog het klassieke laatste woord moet zijn.

Dat gezegd zijnde, en ik betreur dat, hebben wij van die toch wel uitgebreide groep ministers maar vier stemgeluiden kunnen registreren vandaag. Dat lijkt mij bij de voorstelling van een regeerakkoord onvoldoende. Vier stemmen, dat is te weinig. Er zijn ook nieuwelingen, wij willen die graag leren kennen, en ik denk dus dat wij effectief morgen om 10.00 uur de thematische besprekingen moeten kunnen laten plaatsvinden.

02.01 **Peter De Roover** (N-VA): Ce n'est pas une mauvaise idée, mais je trouve qu'entendre quatre ministres du nouveau gouvernement est assez peu. J'aimerais avoir l'occasion d'aborder les débats thématiques demain, afin de faire également connaissance avec les novices.

De **voorzitter**: *So be it*, maar ik heb niet begrepen, in de loop van de ganse dag, dat aan elk lid van de regering vragen zijn gesteld.

Le **président**: Tous les membres du gouvernement n'ont pas été interrogés.

02.02 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, nu daagt u mij uit.

Over diverse thema's zijn er vragen gesteld. Ongeveer elk thema is aangesneden en de ministers hebben het recht – sommigen hebben daarvan gebruikgemaakt – om daarover tussen te komen. Men kan natuurlijk niet verwachten van de Parlementsleden dat ze vanaf de eerste tussenkomst vaststellen dat de regering passief blijft, dat de regering op geen enkele vraag antwoordt en dat de Parlementsleden zich daarmee dan moeten vergenoegen, in de veronderstelling dat ze binnen zeven of acht uur de mogelijkheid hebben om bepaalde vragen te stellen.

Ik vind dat niet correct. U mag het daarmee oneens zijn, hoewel ik u als voorzitter van dit Huis… Enfin, ik vind dat niet correct en er zijn wel degelijk inhoudelijke vragen over diverse bevoegdheden gesteld. De regering heeft ervoor gekozen om daarover niet tussen te komen, op

02.02 **Peter De Roover** (N-VA): Toutes les questions ont été abordées, mais seuls quatre membres du gouvernement ont répondu. Par conséquent, les membres du Parlement devraient avoir la possibilité de poser des questions supplémentaires.

vier regeringsleden na. Dat is de consequentie daarvan.

De **voorzitter**: Wat de heer De Roover voorstelt, is een voorstel van agendawijziging. Dan moeten we ons daarover wel uitspreken. Dat is een agendawijziging. De Kamer moet zich daarover uitspreken.

Le **président**: Il appartient à la Chambre de se prononcer sur une éventuelle modification de l'ordre du jour.

02.03 **Kristof Calvo** (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, collega De Roover, ik denk dat u straks pas kan beoordelen hoeveel vragen er beantwoord zijn, aangezien we nog de repliek van de eerste minister krijgen. Ik vind het eigenlijk wel een sterk signaal dat de eerste minister al die vragen voor zijn rekening neemt en die probeert te bundelen in een coherente uitleg.

U hoorde mij niet, collega De Roover? Ik was aan het vertellen, in het kader van het belangrijke en diepgaande parlementair debat, collega De Roover, dat ik het eigenlijk wel een goede zaak vind dat de eerste minister de antwoorden bundelt en dat we op die manier vandaag een debat over de hoofdlijnen hebben. U hebt natuurlijk gelijk als u zegt dat nog niet alle vragen zijn beantwoord. We hebben nog niet alle ministers gehoord, maar als men weet dat er hoorzittingen en beleidsnota's aankomen, denk ik dat er nog kansen genoeg komen om die debatten te voeren.

Ik heb daarnet een pleidooi gehouden voor een parlement dat dynamisch is, dat veel verantwoordelijkheid neemt, dat veel vrijheid pakt. Die twee dingen zijn wel belangrijk: op een verantwoordelijke manier omspringen met de vrijheid. Ik kan me dus helemaal vinden in het voorstel van de eerste minister. Het parlementaire debat wordt niet afgemeten aan het aantal tussenkomsten, aan het aantal vragen, maar wel aan het aan het niveau en ook aan de efficiënte organisatie, denk ik.

02.03 **Kristof Calvo** (Ecolo-Groen): Nous ne pourrons déterminer le nombre de questions restées sans réponse qu'après avoir entendu la réponse du premier ministre. Il est bon, me semble-t-il, que celui-ci réponde à toutes les questions et développe un discours cohérent. Des auditions et la présentation des notes politiques suivront et nous pourrons, à cette occasion, engager le débat avec les différents ministres. Si le Parlement réclame pouvoir et liberté, il doit faire preuve également de responsabilité. La qualité du débat est déterminée par son organisation et par la qualité des interventions, pas par le nombre de questions.

02.04 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de voorzitter, collega De Roover, ook ik zou graag al die nieuwe excellenties leren kennen, en ze hebben vandaag concrete vragen gekregen. Het klopt dat we nog niet iedereen hebben gehoord vandaag. Maar het voorstel om morgen, om 10.00 uur in de Kamer, met een zeer beperkte bezetting, het thematische debat voort te zetten, opnieuw met een tijdslimiet, daarmee is het probleem niet opgelost.

Het probleem dat vandaag rijst, een unicum bij de debatten over de regeringsverklaring, is dat we met een tijdslimiet zitten. Dat probleem is morgen niet opgelost. Als we aan die thematische debatten beginnen, moeten we daar ook deftig de tijd voor kunnen nemen en – ik neem aan, voorzitter – de timing om te stemmen hier in dit halfrond ligt vast, tussen 15.00 uur en ten laatste 16.30 uur moeten wij die stemming doen. Of is daar ook nog een mogelijkheid tot wijziging? Anders heeft het geen zin om op een drafje in de voormiddag nog enkele vraagjes te behandelen.

Uw oplossing lijkt mij de meest pragmatische en dan stel ik mijn geduld en nieuwsgierigheid om al die nieuwe excellenties te leren kennen wel uit naar de beleidsbrieven en naar de ontmoetingen in commissie. Het andere voorstel lijkt me geen haalbare, praktische kaart.

02.04 **Barbara Pas** (VB): Mener le débat thématique à la Chambre avec une participation limitée ne résoudra pas le problème. Le problème réside dans les délais. Le vote pourrait-il encore être ajourné? Dans la négative, traiter quelques questions au pas de charge n'offre pas de réelle plus-value. La solution proposée par le président me paraît la plus pragmatique. Nous patienterons et attendons avec intérêt les notes d'orientation politique et les réunions en commission avec les nouvelles excellences.

De **voorzitter**: Mijn bedoeling was pragmatisch te zijn, want men kan

Le **président**: Si la demande de

niet ontkennen – ik wil het nog even meegeven – dat door de wijze van debatteren, en we kunnen daar later nog eens een evaluatie aan wijden, heel wat collega's reeds heel wat detailvragen hebben gesteld en heel wat themata hebben aangeraakt. Die vragen zijn gesteld aan de fractievoorzitters die hier op de tribune stonden. Ik weet ook wel dat de leden van de regering die willen tussenkomen, dat mogen doen, maar we hebben de laatste jaren altijd – het is niet elk jaar een investituurdebat, maar toch – de gewoonte gehad dat de premier de antwoorden bundelde en namens de regering een antwoord gaf.

Dus nogmaals: als het hier om 03.00 uur afgelopen is – hoe langer we nu discussiëren over de procedure hoe sneller de tijd vooruitgaat – en als we zo meteen de premier laten repliceren – hij heeft, denk ik, geen uur nodig om te repliceren –, dan krijgt het Parlement morgen om 15.00 uur, in aanwezigheid van de voltallige pers, het laatste woord. Dat kan met stemverklaringen-replieken geven van 10 minuten voor een oppositiepartij en 5 minuten voor een meerderheidspartij. Ik stel dat zomaar voor, uit de losse pols, ik heb geen overleg kunnen plegen. Dan zijn we morgen rond 16.30 uur klaar, want dan moeten we het Europees halfrond verlaten.

Dit lijkt mij een redelijk en evenwichtig voorstel, wetende dat de regering de begroting moet neerleggen bij Europese Commissie vóór 15 oktober en dat wij daar als Parlement tezelfdertijd kennis van krijgen, en wetende dat alle beleidsverklaringen besproken worden in de commissies. Dan kan u alle vragen stellen die u zou willen stellen.

Ik dring er nogmaals op aan dat we daarop zouden kunnen afkloppen, want ik denk dat dit een kwestie van gezond verstand is.

02.05 **Peter De Roover** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, door het gebruik van de term "gezond verstand" maakt u het natuurlijk heel moeilijk om het daarmee niet eens te zijn, dan zou ik immers uiting geven van een gebrek aan gezond verstand. Maar ik ben nogal koppig. Ik zal me neerleggen bij de meerderheid, absoluut, geen enkel probleem. Maar dat probleem dat ik daarnet gesteld heb, blijf ik wel stellen.

We zouden hier zelfs eigenlijk procedureel kunnen stellen: is het een agendawijziging om de thematische bespreking wel te laten doorgaan, of is het een agendawijziging om ze niet te laten doorgaan? Ik neem natuurlijk aan dat de ene meerderheid ook wel de andere zal zijn…

De **voorzitter**: U wil dus een stemming?

02.06 **Peter De Roover** (N-VA): In eerste instantie heb ik zelfs 50 mensen nodig om een agendawijziging te kunnen voorstellen. Ik ken het Reglement. Het kan natuurlijk zijn dat behalve het Vlaams Belang alle andere fracties zich aan onze kant scharen, maar ik vermoed van niet…

De **voorzitter**: Dus ik stel vast dat er een consensus is? *(Instemming)* Waarvoor dank. Dank u wel voor uw medewerking.

Je propose que M. Vanden Burre continue son exposé et qu'on essaie tout de même de ne pas trop interrompre, afin de respecter l'horaire prévu de 3 heures.

modification de l'ordre du jour n'est pas appuyée par 50 membres, je propose que nous adoptions la méthode de travail que j'ai proposée.

Le **président**: Puis-je constater qu'il y a un consensus? *(Assentiment)*

03 Reprise de la discussion de la déclaration du gouvernement
03 Hervatting van de bespreking van de verklaring van de regering

03.01 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, j'en étais à la transition énergétique.

C'est un point important à nos yeux, comme l'arrêt des centrales nucléaires, qui doit se faire en toute sécurité, mais surtout avec un accompagnement des travailleuses et des travailleurs. Des emplois directs seront créés sur les sites mêmes, pour procéder aux démantèlements, mais ils seront aussi créés grâce au développement massif des énergies renouvelables.

Un autre marqueur important que je souhaite vraiment mettre en avant cette nuit, c'est la mobilité.

Ce gouvernement va réinvestir dans le transport public, et singulièrement dans la SNCB. La qualité du transport public est dans notre ADN, c'est dans l'ADN des écologistes et ce sera dans l'ADN de ce gouvernement. Des centaines de millions d'euros seront investis afin d'améliorer le service, la ponctualité, les correspondances, le confort, l'accessibilité, et tout cela évidemment en faveur des passagers.

En parallèle, comme on l'a été rappelé cet après-midi pendant les débats, et c'est une victoire importante à nos yeux, le gouvernement attribuera directement à la SNCB, pour une durée de 10 ans, la mission de service public d'opérateur de transport de personnes par chemin de fer sur l'ensemble du pays.

03.01 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): De energietransitie vereist een begeleiding van de werknemers. Er zullen rechtstreekse banen worden gecreëerd voor de ontmanteling, maar ook dankzij de ontwikkeling van hernieuwbare energie.

Een andere belangrijke pijler is de mobiliteit. De regering zal herinvesteren in de NMBS. De kwaliteit van het openbaar vervoer zit in het DNA van de groenen. Er zullen honderden miljoenen euro's worden geïnvesteerd om de dienstverlening, de stiptheid en de toegankelijkheid te verbeteren. Daarom geeft de regering een direct award aan de NMBS voor haar opdracht van openbare dienst om de komende tien jaar als operator van het personenvervoer via het spoor op te treden in ons land en dit voor het volledige spoornet.

03.02 **Bert Wollants** (N-VA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter, want de reden dat u daarnet de vergadering onderbrak, was natuurlijk omdat ik het woord vroeg. Dan lijkt het mij wel gepast dat ik hier even...

De **voorzitter**: Er is geen oorzakelijk verband.

03.03 **Bert Wollants** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer Vanden Burre, u heeft daarnet gezegd dat de kernuitstap wordt bevestigd. Afhankelijk van hoe men dat regeerakkoord leest, staat daar wel iets anders. Er staat dat er op het vlak van bevoorradingszekerheid wordt bekeken hoe dat in zijn werk zal gaan en of het wel zal kunnen.

Ik moet alleen vaststellen dat de timing die daarvoor wordt gehanteerd compleet onrealistisch is. Het is zodanig genoteerd in het akkoord dat als men op dat moment pas zal beslissen – eind 2021 – of die kerncentrales langer openblijven, het dan fysiek niet meer mogelijk is. We kennen allemaal de procedure waarbij een milieueffectenrapport moet worden gemaakt vooraleer de wet kan worden gewijzigd, vooraleer die investeringen kunnen gebeuren, vooraleer de SALTO-missie kan gebeuren en dat soort dingen meer.

Ik moet vaststellen dat de regering deze hele namiddag – ik heb dat aan een aantal partijen voorgelegd – nooit de moeite heeft willen nemen om daarop te antwoorden. Aan de andere kant heeft de premier ook gezegd: "Als ik iets hoor dat feitelijk onjuist is, dan zal ik daarover tussenkomen." Hij is daarover niet tussengekomen, dus ik

03.03 **Bert Wollants** (N-VA): Selon M. Vanden Burre, l'accord de gouvernement confirme la sortie du nucléaire, mais cela n'est pas dit du tout. L'accord stipule que la sécurité de l'approvisionnement sera vérifiée avant qu'une décision ne soit prise. Le timing proposé pour ce faire est totalement irréaliste. Si une décision ne sera prise qu'à la fin de 2021 pour savoir si les centrales nucléaires resteront ouvertes plus longtemps, cela ne sera plus physiquement possible. Le gouvernement en est bien conscient et fait croire n'importe quoi à la population.

kan daaruit alleen maar vaststellen dat de regering op de hoogte was van dat probleem. Dat men een stukje in het akkoord heeft geschreven waarvan men weet dat het onuitvoerbaar is en dat men eigenlijk de bevolking wat wijsmaakt.

U spreekt over het dichten van de kloof tussen politiek en de burger, maar met dat soort passages maakt u hen iets wijs. Ik wil dus van u weten of u dat op die manier en met die bedoeling ingeschreven heeft of heeft u andere informatie? Ik heb ondertussen uit *Knack* begrepen dat de minister zelf niet wenst te reageren, ondanks het feit dat we hier toch wel een mooi debat hebben waar het zou kunnen. Dat vind ik een bijzonder jammere zaak, wat alleen maar mijn punt lijkt te bevestigen. Maar overtuigt u mij van het tegendeel.

03.04 Eerste minister **Alexander De Croo**: Ik wil daar graag op reageren.

We hebben een retroplanning gemaakt en op basis daarvan is het duidelijk dat het LTO-dossier, waar de heer Wollants het over heeft, later dan eind 2021 naar de regering kan komen.

Dus in het geval van een noodscenario. Dat wil dan zeggen dat de exploitant het MER en het FANC-approval moet doen op eigen risico. Dat is niet zo abnormaal. Bij andere exploitanten wordt dat dan aanzien als een klassiek bedrijfsrisico, zoals het eigenlijk zou moeten zijn. Het kan zijn dat de exploitant het daar niet mee eens is, maar eigenlijk is het de logica zelve dat men dat op eigen risico doet en die timing is perfect haalbaar.

03.04 **Alexander De Croo**, premier ministre: Nous avons établi un rétroplanning et il en résulte que le dossier LTO peut parvenir au gouvernement après la fin de 2021. L'exploitant sera alors lui-même responsable du RIE et de l'approbation par l'AFCN. Alors ce timing sera bel et bien réalisable.

03.05 **Bert Wollants** (N-VA): Ik zal daar heel kort op reageren.

Eigenlijk schuift u het debat door en vraagt u nu aan de exploitant: kan u alstublieft een dossier indienen dat vandaag in strijd is met de wet? Dat is wat u eigenlijk als regering vraagt, want vandaag heeft de exploitant helemaal geen dossier in te dienen omdat de wet dat verbiedt. Als u nu zou zeggen: er is een piste, we behandelen dat. Maar dat doet u niet. Wat u doet, is zeggen: die exploitant moet zijn plan maar trekken en tegen de wet handelen om een dossier voor te bereiden, waar wij niets van weten of de wet ervoor willen wijzigen. Dit vind ik een zeer bijzondere manier van omgaan met het vertrouwen van ondernemingen, maar ook van burgers die vandaag absoluut niet weten of dit de enige passage is waarin u eigenlijk de mensen een briefje op de mouw speldt.

03.05 **Bert Wollants** (N-VA): Le gouvernement demande donc à l'exploitant de soumettre un dossier qui est contraire à la loi.

03.06 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je voulais aussi continuer sur le volet socioéconomique, parce que c'est un autre volet qui est important pour nous et constitue un marqueur écologiste important.

Pour nous, aucune transition écologique digne de ce nom ne pourra se faire sans justice sociale, c'est une conviction absolue. Les mesures sociales constituent l'autre pilier important au sein de cet accord sur lequel nous reposons notre vision de la société. Je commencerai évidemment par le cœur de notre mécanisme national de solidarité, la sécurité sociale: elle sera renforcée et son financement pérennisé. Cet engagement et cette ambition, qui figurent dans l'accord, sont pour nous fondamentaux et nous les considérons vraiment comme une victoire. On reprend même toute

03.06 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Het socio-economische gedeelte draagt ook een belangrijke groene stempel. Geen enkele ecologische transitie die naam waardig kan zonder sociale rechtvaardigheid tot stand komen. De sociale maatregelen zijn de andere pijler van het regeerakkoord waarop onze maatschappijvisie berust.

Het is een overwinning. De sociale zekerheid zal versterkt worden en

une série d'engagements pris lors de la célébration du 75e anniversaire de la sécurité sociale. Pour nous, c'est un marqueur extrêmement fort. De manière très concrète, pour continuer dans les mesures qui sont prises, je voulais vraiment revenir sur trois mesures qui nous tiennent particulièrement à cœur. Je m'en voudrais de ne pas les citer, parce que notre groupe parlementaire se bat depuis longtemps au Parlement – on a parlé du travail au Parlement, du dynamisme dans les commissions parlementaires et dans les débats – et, vraiment, on se bat depuis longtemps pour les obtenir, et ils se retrouvent, ces trois combats, dans l'accord. Premièrement, l'allongement du congé de naissance pour les papas et les co-parents, qui va enfin concrètement doubler pour passer de dix à vingt jours. Franchement, il était temps, parce que la Belgique est clairement à la traîne dans ce domaine-là et qu'aujourd'hui, certains ont décrit, de nouveau, des mesures symboliques, des chiffres sur un papier.

Mais aujourd'hui, au 21e siècle, c'est beaucoup plus que ça: c'est un signal fondamental. On envoie un signal qui donne plus d'égalité entre les femmes et les hommes, mais aussi une meilleure répartition des tâches à la maison, un meilleur équilibre entre vie familiale et vie professionnelle et enfin, aussi, du temps pour que les papas et les co-parents puissent prendre du temps pour accueillir un nouveau membre de la famille. Aujourd'hui, donc au-delà des jours de congé qui augmentent, il y a aussi un changement de culture, un changement de vision de la famille, mais aussi des temps: le temps de travail, le temps à la maison, l'équilibre au sein du couple. Pour nous, ce sont des marqueurs très importants. Le deuxième combat, c'est la mise en place structurelle d'un congé parental corona, d'ici à la fin de l'année. C'est une mesure importante parce que trop de parents aujourd'hui voient leur enfant bloqué à la maison sans solution. On l'a vu, ça a été mis en place mais ça n'a pas été prolongé, ça va l'être maintenant. De nouveau, c'est important parce qu'on répond à des préoccupations concrètes de nos concitoyens et de nos concitoyennes et je pense que c'est ce qui fait la force d'un accord de gouvernement. Troisièmement, la mise en place d'un véritable statut social pour les métiers artistiques. Non, ce ne sont pas que des phrases à nouveau. Non, il ne s'agit pas que de quelques lignes. Certes, ce sont quelques lignes, mais quelques lignes fortes, parce que derrière il y a un budget, cela a été confirmé. Donc cette attente qui dure depuis des mois, des années, concernant un véritable statut pour les artistes actuels et en devenir, c'est une véritable victoire, pour laquelle nous nous battons depuis longtemps parce que oui, la culture est là, au cœur de nos vies.

Aujourd'hui, elle nous manque terriblement, à tous et à toutes, et il est vraiment temps de nous mobiliser et de mettre les moyens financiers sur la table. C'est là finalement le plus important dans les phrases de l'accord du gouvernement, c'est la table budgétaire pour soutenir ceux et celles qui la font vivre. Un autre chapitre important, dont beaucoup de choses ont déjà été dites, et donc sur lequel je serai peut-être un peu moins long que je l'aurais été s'il était un peu plus tôt, c'est la santé. Évidemment, on est en pleine pandémie de COVID-19, qui n'est pas encore terminée, on a bien entendu parlé de l'augmentation des financements structurels, qui est fondamentale pour nous, mais il y a un autre élément que je voulais mettre en avant: c'est qu'à côté de ce virus que finalement, nous n'avons pas vu arriver et que les autres pays n'ont pas vu arriver non plus, il y a des facteurs de risque

de financiering ervan zal bestendigd worden. Beloftes die ter gelegenheid van de 75ste verjaardag van de sociale zekerheid gemaakt werden, werden in het regeerakkoord opgenomen.

Dat hoofdstuk bevat ook drie maatregelen die onze fractie al lang doorgevoerd wil zien. Het verlof voor de papa's en de meeouders wordt verlengd van 10 tot 20 dagen. Dat werd tijd! Dat signaal is een stap in de goede richting voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, een betere verdeling van de huishoudelijke taken en een beter evenwicht tussen het werk en het gezinsleven. Dat kadert ook in een veranderende visie op het gezin en het tijdsgebruik.

Nog vóór het einde van het jaar zal er een corona-ouderschapsverlof ingevoerd worden. Er zijn te veel ouders van wie het kind niet naar school of naar de opvang kan en dus thuiszit, en die geen oplossing hebben. Die maatregel zal verlengd worden om aan de concrete bekommernissen van de burgers tegemoet te komen. Daarin schuilt de kracht van een regeerakkoord.

Ten slotte zal er een echt sociaal statuut voor de beroepen in de cultuursector gecreëerd worden. Er werd een budget geoormerkt, wat toelaat om verder te gaan dan enkel mooie woorden en die verwachting, die al jaren leeft, in te lossen. Ook dat is een overwinning. De cultuur is het kloppende hart van onze levens en het is tijd om daarvoor de financiële middelen op de tafel te leggen.

Wat de gezondheidszorg betreft, wil ik boven op de verhoging van de structurele financiering en de aanpak van de coronacrisis wijzen op het belang van het beleid op het stuk van de gezondheidspreventie, de milieubescherming en de strijd tegen ongelijkheden. Risicofactoren zoals ouderdom, armoede of vervuiling hebben een

comme la vieillesse, la maladie, la pauvreté, mais aussi la pollution, les canicules et les inondations qui affectent dramatiquement les gens et frapperont encore plus durement les plus vulnérables et augmenteront les inégalités et donc pour nous, au-delà évidemment de la gestion du COVID-19 qui est fondamentale, nous avons aussi structurellement besoin de mettre en place, dans la protection de l'environnement et la lutte contre les inégalités, des politiques de prévention de la santé plus efficace. Ce marqueur-là, pour nous, est aussi fondamental.

Un autre dossier important et qui a provoqué beaucoup de débats durant la campagne électorale et durant la dernière législature, c'est la justice. Je voulais souligner trois lignes de force qui, pour nous, sont cruciales: l'indépendance de la justice, son accessibilité et la prise en charge du problème carcéral. L'indépendance passe évidemment par le juste financement de la justice, on en a parlé: la justice va enfin être refinancée structurellement dans notre pays, les engagements budgétaires ont été pris. Ils sont indispensables parce que le service public de la justice ne peut être rendu de manière efficace autrement et que cela crée de l'injustice entre nos concitoyens et nos concitoyennes. En parallèle, l'accessibilité, c'est garantir aussi l'ouverture du service public de la justice, qui ne doit pas être réservé aux nantis ou à ceux en comprennent les rouages. Nous avons de nouveau travaillé sur une proposition de loi en commission parlementaire, ces dernières années, dans le cadre de laquelle nous étions à l'initiative de la réforme de l'aide juridique, qui a été décidée et qui augmente sensiblement les seuils financiers d'accessibilité. Le gouvernement s'inscrit dans cette continuité et pour nous, de nouveau, c'est une réelle victoire.

Un point qui, vraiment, je le pense, fait le fil vert de notre intervention de cette nuit, c'est le renouveau politique. Je l'ai dit en introduction, il faut réconcilier nos concitoyens et nos concitoyennes avec la politique, avec ce que nous débattons ici, avec ce que nous faisons et ce que nous décidons. Il est temps d'ouvrir les portes et les fenêtres du Parlement. Nous nous réjouissons donc que nous parlions enfin d'expérimentation de nouvelles formes de participation citoyenne, de commissions mixtes qui réunissent élus et citoyens, qui débattent, décident et votent ensemble dans les parlements. C'est pour nous fondamental, des expériences pilotes sont en train d'être menées en communauté germanophone et à Bruxelles, on voit que cela donne des résultats importants de sortir des murs de notre Parlement pour être au débat direct avec nos concitoyens.

La jeunesse aussi, heureusement, n'a pas été oubliée. On en a très peu parlé aujourd'hui, à part mon collègue Kristof Calvo ce matin, mais pour nous, le droit de vote à 16 ans est une vieille et ancienne revendication écologiste. Pour nous, c'est vraiment une réelle avancée fondamentale que de permettre à cette jeunesse, pour les élections européennes dans un premier temps, je l'espère, de s'impliquer encore plus dans le débat public. Cette jeunesse qui descend dans la rue pour nous rappeler – parfois pour nous botter le derrière – tous les enjeux importants de notre siècle, surtout en matière climatique. Surtout, qu'ils continuent à le faire!

03.07 **Sander Loones** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, het is een vraag voor u.

grotere impact op de meest kwetsbaren.

Justitie is een ander belangrijk dossier. Drie krachtlijnen zijn daarbij essentieel: de onafhankelijkheid van justitie, de toegang tot het gerecht en de situatie in de gevangenissen.

Onafhankelijkheid vereist een structurele herfinanciering, waarvoor de nodige budgettaire verbintenissen aangegaan zijn. Dat is de enige manier om deze overheidsdienst efficiënt te maken. De toegang tot het gerecht betekent dat elke burger een beroep kan doen op het gerecht, ook wie niet welgesteld is of wie niet weet hoe het rechtssysteem in elkaar zit. Wij hebben het initiatief genomen om de juridische bijstand te hervormen door de inkomensgrenzen te verhogen. We beschouwen het als een overwinning dat de regering die weg verder bewandelt.

Politieke vernieuwing staat centraal in ons discours. We moeten de kloof tussen de burgers en de politiek dichten en we moeten zorgen dat de burgers opnieuw aansluiting vinden bij onze debatten en beslissingen. Het verheugt ons dat er nieuwe vormen van burgerparticipatie op touw zullen worden gezet, waardoor Kamerleden en burgers samen beslissen in de verschillende parlementen. De pilootprojecten in de Duitstalige Gemeenschap en in Brussel werpen vruchten af.

De jeugd wordt niet vergeten. Dankzij het stemrecht op 16 jaar, een eis van de groenen, kunnen jongeren zich meer mengen in het publieke debat. Zij zijn het immers die op straat komen voor de belangrijke uitdagingen, vooral op het vlak van klimaat.

03.07 **Sander Loones** (N-VA): Le temps de parole accordé aux partis de la majorité était de

We hadden afspraken rond spreektijden. Meerderheidsfracties kregen een half uur. De groene fractie heeft het half uur opgebruikt met een speech van de heer Calvo. Dus ze hebben een half uur als meerderheidsfractie en oppositiefracties hebben een uur. Dat is dus de eerste ronde. In de tweede ronde is er opnieuw een uur. Wij geven daarbij een stuk van de spreektijd aan de heer Vanden Burre, maar de tweede ronde is eigenlijk afgeschaft. Soit, u heeft daarstraks gezegd dat wij de heer Vanden Burre tot 2.10 uur zouden geven en dat nadien de premier aan het woord zou komen.

Het spijt me om te zeggen, maar het interesseert mij misschien net iets meer om de replieken van de premier te kunnen horen dan eigenlijk een stuk oneigenlijk gebruik van de tweede spreektijd hier opnieuw verspild te zien.

30 minutes. Le groupe écologiste a épuisé ce temps de parole avec le discours de M. Calvo. Je constate que M. Vanden Burre peut à nouveau prendre la parole.

De **voorzitter**: Wat we gezegd hadden, is dat de spreektijden zouden geglobaliseerd worden en dat natuurlijk elke fractie kon kiezen. Er was normaal een uur voorzien voor de Ecolo-Groenfractie. De heer Calvo heeft daarvan een half uur gebruikt, en in principe...

De heer Vanden Burre gaat dadelijk afronden. Kunnen we misschien uit hoffelijkheid naar zijn besluit luisteren en dan hebben we om 02.15 uur de repliek van de premier. Dan kunnen we alles doen volgens de geplande timing.

Le **président**: Normalement, le groupe Ecolo-Groen dispose d'un temps de parole d'une heure, qu'il peut se partager.

03.08 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, het is eigenlijk een interessant toeval, want ik ging net een paar woorden aan mijn Nederlandstalige collega's en medeburgers richten. Bedankt voor die opportuniteit, collega Loones.

De uitdagingen zijn enorm en de verwachtingen heel hoog in gans het land, van Oostende tot Aarlen en van Eupen tot Moeskroen, met vaak dezelfde bekommernissen. Samenwerken en compromissen zoeken is vaak moeilijk, maar als ecologisten denken wij dat het ons sterker maakt en verder brengt. Met andere woorden, we zijn ervan overtuigd dat wat we samen doen we eigenlijk beter doen.

03.08 **Gilles Vanden Burre** (Ecolo-Groen): Je saisis cette occasion pour m'adresser à mes collègues et concitoyens néerlandophones. Dans tout le pays, les défis sont de taille et les attentes élevées. Nous partageons souvent les mêmes préoccupations. Travailler ensemble et faire des compromis n'est pas souvent chose facile, mais peut nous rendre plus forts. Nous sommes convaincus qu'ensemble, nous faisons mieux.

Vous l'aurez compris, monsieur le premier ministre: en conclusion, notre groupe est enthousiaste sur les mesures concrètes, les ambitions compilées dans l'accord du gouvernement. Mais cet accord est le fruit d'un compromis, on l'a dit et répété, mais qui marque des avancées fortes en matière sociale, climatique et économique. Avec notre groupe, nous resterons cependant vigilants, critiques, quand c'est nécessaire, afin que ces politiques qui nous tiennent à cœur, décrites dans l'accord, soient appliquées, et surtout, que les budgets soient aussi libérés.

Pour toutes ces raisons, monsieur le premier ministre, c'est avec volontarisme et sens des responsabilités que, tout à l'heure, nous vous accorderons notre confiance.

Tot slot is onze fractie enthousiast over de tentoongespreide ambities. Dit regeerakkoord is het resultaat van een compromis, maar houdt grote stappen voorwaarts in op sociaal, economisch en klimaatvlak. Wij zullen waakzaam en kritisch blijven opdat dat beleid effectief wordt uitgevoerd en vooral opdat daartoe de nodige budgetten worden uitgetrokken.

Mijnheer de eerste minister, wij zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid en zullen u ons dan ook ons vertrouwen schenken.

Le **président**: Je peux donner la parole à M. le premier ministre.

03.09 Eerste minister **Alexander De Croo**: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, ik zou willen beginnen met iedereen te danken voor deze oefening. Ik ben niet zeker of het Europees Parlement enige ervaring heeft met dit soort Belgische politieke uithoudingssport. Maar ik denk wel dat we hier een indruk nagelaten hebben. Ik weet niet of men ons nog een volgende keer uitnodigt voor dit soort nachtelijke taferelen.

Al bij al vind ik eigenlijk dat het wel een positief debat was, en een debat dat inderdaad zoals u zegt, mijnheer de voorzitter, soms wel op een ongebruikelijke manier verlopen is. Ik denk dat dat correct is. Maar het is een debat, vind ik, waarin we elkaar wel gerespecteerd hebben. Het heeft niet geleid tot hoogoplopende schreeuwpartijen zoals we die soms in het verleden te vaak gezien hebben.

Het blijkt natuurlijk wel uit deze discussie dat er verschillen zijn.

Heureusement qu'il y a des différences, c'est évident qu'il y a des différences profondes dans la manière dont nous voyons les choses dans notre pays et la manière dont on regarde le débat politique, mais ça justifie clairement le fait qu'il y ait une majorité et une opposition qui peuvent avoir des opinions différentes.

In ieder geval, wat ik wil duidelijk maken, is dat op het gebied van de interactie tussen de regering en het Parlement, het Parlement erop mag rekenen dat deze regering zich daarin zeer constructief zal gedragen. Het Parlement bepaalt de agenda. Het Parlement controleert het functioneren van deze regering.

Ik zal proberen op een algemene manier door de thema's te gaan die besproken zijn. Zoals u weet, met een regeerakkoord van een kleine 90 pagina's: dat gaat zeer breed, daar staan zeer veel verschillende thema's in. Ik kan dus niet anders dan een selectie maken van de onderwerpen.

Quand on fait une sélection, c'est clair que certaines personnes vont dire: "Oui, mais vous avez sélectionné ceux-là et pas d'autres". Mais comme monsieur le président de la Chambre l'a dit, nous aurons beaucoup d'autres occasions de discuter en détail de ces accords et des notes de politique générale en commission, où, on le sait très bien, il y a bien moins de limitations et bien plus de possibilités d'aller dans les détails.

Laat me misschien beginnen met de fiscaliteit. De discussie over de fiscaliteit heeft zich in mijn ogen bijna vastgereden op één paragraaf, terwijl er toch zoveel meer in dat hoofdstuk staat. Op basis van die discussie zou je kunnen denken dat de kersverse minister van Financiën zich gaat vervelen de komende jaren. Ik ben ervan overtuigd dat dat een van diegenen is die zich het minst zal vervelen. Vooral omdat dit regeerakkoord spreekt over een zeer gedegen voorbereiding van een fundamentele fiscale hervorming.

Ik geloof dat dit absoluut de manier is waarop we dit moeten doen. We moeten de tijd nemen om dat goed te analyseren. We doen dit op basis van een aantal objectieven, en u heeft die in het regeerakkoord waarschijnlijk gezien, zoals het verhogen van de werkgelegenheid, het ondersteunen van onze klimaatambities, het aanmoedigen van

03.09 **Alexander De Croo**, premier ministre: Tout compte fait, ce débat a été positif et nous avons témoigné de respect les uns envers les autres. Le ton n'est pas monté jusqu'à l'invective, mais les discussions montrent bien sûr que des divergences existent.

Gelukkig zijn er grote meningsverschillen. De meerderheid en de oppositie mogen verschillende standpunten hebben.

Le gouvernement veut se montrer très constructif dans ses relations avec le Parlement. Le Parlement détermine l'agenda et contrôle le gouvernement.

Je m'attarderai à présent sur quelques thèmes de l'accord de gouvernement.

Als men een selectie maakt, klagen sommige mensen dat men bepaalde thema's kiest en andere niet. Zoals de voorzitter al zei, zullen we de akkoorden en beleidsnota's in detail in de commissies kunnen bespreken.

La discussion sur la fiscalité s'est axée sur un seul paragraphe, alors que ce chapitre est bien plus étoffé. On pourrait presque penser que le ministre des Finances risque de s'ennuyer, mais il n'en sera rien, car il devra préparer une réforme fiscale fondamentale, basée sur certains objectifs et principes repris dans l'accord de gouvernement.

ondernemerschap en zovele andere zaken. Op basis van een aantal principes, bijvoorbeeld door het verbreden van de fiscale basis en door onze fiscaliteit minder fraudegevoelig te maken.

Ceci est, de mon point de vue, la manière dont on doit le faire: d'abord bien étudier la chose et avoir des périodes de transition. Quand on prend une décision fiscale, on sait très bien qu'une certaine incertitude fiscale peut s'installer. Nous savons très bien que dans un pays comme la Belgique, qui est une petite économie ouverte, le fait de pouvoir offrir une certaine stabilité dans la fiscalité est indéniablement un élément très important.

We moeten de zaken eerst goed bestuderen en voorzien in overgangsperiodes. In een kleine open economie als de onze is het belangrijk om enige fiscale stabiliteit te bieden.

Maar toch, laat mij misschien terugkomen op die ene paragraaf waar alles zich op geconcentreerd heeft. Misschien moet ik het essentiële element ervan voorlezen: een eerlijke bijdrage vragen van die personen die de grootste draagkracht hebben, met respect voor ondernemerschap.

Ce seul paragraphe évoque une contribution équitable de ceux qui ont 'les épaules les plus larges', ceux dont la capacité financière est la plus grande, dans le respect de l'entrepreneuriat. Pourquoi ces intentions suscitent-elles tant de nervosité? Au cours des six derniers mois, nous avons demandé des efforts exceptionnels à la quasi-totalité de la population. Pourquoi serait-il inconcevable de demander, en ces temps exceptionnels, une contribution exceptionnelle à ceux qui en ont plus que d'autres les moyens? Je ne vois pas pourquoi on ne pourrait pas dire cela. Même en tant que libéral, je défendrai ce principe.

Ik stel mij eigenlijk de vraag waarom daarover zoveel nervositeit is. We zijn op een moment waarbij we de voorbije zes maanden aan ongeveer de ganse bevolking gevraagd hebben om uitzonderlijke dingen te doen. Er zijn mensen in de medische wereld die uitzonderlijke zaken gedaan hebben, met een risico voor hun eigen leven. We hebben mensen in de logistiek gevraagd om te blijven werken, om te vermijden dat ons land zich compleet zou vastrijden. We hebben mensen in lockdown geplaatst. Vandaag leggen we aan onze bevolking nog altijd zaken op die eigenlijk tegengesteld zijn aan onze manier van leven. We hebben de voorbije zes maanden uitzonderlijke zaken gevraagd op een uitzonderlijk moment. Is het dan onlogisch dat je op een uitzonderlijk moment zou durven vragen aan degenen die de grootste draagkracht hebben of het mogelijk is om op een uitzonderlijk moment een uitzonderlijke stap te zetten?

Ik vind dat absoluut te verdedigen en ik begrijp nog altijd niet waarom ongeveer een derde van deze assemblee vindt dat over zoiets zelfs eigenlijk niet zou mogen gesproken worden. Zelfs als liberaal verdedig ik zoiets.

Bien entendu, il faut veiller à ne pas pénaliser les entreprises ou les classes moyennes, mais ce n'est pas impossible.

Natuurlijk moet men ervoor zorgen dat men het ondernemerschap niet schaadt. Natuurlijk moet men ervoor zorgen dat het de middenklasse niet raakt. We kennen al die elementen. Maar nu gaan zeggen dat zoiets onmogelijk is, ik kan me dat eigenlijk niet inbeelden.

En outre, force est de constater que l'analyse d'un accord de gouvernement a tourné à l'exercice statistique. On compte le nombre d'occurrences d'un mot dans le texte. Peut-être devrais-je soumettre d'autres accords de gouvernement à ce même exercice?

Een ander element van de discussie die mij toch wel opgevallen was, was de manier waarop men een regeerakkoord nu meer en meer analyseert. Eigenlijk is een regeerakkoord een soort statistische oefening geworden. Men gaat tellen hoeveel keer een bepaald woord daarin voorkomt. Dat is toch een heel mechanische manier om naar een regeerakkoord te kijken. Hoeveel keer staat dat woord erin? Hoeveel keer staat dit woord er niet in, of hoeveel te weinig staat dit woord er niet in? Op een bepaald moment heb ik gedacht, ja, misschien moet ik dat ook wel eens doen met andere regeerakkoorden.

Et puis je me suis dit: "Pourquoi le ferais-je? Pourquoi ferais-je quelque chose qui, de mon point de vue, est complètement contraire à la manière dont on doit lire un accord gouvernemental?" La manière de lire un accord gouvernemental, c'est quand même de comprendre à quoi ça sert.

Voorts heb ik me afgevraagd waarom ik iets zou doen dat volgens mij in strijd is met de manier waarop een regeerakkoord moet worden gelezen. Men moet

begrijpen waar het voor bedoeld is.

Hoe gaat dit het leven van onze landgenoten veranderen? Hoe kan dit een nieuwe impuls geven aan onze samenleving, die vandaag onder druk staat? Hoe gaat dit akkoord ervoor zorgen dat we minder talent verspillen in ons land? Hoe gaat dit akkoord ons land een richting aangeven en ons land deblokkeren? Dat is in mijn ogen geen statistische oefening. Dan gaat het niet over de vraag hoeveel keren er “sociale partner” staat. En hoeveel keer staat erin dat men iets zal “evalueren” en dat men iets zal “monitoren”? De discussie die ik wil hebben is: wat is de essentie van dit akkoord? Ik moet zeggen dat ik dat op dit moment toch wel een heel klein beetje gemist heb.

Comment cet accord de gouvernement va-t-il changer le quotidien de nos compatriotes et donner un nouvel élan à notre société? Il ne s'agit pas d'un exercice statistique. La discussion doit porter sur la question de savoir quelle est l'essence de cet accord.

Ik zou toch, als gewezen minister van Ontwikkelingssamenwerking, nog een laatste woord willen zeggen over de discussie die hierover gevoerd is. Eigenlijk, laat ik de discussie over de vraag of er voldoende ambitie zit in het stukje over Ontwikkelingssamenwerking gewoon samenvatten met: ik heb het volste vertrouwen in minister Kitir, en dat is eigenlijk voldoende voor mij.

En tant qu'ancien ministre de la Coopération au développement, je peux résumer la réponse à la question sur les ambitions du gouvernement dans ce domaine comme suit: j'ai toute confiance en la ministre Kitir.

Voor degenen van jullie die ik niet zal vernoemen straks: ik heb ook het volste vertrouwen in jullie. Maar het was gewoon een manier om een beetje een moeilijke discussie af te handelen.

Over de pensioenen, ook daar: de heer Vandenbroucke heeft dat zeer goed uitgelegd. Pensioenen zijn een onwaarschijnlijk complex onderwerp. De complexiteit van onze pensioenen reflecteert de complexiteit van onze samenleving, maar ook het feit dat men natuurlijk heel veel hervormingen heeft willen doen met overgangsperiodes en met respect voor opgebouwde rechten, enzovoort. Dat leidt tot iets dat bijzonder complex is. Dan heeft men eigenlijk zo’n complexe discussie willen herleiden tot de vraag of het nu een bepaald bedrag is, of is het "in de richting van". En is het netto of is het bruto? Eigenlijk lijkt het alsof dat de enige echte discussie is, terwijl de echte discussie natuurlijk is dat wij een keuze maken als meerderheid om de minimumpensioenen op te trekken. Waarom doen we dat? Omdat we vinden dat het absoluut verdedigbaar is dat mensen die een voldoende lange loopbaan hebben een pensioen krijgen waarmee ze een deftig leven kunnen leiden. Maar waar men minder de nadruk op gelegd heeft, is natuurlijk dat als je dat wilt doen...

Le débat sur les pensions est d'une complexité absolue. Non seulement la société elle-même est complexe, les nombreuses réformes et les périodes de transition prévues pour accompagner celles-ci ont également contribué à cette complexité. Ce débat ne peut être réduit à la seule discussion sur le montant de la pension minimum. Le fait est que cette majorité a décidé d'octroyer une pension décente aux travailleurs qui ont une carrière suffisamment longue.

Alors nous devons être sûrs que le coût du vieillissement soit aussi maîtrisé, c’est ça la vraie question. La vraie question, c’est: est-on capable de faire cet effort, qui d’un point de vue social est tout à fait défendable, en y ajoutant aussi les réformes nécessaires? Ceux qui ont bien lu le texte auront vu que la ministre des pensions viendra, je pense, aux environs du 1er septembre de l’année prochaine, avec une proposition d’éléments de réforme qui permettront de maîtriser le coût du vieillissement pour qu’on puisse supporter cette augmentation que l’on sait.

We moeten ervoor zorgen dat we de kosten van de vergrijzing onder controle houden. Dit is een maatschappelijk lovenswaardig doel maar zijn we bereid daarvoor de nodige hervormingen te doen? De minister van Pensioenen zal tegen 1 september 2021 een hervorming in die zin voorstellen.

Maar eigenlijk gaan pensioenen over meer dan dat. De heer Vandenbroucke weet zeer goed dat pensioenen en werk eigenlijk zeer nauw met elkaar samenhangen, en dat natuurlijk het verlengen van de loopbaan de juiste discussie is. Maar het verlengen van de loopbaan op een redelijke manier. Ja, ik denk dat in ons land de

La question des pensions est plus vaste que cela! Les pensions et le travail sont étroitement liés. Discuter d'une prolongation raisonnable de la carrière se justifie

loopbanen langer moeten zijn, maar de echte vraag is natuurlijk: op welke manier zorg je ervoor dat loopbanen ook draaglijk langer zijn? Een van de elementen daarvoor, waarop ik graag de nadruk wil leggen, is het deeltijds pensioen, waarvan ik persoonlijk een grote fan ben, net zoals van zachte landingsbanen en andere.

pleinement. L'un des éléments qui permettront aux carrières d'être supportables plus longtemps, c'est la pension à temps partiel. J'en suis un grand partisan, tout comme je suis partisan des aménagements de fin de carrière.

Certains ont parlé de l'élément du genre dans l'accord gouvernemental. Je ne vais pas répéter le fait qu'un gouvernement paritaire est quelque chose dont je suis assez fier. Mais en fait, ça devrait être un *non-issue*, comme Justin Trudeau l'a dit. Quand il l'avait fait il y a quelques années, on lui avait posé la question: "Mais pourquoi votre gouvernement est paritaire?", je pense qu'il avait dit: "Because it's 2016". Et je pense qu'en Belgique, on pourrait dire...

Ik ben er trots op dat ik een regering mag leiden die evenveel mannen als vrouwen telt. Zoals Justin Trudeau zegt zou dit eigenlijk een non-issue moeten zijn. Toen men hem vroeg waarom zijn regering op die manier samengesteld was, antwoordde hij volgens mij: "*Because it's 2016*".

Het is omdat het 2020 is, maar eigenlijk zou dit al veel langer moeten gebeurd zijn en zou dit geen issue mogen zijn.

Je devrais donc pouvoir répondre dans le cas présent: parce qu'on est en 2020! En réalité, il y a longtemps qu'on aurait dû avoir cette parité et on ne devrait même plus en parler.

Aan één element in het regeerakkoord waarover niet is gesproken, hecht ik bijzonder veel belang: vrouwen, meisjes zijn ook in ons land buitensporig veel blootgesteld aan geweld en vaak aan seksueel geweld. Als men kijkt naar de statistieken, dan zien we dat we daarmee niet goed omgaan. We doen dat niet goed: het aantal veroordelingen op basis van, bijvoorbeeld, verkrachtingen en aanrandingen is onwaarschijnlijk laag. Heel vaak durven vrouwen ook geen aangifte te doen. En we nemen hier het voorbeeld dat in Gent bestaat.

J'attache une importance particulière à un point qui n'est pas mentionné dans l'accord de gouvernement: l'exposition excessive à la violence, souvent sexuelle, des femmes et des filles dans notre pays. Il ressort des statistiques que notre gestion du phénomène n'est pas bonne. Le nombre de condamnations pour viol et attentats à la pudeur est trop bas pour être crédible. Très souvent, les femmes n'osent pas signaler les faits. Nous devons créer des centres de prise en charge.

En français, cela s'appelle les centres de prise en charge des violences sexuelles.

In het Frans heet dat "les centres de prise en charge des violences sexuelles".

In Gent is er vandaag zo'n centrum dat dit multidisciplinair aanpakt en het wordt internationaal absoluut gezien als dé manier waarop men dat moet aanpakken. Dat is een van de keuzes die we maken, met een budget van 10 miljoen euro om dat nu in elke provincie te kunnen doen. Ik zou willen vragen om daarvoor zeker niet te applaudisseren, want het is iets wat we moeten doen, wat noodzakelijk is, maar waarop we als mensen eigenlijk niet trots mogen zijn. Maar ik ben blij dat we die maatregel nemen, want die maatregel is nodig.

Un tel centre à l'approche multidisciplinaire existe à Gand. Il fait référence au niveau international.

Nous avons un budget de 10 millions d'euros et nous choisissons de construire un tel centre dans chaque province dès à présent. Il s'agit d'une mesure nécessaire, mais dont nous ne pouvons en réalité pas être fiers en tant qu'êtres humains.

À propos de la concertation sociale, certains ont dit que cette expression était trop fréquente dans le texte. Comme si c'était un problème.

Je ne vois pas en quoi ce serait un problème d'affirmer que la concertation est clairement un élément central de la manière dont nous voulons travailler. Concertation entre partis, je pense que nous l'avons prouvé ces dernières semaines, mais aussi concertation au niveau social.

Ik denk dat we de sociale partners vertrouwen moeten geven en dat we ervan moeten uitgaan dat de sociale partners erin slagen om tot akkoorden te komen. Wel heel duidelijk op basis van wat de regering aangeeft: een regering die een bepaalde inhoudelijke richting aangeeft, een regering die dat politiek gaat vertalen, die daaraan een budgettair kader hecht en die daarvoor een timing geeft. Maar als die politieke richting, de timing en natuurlijk het budgettair kader worden gerespecteerd, waarom zouden wij het sociaal overleg dan niet de kans geven om de zaken in detail uit te werken op een manier die breedgedragen wordt, in plaats van het sociaal overleg te zien als een probleem en beslissingen te nemen op basis van een soort rivaliteit van de ene kant ten opzichte van de andere, die eigenlijk alleen maar leidt tot maatregelen die heel vaak gecontesteerd worden, terwijl er eigenlijk ook een andere manier is om dat te doen.

Mijnheer Wollants, over de kernuitstap heb ik sommige sprekers in het debat horen pleiten en vragen of er een overleg is geweest met de exploitant. Vrij vertaald: bent u met uw politiek akkoord naar de exploitant gegaan en hebt u aan de exploitant gevraagd of hij het daarmee eens is? Is dat niet de wereld op zijn kop? Wordt er verwacht van een regering om beslissingen te nemen of om te gaan vragen aan de exploitant of hij het eens is met de beslissingen die genomen zijn?

In het sociaal overleg spreekt men dan over het primaat van de politiek. Wel, dit is nu echt een domein waar het in mijn ogen gaat over het primaat van de politiek, de politiek die maatschappelijke keuzes maakt, en dat moeten natuurlijk uitvoerbare keuzes zijn. Want ik hoor het gebrom al op de banken. Men zegt: "Ja, maar jullie weten niet wat jullie doen. En jullie nemen beslissingen die ondoordacht zijn." Dat is natuurlijk de kritiek de heel vaak gegeven wordt door zij die soms wat dichter bij de sector staan. Maar dat is ook de reden waarom men er in de voorbije decennia niet in geslaagd is om uit te voeren waarover we gestemd hadden. Trouwens, de wet op de kernuitstap is door velen in het Parlement goedgekeurd, niet alleen door de zeven partijen die in deze meerderheid zitten. Vele andere partijen hebben die wet op de kernuitstap ook goedgekeurd...

Niet iedereen, inderdaad, mevrouw Pas, dat is correct, maar vele anderen die daarover vandaag zeer kritisch zijn, hebben die wet op de kernuitstap wel goedgekeurd. Daarom staan we nu voor het moment waarop we heel duidelijk zeggen: wij willen dit realiseren. En om dit te realiseren, moet men vertrouwen hebben in de minister. En ik wil daarin heel duidelijk zijn: de minister van Energie, Tinne Van der Straeten, is iemand in wie ik vertrouwen heb om dat dossier

Sommigen vinden dat de uitdrukking 'sociaal overleg' te vaak voorkomt in de tekst.

Ik zie het probleem niet: waarom zouden we niet mogen stellen dat overleg centraal staat in de manier waarop we willen werken? We willen overleggen tussen partijen, maar ook in overleg gaan met de sociale partners.

Nous devons faire confiance aux partenaires sociaux et avoir foi dans leur capacité à négocier des accords respectueux des orientations politiques, du calendrier et du cadre budgétaire. La concertation sociale est l'instrument grâce auquel des mesures peuvent être élaborées en détail dans un large esprit de consensus. Le gouvernement ne considère pas la concertation sociale comme un problème.

Certains orateurs demandent si l'exploitant a été consulté. En d'autres termes, avez-vous demandé à l'exploitant s'il est d'accord? C'est le monde à l'envers, non? Ce domaine est l'un de ceux qui relèvent de l'apanage du monde politique, lequel pose des choix de société effectivement réalisables. Souvent, les critiques dénonçant un choix irresponsable émanent de ceux qui sont un peu plus proches du secteur. C'est précisément cela qui a entravé l'exécution ces dernières décennies de la loi relative à la sortie du nucléaire. Cette loi, du reste, n'a pas uniquement été adoptée par les sept partis de la majorité actuelle, mais aussi par d'autres qui la critiquent aujourd'hui vivement.

Nous souhaitons exécuter cette loi et je fais confiance à l'expertise de la ministre Van der Straeten pour gérer ce dossier.

Ce dossier a souffert de la perpétuelle politique de "*stop and go*". Nous veillerons à créer un climat

te managen. En ook daar zou dat eigenlijk voldoende moeten zijn.

Zelfs degenen die het niet eens zijn met haar mening, zullen heel vaak zeggen dat haar expertise absoluut buiten alle discussie staat. Het probleem in dit dossier is de continue stop-and-gopolitiek die we gekend hebben. We willen het doen, maar we willen het terzelfdertijd ook niet doen. Hierover gaan we heel duidelijk zijn. Om dit te realiseren, gaan we ervoor zorgen dat er een klimaat is waarin er geïnvesteerd kan worden. En wat we willen, is dat er zoveel mogelijk projecten zijn waarin heel snel gezegd wordt: wij willen daarin meespringen, wij willen dat doen en we begrijpen dat de regering heel duidelijk is over haar intenties.

Natuurlijk doen we dat met aandacht voor de betaalbaarheid langs de ene kant – dit moet niet leiden tot een verhoging van de factuur – en voor de bevoorradingszekerheid langs de andere kant. En laat me dat heel duidelijk zeggen: ik ga niet aanvaarden dat onze industrie in de problemen komt. Ik ga dat niet aanvaarden en er is eigenlijk niemand in de zeven partijen die zou aanvaarden dat onze industrie in de problemen komt. Daarom moet men ook stoppen met het zaaien van onzekerheid. Er is geen enkele reden dat er onzekerheid zou zijn, behalve de onzekerheid die sommigen bijna moedwillig aan het creëren zijn in dit dossier.

d'investissement favorable et à sélectionner un maximum de projets susceptibles de démarrer immédiatement.

Il va de soi que nous serons attentifs à l'aspect financier – il importe d'éviter un renchérissement de la facture – et à la sécurité d'approvisionnement. Le gouvernement ne tolérera pas que nos industries soient mises en difficulté. Il n'y a aucune raison de craindre une quelconque pénurie. Il convient, par conséquent, d'arrêter d'agiter délibérément le spectre de la pénurie d'approvisionnement.

Laat mij ook nog spreken over het domein Werk.

Ce qui est une bonne chose, c'est que beaucoup de partis qui sont intervenus ont dit partager cette ambition d'un taux d'activité de 80 %.

Si nous voulons garder une sécurité sociale performante, la seule manière de le faire, c'est d'avoir un maximum de gens qui travaillent, et c'est vrai que quand on compare notre taux d'activité à celui d'autres pays, par exemple les Pays-Bas, nous avons manifestement encore du chemin à faire.

Vele partijen hebben verklaard voorstander te zijn van de ambitie om de activiteitsgraad op te trekken tot 80 %. De enige manier om een performante sociale zekerheid in stand te houden bestaat erin ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk mensen aan het werk zijn. In vergelijking met de activiteitsgraad in andere landen is er nog veel werk aan de winkel.

Maar sommigen hebben dan gezegd: ja, maar het is onvoldoende duidelijk hoe u dat gaat doen. Wel, laat me van deze gelegenheid gebruikmaken om samen met u aan te duiden in het regeerakkoord op welke manier we dat gaan doen. Maar misschien moeten we eerst een stap achteruitzetten.

Pour certains, la manière dont le gouvernement compte réaliser cet objectif n'est pas suffisamment claire.

Si on parle du fait que le taux d'activité dans notre pays n'est pas assez élevé, faisons un peu l'analyse.

Laten we die lage activiteitsgraad in ons land eens tegen het licht houden.

Waar zit het probleem echt? Het probleem zit in drie categorieën: oudere werknemers, mensen met een laag niveau van opleiding en mensen met een migratieachtergrond. Dat zijn de drie domeinen waarin we het slecht doen. En daarvoor hebben we maatregelen genomen.

We willen ervoor zorgen dat oudere werknemers kunnen blijven werken en niet zomaar aan de kant geschoven worden. Daarom gaan we het deeltijds pensioen invoeren. Daarom gaan we verder inzetten op zachte landingsbanen.

Un problème se pose pour trois groupes: les travailleurs âgés, les personnes peu scolarisées et les personnes issues de l'immigration. Nous prenons des mesures à leur égard. Pour éviter que les travailleurs âgés soient mis de côté, nous instaurons une pension à temps partiel et nous continuons à miser sur le système des fins de

Dan is er de discussie over mensen die langdurig ziek zijn: wat sommigen louter als een probleem beschouwen, vinden wij ook een onwaarschijnlijk gemis aan talent. Vandaar dat we extra investeren in re-integratietrajecten.

De activiteitsgraad van mensen met een migratieachtergrond is dramatisch laag. Mensen van de derde of vierde generatie slagen er toch niet in om een job in ons land te vinden; ze komen uit hetzelfde excellente onderwijs dat we hier hebben, ze komen uit dezelfde jeugdverenigingen die we hier hebben, binnen dezelfde sociale infrastructuur die we hier hebben, net als alle Belgen. Maar toch zien we dat het niveau van tewerkstelling bijzonder laag is. Dan denk ik dat men geen schrik moet hebben van een discriminatietoets. Ik denk dat men daarvan geen schrik moet hebben, want als er geen probleem is, dan zal ook het resultaat van de discriminatietoets geen problemen opleveren.

In mijn ogen is het absoluut te verdedigen: een land als België kan zich niet permitteren om zoveel talent te verspillen. Wij hebben geen enkele grondstof. Onze talenten zijn de enige grondstof die wij hebben, en onze talenten zo verspillen, dat kunnen we niet doen.

En dus, het bevechten van discriminatie, dat gaat niet over ideologie, dat gaat over talent en over het feit dat wij als meerderheid niet aanvaarden dat talenten op zo'n totaal ridicule manier verspild worden.

Dan kom ik tot het laatste element, de derde categorie waarover ik sprak: mensen met een lager niveau van opleiding. U zal zien dat in het hoofdstuk Werk er drie, vier of vijf maatregelen staan met betrekking tot opleiding: ervoor zorgen dat een deel van de ontslagvergoeding van mensen die ontslagen worden, omgezet kan worden in opleiding; ervoor zorgen dat kmo’s die opleidingen willen organiseren waar het iets moeilijker is, daarvoor een fiscale aftrek kunnen krijgen; ervoor zorgen dat op sectoraal niveau de doelstellingen naar boven worden getrokken.

We leven in een wereld die razendsnel aan het veranderen is.

La crise COVID accélère encore cela. On ne l'aurait pas pensé, mais la transition vers une société numérique s'est accélérée avec la crise. Ne pas investir dans le talent des gens, ce serait la plus grande bêtise que l'on pourrait faire. Trop souvent, on dit qu’il faudrait agir. Ce gouvernement prend des mesures pour enfin donner un véritable coup d’accélérateur au niveau de la formation des gens et je pense qu'on en a vraiment besoin.

Het volgende onderwerp waar ook wel veel over gesproken is, is het institutionele. Dit is ook een beetje een struikelblokdiscussie geworden. Ik heb daar veel analyses over gehoord. Op basis van wat ik hier gehoord heb, komt het probleem voor sommigen in de institutionele tekst eigenlijk neer op twee woorden, en die twee woorden zijn: “zonder taboes”. Dat is het probleem. Dat is voor sommigen het probleem. Wat is voor ons de echte reden dat we institutioneel werk leveren? Omdat we vinden dat ons land beter moet functioneren, omdat we inzien dat ons land op bepaalde momenten er

carrière en douceur. Certaines personnes considèrent la maladie de longue durée comme un problème, mais nous la voyons surtout comme du talent gâché. C'est pourquoi nous investissons dans des trajets de réintégration.

Le niveau d'emploi des personnes issues de l'immigration est dramatiquement faible, et ce, même pour les personnes de la troisième ou quatrième génération, qui ont suivi le même – excellent – enseignement que les autres et qui ont fait partie des mêmes mouvements de jeunesse. Un test de discrimination est dès lors un concept défendable – et il n'y a pas lieu de le redouter: si aucune discrimination n'est présente, le test le révèlera aussi. Le talent est l'unique matière première dont dispose un pays comme la Belgique. Lutter contre les discriminations n'a donc rien d'idéologique. Il s'agit tout bonnement de mettre un terme à cette ridicule déperdition de talents.

Nous voulons rendre les formations plus accessibles aux personnes peu scolarisées. Une partie des indemnités de licenciement pourra être convertie en formations, les PME bénéficieront d'avantages fiscaux si elles organisent certaines formations et nous avons l'ambition de remonter ces objectifs au niveau sectoriel.

De COVID-19-crisis heeft de digitale transitie versneld. Het zou dom zijn om niet in talent te investeren. Deze regering wil dat er nu eindelijk vaart wordt gezet achter de opleidingen.

Pour beaucoup, le problème de notre texte institutionnel réside apparemment dans les termes "sans tabous". Nous voulons un pays qui fonctionne mieux, un pays dans lequel des décisions peuvent être prises rapidement, et nous voulons étudier ce projet avec un esprit ouvert et sans

niet in slaagt om beslissingen te nemen, omdat we zien dat ons land te traag geworden is in een snelle wereld. Daarop zeggen wij: de manier om dit aan pakken is zonder taboes. We doen dat met een open blik. En ja, het is duidelijk dat niet iedereen dat met een open blik doet, dat sommigen dat doen met een bepaalde lens. En die lens, dat is een lens van eenrichtingsverkeer. Dat is fout. Uiteindelijk, als je nadenkt over hoe een land, hoe een maatschappij, zou moeten functioneren, dan is het in mijn ogen toch een fout dat met een bepaalde preconceptie te doen.

In één domein maken we echter een keuze: op het gebied van de gezondheidszorg zijn we zeer duidelijk. Er zijn in de pakketten van gezondheidszorg inconsistenties. Hier hebben we een keuze gemaakt om heel duidelijk te zeggen: die inconsistenties, die gaan we dichter bij de patiënt brengen. Dat is een keuze die we gemaakt hebben en het is in mijn ogen een keuze die, niet enkel politiek, absoluut te verdedigen is.

Voor de rest maken wij de keuze om daar een breed politiek debat van te maken. Wie kan daar nu tegen zijn? Hoeveel staatshervormingen zijn er beslist in donkere achterkamertjes, met wetteksten, met eindeloze discussies. Daarna parlementaire processen die soms jaren duren. Om ons dan te realiseren dat heel veel mensen eigenlijk hun weg verloren zijn in ons land. Dat breed maatschappelijk debat is voor mij essentieel. Dat breed maatschappelijk debat brengt een discussie die vaak aanzien wordt als een zeer technische discussie, de straat op, brengt het naar het punt waarover het eigenlijk echt zou moeten gaan: hoe zien wij onze maatschappij functioneren en hoe krijg je eigenlijk als burger de meeste waar voor je geld? Laten we duidelijk zijn: onze landgenoten verdienen meer waar voor hun geld te krijgen.

Veiligheid en Justitie, daar ben ik eigenlijk al deels op ingegaan. Ik wil toch wel iets duidelijk maken. In het begin heeft iemand gezegd: er staan maar een bepaald aantal regels over in, ik denk dat het ging over een vijftiental regels. Maar zoals ik over een ander onderwerp gezegd heb: waarnaar u misschien echt moet kijken, is de begrotingstabel, waarin staat dat we 400 miljoen structureel investeren in Justitie en politie, en dat is absoluut te verdedigen. Bijvoorbeeld, om ervoor te zorgen dat we 1.600 politieagenten per jaar gaan rekruteren. Als ik dat optel, is dat ongeveer 66 miljoen per lijn in het regeerakkoord, zo slecht is dat uiteindelijk nog niet.

Defensie is al enigszins aangeraakt; daar is eigenlijk weinig antwoord op gekomen. Ik zie niet goed in waarom er ongerustheid zou zijn op het gebied van defensie. Er is een zeer ambitieus investeringsplan dat wordt bevestigd, en die bevestiging is essentieel. Wij hebben onze rol te spelen in een internationale wereld. Als we deel willen zijn van de NAVO en als we beide hoofdkwartieren van de NAVO in ons land willen hebben, dan is het logisch dat we ons deel van de inspanning doen. Wat wil zeggen dat de 9,2 miljard aan investeringen tegen 2030 natuurlijk aangehouden wordt en dat ons jaarlijks budget evolueert naar 1,24 % van het bbp tegen 2024. Meer algemeen – het staat expliciet in het regeerakkoord – maken we heel duidelijk dat de NAVO de hoeksteen is van de Europese veiligheid. En natuurlijk kunnen we op Europees niveau zaken doen om meer coördinatie te hebben. Maar de NAVO is absoluut de hoeksteen.

préjugés. Certains ne veulent considérer les choses que dans une optique unidirectionnelle. Selon moi, cette attitude n'est pas la bonne.

Dans le domaine des soins de santé, nous faisons en revanche le choix d'amener les compétences, qui sont aujourd'hui réparties de manière incohérente, plus près du patient. Pour le reste, nous voulons un large débat de société. Combien de réformes de l'État ont-elles été engendrées par des décisions prises en coulisses et suivies d'interminables procédures parlementaires, ce qui a eu comme conséquence que les citoyens se sentent perdus dans notre pays? Nous voulons étendre un débat essentiellement technique à la question suivante: comment voulons-nous voir notre société fonctionner? Comment répondre aux attentes de nos concitoyens?

J'ai entendu dire que seules quelques lignes ont été consacrées à la sécurité, mais il faut regarder le tableau budgétaire. Un montant de 400 millions d'euros sera investi structurellement dans la Justice et la police, notamment pour le recrutement de 1 600 agents.

Je ne comprends pas bien les inquiétudes concernant la Défense. Nous confirmons le plan d'investissement ambitieux. Si nous voulons jouer notre rôle au sein de l'OTAN, si nous voulons conserver ses deux sièges dans notre pays, il est logique que nous fournissions notre part des efforts. Pour nous, l'OTAN constitue explicitement la pierre angulaire de la politique sécuritaire européenne. Nous maintenons les 9,2 milliards d'investissements d'ici 2030 et faisons évoluer le budget annuel vers 1,24 % du PIB d'ici 2024.

Par rapport à l'asile et la migration: j'ai entendu certains qui disent "l'asile et la migration, dans ce domaine-là, l'Europe n'est pas vraiment la solution".

Je ne pourrais pas avoir une opinion plus différente parce que toutes les difficultés d'asile et de migration proviennent de problèmes géopolitiques. Les raisons sont la guerre civile en Syrie, un accord qu'on a essayé de faire avec la Turquie qu'on a parfois du mal à faire respecter, le manque de capacité dans des pays comme la Grèce et l'Italie...

Wat asiel en migratie betreft, beweren sommigen dat Europa niet de oplossing is. Alle moeilijkheden zijn nochtans het gevolg van geopolitieke problemen: de oorlog in Syrië, de moeilijkheid om het akkoord met Turkije te doen naleven, het capaciteitstekort in Griekenland en Italië….

Dat zijn de moeilijkheden waarmee we fundamenteel geconfronteerd zijn. Hoe gaan we dat oplossen zonder meer samenwerking op Europees niveau? Ik heb soms de indruk dat zij die zeggen dat Europa niet de oplossing zou zijn, ook degenen zijn die dan uiteindelijk voor open grenzen gaan pleiten. Want wat gaan we dan doen, zouden we dan de Belgische grenzen beginnen afsluiten?

Comment pourrions-nous gérer ces problèmes sans une coopération européenne renforcée? Quelle serait l'autre option? Fermer les frontières de notre pays? La priorité consiste à mieux défendre les frontières extérieures de l'Union européenne et à accroître la coopération. Le secrétaire d'État à l'Asile et à la Migration l'a déjà dit dans les médias: nous voulons développer une politique correcte, humaine, mais ferme. Ces trois adjectifs définissent parfaitement notre politique.

Het beter verdedigen van de Europese buitengrenzen is absoluut een van de eerste elementen en meer samenwerking tussen Europese landen is iets waarvoor we op Europees niveau absoluut gaan pleiten. Maar ik wil wel duidelijk zijn over de aanpak die we gaan gebruiken – de staatssecretaris heeft het trouwens al in een paar interviews kunnen zeggen: dit is een regering die in dit domein zal gaan voor een correcte aanpak. Een correcte aanpak wil zeggen dat het een humane en kordate aanpak is. Ik weet dat men allerlei discussies kan hebben over heel technische maatregelen – aangezien er gezegd is dat de wet zal worden herschreven, zullen we daarvoor enorm veel inspanningen doen – maar als we spreken over een humaan, kordaat en correct beleid, dan zeggen die drie woorden eigenlijk wat voor beleid we willen voeren.

L'opposition doit évidemment défier la majorité, mais nos objectifs respectifs ne sont pas tellement différents. Chacun souhaite une pension plus élevée, nous savons tous qu'il faudra un jour renoncer à l'énergie nucléaire. De même, je pense que nous partageons tous le souhait de mener une politique de retour des réfugiés déboutés à la fois correcte et humaine. Par ailleurs, personne ne met en doute la nécessité d'accroître le taux d'emploi.

Tot slot, het is hier al gezegd: *the duty of the opposition is to oppose*. Ik bedoel dat niet op een denigrerende manier. Het is normaal dat de oppositie de meerderheid probeert uit te dagen en in een bepaalde richting te duwen. Maar als ik tijdens het debat geluisterd heb naar de doelstellingen, ben ik niet zeker dat we zo verschillend zijn. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we willen dat de pensioenen hoger zijn. Ik denk dat we het er eigenlijk allemaal over eens zijn dat we op een bepaald moment de kernenergie moeten loslaten. Ik denk dat we het er eigenlijk allemaal over eens zijn dat we een correct en humaan terugkeerbeleid willen. Over het feit dat we meer mensen aan de slag moeten krijgen, heb ik ook niemand horen zeggen dat dat niet het geval zou zijn. Dat we mensen die een duwtje in de rug nodig hebben, dat duwtje in de rug ook gaan geven, ook in dat verband heb ik niemand gehoord die daaraan twijfelt.

Nous nous sommes suffisamment querellés ces dernières années. Aujourd'hui, nous sommes confrontés à une pandémie et à une crise économique. La complexité de la situation est déjà tellement grande qu'il est inutile d'alimenter artificiellement le débat. Le conflit fait peut-être partie du jeu politique, mais il y a des limites. Le moment est venu de miser sur la coopération et d'afficher une attitude constructive.

Dus de oproep die ik zou willen doen, is: laten we het conflict niet op een kunstmatige manier voeden, de zaken zijn zo al complex genoeg. We zitten in een moeilijke situatie met een economische crisis en een pandemie. Dit zeg ik met mijn diepste overtuiging: we hebben de voorbije jaren al genoeg conflict gehad. Er is geen enkele reden om nog bijkomend het conflict te gaan zoeken. Sommigen zullen zeggen: conflict, dat hoort bij de politiek. Maar eerlijk gezegd: het hoort bij de politiek, maar de voorbije jaren is het echt wel *overkill* geweest. Ja, conflict hoort erbij, maar wat we de voorbije jaren gezien hebben, is totaal buiten proportie.

Dus ik zou als volgt oproepen: laat ons inzetten op samenwerking, en samenwerking bevindt zich in de kern van wat het beleid is van deze regering. Samenwerken in plaats van tegenwerken. Opbouwen in plaats van afbreken.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Collega's, afspraak morgen om 15.00 uur in deze zaal.

Dank u wel. Bonne nuit à tous.

La séance est levée. Prochaine séance le samedi 3 octobre 2020 à 15 h 00.
De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering zaterdag 3 oktober 2020 om 15.00 uur.

La séance est levée le samedi 3 octobre 2020 à 2 h 46.
De vergadering wordt gesloten op zaterdag 3 oktober 2020 om 2.46 uur.

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.